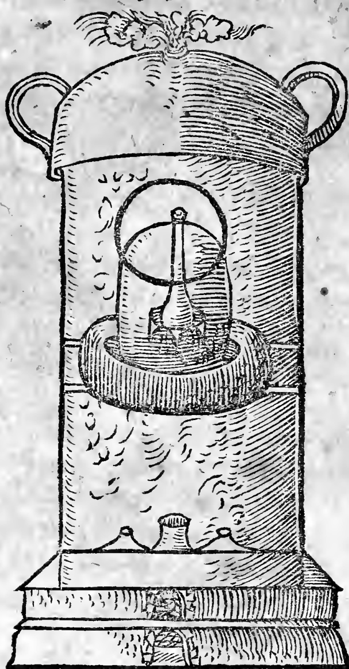
RAYMVNDI LVLLI DOCTISSIMI ET CELEBERRIMI PHILOSOPHI DE SECRETIS NATVRAE, SEV *de Quinta essentia liber vnus, in tres distinctiones diuisus, omnibus iam partibus absolutus.*

ADIECTA EST EIVSDEM EPISTOLA ad Regem Robertum de Accurtatione lapidis Philosophorum: cui adiunctus est tractatus de aquis ex scriptis Raymundi super Accurtationis epistolam ab Artis studioso collectus.

COLONIAE
Apud Ioannem Birckmannum
Anno D. M. LXVII.
Cum gratia & priuilegio Caes. Maiest.

Athanor: tripes arcanonum: furnus Philosophorum.

AD ALCHYMIAE STVDIOSVM.

Edimus omnem operam, Studiose veritatis, vt librũ hunc de Quinta eßentia emendatum atque integrum haberes. Quantum verò ea in re præstiterimus, facile iudicabis, si nostram editionem cum priore contuleris. Quidquid in ea vitiosum erat, hîc correctum est: quidquid in ea erat omißum, hîc additum est, ita, vt iam planè nihil desideretur. Neque est, quod hîc quidquam de libri vtilitate dicamus, quæ quanta sit, facillimè ex illius lectione patebit. Adiunximus eiusdem Raymundi epistolam Accurtationis, qua nihil ad Alchymiæ studiũ vtilius addi potuit. Adiecimus etiam tractatum de aquis summa diligẽtia àb Artis studioso paßim ex scriptis Raymundi collectum, quo quidquid est scitu dignũ super Accurtationis epistolam comprehensum est. Accipe igitur grato animo nostram operam, veritatis Studiose, & qua decet nos beneuolentia prosequere, ac vale. Coloniæ V. Kal. Decemb. Anno à Ch. N. M. D. LXVI.

INDEX LOCORVM ET CAPITVM, QVAE IN HOC LIBRO CONTINENTVR.

A

Aperitiuæ res quæ sint 85

de Alteratiõe & cura metallorũ & de magisterio in cõpositione eorum & medicina 149

de Applicatione quintæ essentiæ ad corpora humana 112 & 113

de Arbore philosophali cũ declaratione literarum 195

Attractiuæ res quæ sint 76

C

de Calcinatione metallorum 3

de Calidis in primo gradu 39. in secundo gradu 40. in tertio gradu 42 in quarto gradu 43

in Chirurgiæ curis doctrina generalis 143

Confortantes res corpus nostrum quæ sint 94

Constringentes res ventrem & sanguinem quæ sint 77

Corrosiuæ res quæ sint 83

Cura contra humores infectos corporis nostri, & cõtra calefactiones, prurigines, & pediculos 132

Cura contra illos qui timorẽ habent & inconstantiam, & contra debilitatem post infirmitatem & ad reparationem audaciæ & fortitudinis plus quàm per naturam posit habere 129

Cura contra quartanam 134 contra tertianam 134 contra quotidianas febres 135 contra omnes continuas febres 136

con-

contra febres pestilentiales 138

D

de Dæmoniacorũ, melancholicorum, & omnium morborum caducorum cura perfecta 124

E

Elementa quatuor quomodo extrahẽda sint ab omnibus rebus 31

Essentia quinta quomodo ab Artista cognosci possit 26

Essentia quinta quomodo extrahenda sit ab omnibus plantis 29

Essentia quinta seu vegetabilis Mercurius quomodo haberi possit sine magnis expensis 27

de Extractione quintæ essentiæ à plantis, & primò à vino 23

de Extractione quintæ essentiæ theorica 15

Exuberationis aquæ extractæ à terra modus 255

F

de Figura prima quæ est de mixtione principiorum arboris philosophalis tantùm 281 de secunda 285 de tertia 295

de Frigidis in primo gradu 47 in secundo gradu 48 in tertio gradu 49 in quarto gradu 50

H

de Humidis in secundo gradu 44 in tertio gradu 45 in quarto gradu 46

Humores purgantes res quæ 77

I

de Incerationis salis vel sulfuris cum oleo modus 262

de Indiuiduis declaratio 270

Indiuiduorum figura 272

Indiuiduorum tabulæ 273

Induratiuæ res quæ sint 81

Iuuentus pristina quomodo re-

do restauretur 114

L

Lapidum omniũ compositio concordat in induratione, fixatione, & vmbra solis, & ignis cõmuni decoctiõe, sed in quãtitate ignis & aliarum rerum 14

Laxatiuæ medicinæ qualiter administrari debent 140

de Leprosorum cura scientia 120

de Liquefactione quæ fit cum lunaria 258

M

Mercurius ex quibus eliciatur 274

Mollificatiuæ res quæ sint 82

Morbi omnes à capite vsque ad pedes in generali quomodo curentur 115

Mordificantiũ scientia 93

Mortui, hoc est, illi de quibus vltimatè desperatur, quomodo suscitentur 118

Mundificatiuarũ medicinarum scientia 88

O

Oleum aut alterius qualiter fit, & primò de prima liquefactione 257

P

ad Paralysim curandam scientia 121

Podagra & omne genus guttæ quomodo curari poßit 141

de Poßibilitate quintæ essentiæ in genere 4

Practica arboris philosophalis 217

Practica operis minoris 225 & deinceps

Primæ tabulæ intra figurã S declaratio 229 secũdæ 233 tertiæ 235 quartæ 236 quintæ 238 sextæ 240

de Primo principio figuræ S 197 de secũdo 198 de tertio 199 de quarto 200 de quin-

quinto 201 de sexto 202 de septimo 203 de octauo 204 de nono 204 de decimo 205 de vndecimo 206 de duodecimo 207 de decimotertio 209 de decimoquarto 209 de decimo quinto 210 de decimosexto 212 de decimoseptimo 214 de decimo octauo 215

de Primo principio radicis arboris 156 de secundo 158 de tertio 160 de quarto 162 de quinto 167 de sexto 170 de septimo 171 de octauo 172 de nono 173 de decimo 176 de vndecimo 180 de duodecimo 184 de decimotertio 186 de decimoquarto 188 de decimoquinto 189 de decimosexto 191 de decimoseptimo 193

de Principiorum huius artis commixtione 280

Principiorũ pluralitas vtrum sit necessaria in L 300

Q

Quæstiões abstractæ ab arbore philosophali 239

Quæstiones abstractæ à figura de S 343

Quæstiones figuræ quadrangularis 336

de Qualitatibus appropriatis in generali 56

Quinta essentia quomodo haberi possit de mineralibus 96 de diuisione illarum in generali 99 & deinceps

R

Reductionis aquæ exuberatæ aut mẽstrui super corpus suum modus 256

Reductionis humiditatis arg. viui vel menstrui super terrã suã modus 260

Reductiõis modus in aquã clarã, quæ dicitur oleum 261

Rerum diaforeticarũ scientia 90

Rerum quæ attenuãt scientia 88

Rerum

Rerum quæ incīdūt scientia 90
Rerum quæ obdormire faciunt scientia 92
Rerum scientia quæ maturant apostema 83
Res repercussiuæ quæ 91

S

Sciatica quomodo curari possit 140
Scientia ad extrahendam quintam essentiam rerū omniū ad applicandum corporibus humanis 37
de Siccis in primo gradu 52 in secūdo gradu 53 in tertio gradu 54 in quarto gradu 55
de Solutione corporū 252
Somnij impedimēta quomodo euitentur 114
de Spasmi vera cura 139

T

Tabularū intra & extra figurā S declaratio 228
de Tabulis abstractis ab arbore philosophali, et à figura indiuiduorū 263 de prima 264 de secunda 265 de tertia tabulæ practica 267
de Tabulis abstractis à figura S, quæ sunt extra 250
Terra qualiter magis subtiliatur 254
Theorica de declaratione principiorū figuræ S 197

V

de Veneno infectis in potu vel alio modo curandis 134
Veneno repugnantes res quæ 95

FINIS INDICIS.

RAYMVNDI LVLLI DOCTISSIMI ET CELEBERRIMI PHILOSOPHI DE SECRETIS NATVRAE, ſeu de Quinta eſſentia, Liber vnus.

PRAEFATIO.

Eus glorioſe, cum tuæ ſublimis bonitatis ac infinitæ poteſtatis virtute, incipit liber ſecretorũ naturæ, ſeu quintæ eßentiæ, qui doctrinã dat eius extractiõis et applicationis ad corpora humana, ad opera terribilia totius artis medicinæ procuranda, et via philoſophica finienda, qua occultata, et vera medicina occultatur, & etiam metallorum tranſmutatio obſtruitur: & reſerata, quælibet eorum reſeratur, quæ quidem eſt imago omnium librorum ſuper his tractantium, quæ Deus glorioſus

 exhi-

exhibuit nobis, vt corpus nostrum à corruptibilitate quantum foret possibile per naturam vsque ad terminum nobis constitutum à Deo, & vt etiam ipsa metalla imperfecta in perfectum aurum & argentum transmutentur. Et quoniam desiderium meum est, vt Artistæ huius artis Deum contemplantes per bona opera, potius Deum intelligant, recolant, & ament, pauperibus, viduis, orphanis male habentibus, sine precio magno vel minori succurrendo, & huiusmodi opera faciendo, vt non simus similes illi, qui Domini talentum abscondidit, et ad finem sibi commissum nõ exhibuit, vt ait Matthæus 26 capitulo. Confidẽs enim in illo, qui inquit ad Moysen, Ero in ore tuo, vt te doceam quid loquaris, hoc secretissimũ secretorũ acranorum arcanũ, vobis viris Euangelicis duximus declarandũ, diuina virtute inspirante, & ipsius infinita bonita

te

te iuuante, modicam de ipſis principijs & regulis, ac de ipſius naturæ diſcurſu faciẽtes mentionem. Iam enim de omnibus iſtis ſatis plenè tractauimus in placēti viſione, ſolùm enim principaliter nō curamus niſi de eius placito & cognitionis applicationis cōmodo, cuius ratiōe præſentis libri exordiū incipimus ad ipſum ſummè metuendum, diligendum, recolendum & amandum.

At liber iſte diuiditur in tres partes, vel diſtinctiones. In prima verò parte ponimus intentionem & cognitionem eſſentiæ quintæ, & extractionem eius à quibuſcunque rebus elementatis. In ſecunda parte ponimus modum practicandi & applicandi eam ad corpora humana. In tertia verò parte, damus modum practicandi cum ipſa in metallorum corporibus, ſcilicet, in eorum tranſmutatione in aurum & argentum.

Item in prima distinctione duo facimus. Primo recitamus possibilitatem quintæ essentiæ in genere. Secundo vero facimus quod prius dictum est. Et quia sacra scriptura est vnum de mēbris theologicis, ideo in primis duabus distinctionibus ipsam ponemus; & in distinctione tertia verba philosophica adiungemus.

DISTINCTIO PRIMA, DE POSSIBILITATE QVINTÆ ESSENTIÆ IN GENERE.

ORdimur namque tibi fili, quòd necesse est tibi scire & intelligere proxima philosophorum principia, à quibus petita ratio accipit radicalitatem immediatè, & ex quibus immediatè Artista sua propria condiat instrumenta, & iam sic fit quòd per huius libri processum aliqualiter consistit declaratum. Tamen in hoc capitulo in summa vna breui enucleare proponimus, & dicimus, quòd principaliter tria sunt

ſunt principia, cum quorũ cognitione Artiſta huius artis operatur hoc quod vult, tam in medicina, quàm in Alchymia metallica & lapidifica ad cõponendum hoc quod vult, ſine hoc quod natura elongetur. Primum nanq; principium eſt materia, quam Artiſtam huius operis oportet cognoſcere, per quod quidẽ medicina vel lapis accipit ſubſtantiale eſſe, quia ſi materia eſt talis ſicut poſtulat natura, erit formæ acceptabilis, quæ per impreſsionis defectum elongari minimè poteſt, quando quippe virtus ibi operatur, quod eſt medium principale inter dictam materiam & alteras eſſentias, ſicut tibi per proceſſum huius libri dicemus. Secundum verò principiũ eſt ſimplex valde reſpectu primi, cùm ſit primi medium, per quod quidem primum immediatè habet perfectionari. Tertium verò principium eſt eſſentiæ quintæ, à quibus virtutes ſeptem dependent, operatiuę, informatiuę in quintis eſſentiis in inferioribus materialibus, quæ ſunt mediatæ. Primum namque principium ſeu materia primi principij, ſunt argentum viuum cum omnibus metallis ſuis alterabilibus in illa albatione quam in diſtinctione tertia reuelabimus. Itẽ principiũ ſecũdum, vel illius materiæ ſunt lymphæ ſubtiles, in quibus reſoluuntur limoſitates primi

principij in ſubſtantia mediocri & ſubtili materia, in qua verę minerales virtutes quieſcũt. Quippe materia tertij principij eſt nimium eſſentialis exiſtentibus virtutibus ſtellarum fixarum & non fixarum & earum aſpectus: & iſtæ per quotidianas influentias infunduntur in materia appropriata cum arte ſecundi principij, quæ immediatè quieſcit in virtute minerali tam in herbis & animalibus quàm in metallis. Cauſat igitur ſecundum principium, & eſt conueniens receptibile tertij, & omnium ſuarum virtutum deſcendentium à cœlo, quę ſunt omnis rei generatæ perfectio & forma, ſicut liquidè videtur per inhęrentia principia. Quòd verò generat materialiter à primo vnde exit virtus mineralis, quæ eſt eſſentia quinta elementalis, quæ eſt materia ſimplex, & hæc verè perfectionatur in accipiẽdo formam per eſſentiam quintam cœleſtem, quamque in ipſa influat & imprimat. Igitur hæc virtus media grauida à virtute acuta artificialiter per materialem refluentiam perfectionalem cum ſuis virtutibus primi principij materiam ponit in eſſe perfecto per virtutem mediam mineralem, quæ eſt communis res lapidibus, & medicinis, & metallis, ſicut plenè tractauimus in noſtro Teſtamento modo generali in parte prima in capitulo quod incipit,

Nunc

Nunc fili mi obiectare poteris, &c. Referimus nanque tibi o fili mi, quòd mineralis virtus ſit communis lapidibus, metallis & plantis. Omnis enim differentia quam accipit vna ab altera, ipſa mouetur ab informatione, quæ adminiſtratur ei diuerſimodè. quia vna informatione indiget dicta virtus in metallorum creatione, aut in generatione & eorum tranſmutatione in elixir, quæ quidem tranſmutatio, & informatio accipitur per gubernationem caloris extrinſeci, qui mouet mineralem virtutem informatiuam, quærendo motum ſecundum cognitam intentionem operarij naturalis, ſicut declarauimus in Teſtamento, & inferius declarabitur in tertia diſtinctione.

Præterea ſumus de intentione vt breuiter tractemus ſuper Teſtamentum & Codicillum, requiſiti per dominum Regem Robertum illuſtrem. Item reliqua veò intentio formationis, qua dicta virtus mineralis indiget ad intentionem tranſmutandi metallorum materiam in lapides precioſos, ſit cùm magis lento calore extrinſeco, & cum motu tardiori, qui formatur tam per calorem obreſtem, quàm per communem coniun-

ctæ & diuerſæ, ſicut declaratum in noſtro Lapidario exiſtit.

Item reliqua verò formatio, qua dicta virtus indiget ad compoſitionem medicinæ, fit cum maiori calore, & cum repentino motu.

Item fili mi ignorare non habes virtuté, quę cauſatur, quare cauſatur per dictorum trium principiorum coniunctionem, & eorum deriuationem, cuius verò cognitio habetur per effectum principalem, qui venit à quantitate, & à qualitate diſtinctè, & etiam à motu cœli & ſtellarum, & rerum generabilium & corruptibilium motarum, & per eam informatarum. Non verò dicimus quòd ſit opus Artiſtę operari cum figuris & cœli imaginibus per cognitionem ſuorum motuum, ſicut quamplures philoſophi aſſerunt. Sed ſufficit tibi habere cognitionem per influentiam caloris cœleſtis informati per figuram cœli & ſtellarum, quorum ratione infunduntur virtutes in materia aptè appropriata, & illam recipit per naturalem Artiſtæ induſtriam cum reſolutione quæ fit per artem naturæ ſimiliter. Quæ verò mutat duram materiam ad principium naturæ ſui ad finem, quòd ſit apta ad generationem ad recipiendum virtutes in aquis infuſas fortium mineraliũ virtutum, ſicuti ipſam & accipit & recipit virtutem informatiuam

embry-

embryonis. Et in isto passu philosophi fuerūt illusi ad illorum reprehensionem, qui cognouerunt, quomodo cœlestis virtus sit nimis communis omni elemētatæ naturæ, sua enim magna nobilitate omni tempore determinationem accipit, quoniam in rebus mixtis influitur tantum per artem sicut per naturam, & hoc quippe fit ratione virtutum naturalium, quæ sunt sibi subiectum & proprium retinaculum tali modo, quòd secundum proprietates materiæ, & eius speciem propriè recipiet eiusmodi virtutem, quod post talia condit per naturam, quæ pro miraculo reputantur.

Item notet quilibet Artista, quòd natura operari nō potest nisi ad minimarum successionem, nec etiam potest recipere aliquas virtutes nisi successione suæ operationis, nec etiam possunt simul, nec constellationes possunt sufferre alicuius temporalis stationem punctuarij in certa virtute, quæ confestim non diuersificetur, etiam dato quòd posset. Tempus quidem constellationis est ita minimum ratione circulorum reuolutionis, quod antè transit de vna virtute in alteram. Cur quippe non sine cognitione suorum motuū, in qualitate & quantitate, imo per artem succurrimus ad accipendum & venandum virtutes

iam dictas cœlestes, cùm sint communes omnibus rebus inferioribus: & illas quoque includimus in aquis grauidis ex virtutibus mineralibus ad hunc finem], quòd in tempore modico possimus exhibere multas virtutes, & infigere in hoc quòd elixir, vel medicina humana, vel lapis preciosus venit ad terminum: & cùm dicta virtus communis quæ antea fuit atque deuenit de cœlo per cursum naturæ in materia prima, ad misit de sua propria virtute in multiplicatione luminaris terrestris vaporabiliter sublimati cum ingenio artificiali: cum igne & diminutione ipsa per virtutem pòst instinctu naturali attractiuo virtualiter recipiet reliquas potentias terribiles, quibus impletur causa inuacua: & ingrediuntur per influentiam penetratiuam subtilem in alijs potentijs, in spirituali materia subtiliata in simpliciate per ingenium naturæ, & artis restauratiuæ.

Item intellige, quòd ista attractio virtutum simplicium sit simul virtutibus materialibus, quia ex eo operamur in locis materiabus nullo possunt tempore attrahere nisi concordantes materias, & similes in materiali natura. Sed in tantum in quantum operamur, & simpliciter in descensu cum impressio-

impreſsione, & virtutis influentia in dictis materijs, deſcendedo iam ſic quòd non ſit in tantum diuiſa & hoc per magnam & potentem ſubtilitatem realium entium cœli & planetarum. Per quam verò accipiant generalem virtutem & communitatem in natura inferiori vſquequaque influente & in determinata materia. Tunc verò accipiunt certam determinationem per cauſam conſiderationis, quæ accipitur per materialia, quæ retinent illas ſicut ſpiritus animæ. Et tunc ſequendo virtutem ſui generis ſecundum meritum materiæ, in qua influuntur. Et propter hoc baſiliſcus interficit, & fulgur numos liquefacit ſine burſæ lęſione: totum autem hoc non eſt, niſi quintæ eſſentiæ congregatæ & receptæ in vnum iam natæ in ſimplici materia elementorum, ſecundum quod materia vnius elementorum dominatur ſuper alterum: ſecundum quod coadunatur per virtutes iam dictas operatiuas cum eſſentijs quintis elementorũ in certa & propria determinatiõe poteſtatis, vt patet in baſiliſco & fulgure, quib9 virtus eſt altioris elemẽti ſimplicisſimi in materia ſimplici, in quibus dictę ſex virtutes infundũtur, & ideo interficiũt ſubito etiã medicinę cõpoſitę in ſubtili & proportionata materia dictis

virtu-

virtutibus in instanti vel quasi mutant corpora humana, vel metallica, & hoc ratione supradicta probatur. Sed super basilisci naturam multi philosophorum considerauerunt in metallis operari cum materiæ subtiliatione, & penetratione & retentione, & inspissatione dictæ essentiæ quintæ intus in materia metalli, vt ex ipsa fiat elixir, quæ vera fuit in hoc. &c.

Verùm tamen fili mi triplicem considerationem in principio secundi habemus. Primo in medicina humana.

Secundo in metallorum transmutatione.
Tertio in lapidibus pretiosis.

In primo enim non consideramus nisi aquas aereas, in duobus vero vltimis aereas & terreas. Consideramus tamen specifico modo, vt patet per eorum libros, scilicet Lapidarium & Testamentum & Codicillum, vt infrà videbitur in tertia distinctione, quia vnius sunt naturæ, quæ in terra mittuntur, & alterius quæ ad aerem ponuntur. Quę vero in terra mittuntur, habent virtutem fixatiuam & coagulatiuam. Et aquæ aereę habent potestatem indurari & coagulari, ita in elixir sicut in lapides preciosos, secundum quod proportionatur materia vel ad elixir vel ad lapides iam dictos & quoad indurandum, fixandum vel

coa-

coagulandum, indigent forti virtute minerali sine aliqua ignitione multiplicata per cœlestes virtutes, quæ habent virtutem constrictiuam & imitantur proprietatem materiæ & loci, ideo ponuntur & inhumantur in loco terrestri, quia nullius alterius elementi locus ita competit. Per experientiam enim videmus, quòd radij corporum cœlestium non ita vniformiter congregantur sicut fit in terra. Tanta est igitur virtus radiorum corporũ cœlestium, qui influunt in terram, quòd per vim ipsa tantum rerum terribilium est productiua, quod narrari non potest; propter hoc quod est receptiuum, constrictiuum, firmatiuum, generale omnium illorum vniformiter in figuris, & formis diuersis subtilibus cum informatiuo adiutorio, quod sol eis dat virtute suæ circulationis & sui motus, quod est principale informatiuum immediatè totius naturæ inferioris, quæ in partes tres diuiditur principales, scilicet animalem, vegetabilem, & mineralem, sicut declarauimus in pluribus libris, & potissimè in libro de Intentione Alchymistarum & Codicillo.

Et propter hoc cùm terra sit locus, in quo radij omnes stellarum influunt virtutes proprias, & in quo cogantur, per quos influunt in ipsa proprias virtutes operatiuas, & viuificatiuas.

catiuas, ſicut ſuarum ſphærarum centrum & retinaculum principale ſuarum virtutum in curia ſcita cum omnibus ſuis partibus, & iam pars illa, quæ mortua eſt ad vitam reuertitur per partes coniunctiuas cum cœleſti virtute & eius ſpiritus. Et quidem plus etiam dicimus quòd quomodo aquæ noſtræ in terram ponuntur, ſicut tibi dicimus, ipſæ trahunt ſuis proprijs virtutibus vires terræ, quas verò accepit à cœlo cum ſua virtute propria plus de duobus archi proiectionibus, ſicut ferrum trahitur per adamantem, & hic retinetur, quia proprietas cœleſtis eſt virtutis, quòd quanto deſcendit in terreſtri elemento, tanto creſcit per terram per ſpiritum increſcendi, & per ſpiritum per condenſationem vſque inuenitur primum in retinendo cum ſpiſſatione, cùm hoc certum ſit, quòd nullum terreſtre corpus exiſtens in ſua ſolidatione, propriè non eſt aptum ad recipiendum virtutem, nec illam retinere, ſicut refert donec quod in medio eſſentiali, quod eſt ſpiritus, qui eſt ſubiectum animæ & à corpore primo acciperet taliter quod diſſoluatur.

Poſtea trahatur ſpiritus eius à ventre eius, quoniam ita poſtulat ratio naturæ, & propter hoc tamen per nos per artificium ſimile naturæ

naturæ materia propria & altiſsimo ſpiritu, in quibus virtutibus habent retinaculum corporis in ſpiritu per reſolutionem trahuntur & apprehenduntur cum noſtro ſpiritu, qui intus eſt in vitro, & inhumato in terra cum ſuo proprio appetitu cum condenſatione, & cum tali ſpiritu congelamus argentum viuum vulgi inprobatum argentum tam bonum, ſicut de minera ſine attendendo ignis calorem, qui dicitur communis ſicut declarauimus in libro, qui dicitur, Experimentorum, qui liber eſt principalis, & clauis omnium librorum, quouſque ad iſtum compoſuimus in hac arte. Intellige igitur fili mi, quid poteſt ipſe facere cum ſua conſtrictione in alijs materiis, cùm ſine igne nobilificat argentum viuum, quod eſt communis & rudis ſubſtantiæ per tranſgreſſum eius per medium ratione medii naturalis. Et cum hoc ſufficit tibi modus generalis, aquarum tam vegetabilium quàm mineralium ad medicinam humanam & lapidem philoſophorum, & lapides precioſos, & hæc eſt regula generalis.

Theorica de extractione eſſentiæ quintæ.

Dicto

DIcto de intentione & consideratione quintæ essentiæ rerum, nunc dicendum est de eius extractione. Et primo à quinta essentia vini incipiamus, cùm ipsa sit virtus, per quam omnis huius libri adimpletur operatio. Hoc est, in quo omnes laborauerunt inquirentes rem creatam aptam ad finem, qui principaliter posit humanum corpus à corruptibilitate & à putrefactiõe & diminutione seruare, quia hoc est quod omnes naturaliter affectant, nunquam mori.

Secundariò, vt magisterium transmutationis metallorum & lapidum sit secundum rei veritatem reuelatum, cùm in quinta essentia vini consistat totum. Nam vt ait Paulus de homine dicens in epistola ad Corinthios: Nam quid sumus in tabernaculis nostris nisi iugũ miseriarum? s. ex infirmitatibus, eo quòd volumus exspoliari, & esse cum Christo. hęc Paulus. Quoniam pauci philosophi peruenerunt ad notitiam rei talis & eiusdem, & ratio huius est, quia medici & philosophi nostri temporis nihil faciunt nisi pecuniæ desiderio, & ad finem honoris, quare Deus nequaquam vult hoc illis conferre, cùm sibi sint contrarij per auaritiam & largitatem. Sed inquit noster philophus & veridicus Paulus ad Hebræos capitulo quarto in fine: Constitutum est hominẽ

semel

ſemel mori. Sequitur, quòd fantaſticum eſt quęrere rem ad corporis hominis perpetuationem: maximè, quia Geneſis capite ſecũdo inquit Deus: Ne fortè Adam mittat manum ſuam & comedat de ligni vitæ fructu, & viuat in æternum. Emiſit igitur Deus ipſum de paradiſo &c. Et ſubdit: Et collocauit Deus Cherubim, flammeum gladium atq; verſatilem habens in cuſtodiam ligni vitæ. Eſſet igitur fantaſticum affirmare, quòd Deus daret ei rem, vt perpetuaretur extra paradiſum, quod prohibitũ ipſi extitit. Hoc autem fili mi ex ſacro textu ineffabiliter teneamus, quòd Deus vnicuique terminum vitę pręſtituit, qui nullo ingenio humano pertranſiri poteſt, vel quocunq; eius ſubſidio, Iob dicente: Breues dies hominis ſunt, & numerus illorum apud te eſt. Poſuiſti terminos eius, qui præteriri nõ poterunt. Ergo quærere ſubſidium ad vitæ terminum prolongandum fantaſticum eſt & inane. Reſtat igitur rem quærere, quæ citra terminũ vitæ noſtræ poſsit corpus noſtrum à putrefactione ſeruare, & infirmum curare, & deperditum reſtaurare,

rare, donec veniat vltimata mors in termino præfixo ab altissimo creatore Deo. Ratio namq; naturalis nobis demõstrat, quòd corpus hominis nõ potest per rem minus corruptibilem à corruptibilitate conseruari, aut ab infirmitate sanari, quàm per rem magis corruptibilẽ, cùm corruptibilitas, & etiã defectus & perfectio cõtrarientur, nã vno simili addito sibi simili, facit magis simile. Nulla igitur res, quę ad nõ esse habeat inclinationem, conseruari potest per cõsimilem rem. Sed quærenda namq; est res, quæ ad se habeat inclinationem, vnde quanto magis res inclinationem habet ad esse, tãto minus habet in se de cõtrarietate & corruptione. Sed nulla talis medicina multis reuelata est, in qua sit tanta perfectio appetitus ad esse, quod quasi miraculose effectũ faciat mirabilem in humanis corporibus, quod reputatum quasi ad miraculum. Sed nulla medicina de mundo hoc poterit nisi nostrum menstruum vegetabile cœleste animal, quod dicitur quinta essentia: nam carnes à corruptione conseruat, elementatiua cõfortat, iuuentus

tus pristina per ipsam restauratur, spiritum viuificat, crudum digerit, rarum indurat, induratum rarificat, macrum impinguat, pingue debilitat, inflammatum infrigidat, infrigidatum inflammat, humidum desiccat, siccum humectat quoquo modo, vna & eadem res contrarias potest operationes, solus actus vnius rei diuersificatur secundum naturam recipientis, sicut calor solis, qui contrarias operationes habet, quia lutum desiccat, & cerã liquefacit. Actus tamen solis vnus est in se, neque quantum in se contrariatur. Item fili mi dictum fuit suprà, quòd spiritus iste in subtili materia eleuatus, appetitũ habet ad hanc complexionem, vel ad illam, quę per philosophos prima materia esse rerum asseritur. Namque sicut forma vniuersalis habet appetitum ad omnem formam, sic quinta essentia ad quamcunque complexionem, ex quo euidenter patet, quòd quinta rerum essentia illius dicitur esse complexionis cui adiungitur, sicut si calidis adiunguntur calida, fit in eodẽ gradu & fortiori propter subtilem

 materiam,

materiam, in qua ſua forma, & actus eleuati ſunt, cum quibus ita operatur, ſicut baſiliſcus & fulgur, de quibus ſuprà diximus. Hanc verò naturam aliqui dixerunt non eſſe calidam, neque humidam, nec frigidam, nec ſiccam, ex eo quia de ſui natura cum omnibus cõcordantiam habet: qui verò in hoc errauerunt, contra quos nos formamus hanc rationẽ: Omne quod eſt, aut eſt intellectuale, aut ſenſuale, ſed quinta eſſentia natura eſt, ergo &c. Non eſt intellectuale, cùm in rebus vegetabilibus non ſit intellectuale, nec in mineralibus, eſt igitur ſenſuale. Senſuale verò omne eſt cõpoſitum ex quatuor elementis, & quia compoſitum ex quatuor elementis, oportet quòd in quolibet elemẽto elemẽta ſint actu, aliàs enim elemẽtata nõ erunt compoſita, niſi ex accidentibus elementorum, & ſic indiuidua erunt accidentia & non ſubſtantia, aut erunt compoſita ex alia ſubſtantia, præterquam elementorum, quod eſt impoſsibile. Pręterea eſſet poſsibile, quòd actus alicuius accidentis inſeparabilis eſſet ſine ſubiecto proprio in aliquo indiuiduo, ſicut caliditas ignis,
quæ

quæ in indiuiduis impoſsibile eſt exiſtere ſine proprio ſubiecto ſuo, & hoc eſt impoſsibile. Eſt igitur quinta eſſentia compoſita ex quatuor elementis, & in ipſa ſunt actualiter omnia elementa cum omnibus ſuis actibus. Sed omnia in ipſa ſunt aggregata in tam ſubtili materia, & in forma tam ſubtili, & tam ſimplicitati ꝓpinqua reſpectiuo modo, ſicut in oculo baſiliſci, vt per experientiā patet in curatione morborum, & in metallorū tranſmutatione, & in precioſorum lapidū confectione. Non autem fili mi intelligas ſolùm de vna ſpecifica nos hoc dixiſſe, ſed in generali de quibuſcunque quinque eſſentijs, iuxta ſuum modum & operationē. Hanc verò naturam Philoſophi fili mi vocauerunt cœlum, quoniā ſicut cœlum influit in nobis aliquando calorem, aliquando humiditatem, &c. ſic quinta eſſentia in corporibus humanis ad Artiſtæ placitū. Et quidam naturam iſtam ad vnum contractam dixerunt menſtruum, quia menſtrui proprietatem retinet, vt in libro tertio dicemus. Scimus namque iſtam naturam modernis eſſe occultam, & ipſos pe-

nitùs de eius veritate nihil perpendere. Huic verò cœlo applicamus stellas suas, quæ sunt plantæ, lapides, & metalla, vt communibus omnibus in nobis vitā & salutem. Fili mi hanc naturam princeps medicorū Hippocrates scire medicis premisit dicens in prognosticis: Est etiam quoddam cœleste, quod ipsum medicum præuidere oportet, cuius si tanta sit prudentia, fit admirabilius nimiumque stupendum. nonne illius est vt fieri rerum periculum omnino prohibeat, aut salutē competenti adminiculo tolerabilius faciat? quasi dicat, quòd sic. Certè fili mi, verum dixit Hippocrates, quia futurū periculum euitari potest à corporibus, ex eo quia omnem incorruptibilitatem, ex qua infirmitas prouenire potest, expellit, & humores inæquatos æquat. Aut postquā infirmitatem prospexerit, cōpetenti adminiculo administrato tolerabilius facit, quia infirmum liberat Deus. Præterea fili mi, admirabilis est sapientia magistri hanc naturam cognoscentis, quia cum hac natura talia opera in medicina condit quòd videatur miracula facere. Galenus

nus enim veritatem huius narrare noluit, quia ipse dixit, aeris dispositionem nos continentis, vt videtur in glosa prognosticæ. His etiã modernis reuelata est hæc natura per Ioannem Damascenum in libro de simplicibus medicinis in principio dicentem: Nulla est causa quærenda nisi à cœlo, sed à quo cœlo assignare noluit. Sed solùm tibi fili hoc est per nos reuelatum, vt Deum intelligas, ames & recolas, & sis memor finis tui, omnia ad honorem & laudem Dei applicando.

HAEC EST PARS SE- *cunda primæ distinctionis primi libri, quæ docet trahere quintam essentiam à plantis, & primò à vino, vnde incipit Canon primus, qui intellectum regulat in hac operatione.*

NOn reputes nos mendaciũ dixisse in hoc, quod de quinta essentia præmisimus. Quare fili scias, quòd nullus

modernorum sciuit, nec ad eius peruenit notitiam, nec vidimus in diebus nostris, quòd quis intelligeret de hoc quicquam, scilicet de secreto & magisterio eius. Igitur in nomine domini nostri Iesu Christi. Accipe vinum rubeum vel album, & sit de meliori quod poterit reperiri, vel saltem capias vinum, quod non sit acetosum quouis modo, neque parum neq; nimium, & distilla aquã ardentẽ, sicut consuetũ est per cannas brachiales ęris, & postea rectifica illã quater ad maiorem rectificationem. Sed dico tibi, quòd ter sufficit rectificari, & bene cauere, vt spiritus comburens nõ exhalet, quia in hoc quamplures errauerunt vsque ad septies arbitrantes rectificari. Est autẽ tibi fili mi signum infallibile, postquam videris, quòd zuccharum madefactũ in illa positum ad flammam cõburatur similiter aqua. Postquam autem sic habueris aquam præparatam, tu habes materiam, de qua quinta essentia trahitur ad actum, quæ est vna principalis, de qua intendimus in libro hoc. Accipe igitur illam, & pone in vase quod circulationis appellatur, vel in pellicano, quod

quod dicitur vas Hermetis, quorum forma inferiùs apparebit, & claude fortiſsimè foramen cũ olibano, vel maſtice molli, vel viua calce mixta cum ouorum albumine, & ponas in fimo calidiſsimo per ſui naturam, aut in vinacia, quibus nullus calor per accidens attribuitur, quod fili facere potes, ſi in quantitate magna poſueris de qualibet iſtarum rerũ ad angulum domus, quæ quantitas ſit xxx. onera gerularia. Hoc eſſe oportet, vt calor non deficiat vaſis, quia ſi calor deficeret, corrumperetur aquæ circulatio, & quod quærimus nõ fieret, ſi nõ calor continuus ei administratus fuerit ꝑ cõtinuas circulationes, noſtra quinta eſſentia ſepararetur in colore cœli, quod videre potes per diametralem lineam, quæ partem ſuperiorem ſcilicet quintam eſſentiam diuidit ab inferiori, ſcilicet à fecibus, quæ ſunt in colore turbido. Eſt autem natura iſta quaſi incorruptibilis & immutabilis, ex eo quia ad tantam glorificationẽ deueniet. Nam & ita habet reſpectu totius corporis mundi, illo modo quòd per artificium mutari poteſt natura.

CANON II.

Quo continetur ſcientia, qualiter noſtra quinta eſſentia ab Artiſta cognoſci poteſt.

FActo per multos dies in vaſe circulatione inferiùs deſcripta, aut in vaſe Hermetis continuatio circulationis aperies foramen, quod cum dicto clauſore obſtruxiſti, & ſi odor ſuprà mirabilis exeat, ita quòd nulla mundi fragrantia ei comparari valeat, in tantum, quòd vas poſitum ad angulum domus miraculo inuiſibili trahit omnes intrãtes, aut vaſe poſito ſupra turrim, trahit omnes aues, quibus omnibus odor naris attigerit, ita, quòd circa ſeipſum ſtare faciat, tunc habebis fili noſtram quintã eſſentiam, quæ aliter dicitur Mercurius vegetabilis ad tuum libitum, vt applices in magiſterio metallorum tranſmutationis. Quòd ſi non inueneris influxum attractionis, recludevas vt priùs, & pone in loco priùs aſsignato, & ſtet ibi donec conſequaris ſignum prædictum. Hæc verò quinta

eſſentia

essentia sic glorificata non habebit illum odorem, nisi corpus sit dissolutum in ea, & illum ardorem in ore tuo sicut aqua ardens: hæc quidem vocatur à Philosophis clauis totius artis philosophiæ, & tam cœlum quàm nostra quinta essentia, quæ eius adiutorio venit ad tantam sublimitatem, nobili forma sunt impleta, & subtilissimam materiam habent, vt per se solùm, & cum stellis terrenis, quas suprà diximus, faciat operator huius operis miracula supra terram.

CANON III.

Qualiter nostra quinta essentia, seu vegetabilis Mercurius haberi potest sine magnis expensis pro his, qui altissimam paupertatem obseruant.

COncreauit Altissimus nõ solùm in aqua ardenti, sed in omni planta, lapide, & metallo quintã essentiã quandam durabilem atq; mirabilem, atque etiam in anima-

animalibus,ſerpentibus,&c. Aperi igitur fili intellectū,& intelliges veritatem,quia res generabilis & corruptibilis ſtatim deſtruitur poſtquam vi corruptionis rei & elementorum contrarietate exhalat. Nam hoc ſignum à vino accipere poteris, poſtquam cōuertitur in acetum, quia ab ipſo aqua ardens diſtillari nequit,nec per conſequens quinta eſſentia, cū quinta eſſentia cum aqua ardenti & ſpiritu combuſtibili trahitur,quæ quinta eſſentia dum eſt in vino, vinum in ſua virtute exiſtit, ſin autem cōuertitur in acetum, & ſic de alijs ſimilibus iſtis. Trahas ergo quintam eſſen tiam cum aqua ardenti, ſimul per cannas brachiales,vt ſuprà diximus ex quocunq; vino,quamuis turbato & feruido,præterquam ab aceto,cùm in aceto non eſt aqua ardens,nec per conſequens quinta eſſentia. Nam ſumma cautela eſt tibi fili talia vina pro modico precio,quę inueniuntur habere, & facere vt ſuprà, quia quinta eſſentia, quæ quaſi incorruptibilis eſt propter malam vini complexionem non corrumpitur. Modus namq; primus & omnium principalis eſt, quem tibi ſuperiùs nomi-

nominauimus. Secundus est verus, quòd capias ampullam cum collo longo, & ex dicta aqua ardenti imple duas partes; & gyra collum ampullæ claudendo priùs ipsum cum cera, vel dicto clausorio; ac deinde sepelias eam totã in loco superiùs deputato, & stet ibi donec consequaris signum sæpe dictum; quam trahes perforando collum ampullæ. Caueas tamen in attractione eius à vase; quoniam statim miscetur quinta essentia cum fecibus, si fortè suauiter non eleuata est à loco circulationis per Artistam deputatum. Hæc vasa sunt illa, quæ tibi superiùs nominauimus, ex quibus fit magisterium, quæ vltra rostrum impleri debent aqua ardenti,& vasa ista habent formam cubitalem in longo,& in amplo mensurã vnius palmi,& sint integrè facta & solida.

CANON IIII.

Qui docebit te extrahere quintam essentiam ab omnibus plantis, fructibus et radicibus, carnibus, ouis et sanguine.

EST aliud ex secretis naturæ, vt tu fili scias trahere quintam essentiam ab omnibus

omnibus plantis, fructibus, radicibus, carnibus animalium, & ouis, & auium, & sanguine, &c. Capias igitur quamcunq; rerum volueris, et teras bene fortiter in mortario, et pone ad putrefaciendum in vase per quadraginta dies, postea extrahas, et distilla aquam per alembicum ter vel quater, sic aquam ardentem fecisti, et in quolibet supradictorum vasorum pone ad circulandum, donec signum consequaris odoris prius iam dicti. Aut fili trahas à quacunq; istarum rerum quatuor elementa et aerem, et ignem pone in vasis iam dictis, et fac circulari, donec consequaris signum prædictum: grandissimum enim est opus factum in magisterio medicinæ. Omnes istæ quintæ essentiæ sunt quouis istorum modorum extractæ: in millecuplo enim plus operantur quàm earũ medicinæ ante earum extractionem, taliter quòd pro miraculo reputatur apud vniuersum orbem. Nihil quippe in omnibus quinque essentijs addimus, scilicet in earum extractione, nisi quòd per nouum artificiũ superflua debemus remouere.

CA-

CANON V.

Qui docebit extrahere quatuor elementa ab omnibus rebus, ſcilicet plantis, animalibus, & metallis.

CVm prætermittamus pro modico tibi reuelare ſecretũ, ſcilicet qualiter poteris elementa ab omnibus rebus, ſcilicet metallis, plantis, & animalibus extrahere. Et regula generalis eſt, quod illa, quæ de plantis terenda fuerunt, terantur, & poſt contritionem ponantur in vaſe vitreo in fimo equino ad putrefaciendũ per menſem cum dimidio, quo tranſacto, pone ſuper vas caput ſuum, & diſtilla aquam per balneum maris, quod tibi inferiùs reuelabimus per figuram vnam, quouſque per balnei diſtillationem plus noluerit diſtillare, tunc temporis extrahe cucurbitam à balneo, & reitera aquã, quam diſtillaſti ſuper feces, & gyra bene cum ſigillo, et claude, et pone ad putrefaciendum per decem dies, poſtea extrahe, et pone deſuper caput alembici, et diſtilla per ignem cinerum,

quo-

quousq; noluerit plus per illã distillatiõnẽ distillare. Tunc fili mi scias, quòd tu habes extracta duo elementa ad partẽ, nunc igitur vt diuidas illa, quę sunt aer & aqua, facies sic. Tu fili mi aquã illam quã per secundã distillationem distillasti, accipe, & pone in cucurbitã distillationis, & repone caput alembici & distilla in balneo, & illud quod distillaueris non est nisi aqua, quoniam per illum gradum caloris nihil aliud exit. Nam ignis balnei dicitur ignis primi gradus, & ignis cinerũ dicitur ignis secundi gradus, & ignis ardens dicitur ignis tertij gradus. Fili valde vtilis est ista sciẽtia graduum ignis ad ista cognoscenda potissimè in metallo propter caloris cõfusionem, & tunc fili aer manet in fundo vasis, quia non valuit per calorem secundi gradus exire, & tunc repone ad partem, & reitera aquam, quã ab aere extraxisti super feces, & fac sicut priùs, & pone ad putrefaciendum in fimo per tantum tempus, sicut de aere fecisti, & pone ad distillandum in igne tertij gradus, & da sibi ignem, donec totus distilletur, & post hoc reitera ad distillandum in balneo, & exibit aqua,

aqua, & ignis manebit in fundo vasis, quia non valet per illum calorem exhalare,& serua ad partem. Hæc quæ tibi diximus,de omnibus vegetabilibus intellige quę in succo abundant.Et sic quoque facies in metallis,prius cum nostro menstruo illa resoluere facies sub fimo per vnam hebdomadam , & quòd mēstruum sit acutū cum vegetabilibus aliquib⁹ illorum,quæ inferius in Quæstionario dicemus.Postquam verò fili metalla fuerint dissoluta pone ad distillandum in igne primi gradus & exibit menstruum,& manebit calx metalli in fundo. Post hoc verò reitera super feces metalli de nouo menstruo ad pondera metalli ; & pone ad putrefaciendum per mensem cum dimidio ; & post hoc distilla sicut fecisti de vegetabilibus, sed qualibet vice adeas nouum menstruum super feces.Fili multæ fuerunt opiniones philosophorum in extractione elementorum à mineralibus, sed hic ponere non curamus,quia diuersimodè tractabimus in tertio libro.

Nota di m. fol. 342.

CANON VI.

De calcinatione metallorum.

FIlli multi philoſophorum in aqua forti communi facta ex vitriolo & ſale nitro ſua corpora metallorum diſſoluebāt, & per euaporationē trahebāt aquam illā, & calx corporū remanebat infravas, & poſtea cum aqua dulci cōmuni illā abluebāt, & per euaporationem trahebant aquam illam. Et poſt illam calcem cum menſtruo diſſoluebant ad opera ſua, quæ non ſecundum quod competebat ſequebatur finem optatum. Ratio huius eſt, quia diſſolutio, quæ fit cum forti aqua non eſt talis, ſicut natura poſtulat, & quia etiam illi, qui talia fecerunt ignorauerunt vegetabilia noſtrum menſtruum acuentia, & etiam ignorauerunt aquam Mercurij vulgi, quam in compendio miſſam regi Roberto reuelauimus, quod compoſitum eſt ſuper Teſtamento & Codicillo in parte illa, quæ tractat de compoſitione margaritarum ſic conditarum, &c. Sed fili tibi reuelabimus in hoc capitulo calcinationes, in

qua

qua nullum metallorum amittit de ſpecie, & menſtruum infra modicum tempus ipſum reſoluet. Et magiſterium huius ſecreti tale eſt, quòd tu fili capias aurum vel argentum in tenues laminas redactum, & accipe particulam cum tantũdem de argento viuo vulgi, & pone ad ignem lentum, & cùm fumauerit mitte laminas, & moue cum ligno, & poſt hoc mitte in gazola in aqua quæ ſit frigida, & ſi talis fuerit paſta, quòd frangatur ad modum metalli campanarũ, niſi reuertatur maſſa alembici, & dimitte euaporari plus de argento viuo, & iterum mittatur in aqua, & poſtquam dura fuerit, ſicut dictũ eſt, pone paſtam in galaiade vt diximus cum quarta parte ſui ſalis communis, & contere fortiter donec paſta & ſal totum videatur ſal nigrum. Accipe igitur fili iſtud ſal, & pone in ſublimatorio ſi volueris ſeruare argentum viuum, quod ſi nõ, pone illum in quadam gazola, quæ ignẽ ſuſtineat, & da ſibi ignem donec videbis, quòd totus Mercurius exhalauerit, vel ſublimauerit. Poſtquam verò hoc compleueris mitte iſtud

 ſal in

ſal in altera gazola, & ſuperpone de aqua feruentiſsima, ſecundum quod tibi viſum fuerit, & miſce cùm quodam ligno, & ſal fundetur & vertetur in aquam nigram, quam quieſcere dimitte, & pòſt illam extrahe & mitte paſsim reuertendo, donec tota euerſa fuerit, & calx remanebit inferius. Iterum ſupermitte de aqua feruentiſsima, & fac ſicut prius, & iterum mitte ſibi de ſupradicta aqua, donec exeat à calce clariſsima, ſicut miſſa fuit, & tunc pone calcem ad deſiccandum ad ſolem, & habebis ipſum perfectiſsimè redactum in puluerem ſubtiliſsimũ ad vſum Artiſtæ cuiuſuis. Item fili cætera metalla habent diuerſum modum calcinationis, de Venere fit calcinatio ſicut fit æs vſtum. Saturnus & Iuppiter calcinantur cum ſale communi præparato agitando in alboth cum ligno & mittendo ſal modicum, & poſt hoc abluatur, ſicut dictum eſt, cum aqua feruentiſsima, & poſtea pone ad deſiccandum & factum eſt.

CANON

CANON VII.

In quo continetur ſcientia ad extrahen- dum quintam eſſentiam rerum om- nium, ad applicandum illas cor- poribus humanis ſecundum quod opportunum fuerit.

DEus cœli talem contulit virtutem generaliter quintæ eſſentiæ, vt extrahas illam ab omni ligno, fructu, flore, radice, folijs, lapide & metallo, carne, ſemine & ſpecie, quæ Deus conditor naturæ creauit, cuius quippe ſecreti magiſte rium tale eſt. Poſtquam fili vini quintam eſſentiam habueris à fecibus ſeparatam, cùm propria noueris poſſe extrahi om nis rei quintam eſſentiam infra tres horas, vt euitetur tantus labor, atque tædi um tibi fili dilecte. Capias igitur in Dei nomine quamcunque rem, à qua volueris quintam eſſentiam ſeparare, & mitte illam in noſtram quintam eſſentiam vi-

ni,& pone ad fortem ſolem in vere, vel pone illam cum vaſe ad ignem leuem, & infra tres horas habebis quintam eſſentiam rei mixtam cum quinta eſſentia, quæ conuertetur in talem naturam, ſicut res quæ ſibi mittetur. Igitur ſi ſit calida, ſi frigida, ſi humida, ſi ſicca, ſi laxatiua, ſi ſtiptica, vel cuiuſuis alterius conditionis & odoris fuerit, talis naturæ ſit, quia vt ſuprà tibi reuelauimus appetitum habet ad hanc complexionem, vel ad illam talem. Igitur quintam eſſentiam fili habebis ſicut res quam tibi intromiſeris talis odoris, ſaporis, complexionis, virtutis, operationis &c. & ideo fili maxima cautela eſt hæc in operatione medicinæ, vt cum vna & eadem medicina ſcias diuerſas operationes facere, ad quam forſitan non peruenit operator duræ ceruicis, &c. Et ſic fili cum cœlo noſtro à ſtellis ſuis quas ſuprà nominauimus, fiet per naturam quod reputabitur ad miraculum.

CANON VIII.

Qui docet, quæ sunt res calidæ in primo gradu simpliciter, vt talis naturæ reddatur quinta essentia nostra ad applicandum ad humana corpora.

HActenus fili verum plantarum secretum tibi pandemus, scilicet in earum complexione, & primo de calidis simpliciter in primo gradu, vnde fili medicinæ calidæ simpliciter in primo gradu sunt istæ scilicet:

Absynthium	Flores nasturcij
Semen coriandri	Amigdalæ dulces
Borago	Auellanæ siccæ
Altea	Capparis
Atriplex	Folia Caryophillo:
Eupatorium	Cardamomum
Cancilla, id est Rapta	Licium
Sticados Arabi.	Styrax liquida
Tribulus marinus	Pulli columborũ
Radix Peoniæ	Radix aristolochię rodundæ
Semen altheæ	
Castanea	Semen trifolij
Spica Celtica, Sandaracha, id est vernix	
Camomilla	Triticum

Nuces	Panicum
Semen caulis	Sarcocolla
Mora matura	Iarus
Iuiube	Moſchus
Ficus ſiccæ	Vitrum
Caſſutha	Caro camelina
Spica nardi	Vitulina
Folia lauri	Gallinarum
Amomum	Anſerum nouorum
Crocus	Phaſianorum.

De iſtis quippe fili operare ſecundum exigentiam, & talis complexionis virtutis reddetur tibi quinta eſſentia noſtra.

CANON IX.

De calidis in ſecundo gradu.

SI propter infirmitatem prouenientē halitus in tanto gradu frigiditatis quòd medicinas in primo gradu calidas operari non poteſt, applicet ſibi medicinas in ſecundo gradu calidas, quæ ſunt hæc, quæ ſequuntur, vt docet canon:

Polium	Ancilla, id eſt rapa
Praſsium	Bulbi

Cen-

Centaurea minor	Carui
Catapucia	Tamariſcus
Si	Amygdala amara
Reubarbarum	Dactyli
Lignum aloe	Mel nouum
Vuæ amaræ	Semen aneti
Citri ſemen	Ruſti
Fœniculi	Apij
Aſparagi	Petroſelij
eorumque radices	Semen Peoniæ
Radix marathrũ	Xilobalſamus
Daucus	Cortex citri
Semen vrticæ	Folia citri
Fænugræcum	Nux muſcata
Semen paſtinacæ	Phaſeoli
Semen raphani	Laccæ
Fiſtici	Vrina
Bdelium	Ambra

Flores croci hortulani Vua matura.

Aperies ergo oculos tuos fili,& videas quibus rebus ex his indigebis ad magis calefaciendum ex eo,quo modo non ſufficientes fuerunt tibi medicinæ,primo ſiue in primo gradu , & non vtaris medicinis ,niſi prius ſcias in quo gradu ſunt medicinæ ſimpliciter conſtitutæ , quia aliter

ter nescies quid eomponis, vel quid das infirmis.

CANON X.

Qui docet, quæ res sunt calidæ in tertio gradu ad affigendum eas in nostra quinta essentia ad habendum quintam essentiam calidam in tertio gradu.

FIlli in quo casu infirmitas nimiæ frigiditatis viget, indiges habere medicinas in tertio gradu calidas mixtas cum cœlo nostro, & nostra quinta essētia eiusdem complexionis reddatur, & sunt hæc:

Seseli
Pix græca
Enula
Cyperus
Opopanarum
Cassia lignea
Chamæpitijs
Dictamus
Piper longum
Samsucus
Serpentaria
Ammi
Assarum
Apij folia
Thimus
Sagapenen
Polypodium
Chamædrijs
Iris
Galanga
Hyssopus
Hermodactylus
Siratus
Sambucus
Zedoaria
Se:Ozimi

Doronici

Doronici	Mentaſtrum
Nigella	Zinziber
Calamentum	Siler mondanum
Caryophylli	Pullegium
Cinnamomum	Aſſa fœtida
Origanum	Coſtum
Ammoniacum	Rutha domeſtica
Folia oliuarum	Galbanum
Schœnoanthon	Nux Indica
Mumia	Porrum
Lupulus	Caſtoreum
Centaurea mai	Saxifragia.
Gentiana.	Pix liquida

Cùm ergo volueris applicare res calidas in tertio gradu propter nimiam frigiditatem ſuperabundantem, applica cœlo noſtro, & talis virtutis efficitur.

CANON XI.

Qui docebit te quæ res ſunt calidæ in quarto gradu, vt affigas illas noſtræ quintæ eßentiæ, & cùm opportunum fuerit, reuelabo tibi, quæ ſunt medicinæ ſimpliciter in quarto gradu caliditatis & ſunt hæc quæ ſequuntur, videlicet:

Ruta

Ruta ſylueſtris	Nitrum
Piper nigrum	Piretrum
Petroleum	Vitrum aduſtũ
Anacardus	Semen ſinapis
Oleandrum	Sulfur
Euphorbium	Carduus viſci
Sal armoniacum	Scamonea
Napellus	Flos fabæ
Glychyrriſa	Lingua auis
Flos lupini	Amygdalæ dulces
Gũmi Arabicũ	Primula veris
Semen paſtinacæ	Lignũ paſtinacę
Coturnices	Piſces recẽtes.
Canna zuccharij	

CANON XIII.

In quo continetur ſcientia rerum humidarum in ſecundo gradu ſimpliciter, vt quando infuerint tantæ ſiccitatis, quòd tibi ſufficientes non fuerint res humidæ in primo gradu, applices illas, quæ in ſecundo gradu humidæ fuerint, vt tale reddatur cœlum noſtrum.

Con-

Congruum est fili vt tibi reuelemus, quæ sunt humidę res in secundo gradu simpliciter, vt talem reddas nostram quintam essentiam, cùm necessarium fuerit, & sunt istæ quæ sequuntur:

Semen maluæ	Chrysomela
Endiuia	Semen lactucæ
Persica, Asparagi	Lactuca agrestis
Zicion	Lactuca
Cicorea	Flos Nymphæ
Malua	Aleos epaticus.

Ex his igitur fili applica quintæ essentiæ nostræ cùm medicinæ humidæ in primo gradu non fuerint sufficientes ad eradicandum siccitatem peccantem.

CANON XIIII.

Qui docet, quæ sunt res humidæ in tertio gradu, vt cùm necesse fuerit habeas earum cognitionem ad illas applicandum cœlo nostro, vt habeas cœlum nostrum humidum in tertio gradu.

Fili

FIlli mi cùm videris, quòd ſiccitas tanta eſt, quæ per medicinas humidas in gradu ſecundo extingui non poteſt, applica medicinas humidas in tertio gradu cœlo noſtro, quæ ſunt hæc quæ ſequuntur:

Semen gal. Flores violæ viridis
Poma viridia Satyriones (gia)
Phylocaparõ, Eruca Aquitua, alij, Aquile-
Radix paſtinacæ Caſtoreũ. alij nõ habẽt
Flores violę cœleſtis Semen lini
Flores papaueris Fruct⁹ papaueris albi.

Hæ ſunt res humidæ in tertio gradu ſimpliciter, has affige in cœlo noſtro vt viguerit neceſsitas.

CANON XV.

Qui docet quæ ſunt res humidæ in quarto gradu, vt affigas illas in cœlo noſtro ad applicandum illas corporibus denſis propter nimiam ſiccitatem.

RAtio naturæ eſt fili, vt reuelem tibi, quæ ſunt medicinę humidę in quarto gradu, vt affigas illas in cœlo noſtro, vt influat

influat in nobis humiditatem quàm plurimam, cùm necesse fuerit, & res humidæ in quarto gradu simplicitatis sunt istæ, quæ sequuntur:

Aurelia	Lactaria
Cerebrum columbi	Argentum viuum
Scinci	Gamelion
Mercurialis	Cerebrum gummici.

Hæ igitur medicinæ reddent cœlum nostrum humidum in quarto gradu, quas applica secundum exigentiam & vires patientis. Dicto verò de medicinis humidis quæ complexionem habent humidam scilicet aeream, nunc restat vt dicamus de habentibus proprietatem aquę, ex eo quia post aerem sphæra aquæ per primam causam situata est, procedendo secundum ordinationem quatuor graduum, sicut in alijs. &c.

CANON XVI.

In quo continetur scientia rerum frigidarum, & primo de frigidis in primo gradu.

Hoc

HOc eſt vt noſtra quinta eſſentia reddatur frigida in primo gradu, reuelabimus tibi medicinas dictam habentes complexionem, quæ ſunt hæ quæ ſequuntur:

Grana ſalicis	Herba acetoſa
Pruna	Tamarindi
Fabæ virentes	Flos roſæ viridis
Hordeum mundum	Pira bene matura
	Arthaſia

Has medicinas applicabis cœlo noſtro, vt reddatur frigidum in primo gradu, vt ſcias ipſas cœlo noſtro applicare, cùm neceſſe fuerit vt influat ſuper nos frigiditatem primi gradus. Fili, ſi tibi propter nimium calorem non ſufficerent medicinæ frigidæ in primo gradu, applica cœlo noſtro res frigidas in ſecundo gradu, poſtea facias applicationem ſecundum quod tibi videbitur, & medicinæ ſunt iſtæ, videlicet:

Berberis	Pentaphyllon
Malagranata dulcia	Litargirium
Arnogloſſa	Mora imatura
Floſſa ſalicis	Chryſolachanō.

CANON XVII.

Qui docet quæ ſunt res frigidæ in tertio gradu, vt quando non ſufficientes fuerint medicinæ frigidæ in primo & ſecundo gradu, quòd applices illas, quæ ſunt in tertio gradu, vt ſcias remedium adhibere caliditati dominanti.

HActenus fili reuelabimus tibi, quæ ſunt medicinæ frigidæ in tertio gradu, vt quando infirmitas fuerit tantæ ſiccitatis, quòd illi non ſufficiant medicinæ primi & ſecũdi recurras ad iſta, quæ ſunt tertij gradus, & ſic remedium adhibeas, & ſunt quæ ſequuntur, ſcilicet:

Virga paſtoris	Melones
Pſilium	Omnes ſandali
Citrulli	Paritaria
Hypociſtis	Cucumeres
Vua milana	Portulaca Semen eius
Sorbæ	Spodium
Plantago ſemen eius	Poma.

Medicinas iſtas applicaba cœlo noſtro, &

habebis ipsum frigidū in tertio gradu, & vtere illo dum fuerit opportunum.

CANON XVIII.

Qui docet, quæ sunt res frigidæ in quarto, & vtaris illis dum fuerit necesse.

FIlli mi certum sit tibi, quòd multorū fuit opinio, quòd nulla res erat in quarto gradu frigiditatis cōstituta per naturam, contra quos istam facimus rationem. Omne elementum, vel quæcunque alia res appetit esse in maiori perfectione, quàm sua natura capere potest, cuius ratione elementum quodlibet in elementatis appetit quartū punctum simplicem, vt suum contrarium reprimat, vel saltem ei adæquetur per resistentiam, vt esse suū nō priuetur ab indiuiduis. Si igitur aqua per naturam non inuenitur in indiuiduis in quarto gradu, sicut in primo, secundo, & tertio, aqua non appeteret maiorem perfectionē simplicitatis, quàm in indiuiduis habere potest, & sic similitudo suæ simplicitatis in maiori gradu multiplicata esset ei per naturam odibilis, & suum

contra-

contrarium esset illi amabile, quod est impossibile. Præterea nullus morbus calidus in quarto gradu esset curabilis, quod est inconueniens & contra finem medicinæ. Item esset ipsa aqua destructa contra, & ideo regula, quia non transmutent extra se similitudinem suam per modum suę perfectionis & suarũ partiũ & cum similitudinibus dictarũ partium operatur in indiuiduis. Ratio huius est, quia talem defectum natura bonitatis & virtutis &c. nõ consentiret, cùm ista naturaliter appetãt multiplicari in maiori perfectiõe entibus realibus quàm esse potest secundum suam naturam, quorum contrarium ageret aqua, si nõ esset reperta in quarto gradu in rebus naturalibus, quod est impossibile. Fili mi multa alia inconuenientia sequi possent ex eorũ opinione, sed illa dimittimus causa breuitatis, vnde res frigidæ in quarto gradu sunt istę quę sequuntur:

Opium	Hyosciamum
Cicuta	Semen eius
Semen eius	Mandragora
Camphora	Semperuiua
Ebenus	Semen papaueris

Aqua eius	Salamandra
Mucilago psyllij	Barbassus

Has quippe res applica cœlo nostro, & habebis ipsum frigidissimum. Diximus de medicinis frigidis secundum ordinem quatuor graduum. Et quia post omnium elementorum sphæras sphæra terræ situata est vltimo, ideo de rebus siccis vltimò dicendum est.

CANON XIX.

Qui docet quæ sunt tres siccæ in primo gradu.

ORdine præmisso fili tibi rerum siccarum reuelemus vt affigas nostro cœo, & primò de siccis in primo gradu simpliciter, & sunt istæ scilicet:

Spuma maris	Argilla
Caro caprina	Caules
Caro bouina	Turtures antiquæ
Fabæ siccæ	Caro ceruina
Columbi antiqui	Amylum
Caro camelorum	Caro omniũ auiũ quæ habitãt in aquis
Thucia	Caro leporis

Affige ergo fili has medicinas coelo nostro,

ſtro, & habebis ipſum ſiccum in primo gradu, vt vtaris illo, cùm opportunum fuerit. &c.

CANON XX.

Qui te docebit, quæ ſunt res ſiccæ in ſecundo gradu, vt cùm tibi fuerit neceſſe applices illas noſtro cœlo, vt influat in nobis ſiccitatem in ſecundo gradu.

FIlli quando infirmitas tam humida fuerit, quòd tibi non ſufficiant res in primo gradu ſiccæ, addes iſtas cœlo noſtro quæ ſunt in ſecundo gradu ſiccæ, ſcilicet:

Riſum	Cortex thuris
Thipus, alij nõ habent	Balauſtiæ
Cortex orni	Lapis lazuli
Teſta maligranat.	Xylobalſamus
Lapis Armenus	Vberi ro. ſiccæ
Flos roſæ. ſic.	Meſphilæ maturæ.

Has quippe res affige in cœlo noſtro ad magis deſiccandum.

CANON XXI.

Qui docet, quæ sunt res siccæ in tertio gradu, vt scias illas applicare cœlo nostro, vt fiat illius complexionis, & sic applices ipsum in corporibus humanis, cùm tibi videbitur.

FIlli cùm tibi videbitur, quòd infirmitas tanta est multiplicata in humiditate, quòd tibi non sufficiant medicinæ siccæ in primo & secundo gradu, applicabis istas, quæ sunt siccæ in tertio gradu, quæ sequuntur:

Mastichæ	Acetum commune
Charabe	Succus maluæ
Olibanum	Pira syluestria
Myrrha	Ga.
Cinnabar	Scoria ferri
Asphaltum	Ferrugo ferri
Sanguis drac.	Pulmo vulpis
Bolus Armenus	Iuniperus
Fructus iuniperi	Fructus sauinæ

Galle

Galle	Flos sambuci
Flos Ebuli ebulus	

Has affige in cœlo nostro, & fiet siccum in tertio gradu.

CANON XXII.

Qui docet, quæ sunt res siccæ in quarto gradu vt istas applices cœlo nostro, & fiet siccum in quarto gradu.

Arsenicum album	Capitellum
Arsenicum rubeum	Omnes mirobalani
Azarnech	Cortex ilicis
Azarchon	Coagulum
Aes	Thucia
Flos æris	Sal præparatum
Glandes virides	Puluis Asphodeli
Alumen rochæ	Alumen plumæ
Folia daruich	Cortex vberi

Diximus de aliquibus medicinis & earum simplici complexione secundum dispositionem quatuor graduum simpliciter, vt Artista per istas, quæ hic ponuntur alias inuestigare sciat secundum

complexionem, saporem, odorem, ponderositatem & leuitatem ad faciendum diuersos effectus in corpore nostro. Nunc congruum est vt dicamus in generali de qualitatibus appropriatis, vt Artista cognoscat, quæ sunt simplices qualitates & propriæ, & quæ appropriatæ, & quæ qualitates sunt graditæ in rebus naturalibus, vt cognoscatur vnius medicinæ compositæ finis ex multis in diuersis medicinis compositis. Et vt sciatur quid homo dare debet, vel auferre infirmis.

CANON XXIII.

In quo continetur præfata doctrina.

VAlde fili mi meditamur, vt reuelemus qualitates rerum proprias & proprietates, scilicet in quo gradu existere possunt secundum naturam, vt destruantur multorum opiniones, qui duas qualitates in vna & eadem re dixerunt in eodē gradu existere, sicut in pipere, quod dixerunt calidum & siccum in quarto gradu,

gradu, & castoreum,quod dixerunt calidum & siccum in quarto gradu. Contra quos fili talem fundamus rationem. Quatuor massæ principales, quæ sunt quatuor elementa, sphæras proprias habent, vbi natura cuiuslibet maior est quàm in aliorum sphæris, quamuis illi quodlibet elementum sit in alterius sphæra, scilicet vnum per sphæras omnium & omnia per spheram vnius. Hoc autem fili natura orbis fabricat, vt ex mixtione eorum oriantur indiuidua spherarum, in quibus elementa actualiter existant, vt suprà probauimus, quę esse non valerent si mixta vicissim nō essent, quoniam fili si mixtio vniuersalis orbis deficeret elementis, deficeretque mixtio specialis, atque indiuidualis, quoniam deficiente generali venit particulare in suiipsius corruptionem. Denique quodlibet elementum, ex eo quòd iuxta sui naturam in propria sphęra sua complexio maior est, vt caliditas, quę maior est in sphęra sua ignis quàm siccitas nec aliqua aliarum complexionū, & sic de alijs.

Item fili quodlibet dictorum elemento-

rum habet proprium ſubiectum in indiuiduis ſpecierum, in qua ſua caliditas maior eſt quàm qualitates aliorum elementorũ, ſicut fili in pipere, in quo magis viget proprietas ignis quàm in croco, & in aloe, in quo magis eſt de complexione aeris quàm in mirobalanis, & ſic de alijs rebus ſimilibus iſtis, vnde facio iſtam rationem. Omnem effectum conſequi oportet naturam ſuæ cauſæ, ſi igitur ignis, qui eſt cauſa omnium rerum calefactibiliũ maiorem ſui proprietatem habet in ſphæra ſui, & ſua proprietas ibi magis reperitur quàm proprietas aliorum, ſicut in rebus calefactibilibus de cõplexione ignis, oportet quòd maior ſit caliditas quàm humiditas, vt appareat concordantia in differẽtia exiſtens inter cauſam & ſuum effectũ, & vt appareat differentia inter rem calidæ complexionis & rem humidam, vel ſiccã &c. Quia ſi vna res haberet in ſe duas complexiones æquales, ſicut in pipere caliditas & ſiccitas, ſi eſſent in eodem gradu, eſſet piper æqualiter ſiccum, ſicut calidum, & ſic eſt poſsibile habere has duas complexiones æquales contra frigiditatem, &

tem, & sic possibile esset quòd frigiditas & humiditas essent æquales contra caliditatem & siccitatem, quod est impossibile, quia sic non inueniretur aliquod speciale indiuiduum, in quo qualitas vnius elementi esset prædominans, vt denominationem caperet ab illo, sicut piper, quod denominationem accipit ab igne, quia calidum. Aloes quod denominationem accipit ab aere, quia humidum. Mandragora ab aqua, quia frigida. Mirobalanus à terra, quia siccus. Hoc autem est impossibile, quia sequeretur irregularitas in indiuiduis naturalibus, ex eo quòd non haberet magis instinctum ad qualitatem vnam quàm ad aliam. Ex quo fili notare potes, quòd sicut quodlibet elementum dominationem propriam secundum suam naturam habet in sua propria sphæra, in qua alterum non habet ita magnam dominationem, sicut habent propria indiuidua substantialia, in quibus magis qualitas vnius elementi prædominatur alteris. Exemplum, natura ignis

est

est calidus propriè, siccus à proprietate. Nam caliditas maior est in igne quàm siccitas, quoniam proprietas maior est in qualibet re quàm appropriata. Sic enim fili est in indiuiduis, quę oportet habere vnam propriam qualitatem aliam appropriatam, ex eo quòd effectus suę causę correspondere debet. Hoc probatur fili mi per regulas duodecim, quia si ignis qui est causa alicuius calefactibilis, est calidus & siccus, ignis in illo calefactibili non potest transmittere extra se similitudinem suam, nisi cum suo calore & siccitate, & per modum naturæ caloris, & siccitatis, & iterum aliarũ complexionum. Sic igitur in indiuiduo per ignem causantem oportet maiorem esse caliditatem quàm siccitatem, & sic siccitas depressior. Et sicut diximus de igne, ita intellige de alijs qualitatibus elementorum, sicut ignis in sua sphæra propria est forma, vt alia elementa sunt materia, quia calefacta sit sua propria qualitas in indiuiduis naturalibus existens est forma extensa, & diffusa super omnes alias elementorum, & qualitates, quæ sunt igni.

Ex

Ex quo fili multùm bene concluditur ipſam qualitatem ignis in ſubiecto ignis maiorem eſſe quàm alteram qualitatum, & ſic talis qualitas in ſimili ſubiecto eſt rex, qualitas verò quæ magis concordat militem dicimus, vltima verò qualitas quæ primæ contrariatur, ſclaua. Exemplum fili tibi dabimus, vt facilius poſsis intelligere mouendo teipſum ad obiectā-dum. Nam piper eſt calidum propriè, ſiccum à proprietate, caliditatem verò maiorem oportet eſſe in illo quàm ſiccitatem, nec humiditatem, nec frigiditatem. Eſt ergo in pipere caliditas rex, nunc verò quia ſiccitas magis cum igne concordat quàm altera aliarum, eſt ſiccitas in igne, vel pipere regina. Et quia poſt ſiccitatem humiditas cum caliditate concordat, humiditas in pipere eſt miles. Et quia frigiditas caliditati contrariatur, eſt aqua ſeu frigiditas in pipere ſclaua, & ideo vltimò ſiccitas eſt in ſubiecto igneo. Fili ſecundum conditionem maioritatis & minoritatis ſituati ſunt gradus in rebus naturalibus, ſicut fili piper habet quemcunque gradum caliditatis, iſta caliditas eſt in illo maior, vt

ſuprà

ſuprà probauimus, ergo aliæ minores illa propria, & ſic ſequitur diſtinctio æqualitatis indiuiduorum, quam aliqui aſſerunt eſſe impoſsibilem. Nunc fili quia regina magis cum rege concordat quàm miles nec ſclaua, reginam oportet eſſe maiorem in regia domo quàm miles nec ſclaua. Et ideo quia regem regina ſequitur, & non eſt tanta ſicut rex, illa minor eſt & vno gradu inferior quàm rex, & cognominatur tertia. Et ſic ſiccitas in pipere eſt in tertio gradu. Et poſt reginam miles maior eſt in domo regis; illa minoritas dicitur alius gradus inferior. Inferius quidem dicitur ſecundus; & ſic in pipeere eſt humiditas in ſecundo gradu. Item quia poſt militem ſclaua minor eſt in domo regis quàm nullus alius, illa minoritas alter gradus inferior iſto dicitur, qui nominatur & primus. Et ſic fili concluditur, quòd piper eſt calidum in quarto gradu, ſiccum in tertio, humidũ in ſecundo, frigidum in primo. Et ſicut diximus fili de pipere, quòd habet complexionem igneam, ſic potes dicere de alijs rebus & qualitatibus reſpi-

ciendo

ciendo maioritatẽ cõcordantię. Præterea fili ſcias, quòd non omnis res naturalis habet quatuor gradus in ſe integrè, ſed ex illis habet degradatè. Et ad melius intelligendum formamus puncta quatuor in quocunque guadu cuiuſlibet qualitatis, quæ quidem puncta ſunt tanquam mediũ, per quod mouetur intellectus ad intelligendum res quantũ habent de vna compoſitione vel de alia. Fili valde eſt confuſa doctrina de gradibus, adeo, quòd non eſt ſcientia in mundo, quæ tam parũ ſciatur, ſed hîc in ſumma breui breuiter tractabimus. Et primò dicimus, quòd res quæ ſit calida in quarto gradu, omnes alios gradus habet integros, & ſiẽ de humidis, frigidis &c. Sed res quæ ſit in tertio gradu calida, eſt in ſecũdo ſicca, & in primo humida, & in duob⁹ pũctis frigida. Res quę eſt in tertio gradu humida eſt frigida in ſecundo, calida in primo, ſicca in duobus pũctis primi gradus, & ſic de alijs. Itẽ res quę in ſecũdo gradu eſt calida, eſt in primo ſicca, & in tribus punctis alterius gradus humida, cũ duobus punctis frigida. Itẽ res quę eſt in primo gradu calida, eſt

in tribus

in tribus punctis alterius gradus humida, & vno puncto vniuersaliter frigida. Et sicut posuimus exemplum de calidis, ita potes de humidis dicere, & etiam de alijs.

Item fili multæ & diuersæ opiniões fuerunt in hac intentione super calidum in primo,& calidum in secundo ,& calidum in tertio, quia fili mi in vno indiuiduo est caliditas in tertio gradu,& altera in eodem, sed differunt secundum actionem & passionem,quando in vno indiuiduo est forma regina, regina verò sub rege patitur,rex verò in quocunque indiuiduo est forma,regina verò miles & sclaua sunt materia.Non est ergo æqualis actio vnius qualitatis existentis in diuersis indiuiduis ratione supradicta. Et de hoc intellige secundum applicationem simplicem & singularem vniuscuiusque, non autem secundum multarum aliarum medicinarũ congregatarum ad vnum finem. Et de hoc dabimus tibi exemplum.Squilla verò vel thutia quæ est calida in tertio gradu, & agnus castus calidus in tertio, si quodlibet eorum applicetur ad nostrum corpus,maiorem caliditatẽ influit in nobis

agnus

agnus castus quàm thucia. Ratio huius est, quia caliditas in agno casto est rex, in thucia verò regina. Et quia rex maioris potestatis est quàm regina, igitur &c. Item quia caliditas in thucia est terrificata, & stat secundum passionẽ, in agno casto secundum actionem, & quia maioris naturæ est res agens quàm patiens, igitur &c. Item quia in thucia caliditas habet duos punctos frigiditatis sibi contrariantes, in agno casto verò solummodo habet duo puncta vnius gradus contraria. Item quia caliditas existens in thucia, desiccat vltimato modo, quia inseparabilis à natura illius & siccitate formata. In agno casto verò calefacit plus quàm desiccat, quia ibi caliditas rex est, & à nullo formata est, sed siccitas in illo est ignificata, & pòst per naturam caloris calefacit, & postea desiccat, quia in quacunque re naturali priùs in seipsa oportet esse actum propriũ & coessentialẽ illius quàm appropriatus, & etiã caliditates submissæ in aliquo indiuiduo formata aliqua natura priùs sunt in corpore nostro agendo secundum naturam formæ quàm formatæ existant per suam,

ſicut caliditas ignis, quę ignificat terram. Terra verò exiſtens in igne priùs calefacit, ſecundò deſiccat, hoc verò fit, quia natura ignis, cui ſubmittitur ſiccitas, mouet ſiccitatē ſecundum naturam ſuæ ignificationis ignificabilitantis & ignificatæ. Ecce ergo fili quę differentia eſt inter calidū in tertio gradu, & calidum in tertio, & ſic de humido & frigido & ſicco. Non autem eſt ſic fili in compoſitione multarū medicinarum ad vnum finē, quia qualitas qualitatem iuuat, gradus gradū, punctus punctum. Exemplum, quædā medicina componitur ex aloe, pipere longo, roſis ſiccis, maſtice, gariophilo, ſucco fœniculi, & ſcamonea. Nunc verò graduamus talē medicinam. Aloes eſt humidū in ſecundo gradu, frigidum in primo, calidū in duobus punctis gradus, & ſiccum in vno pnncto vnius gradus. Piper longum eſt calidū in tertio, ſiccum in ſecundo gradu, humidū in primo, frigidū in duobus punctis vnius gradus. Roſę verò ſiccę ſunt ſiccę in ſecundo, calidæ in primo, frigidæ in duobus punctis, humidæ in vno puncto. Maſtix eſt ſiccus in tertio, calidus in ſecūdo, frigi-

frigidus in primo, humidus in duobus punctis. Garioplili verò sunt calidi in tertio gradu, ſicci in ſecundo, humidi in primo, frigidi in duobus pūctis gradus. Succus fœniculi eſt calid' in primo, ſiccus in tribus punctis, humidus in duobus, frigidus in vno puncto. Itē ſcamonea eſt calida in quarto gradu, ſicca in tertio, humida in ſecūdo, frigida in primo. Nunc ergo videamus, quot gradus & quot puncta habeamus de vna qualitate, & quot de alia, & ſic iungamus gradus & puncta, vſquequo ex omnibus iſtis habeamus vnum gradū ſimplicē, cuius naturę debeamus medicinā. Priùs verò videam' de calidis qualitatib'; & omnes gradus diuidam' per pūcta, pòſt iungamus pūcta de quatuor in quatuor, & faciamus gradus. Nam in aloe ſunt duo pūcta caliditatis, in pipere lōgo duodecim pūcta, in maſtice verò habemus octo puncta, in gariophilis duodecim pūcta, in fœniculo verò habem' quatuor pūcta, in ſcamonea ſexdecim puncta. Sic fili in iſta medicina ſunt quinquaginta octo pūcta calida. Itē in aloe habem' quatuor pūcta frigiditatis, in pipere longo duo pūcta, in roſis

alia duo, in mastice quatuor puncta, in gariophilis duo puncta, in succo fœni vnũ punctũ, in scamonea quatuor pũcta, vnde habem⁹ in hac medicina nouẽdecim pũcta frigiditatis. Itẽ in aloe habemus octo puncta humiditatis, in pipere quatuor puncta, in rosis vnum punctum, in gariophilis quatuor puncta. Item in fœniculo habemus duo puncta, in mastice duo puncta, in scamonea octo puncta. Et sic habemus in hac medicina vigintinouem puncta humiditatis. Itẽ in aloe habemus vnũ punctum siccitatis, in pipere longo habemus octo puncta, in gariophilis alia octo, in mastice duodecim puncta, in rosis quatuor puncta, in fœniculo tria puncta, in scamonea duodecim puncta, & sic habemus in hac medicina quadragintaocto puncta siccitatis. Nunc verò iungamus omnia puncta, & primò puncta caliditatis, quæ sunt quinquaginta octo, & frigiditatis nouemdecim puncta, item de humiditate vigintinouem puncta, item de siccitate habemus quadraginta puncta: nunc demus vnum punctum contrarium alteri contrario, & postea puncta duarum

qua-

qualitatum, quæ necesse habent esse concordantes, quæ supererunt illis dabimus medicinam. Nunc fili nouemdecim punctis frigiditatis demus alteri nouēdecim puncta caliditatis, & sic de quinquaginta octo punctis caliditatis restant triginta nouem puncta. Item de humiditate habemus viginti nouem puncta, nunc istis viginti nouem punctis demus alia viginti nouem siccitatis, & de quadraginta octo punctis trahēdo viginti nouem, remanēt nouendecim puncta. Nunc igitur de caliditate habemus triginta nouem puncta caliditatis, & decē & nouē puncta siccitatis, nūc ergo à trigintanouē trahendo decem & nouē humiditatis, quæ alijs pūctis damus, manēt viginti puncta. Ex istis igitur faciamus gradus, scilicet ex istis quatuordecim punctis, nā vni gradui dando quatuor puncta sunt tres gradus & duo pūcta, & sic medicina est in quarto gradu calida, nō in summitate quarti gradus, sed in medio quarti gradus, vel in duob9 punctis quarti gradus. Ex quo fili patet, quòd multæ sunt cōpositæ medicinæ, quæ vltimatū quarti, tertij, secundi, primi gradus

nō habent, quia mittunt vnum punctum vel duo puncta in cōpositione propter generationē & corruptionem ad vltimatum finē ex omnibus resolutū in medicina cōposita. Ex quo patet ista quæ suprà dixi, scilicet quòd ex vna qualitate depressa multiplicata cū altera agēte resoluta quædam qualitas vltimata in medicina, quę est forma, ex eo quia vna qualitas aliam iuuat similem sibi. Ex quo fili est tibi reuelatum, quòd vna qualitas, quæ secundum simplicitatem indiuidui, hoc est medicinæ simplicis, est patiens, secundum compositionem est agens, & è contrario multùm est tibi fili ista doctrina necessaria in medicinis in quibuscunque artis medicinalis vtentibus ad componendum medicinas quascunque, & ad sciēdum vltimatum gradum resultatum ex pluribus gradibus, & certificetur quantum potest calefacere, quantum potest desiccare, quantum potest humectare, quātum potest infrigidare. Quòd verò fili sciri non potest propter confusionem graduationis medicinarū simplicium aliorū auctorum, qui qualitatē appropriatam ęqualem propriè facie-

faciebant qualitati propriȩ, quod eſt impoſsibile,& contra curſum naturæ. Nam regem maiorem oportet eſſe in regno ſuo omnibus alijs, quia ſi aliter eſſet, non eſſet rex:& eſſet deſtructa ſimplicitas rerum & dominatio, & proprietas propria & actio & paſsio. Fili valdè prolixa eſt hæc doctrina, ſed ſumus de intẽtione plus de hac materia in præſenti nõ tractare, quoniam in pluribus locis plenè tractauimus de hac doctrina, ad quȩ te remittimus: vt eſt liber principiorũ medicinȩ, qui dicitur Ars medicinȩ, liber qui dicitur de Põderoſitate & leuitate elementorũ. Itẽ liber de Regionibus ſanitatis. Itẽ liber qui dicitur Doctrina de gradibus, in quibus iſta ſciẽtia eſt ſatis diffuſa, quia per iſta quæ hîc diximus, ſatis poteris de hac doctrina comprehendere. Quæſtio. Pater cur hîc non poſuiſtis omnes medicinas, quæ conueniunt & earum gradus, vt ex eis poſsint medicinæ compoſitæ fieri ſecundum traditam doctrinam? Solutio. Fili mi, vt euitetur prolixitas, quoniam ſumus de intentione hunc librum compendioſum facere, nõ autem prolixum. Quomodo ergo pater

cognoſcam gradus aliarum medicinarum hîc non explicatarum? Solutio. Fili vt recurras ad antedictaria philoſophorum & ſecundum propriam qualitatem medicinis impoſitam in gradu, ſic de alijs appropriatis iudicabis, vt ſuprà tibi diximus, ſcilicet ſi philoſophus dicit eſſe calidam & ſiccam in tali gradu, ſcilicet quarto à qualitate, quę prius denominatur, incipies dando medicinæ illam proprietatem, quia fili philoſophi illã inuenerũt, proprius eſſe in operatione, & poſtea de alijs qualitatibus iudicabis per doctrinam tibi traditam ſuperius ſecundum maioritatem vel minoritatem cõcordantiæ ad propriam qualitatem, quoniam fili qualitas propriæ qualitati alicuius rei magis concordans eſt ab ipſa magis diligibilis, & ideo circa ſeipſam ponit, vt adiuuet ſeipſam cõtra actionem ſui contrarij. Exemplũ in pipere. Caliditas eſt propria qualitas, & eſt in quarto gradu, oportet etiam quòd piper ſit compoſitum ex alijs qualitatibus ſicut ex ſiccitate. Nunc quia caliditas eſt rex, conſurgit circa ſe illa qualitas, quæ magis ſecum concordat,
quæ

quæ eſt ſicccitas. Iſta qualitas fili non eſt æqualis caliditati, cùm ſit regina, ſed eſt inferius per vnum gradum. Et quia fili poſt ſiccitatem humiditas magis concordat cum caliditate, ideo humiditas in pipere non eſt æqualis ſiccitati, & quia non eſt æqualis, eſt minor ſiccitate per diſtantiam alterius gradus. Item quia frigiditas eſt contraria caliditati, poſita eſt in pipere infra humiditatem. Ex quo fili multùm euidenter patet, quòd res quę calida eſt in quarto gradu, eſt ſicca in tertio, humida in ſecundo, frigida in primo. Hæc ſit tibi regula generalis ad iudicandum de alijs qualitatibus ponendo in medio figuram C. ſecundum quam potes iudicare de complexione & gradibus medicinarum ſimplicium & compoſitarum. Quæſtio. Pater cur quædam medicinæ quarti gradus ſunt mortiferæ, & quædam non? Solutio. Fili, Quoniam quædam ſunt calidæ, humidæ, ſiccæ, frigidæ in vltimo puncto quarti gradus, quædã in tertio, quædã in ſecũdo, vel in primo, vnde fili facies talem generalẽ regulam. Omnis medicina quæ eſt in quarto puncto quarti gradus

 calida,

calida, humida, frigida, ſicca, mortifera eſt. Exemplum de calidis, vt napellus, cardus, viſci, ſquilla, ſola, & oleandrum cùm occiduntur cerui. De humidis vt argentum viuum. Item de frigidis vt cicuta & cerebrum capitis. De ſiccis verò vt arſenicum album, vel rubeum, azarnech, æs vſtum, viride æs, gipſus &c. Vnde fili quantum declinant à quarto puncto, tanto minus ſunt mortiferæ vt ſquilla, quæ cùm miſcetur cum multitudine aliarum, non eſt mortalis ſicut ſola, & ſolatrum quod non eſt tam nociuum ſicut arſenicum, & iuſquianus, qui non eſt tam nociuus ſicut cicuta, & Mercurialis, vel litaria, quæ non ſunt tam nociuæ ſicut argentum, & ſic de alijs rebus ſimilibus iſtis. Quæſtio. Pater, quare magis interficiunt res exiſtentes in vltimo puncto quarti gradus calidæ, humidæ &c. quàm res quæ exiſtunt in vltimo puncto aliorum graduum? Solutio. Fili: quia plus in eis retinetur de ſimplicitate eſſentiæ componentis, quæ ſimplicitas eſt in ſubtili materia naturata plus quàm in alijs gradibus, iuxta hoc ſufficit tibi exemplum,

emplum, quod ſuperiùs diximus de baſiliſco & fulgure. Et, vt faciliùs intelligas medicinarum gradus, hîc verò tibi octo figuras faciemus, per quas poteris mouere intellectum tanquam medium directiuum ad intelligendum hoc, quod de gradibus ſuperiùs fecimus. In primis enim quatuor figuris continetur ſcientia quatuor medicinarum ſimplicium in vltimo puncto quarti gradus exiſtentium, & in alijs quatuor illarum rerum, quæ ſunt in quarto gradu, ſcilicet in tribus punctis, & in alijs quatuor de illis, quæ ſunt in tertio, & de alijs quatuor de illis, quæ ſunt in ſecundo, & ſic de alijs quatuor de illis, quæ ſunt in primo. Dicto de gradibus medicinarum, congruum eſt, vt dicamus de earum virtutibus & proprietatibus, vt cùm illas applicuerimus ad cœlum noſtrum, reddantur eiuſdem virtutis in millecuplo, quàm ſi per ſe agerent.

CANON XXV.

Qui te docebit priùs, quæ ſunt res attractiuæ.

FIlli, in præſenti Canone ſumus de intentione, vt reuelemus tibi quæ ſunt res attractiuæ, vt à corpore noſtro attrahi poſsit quæcunq; res nociua, ſicut ferrum, lignum, apoſtema, &c. & ſunt quæ ſequuntur:

Magnes
Al'.
Pulmones
Ariſto. longa
Lolium
Aſſa fœtida
Cataputia
Tapſia
Dictamus ru.
Cathmia.
Sagapenum
Sulfur
Armoniacum
Petroleum
Scopia regia
Maiorana
Apium
Pulegium
Adeps cunicu.

Applica ergo medicinas iſtas cœlo noſtro, & attrahet tibi omnem rem ſupra modum.

CANON

CANON XXVI.

Qui docet, quæ ſunt res purgantes humores, peccantes in corpore noſtro in generali, & primò de purgantibus ſanguinem.

QVædam laxant ventrem, & prouocant quandoque vomitum, quia abominabiles redduntur naturæ, quædam illarum attrahunt humores ſibi ſimiles, vt ſunt reubarbarum, ſcamonea, pſilium iuuante virtute membrorum expellente ad inteſtina, & ex inteſtinis ad extra. Et earum quædam purgant cum viſcoſitate, vt eſt Mercurialis pſilium: quædam cum ſtipticitate, vt ſunt mirobalani, quædam cum acredine, vt ſemen atriplicis, quædam cum dulcedine, vt ſcamonea, caſsia fiſtula, quædam verò cum amaritudine, vt aloes, & aliæ purgant hunc humorem, aut illum. Hæ verò ſunt quę purgant ſanguinem in quacunque parte corporis, ſcilicet:

Caſsia fiſtula	Viola
Manna	Serum

Succu

Succus Mercurialis

Pruna	Zucharum
Tapſia	Malua

Vuæ in aurora collectæ.

Item melancholiam purgant iſtæ, quæ ſequuntur, & conferunt quibuſcunque quartanis epilenticis & apopleticis &c.

Lapis lazuli	Thimus
Lapis Armenus	Epythimus
Omnes mirabal.	Ebuli
Stoechas	Camepitijs

Choleram verò purgant iſta quæ ſequuntur, ſcilicet:

Capilli Vene.	Tamarindi
Endiuia	Lingua ceruina

Quatuor ſemina frigida.

Pruna	Reubarbarum
Succus lactucæ	Scabioſa.

Phlegma verò purgant iſta quę ſequuntur, ſcilicet:

Sambucus	Saxifragia
Anacardi	Hermodactylus
Coccognidium	Pyrethrum
Colocynthis	Euforbium
Piper longum	Elleborus albus
Polipodium	Enula campana

Sauina

Sauina	Sennæ
Elleborus niger.	

Quatuor radices dureticæ, radix cucumeris agrestis, fumus terræ.

Hæ verò res miraculosę traditæ à Deo,& cũ determinata virtute ad expellendũ mortales atque nociuos humores de corpore nostro. Cùm igitur volueris harum quintam essentiam habere, affige illas in cœlo nostro,& tunc ipsam habebis.

CANON XXVII.

Qui docebit te quæ sunt res, quæ constringunt ventrem & sanguinem, vt affigas illa in cœlo nostro, & sic habeas ipsum constrictiuum.

EA autem quæ constringunt, sunt sicca & frigida, quia ratione stipticitatis constringunt meatus. Quædam verò appropriata, vt rutha vtriusque, & sunt ista, quæ sequuntur:

Corallus	Pentaphyllon
Cristallus	Portulaca
Aolus Arme.	Sanguis co.

Poma cypreſsi
Terra ſigillata
Succus ſalicis
Plantago
Carabe
Tragacantha
Gummum Arabicū
Cinis atama
Mumia
Balauſtiæ
Hypociſtis
Virga paſto.
Alumen
Riſum
Milium
Glans
Gemmæ papa
Faba
Berberis
Hematites
Sumach
Myrtus
Accacia
Galla
Tuſalmeſtica
Mala punica

Sanguis vaccæ
Stercus aſini
Argilla
Antimonium
Cortex nucis
Pili leporis vſti
Atramentum vſtum
Cinis fa. ex pan.
lineo ſangui. ex
vena reſtringit
Caules ni. cot.
Lac aſinæ
Caſeus
Pira immatura
Accacia
Menta cum ace.
Litargirium
Spodium
Fraxinum
Cubebe
Caryophylli
Folium
Hiacynthus
Ferrugo
Sanguis draconis
Conſolida minor

Citonia

Citonia	Sorba
Moracelſi	Myrtus
Amygdala	Simil'a, thutia.

Ex omnibus his; vel quibus vis affige in cœlo noſtro &c.& miraculoſe ſanguinem vel ventrem iuxta ſuum modum reſtringunt,cùm tibi fuerit neceſſe.

CANON XXVIII.

Qui docet quæ ſunt res induratiuæ, vt ſcias eas applicare cœlo noſtro, vt reddatur tibi induratiuum ſupra modum, vt applices corpori noſtro ad indurandum, cùm tibi fuerit neceſſarium.

FRrigida nimis ſunt quæ indurant, & quædam ex eis ſunt ſicca, & ſunt illa quæ ſequuntur myrrha, pſilium, portulaca,aqua lentis,ſolatrum,iuſquianus, affige ergo has medicinas in cœlo noſtro, & fiet induratiuum ſupra modum.

CANON XXIX.

In quo continetur ſcientia eorum, quæ ſunt res mollificatiuæ, &c.

DIcamus res mollificatiuas, vt affigas eas in cœlo noſtro, vt reddamus ipſum mollificatiuũ, vt corpus noſtrum mollificare ſcias, cùm fuerit neceſſe, & ſunt iſtæ quæ ſequuntur, ſcilicet:

Camomilla	Abſynthium
Eupatorium	Galbanum
Mellilotum	Opopanax
Styrax liquida	Radix Altheæ
Ammoniacum	Oleum vetus
Bdelium	Adeps caprinus
Adeps anſerinus	Adeps hircinus
Medulla ceruina	Malua
Sagimen	Vitelli. adeps pul.

Affige ergo fili quamlibet iſtarum rerum noſtræ quintæ eſſentiæ, & fient tibi mollificatiua vltra modum.

CANON

CANON XXX.

In quo continetur scientia illarum rerum, quæ maturant apostema.

VEniamus igitur ad naturam rerũ, quæ maturant, & saniem educunt, quarum quædam sunt viscosæ claudentes poros, vt virtus naturalis intùs confortetur, & materiam apostematis digerat, & sunt istæ quæ sequuntur, scilicet:

Radix Altheæ	Stœchas
Semen lini	Fenugræcum
Ladanum	Styrax liquida
Anetum	Fermentum
Vuæ passæ	Ficus passæ
Butyrum.	

Affige quasuis istarum medicinarum in cœlo nostro, & fiet tibi maturatiuum vltra modũ, vt applices illud corpori nostro, cùm necesse fuerit.

CANON XXXI.

Qui te docebit, quæ sunt res corrosiuæ, vt illas cœlo nostro applicare scias, & quæ sunt res vlceratiuæ, te docet.

CОrrosiua & vlceratiua differunt inter se, quoniam corrosiua sunt illa quæ carnem corrodunt & cutem: vlceratiua verò sunt, quæ cutem rumpunt, sed carnem non comedunt, vnde corrosiua sunt ista, quæ sequuntur, scilicet:

Aes vstum	Viride æs
Arsenicū vtrunq;	Cuperosa
Vitriolum	Antimonium.

Sed vlceratiua sunt ista, quæ sequuntur & mortificatiua:

Thucia	Euphorbium
Alumen	Sublimatus
Sapo	Piper nigrum
Os sepiæ	Calx viua
Pyrethrum	Schœquinantum
Cinabrium	Lac latereę, alij lac e-
Radix asphodelorū	Galia (sule
Flamula	Argentum viuum
Cantarides	Balaustia,
Lac ficus	Spuma maris.

Affige ergo fili omnes istas res iuxta modum suum quintæ essentiæ nostræ, & talis tibi fiet, vt applices illas corpori nostro, cùm necessarium fuerit.

CA-

CANON XXXII.

Qui te docebit, quæ sunt res conglutinatiuæ, & vulnerum mundificatiuæ, & conglutinatiuæ carnis sunt istæ medicinæ, quæ sequuntur:

Gipsum	Serpentaria
Folia cypressi	Cortex thuris
Sarcocolla	Myrrha
Bolus	Bdelium
Aloes	Lolium
Amylum	Sanguis draconis
Asphaltum	Tegula vsta
Balaustia	Omnes cõsolidæ li-
Testa oui	(tar.

Sinficura, alij non habent.

Affige ergo istas medicinas in cœlo nostro, & retinebit eorum virtutem & proprietatem.

CAONON XXXIII.

Qui te docebit, quæ sunt res aperitiuæ, vt scias illas nostro cœlo applicare, cùm necesse fuerit.

EST autem ſciendum, quòd quædam ſunt iſta, quæ vehementer aperitiua ſunt, quæ præcipuè valent ad fortem oppilationem ſplenis, vt ſcolopendria, quædam verò debilia in operatione, vt vrtica. Et aperitiua ſunt iſta quæ ſequuntur, ſcilicet:

Capparis	Caſſutha
Aſphodelus	Acorus
Coſtum	Leuiſticum
Genziana	Baccæ lauri
Zinziber	Stoechas
Ruſtus	Ptiſana
Aſſarum	Agaricus
Ariſtologia ro.	Praſsium
Polium	Cyperus
Peonia	Fumaria terræ
Chelidonia	Semen vrticæ
Hyſſopus	Abrotanum
Abſynthium	Lac fœminæ
Lacca	Vinum baſtardum
Porrum	Orobus
Cubebe	Eupatorium
Squilla	Fiſtici
Spuma maris	Cucumeres ſilue.
Iris	Apium

Casſia fiſtula	Bulbus
Aloes	Aniſum
Fabæ	Daucus
Marathrum	Ozimum
Lupinus	Gentiania
Pix liquida	Fermentum
Farina hordei	Aloes epaticum
Semen atriplicis	Semen melonum
Anetum	Fel porci
Staphiſagria	Glycyrrhiza
Tamariſcus	Stercus canis
Semen porri	Raphanus
Dictamus	Mel nouum
Hypericon	Xilo aloes
Spica nardi	Petroſelium
Camedryos	Azente, alij anethū
Chamæpitijs	Calamentum
Scariola	Xilo caſsia
Cinamomum	Policaria
Sambucus.	

Affige ergo fili quaſuis iſtarum medicinarum in cœlo noſtro, & fiet tibi aperitiuum ſupra modum ad quamcunque oppilationem corporis noſtri.

CANON XXXIIII.

In quo continetur ſcientia mundificatiuarũ medicinarũ, vt in vulneribus mundificent, & venire faciant ſpiritum & ſenſum ad membrum, & ſunt iſtæ quæ ſequuntur, ſcilicet:

Ariſtologia longa	Aloes
Ceruſſa	Lithargyrium
Aſphaltum	Filtrum vſtum
Orobus	Thus
Iris	Mel
Myrrha	Semen tamariſci
Plumbum	Pili leporis vſti.

CANON XXXV.

In quo continetur ſcientia rerum, quæ attenuant, vt ſcias illas noſtro cœlo applicare, cùm fuerit opus.

SVnt enim iſta quæ verè attenuant & diſſoluunt calore ſuo: ſeparant enim partes

prtes rei,in qua agunt ſuo proprio calore & ſunt iſtæ ſcilicet:

Abrotanum	Cinamomum
Ameos	Eupatorium
Agaricus	Pinguedo leonis
Balſamus	Ariſtolochia
Camomilla	Aſſa fœtida
Bulbus	Allium
Cuſcute	Aſphodelus
Ammoniacum	Camepithijs
Alumen	Calamentum
Capparis	Praſsium
Chamedrijs	Cortex citri
Gentiana	Sambucus
Iris	Caſtoreum
Policaria	Pix naualis
Rutha	Xylobalſamus
Sagapenum	Polium
Stoechas	Pœonia
Sanguis muſtellæ	Tapſia
Cyperus	Terebinthi
Mentaſtrum	Opopanax
Semen vrticæ	
Petroleum.	

CANON XXXVI.

In quo continetur ſcientia rerum quæ incidunt, vt illas noſtro cœlo applicare poſsis, vt reddatur tibi inciſiuum, cùm opus fuerit.

MEdiocriter incidunt & diuidunt omnia acetoſa in communi, ſed ſunt aliæ medicinæ, quæ ſpecificè agunt, & ſunt iſtæ quæ ſequuntur:

Cyperus	Chamæpitijs
Petroleum	Eupatorium
Camedrijs	Acetum
Vitrum	Scylla.

Affige ergo iſtas medicinas in cœlo noſtro, & fiet vltimante inciſiuum ad incidendum humores groſſos de corpore noſtro.

CANON XXXVII.

In quo continetur ſcientia rerum diaforeticarum, vt ſcias illas cœlo noſtro applicare, vt fiat in ſummo diaforeticum.

Dia-

Diaforetica sunt propriè calida, & per poros humores in summo extenuant & euaporant, & sunt ista quæ sequuntur, videlicet:

Pyrethrum	Galbanum
Salnitrum	Vetus oleum
Maiorana	Radix asphodeli
Agaricus	Rutha domestica
Aristolochia	Ficus
Radix cucume. agrestis	Raphanus
	Pix
Baucia	Semen vrticæ
Adyanthos	Assà fœtida.

Affige istas medicinas in cœlo nostro, & fiet tibi diaforeticum, vt applices illud corpori nostro.

CANON XXXVIII.

Qui docet, quæ sunt res repercussiuæ, vt illas applicare scias cœlo nostro, vt fiat repercussiuum ad prohibendum malos humores, & repercutiendum à membris humidis.

Reper-

Repercussiua sunt illa, quæ humores à patienti membro, vel parte repercutiunt, id est, prohibent ne currant, & sunt ista, quę sequuntur:

Acetum
Chimolea
Barbassus
Bolus Armenus
Glandes
Paritaria
Cicuta
Memitæ
Vua millana
Quinque neruia.
Solanum
Oleum rosaceum
Hyoscyamus
Papauer
Semperuiua
Plantago
Acacia
Hypocistis

Affige ergo fili qualitatē istarum medicinarum quintæ essentiæ nostræ, & fiet tibi repercussiuum vltra virtutes medicinarum.

CANON XXXIX.

In quo continetur scientia rerum, quæ obdormire faciunt, vt vtaris illis applicando cœlo nostro, cùm necesse fuerit: faciunt obdormire, quæ sunt nimiæ frigiditatis, quia frigiditate constringunt neruos,

nos, & humiditate sua mulcent spiritus & cerebrum, & sunt istæ quæ sequuntur, scilicet:

Semen hyosciami	Lenticula aquatica
Semen papa. nigri	Portulaca
Semen papa. albi	Opium
Mandragora	Salamandra
Piscis qui dicitur torpedo	Bis cocta cum aqua frigida
Psyllium.	

Has quippe res affige in cœlo nostro, & facient obdormire mirabiliter quodlibet animal comedens vel bibens illud.

CANON XL.

In quo continetur scientia mordificantium, in effectu mordificatiua sunt illa, quæ habent acumen, & sunt ista, scilicet:

Folia oliuæ	Flos æris
Arsenicum rub.	Porrum
Succus elleb. albi	Azarnech
Cuperosa	Suc. elleb. nigri
Alumen	Radix cucu.
Atramentum	agrestis

Arseni-

Arſenicum album Aes vſtum
Cantarides.

Affige ergo iſtas medicinas in cœlo noſtro, & fiet tibi mordificatiuum, vt applices corpori noſtro, cùm fuerit neceſſariũ.

CANON XLI.

Qui docet, quæ ſunt res confortantes corpus noſtrum.

Confortantes medicinæ ſunt iſtæ, quas hîc ponimus, vt reddatur confortatiuum cœlum noſtrum ad confortandum cerebrum, cor, inteſtina, & alia membra corporis noſtri, cùm opus fuerit.

Stoechas	Cinamomum
Omnes mirobalani	Sandali
Aurum	Cardamomum
Ambra	Spica nardi
Sumach	Corallus
Folium	Borago
Xylobalſamus	Scariola
Galanga	Caulis
Poma citri	Moſchus
Argentum	Spodium
Camphora	Nux muſcata
Berberis	Ozimum

Cype-

Cyperus	Cubebe
Calamus arom.	Sponſa ſolis
Macis	Aqua roſa
Styrax liquida	Perle
Aqua ardens	Caſſutha
Xylocaſsia	Menta
Cariophyli	Balſamus
Crocus	Vnicornium
Zedoaria	Carui.

Affige ergo fili quintam eſſentiam noſtram his medicinis,& habebunt vim confortatiuam ad omne membrum.

CANON XLII.

Qui te docet, quæ ſunt res veneno repugnantes, vt affigas illas in cœlo noſtro, vt habeant vim repugnandi veneno plus quàm magna tyriaca, & ſunt iſta, videlicet:

Vitriolum	Dictamus albus
Gentiana	Cornu cerui
Alleum	Scopia regia.

Affige ergo fili iſtas medicinas quintæ eſſentiæ noſtræ, & habebunt vim repugnandi veneno milleſies plus quàm tyriaca.

Diximus

DIximus de virtutibus medicinarũ,& quomodo poteſt haberi earũ quinta eſſentia ad habendum earum virtutem plus quàm ſi per ſe poneretur. Cõgruum eſt, vt dicamus quomodo haberi poteſt quinta eſſentia de mineralibus, poſtquam de vegetabilibus tractauimus.

CANON XLIII.

Qui te docebit doctrinam prædictam.

SIcut diximus ſuprà, quomodo extrahere potes quintam eſſentiam à vegetabilibus & lapidibus, ſic potes extrahere à mineralibus ſecundum ordinem generalem. Sed quia intellectus plus de re ſpecifica intelligere poteſt, ſi de ipſa ſpecialis fiat ſcientia, quàm ſi fiat generalis: igitur de metallorum quinta eſſentia ſpecificè tractabimus. Vnde fili tu in virtute eloym accipe aquam Mercurij quæ facta ſit per modum, quem in noſtro Teſtamẽto diximus, & in libro, qui Mercuriorum intitulatur, in capitulo quod incipit: Tu fili de lunario liquore &c. Et in iſta aqua fili diſſolue ℥ quinq; lunæ puriſsimæ, poſt diſtilla-

ſtillationem filtratam ſeparet [illegible] à fecibus, in qua vadit limoſitas aq[illegible]. Hęc aqua fili eſt reſolutiua omnium aliorum corporum & ſui argenti viui, cuius virtute fili margaritæ reformantur in natura priſtina in modo, quo diximus in noſtro Teſtamento, & in Compendio ſuper Teſtamentum & Codicillum miſſum regi Roberto. Secunda verò aqua fit ſic, ſcilicet, quòd capias plumbi mediam vnciam, & de prædicta aqua quod ſufficit, poſtquam videris plumbum diſſolutum ſepara aquam per diſtillationem filtratã, & feces extrà mitte, quia nihil valerent, poſt hoc verò diſtilla aquam per balneum, & ſerua feces ad tempus opportunũ. Tertia verò aqua ſic fit, capias de cupro vnciam vnam, & illud diſſolue in tanta quantitate aquæ primæ quanta volueris, & tibi viſum fuerit, & dimitte illã quieſcere in ampulla ſua in frigido loco poſt vnã diem naturalẽ: poſt hoc verò ſepara aquã viridem per filtri linguam, & primas quidem feces extrà mitte, deinde diſtilla aquã per alembicum, & diſtillata ſerua feces ſecundas. Quarta verò aqua ſic fit: accipe

℥ vnam stanni purißimi de cornualha, quod est purius omni alio, & illud dissolue in aliqua quantitate primæ aquæ & distilla, post hoc aquam illam cum limositate sua & feces quę remanserint, extrà mitte: post hoc distilla aquam per alembicũ, & serua feces secũdas. Aqua verò quinta sic fit: accipe ℥ vnã ferri purißimi, & dissolue ipsum in tanta quantitare, quòd sibi sufficiat de aqua prima, post hoc distilla per filtrũ, & mitte feces extrà, & distilla aquã per alembicum, & serua feces secundas. Sexta verò aqua sic fit: accipe ℥ vnam auri purißimi, & dissolue ~~ipsum~~ per modum quem tibi diximus in nostro Testamento, scilicet cum lunaria pura, cum tanto pondere aquæ quintæ essentiæ, & fac sicut fecisti de alijs. Item fili tu omnia ista metalla dissoluere potes isto ordine: facta aqua prima in illa dissolue metallum, quod modo secundario tibi dissoluere præcipimus, deinde fac de isto sicut priùs tibi diximus, & in aqua secunda dissoluas metallũ tertium, & in aqua secunda tertij metalli dissoluas metallum quartum, & in aqua quarti metalli dissoluas quintũ metallũ, & in aqua quinta

quinta metalli dissoluas metallū sextum. De qnauis istarum aquarū accipe secundum quod tibi visum fuerit ad dissoluendum metallum. Fili hæ limositates metallorum dicuntur quintę essentiæ seu Mercurius ille mineralis, quē philosophi considerauerunt in opere Alchymico & lapidifico, & in opere medicinali. Sed fili in opere Alchymico, istę quintę essentię considerātur subtiliùs, quia in subtiliori materia, propter quod fit per diuisionem elementorum, vt in tertio libro huius voluminis dicemus. In lapidibus verò quintæ essentiæ non sunt ita in tanta subtili materia per magisterium propinqua. In medicina verò quælibet pars respectū habet.

DIcto de quinta essentia mineraliū, qualiter potest per subtile magisterium haberi à manibus nostris: nūc congruum est, vt dicamus de diuisione illarum in generali.

CANON XLIIII.

Qui docet istam doctrinam.

AD inclinationē magisterij huius fili mi facias sic, quādo verò metalla tua

fuerint resoluta, tu quippe diuides aquam quamlibet ad partem, & diuidas quamlibet aquam in partes duas, & vnam partem vniuscuiusque partis pones cum proprijs fecibus in alembico vitreo, & distillabis in limo deserti, qui est aer factus ex duobus corporibus in furno, quem tibi priùs designauimus cum igne suaui, & resplendet cum modica virtute minerali, & cum magna limositate appropriata ad virtutes cœlicas recipiendas, & in quacunque illarum aquarum mittes in ampulla vitrea cum collo longo, & cum collo rotundo, & post hoc claude eius orificium cum cera communni, & pòst cum mastice, & quamlibet illarũ ampullarum pone in sereno loco taliter, quòd nec lapis, nec aliqua alia res quamuis nociua posſit tangere ratione vitri. Fili, tu capies feces materiales, à quibus limum resoluisti, quæ sunt secundæ feces per euaporatam sublimationẽ in partibus aquarum, quas misisti ad serenũ locum, & illas mittes in ampulla vitrea cũ collo longo, quæ contineat duos palmos, & intermitte partem suæmet aquæ, quę reseruatur de illa limosa

limosa iam dicta, & claude ampullas cum clausorio ceræ, & alutę & masticis, sicut alteri fecisti, & sepeli illas in horto in terra bene grossa in profundo vnius palmi cũ dimidio, & ponas illas, quamuis etiam aliam rem in gyro colli ampullarum, quæ appareat extrà ad illius conseruationẽ, & sint hîc per vnum annum integrum. Sic igitur fili facies in Alchymia transmutatoria, scilicet aerem cum terra foliata, & simul sepelies in terra in vna ampulla, & ignem pone in alteram ampullam in loco sereno, sicut de alijs fecisti. Fili, vis scire istam triplicẽ scientiam, necessarium est tibi qualiter locum locatum generat scire de sua propria natura. Fili, vnius naturæ sunt aquę, quę mittuntur in terra, & alterius quæ ponuntur ad aerem: quoniã fili illæ, quæ mittuntur in terram, habẽt vim & virtutem induratiuam cuniculatiuam atque fixatiuam. Et illæ, quę sunt in aere, habent virtutẽ & proprietatẽ iudurandi, cuniculandi & fixandi, pasiuè tamen intellige fili. Finito quippe anno, tu habebis omne illud, quod à mundo desideratur ad hoc opus, vel ad illud, de quo potes ad pla-

citũ tam in magiſterio Alchymico quàm in lapidifico & in medicinali. Vnde fili mi ponemus tibi regulam generalem ad vtrunq; opus, ſcilicet lapidificum & Alchymicum. Quando igitur fili mi volueris componere lapidem tranſmutatorium vtrunque, vel quemcunq; alium, reſpice lapidem precioſum, cuius eſt coloris & virtutis. Item reſpice, vtrũ lapis tranſmutans habet eſſe albus vel rubeus, & ſic conditionabis aquas tuas in miſcendo quaſdã cum cum alijs in magiſterio precioſorũ, ſic Smaragdus, qui componitur de aqua induratiua argenti, & de aqua ærea cupri. Item Adamas, qui componitur ex aqua induratiua argenti, & ex aqua induratiua, vel etiam aqua aerentata argenti. Item Pallax, qui componitur ex aerentata argenti, & ex aqua terreſtri argenti, & ex aqua terreſtri auri mixtus æqualiter. Item compoſitio Berilli, qui ſit ex aquali pondere aquæ aerentatæ argenti, & aquæ aerentatæ ſtanni mixtis æqualiter, & ex aqua terreſtri argenti. Item Mandina, quæ componitur ex aqua aerentata ferri, & ex aqua terreſtri, ſeu induratiua eiuſdẽ, ſcilicet

cet ferri. Item Carbunculus, qui cõponitur ex aqua induratiua auri, & ex aqua aerentata eiusdem. Item Topazius, qui componitur ex aqua aerẽtata ferri, & ex aqua induratiua auri. Item Elitropia, quę componitur sicut Smaragdus, nisi quia cum aqua aerentata cupri miscetur, & est pars aquæ aerentatæ ferri, & cum induratiua, similiter tantùm de induratiua ferri. Item Sapphirus, qui cõponitur sicut Adamas, nisi quòd cum aqua aerẽtatæ lunæ miscetur de aqua aerentata stanni. Item Hiacynthus, qui componitur sicut Alamandina, nisi quòd additur de aqua aerentata auri, & aqua aerentata ferri. Item Perlæ, quæ secundum hanc viam componuntur ex aqua aerentata lunæ, & ex aqua aerentata stanni, mixta cum aqua aerentata lunæ ad quintam partem aquę lunæ, & ex aqua induratiua stanni, & multi lapides alij, qui cõponuntur secundum hanc doctrinam, quos longum esset enarrare hîc in præsenti libro, quòd tot lapides possunt componi ex illis aquis, quot sunt in rerum natura, & tot habẽt virtutes, quot naturales, vt superiùs diximus in theori-

ca huius libri, & diximus ꝓlixiùs in nostro Lapidario per totum, ideo in hac parte te ipsi remittimus, quia ibi largè continetur hæc doctrina. Item in compositione lapidis philosophorum rubei sic facies tu fili, capies aquam induratiuam auri, quæ est aer ex terra mixtus, & post hoc capias aquam aerentatam, quæ est ignis, & misce secundum regulam generalem, quæ se extendit ad omnes lapides secundum magis & minus in sequenti Canone.

CANON XLV.

In quo continetur prædicta doctrina.

FIlli omnium lapidum compositio concordat in induratione, fixatione & vmbra solis, & ignis communi decoctione, sed in quantitate ignis & aliarũ rerũ.

Quæstio. Pater quomodo vnus lapis vnius naturæ tantum potest sufferre ignem, sicut alterius, cùm clarè videamus, quòd quidam lapides magis sunt indurati quàm alij, & alij habent colorem hunc, alij

alij illũ? Solutio. Fili ſuperiùs diximus tibi quòd forma agit ſecundum diſpoſitionem materiæ, etiam fili lapides habent diuerſas materias diuerſimodè aptas ad accipiendum actum formæ, ideo materia quælibet actum illius recipit, ſecundum quod conuenit ſuæ naturæ, ſicut materia ceræ vel butyri, quæ funditur per ſolem, & materia argillæ, quæ induratur. Item fili motus orbis, qui mouetur in generatione lapidum, & totum in vna quantitate temporis, & tamen actus eius diuerſimodè aſsituatur & agit in lapidibus iam ſic, quòd ipſe motus vnus eſt in ſeipſo, ſed diuerſitas cauſatur ex materijs rerum diuerſimodè accipientium actus illius. Vnde fili in Chriſti nomine facies ſic, ſi tu vis componere quemcunq; lapidẽ, neceſſarium eſt tibi cognoſcere virtutes potentiæ & colores, quos minerales aquæ acceperunt ex influentijs cœleſtibus, & determinationem formæ, in quam mutantur per proprietatẽ materiæ ſpiritus ſui aquatici, in quo retinetur. Quia fili vnius virtutis eſt aqua auri, alterius aqua argenti. Item vnius virtutis eſt aqua aerea, alterius

aqua terrea. Et hæc per dictã determinationem materiarum, metallorum resolutorum in spiritus aquaticos, in quibus retinentur dictę influentiæ cœlestes. hoc idẽ tibi dicimus de coloribus diuersis secundum naturam vniuscuiusque metalli. Et tibi diximus in nostro Testamẽto & Codicillo, & valdè, si bene nos intellexisti, quia hoc non est nisi sulfur & argentum viuũ, & ex his accipiunt subtilem omnem cõlorem & determinationem. Facias igitur fili mi in Dei nomine moles tuas ex argento secundum formam, quam affectaueris, quòd lapis quiuis oriatur, & circumquaq; dabis moles argẽteas cum cõmuni cera, vt forma moles maneat intrà: & dum fili intellexeris, quòd moles ceræ acceperit molem & formam molis argenti, diuide ceram ab argento: dum ergo hoc compleueris, & volueris componere quemcunq; lapidem. Tu verò per præsens accipias vnum vas factum in modo, quem tibi inferiùs designabimus, & sit diuisum in duas partes, quarum vna sit fundus, altera verò coopertorium & quod sit factum taliter, quòd coopertoriũ ingrediatur iu-
stè

ſtè cum corpore inferiori per ſpaciũ vnius digiti, deinde fili capies ex aqua cuiuſuis metalli, quæ virtutem habet induratiuam & vigoratiuã per cœleſtem influentiam, vel ſimplicẽ vel mixtam cum altera, vt apparet in doctrina Canonis pręcedentis, & accipe molẽ ceræ, & confeſtim mitte taliter, quòd natet ſuper terreſtrem aquam per ſpacium vnius Aue Maria, & vnius Credo in Deum, vel etiã per quartam partẽ horæ cooperculo ſuprà poſito. Fili hoc fit, vt dicta moles tãtum ab intùs, quãtum ab extrà impleatur vapore aquæ, vel aquarũ terreſtriũ rarificato in aere taliter, quòd cõtingat elementorũ proprietates, in quibus quieſcit virtus mineralis multipicata cœleſtibus virtutibus tangendo immediatè molem ceræ, tamen non dicimus tibi, quòd tota concauitas impleatur dicto vapore molis ceræ conuerſæ in aquam, ſed quòd implebitur vapore aquæ, vel aquarum inuiſibili, à quo concauitas molis ceræ accipiat virtutem ad indurandum aquam aeream, quæ poſtea intromittatur in lapide precioſo, & quòd lapidificatiua ſic ſpiret, & illuminet de

net de cerea ad finē, quòd postea inspiret in aquam, quæ conuertitur in lapidē missum intùs in vase. Fili mi, istud est vas minerale, quod nobis præparauimus in respectu naturalis, in quo per artificiū subtile natura influit minerales virtutes spiritibus meditantibus, & sic talis locus certus & determinatus propriū locatū gignit virtutibus, quæ in eo retinentur. Quoniā fili dictum est & declaratum in libris nostris, quòd omni tempore locatum locus gignit, & hoc nō fit nisi cœlicis proprietatibus, quæ influunt in illo, quibus virtutibus mineralibus virtutes crescunt, sicut illarum vasa demonstrant ad oculū omni die, & etiā natura illius, qui est amator veritatis. Intellige ergo fili primas causas, quę ducunt entia de potentia in actū cum propria theorica: Fili mi, si tu nequaquā habes practicā mixtam cū theorica, nihil quasi valet totum, quoniam necesse est, quòd propria intentio priùs sciatur cum theorica, quàm pratica necesse est quòd informetur. Finita igitur quarta parte horæ, vel Salue regina, vel Credo, mitte intùs in mole de aqua aerētica, quæ fit ex vaporibus

ribus vniuſcuiuſque metalli ſecundum lapidem, quem componere intellexeris ad formam molis: quoniam fili formã, quam lapis debet habere, à mole ceræ accipit. Poſt hoc cooperi vas cum ſuo coopercu-lo, & non lutes iuncturas cum aliqua re, & pone vas ad vmbrã per horas quatuor taliter, quòd ſal non appropinquet, & ad finem quartę horę videbis aquam conge-latam, quam tu miſiſti intùs in mole tua ad modum granæ tranſparentis ad modũ paſtæ cum appareat ſerenitate. Propterea dum videris, quòd aqua lapidẽ inſpiſſauit, tunc tẽporis aqua conſtricta accipiet for-mam à mole ceræ iam prædictæ: poſtea ve-rò aperi fili vas tuum, & gyra molem cerę ad interiùs & ſuperiùs taliter, quòd ſub-ſtãtia aquæ gelatæ tangat ſubſtantiã aquæ durantis & congelantis immediatè, poſt hoc claude vas multùm bene, & pone cũ ſuo cooperculo, & claude iuncturam cum paſta, facta de farina ſiliginis, & pone ad ſolem per tres dies: & tunc per virtutem balneationis, quam accepit lapis poſt ſuã formationem, induratur virtute propria conſtrictiua mineralis illius, & hoc per

calorem

calorem solis mouentem virtutem naturalem informatiuam, quæ stat in elementorum qualitatibus cum suis instrumentis. Præterea cùm videris lapidem tuum induratum, & multùm benè congelatũ, diuide ipsum à mole ceræ ratione suæ constrictionis, tunc tẽporis tu potes cognoscere terminum suæ indurationis, non obstantibus coloribus accidẽtalibus, qui apparebũt in illo & vsquequaq; transgrediatur per digestionem tertiam, quæ fili fit cum igne cõmuni, quem tibi inferiùs dicemus. Extrahe illum de aqua, & illum pone ad partem, & serua ipsum in vase vitri per modum, quẽ tibi inferiùs designabimus factis. Fili terrea formatio fit per tẽpus longius cum certa determinatione sicut aliæ, in qua verò quiescunt omnes tanquam in fine perfectionis. Ista formatio fit in tripode arcanorum, qui est furnus philosophalis deputatus ad hoc, vt videre poteris per figuram inferiùs descriptam. Accipe igitur in Christi nomine lapidem tuum induratum, sicut est in vase suo, & pone ipsum in olla, quæ est super gazolam, & superpone aliam ollam, & da sibi

ſibi ignē de ſerratura per nouem dies naturales continuos. Fili, hic eſt locus deputatus per artificium ſicut vult natura. Finitis ergo diebus prędictis, abſtrahe, & videbis hoc, quod tibi ars de potētia in actū deduxerit cum ſnis inſtrumentis naturalibus, tunc igitur vtere illo ſecundū conditionem & virtutem ſuæ naturæ. Quæſtio. Pater, ſi lapis philoſophorū cadit in doctrina formationis iſtius? Fili, hæc regula non ſolùm ad precioſos lapides, ſed etiam ad lapidem philoſóphorum extenditur, quoniam fit ex vna parte ſuæ claræ aquę, ex qua ars componitur, quod voluit cum ſuis proprijs inſtrumentis ſicut ex altera ſunt alteræ duæ aquæ, per quas formatur tota ars Alchymię, quia vna aquarū facit lapidem volatilē: altera verò fixat ipſum cùm vult. Et in hac fili natura operatur, facta per Alchymiam cōformantur, ſed ſunt alterius naturæ. Hæc differentia fili cauſatur per elementorum diuiſionem, & tamen fili ars vtraque à natura nō diſcrepat quantum ad principium ſui.

DISTIN-

DISTINCTIO SECVNDA DE APPLICATIONE QVINTAE *essentiæ ad corpora humana.*

Icto de magiſterio primi libri, in quo dedimus theoricam quintæ eſſentiæ, & declarauimus modum extractionis eius à quacunque re elementa. In quo etiam tractauimus generaliter de magiſterio lapidum precioſorum & Alchymicorum. Congruum eſt, vt dicamus qualiter omnes iſtæ quintæ eſſentiæ applicentur ad corpus humanum, vnde iſte liber ſic intitulatur: Deus tu es ſummè metuendus, qui es finis & perfectio omnium qui te metuunt, & à quo omne, quod eſt optimum, procedit.

SECVN-

SECVNDVS LIBER HVIVS VOLVMINIS, QVI *APPELLATVR DE REMEDIIS* *vltimatis generalibus ad commodum corporis nostri conditus.*

FIlli, in hoc præsenti libro tractare intendimus de applicatione quintæ essentię ad corpora humana ad finem, vt per illum curentur omnes morbi incurabiles secundum iudicium modernorum medicorũ. Sed qui vult profundè indagare naturæ principia, quæ deteximus hîc, cùm tamē omnia plenariè nequeant per ipsum attingere, isti quippe inter entia sciant, & etiam eorum naturas & complexiones & virtutes contra infelicitatem naturæ: per ea quippe, quæ in præsenti libro designamus fili, scias remedia procurare corpori humano subitò, & quasi miraculose, vt viri Euangelici reducantur habiles animo aduersus imperfectionis labores. Quoniã præsens liber diuiditur in partes duas, scilicet in Procemium & Tractatum applicationis.

cationis. Prima pars hæc eſt. Fili, in hoc &c. Secunda, Magiſteriũ in cura incommodorum. Item ſecunda pars diuiditur in tot partes, quot ſunt curæ. Item fili ſubiectum huius libri eſt quaſcunque infirmitates quantumcunq; graues etiam deſperatę curæ ſanare, niſi vltimus terminus ſit cõſtitutus à Deo. Item finis, quare ipſum reuelamus clarè de ſe manifeſtus eſt. Fili, in hoc præſenti libro ſpecificata eſt doctrina curationis omnium morborum à capite vſq; ad pedes, & compoſuimus librum contra noſtram intentionem, ex eo quia priùs ipſum diximus fieri compendioſum. Quapropter fili vnam regulam generalem ſituabimus, vnde poſsint omnes à capite vſq; ad pedes curari cum noſtra quinta eſſentia. Poſtea verò deſcendemus ad aliquam ſpecificam cauſam collationis, vt ſecundum doctrinã quam de ipſis dabimus, ſciet quilibet inueſtigator veritatis de alijs practicare ſecundũ ſuum modum, vnde ſequitur.

CANON I.

Quomodo impedimenta ſomnij euitentur, &

tur, & iuuentus pristina restauretur, & omnes morbi à capite vsque ad pedes in generali curentur.

MAgisterium in cura incommodorum à capite vsque ad pedes sic fili cōdies, scilicet quòd tu respicias infirmitatem, cuius est generis, et cuius speciei: et respicias, cuius est qualitatis et quantitatis, et vtrū est nimis molesta vel non, tunc recurre ad nostrum librum de simplicibus medicinis, et medicinas quas inueneris appropriatas doloribus, appone in nostra quinta essentia, et applica vel in potu, vel ab extrà, et citò, et in modicum tempus erit perfectè curatus à quacunque infirmitate. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam gradum infirmitatis qualitatis, cùm nullus philosophorum talem doctrinam posuerit in libris suis? Solutio. Fili mi, recurras ad principia medicinæ, et ad librum de regionibus sanitatis, et ad figuram de contrarijs, et ad librum vrinarum et pulsuum, quos super artem medicinæ composuimus. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam dictas medicinas, si

librum de ſimplicibus habere non potero?Solutio.Fili,tu recurras ad libros philoſophorum, quia ſi non perfectè tractauerint, tu per eorum doctrinam meliùs operaberis quàm per teipſum probando medicinam iſtam,aut illam. Si inueneris impedimenta ſic euitantur, & iuuentus priſtina ſic reſtauratur vſque ad terminum nobis à Deo cõſtitutum, & eſt,vt accipias quintam aquæ ardentis conditionatam per modũ primi libri, infra quam infunde quintam eſſentiam auri & perlarum, aut ipſum aurum & perlas, & hac mirabili potatione potet ſenex mane & ſero ad quantitatem ſeminucis plenæ, & infra pauciſsimos dies ad tantam incolumitatem deueniet, vt manifeſtè & ſenſibiliter ſentiet ſe ad priſtinam iuuentutẽ deueniſſe, tamen cautela eſt in hoc tempore vino temperatè vti.Si verò addideris quintam eſſentiam vulgo, ſic erit magiſteriũ fortius in operatione, vtatur enim his diebus bonis comeſtibilibus, & vino quod biberit addat quintam eſſentiam auri & perlarum, ſicut te docuit primus liber diſcretè & multũ ſolerter. Hæc eſt regula,

gula, quam seruabis in detrimento senectutis & iuuentutis recuperatione. Quæstio. Pater, videtur mihi impossibile, quòd senectus retrogradetur ad iuuentutem, quoniam si hoc esset verum, nullus principum tyrannorũ deuenisset in mortem, etiã nullus alius vtens hac medicina, quia sic Deus esset cõtra seipsum, vt patet Genesis sexto. Solutio. Fili, nõ dicimus tibi de retrogradatiõe, sed de illa, quę vltra naturã deuenit, sicut videmus quotidie, quòd plures homines sunt quinquaginta annorum, & ratione complexionis, vel alicuius corruptionis apparent secundum rei veritatem sexaginta vel sexagintaquinque annorum, & sic de alijs qui nondum habent triginta annos, & apparent secundũ rei veritatem quinquaginta annorum, huic tali intendimus per doctrinam huius Canonis succurrere, vt nõ senescat magis quàm per naturam posset senescere, & quòd reuertatur ad pristinum secundum sensum, & vires recuperet, & canos mutet in rubrum vsque ad diem mortis suæ constitutæ per Deum.

CANON II.

Qui docet Magisterium in suscitatione mortuorum, quod est vnum de secretis maximis in hoc libro.

IN hoc Canone mortuos appellamus non illos qui simpliciter sunt mortui, sed illos de quibus vltimatè desperatur, ita quòd à medicis & à vitæ actibus sunt derelicti in tantum, quòd etiam sensibus non vtuntur, huic mortuo in tali desperatione subuenimus, vt satis citò resurgat, & loquatur & viuat, nisi sit ille vltimus terminus à Deo constitutus. Et magisterium huius secreti est, vt tribuas sibi quintam essentiam per se solam, & statim in modicum tempus resurget viuus dum in stomacho transglutiens influat cordi radium vitæ naturalis, & defunctam naturam ipsam videbis reparare. Et si vis fili, quòd hoc fiat in parte decimaquinta horæ, vel quasi in viginti punctis horologij, ita vt à circumstantibus credatur illusio vel miraculũ euidens, habeas chelidoniã, cuius

cuius flos & fructus est in colore auri intentiùs & quatuor elementa extrà per magisterium primi libri,& accipe de elemento ignis,quod est tanquam liquor olei, & affige nostræ quintæ essentiæ in quantitate vnius grani tritici,& statim resurget in modicum spacium,si sufficiens fuerit patiens ad ipsam transglutiendám, deinde cõforta eum cum administratione nostrę quintæ essentiæ per se,& scias quòd perfectè curabitur,nisi Dominus Deus iubeat illũ omnino mori.Et dico tibi, quòd hoc est subtilissimum apud modernos, nec est nisi vnus,qui tanta sciat bona. Ipsi quidẽ asserunt naturam omnino deuictam posse recuperari cum medicinis communibus absque nostra quinta essentia, & asserunt impossibile magnum.Cùm enim vident hominem mori,dicunt nulla res in natura est nisi solus Deus, qui ab isto periculo istum infirmũ posit liberare,quorum contrarium asserimus. Tu autem fili operare secundum doctrinam tibi traditam in Canone isto,& facies miracula super terram.

CANON III.

In quo continetur ſcientia in cura leproſorum, vt reuertantur ad ſanitatem priſtinam.

QVoniam Iuſtus Deus in pœna peccati in nos inflixit multos gradus infirmitatis, & inter alios plaga lepræ deteſtabilior eſt, ac ignominioſior humano generi, & eſt difficilis, & aliquãdo impoſſibilis cura eius, vt lepra quę permittitur à Deo, ſicut lepra Giezi & Cõſtantini, quæ lepræ nullo ingenio humano curari poſſunt, niſi diuina virtute. Nos verò minimè hîc de talibus lepris loquimur, nec etiam de illa, quæ venit per generationẽ. Sed nos loquimur de plaga lepræ, quæ aduenit hominibus ex humorũ corruptione, vel venenorum inficientium natura, quia huic tali remedium & perfectam ſanitatem intendimus procurare, ſi etiã per multum tempus vel modicum præceſsit. Recipe igitur hoc arcanum, ſcilicet noſtram quintam eſſentiam auri & perlarũ, & adminiſtra patienti per octo dies dando ſibi mane vnam plenam nucem, & ſic plenè

nè curabitur. Nam hæc cœlestis medicina est, quæ totam lepram cuiusuis humoris peccantis infra modicum tempus curat. Hoc quippe est arcanum maximū & vtile magisterium in hac infirmitate. Item fili alius modus est in cura huius morbi, vt accipias aquam, factam ex fragis, quę sunt fructus Maij multùm bene redolentes, & affige illā nostræ quintę essentiæ vnà cum quintà essentia auri & perlarū, quas primus liber te docuit extrahere ad plenum in Canone dissolutionis metallorum, & applica illi, & videbis mirabilia, vel effectū stupendissimū. Nā & si addideris eis quintam essentiam, faciet vtique fortius. Aqua quippe harum dissimulat leprosos, si bibatur, & liniantur maculæ: potissimè, si ipsam miscueris aquæ ardenti. Operare igitur fili secundum doctrinam tibi traditam in hoc Canone, & noueris te omnem lepram cū suis speciebus perfectè curare.

CANON IIII.

In quo continetur scientia ad curandum Paralysim in quocunque corpore humano.

Paralysis est morbus difficillimus ad curandum, in tantum quòd iudicatur apud prudentes modernorum pro morbo impossibilis curationis, & magisteriũ huius curationis est, vt affigas nostræ quintæ essentiæ herbam, quæ dicitur yua, & saluiam, & grana sinapis, & da ei in potu per nouem dies, & vnge exterius & noueris dãdo ei balneum calidum & humidum, cum his herbis perfectè curabitur in tantũ, quòd videbitur ipsum morbum nunquam habuisse, & ambulabit incolumis, & membrum emendabitur tanquam si rem illius morbi nunquam habuisset. Item alius modus est vt applices quintæ essentiæ nostræ res, quæ humores viscosos purgant, & da patienti per modum supradictum, & scias quòd perfectè curabitur.

CANON V.

Qui nos docet habere medicinam seu remedium contra consumptos in toto corpore, & nimium macilentos, sicut sunt homines raræ complexionis, & pueri, & consumpti & ethici.

Est au-

EST autem omnium illorum cura vera cum noſtra quinta eſſentia: iam enim tibi diximus, quòd naturam debilẽ confortat, & deperditam reſtaurat, reſtauratam conſeruat, & carnem naturalem in corpore nimis macilento & etiam conſumpto procurat. Eſt autẽ in hoc fortius magiſterium, vt extrahas ab herba chelidonia quatuor elemẽta per magiſterium primi libri, & accipe elementũ aeris, quod eſt in colore olei optimi, & miſce cũ quinta eſſentia noſtra, & infra modicum tempus erit virtutis miraculoſæ reſtauratio, & ipſe homo fiet pinguis ſupra quàm credi poteſt. Non eſt præter iſtam res in natura, quæ tantum in his remedijs poſsit valere. Item ſi accipias carnem cancrorũ id eſt puluerem Alexandria flu. & miſceas noſtræ quintæ eſſentiæ, idem faciet. Et nota fili mi, quòd hæc eſt vltima cura, quæ eſt in quocunque genere & ſpecie febrium intantùm, quòd ſi puluis illorum detur in eſu poſt ſigna dignationis cognita, perfectè curat patientem à quacunque febre. Et hoc arcanum à malis & iniquis cuſtodi.

CA-

CANON VI.

Qui docet nos curam perfectam dæmoniacorum, melancholicorum, & omnium morborum caducorum.

VEra experientia docet nos, quòd omnes melancholici occupantur in horribilibus cogitationibus. Nam humor ille maliciosus ortum habet à splene, & fumi illius per poros ascendunt vsque ad cerebrum, & phantasiam mouēt, & imaginatiuam cum cõturbatione intellectus dormiendo horribilia phantasmata fabricant, vigilando horribilia cogitant: aliquando autem iste humor est nimis maliciosus, & generat epilepsiam vel apoplexiam. Cum talibus enim infirmitatibus dæmones frequenter miscentur intantùm, quòd infirmitas mixta cum dæmone torquet patientem. Aliquando autem fiunt stulti, & secum loquuntur, & videntur multotiens cum hominibus quasi disputare, & non nisi secum disputant, & etiam tales veniunt in desperationem, & seipsos occidunt

occidunt. Cura verò istorum talis est, vt vtantur nostra quinta essentia, vel quòd cum ipsa immittantur istæ medicinæ, scilicet fumus terræ, centaurea maior, epithimus, thimus, lapis lazuli, elleborus niger. Et dimitte stare in nostra quinta essentia per tres horas, & da ei in potu bis in die, & semel in nocte, & vnge ab extrà totum corpus & regionem splenis. Ista quippe medicina cerebrum mundificat, melancholiam purgat, & lætum reddit patientem, & perfectè sanum in decem dies, si istam medicinam continuauerit. Quæstio. Pater, quomodo potest fieri, quòd dæmones per medicinas possint à corporibus eijci, cùm non habeant corpora, in quibus posſint recipere impressiones medicinarum, cùm omnis potentia circa obiectum operatur? Solutio. Fili, multæ rationes possent assignari in solutione huius quæstionis tam ex testibus sacræ scripturæ, quàm per rationem necessariam dæmones fugari per virtutẽ medicinarũ sensualium, ideo adduco rationẽ sacre scripturæ ad solutionem quæstionis. Fili, scriptura sacra in libro Tobie demonstrat,

ſtrāt, dęmones fugari per virtutem rerum ſenſualiũ in modo honeſto & ſancto, hoc fit cũ fumigatione & ſacrificio &c. Nã in eo libro capite ſexto dicitur; quòd poſuit Tobias partẽ iecoris ſuper carbones, & dęmon fugit à tota domo. Item eo capite poſuit Tobias partẽ cordis ſuper carbones, & fumus illius effugauit omne dæmoniorũ genus. Ecce patet fili ſolutio quæſtionis per ſacrã ſcripturam, hoc autẽ eſt per credere. Sed ſi vis fili intelligere, quomodo ſolutio ſoluatur per rationẽ naturalẽ, accipias iſta principia, cauſa, effectus, iuſtitia. Vnde facio iſtã rationẽ, omni cauſa remota, remouetur eius effectus. Itẽ iuſtitia eſt id, cuius ratione redditur vnicuique quod ſuũ eſt. Ex prima maxima fili talẽ rationem fundamus. Dæmones ad corpora iunguntur humana propter malã diſpoſitionẽ humoris corruptio, aut infecti melancholici, qui malas figuras, nigras & horribiles format in phantaſia, & intellectum cõturbat: dæmones autẽ has formas habent in cõſuetudine accipere, & cõmuniter habitare in locis obſcuris & ſolitarijs, qui dum per quintæ eſſentiæ virtutem

tem & aliarum rerum à corpore talis humor expellitur, qui est causa dæmonum, quare ad tale corpus deueniunt, tunc temporis dæmones simul cum humore euanescunt. Alia verò ratio talis est. Sicut potestas Dei potest, & potuit elementorum qualitates stare facere in Acheronta post diem iudicij sine proprijs substantijs coessentialibus ad vindictam suæ diuinæ iustitiæ, sic potest ipsos dæmones facere pati sub actione rerum sensualium, vt veritas suæ potestatis, quæ cum ipsa iustitia conuertitur, habeat subiectum, in quo possit vti suo actu secundum quantitatem culpæ, aliàs enim æqualitas veritatis esset destructa propter defectũ liberi arbitrij, ratione cuius Deus non haberet potestatem vtendi secundum dispositionem dignitatum in creaturis, quod est impossibile. Est igitur verum, quòd Deus habet liberum arbitrium, vt vtatur secundum dispositionẽ suarum dignitatum in principijs creatis, & reddet pœnã iuxta quantitatem culpę, & meritũ & gloriam secundum suum modũ. Non est ergo dubitandum, quin Deus ad vindictã suæ diuinæ

iustitiæ

iustitiæ submittat dæmones actionibus rerum sensualium. Item Fili, solutio quæstionis prælibatæ patet per actiones Nicromantię Solomonis cum qua dęmones coguntur ad faciendnm opera bona, aut mala virtute verborum lapidum, & plantarum: patet ergo qualiter dęmones actioni rerum sensualium submittuntur. Item Fili, clarè potest intelligi per actionem ignis Auerni, quo torquētur animę damnatæ, & ipsimet dæmones ad multiplicationem suæ pœnę, quamuis sua substantia non sit ex quatuor elementis composita, tamen vt sua pœna magis multiplicetur, sentiunt ipsi pœnam iussu diuinæ iustitiæ. Nam Fili, qui contra infinitam substantiā peccant, infinitè peccent oportet, peccans igitur quocunque modo possit magis pœnā pati, sed præter visionem diuinā nulla potest eis dari maior, quàm quòd submittantur actioni virtutis rerum sensualium. Et propter hoc fili extat tibi reuelatio qualiter medicinæ sensuales actiones habent ad dęmones fugandos de quocunque corpore: vtere ergo fili ista medicina supradicta, & curabis quoscunque

cunque dæmoniacos, apoplecticos & melancholicos, et potissimè si dictis medicinis addideris herbā, quæ dicitur Hypericon, quæ aliàs dicitur fuga dæmonum seu perforata. Nam fumigatio seminis eius fugat omnem dæmonem à proprietate corporis, vel à domo.

CANON VII.

Qui docet te curam contra illos, qui timorem habent, & inconstantiam, & contra debilitatem post infirmitatem, & ad reparationem audaciæ & fortitudinis plus quàm per natram posset habere.

FIli, non dicimus tibi in vanum, quòd nec intellectus humanus potest capere, neque lingua narrare miraculosas virtutes, quas Deus posuit in quinta essentia vini, & omnium rerum elementatarum, & inter omnes quintas essentias ad hoc magisterium præcise valent quintæ essentiæ herbarum peoniæ, & angelicæ, croci, perlarum, et auri. Si verò omniū istarum quintas essentias misces cū quinta essen-

tia vini,& dederis in potu ſubitò, & quaſi miraculoſe, homo qui dictis torquetur infirmitatibus timorē amittit,& debilitatem, & fortitudinem recuperat exteriorem & interiorem, intantùm quòd mortem contemnit,nec timet quicquam, ſed ſupra modum efficitur audax & fortis viribus. Nam intantùm ſibi vires augmentantur, quod eſt incredibile niſi per experimentum appareat effectus. Eſt autem fili cautela adhibenda, ne tale ſecretum veniat in manibus tyrannorum, niſi cùm fuerit neceſſe & prælietur contra paganos,tu adhibeas eis & hominibus armorum in quantitate vnius ſeminucis plenæ, & facient mirabilia in prælio. Nam dicimus tibi quòd ſubitò augmentat vires & audaciam, ſicut fulgur comburit intima corporis abſque læſione entis.

CANON VIII.

In quo continetur ſcientia ad curandum illos,qui ſunt infecti veneno in potu, vel quouis alio modo ſint infecti.

Plagam

PLagam veneni fili, te oportet cognoscere ad ipsam curandam, quare multis modis nostris corporibus contingit, sicut ex morsu scorpionum, tyris, viperę, lactani, canis rabidi, vel alterius rei venenosæ, & fili contingit ex potu & tactu illarum, quibus citò adhibenda est cura, ne pereant. Sume igitur fili quintam essentiam vini, vel quintas essentias auri, croci, pæonię angelicæ, ruthæ, raphani, & per seipsam da in potu patienti, & citò curabitur. Item fili, vt fortius sit antidotum, mitte quintas essentias rerum, scilicet dictami rubei, scopæ regiæ, quæ præ omnibus rebus, quæ repugnant veneno, tenet principatum, boli, gentianæ, cornu vnicornu si potest haberi, vel ipsas res ponas in nostra quinta essentia, & dimitte stare per tres horas, & pòst da patienti, & citò curatus erit, & hæc in potu detur & vngatur ab extrà locum infectum, & etiam totum corpus, & videbis miraculi effectum in cura venenorum.

CANON IX.

Qui te docet curam contra humores infe-ctos corporis nostri, & contra calefa-ctiones, prurigines & pediculos.

FOmentum generationis pediculorũ, pruriginum, et calefactionum in humano corpore, est humorum corruptio et humoris infectio, et putrefactio. Homo enim, qui istas infirmitates habet, inquietatur, et est anxius, et nõ cessat se scalpere, & in nulla re placitum sumit. Ideoq; fili, nulla res est in mundo, quæ potiùs infirmitatem hanc curet quàm illa, quæ corpus conseruat à putrefactione quacunque, & humores corruptos consumit, & ideo cum nostra quinta essentia, si dederis eam in potu, & vnxeris corpus ab extrà, in paucos dies erit perfectè curatus, & potissimè fili, si ad vngendum misces illi argentum viuum, & ad potandum misces staphisagriam. Est autem fili notandum, quòd quando pediculorum cura est impossibilis, vt quando ratione peccati alicui per-

cui personæ infligitur talis morbus, vt habes Actuum sexto de Herode, quē percussit Angelus, quia non dedit honorem Deo, & consumptus à vermibus expirauit. Item quidam Romanus Imperator à nullo remedio medicorum potuit liberari à pediculis, & consumptus ab eis, expirauit: nō autem de tali cura, sed de illa, quæ secundum naturam euenit, loquimur. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam, quæ est infirmitas naturalis, &, quæ est quæ mittitur à diuino iudicio? Solutio. Fili, potes perfectè cognoscere, cùm quintam essentiam sibi administraueris cum competentibus, et nullum sentiet remedium, tunc perfectè prognosticari potes ipsum ad mortem peruenire sine fallacia, quoniam fili impossibile est, si morbus euenit à natura, cū administratione quintæ essentiæ, vt non sentiat perfectam meliorationem.

CANON X.

Qui docet te remedium habere contra sperantem, vt infirmus reducatur ad perfectam salutem.

APud vniuersum orbem ille medicus reputatur esse maximus inter alios, qui in paucos dies sciuerit curare quartanam, quoniam infirmitas est magnæ prolixitatis, & est de natura terræ, nullus est medicus, qui cum honore exeat de cura illius. Si igitur hanc infirmitatem curare volueris infra tres vel quatuor dies, da patienti in potu nostram quintã essentiam, & vnge super re splenis, & erit perfectè curatus. Item si vis vt fortius operetur, adde illi quæ melancholiam purgant, quæ posuimus suprà in cura dæmoniacorum, & administra patienti, & fortius operabitur, si addideris illi sauinã, quæ est arbor, quæ nascitur circa riuos, quia proprium respectũ habet ad hanc febrem, intantùm, quòd si de succo illius instillaueris duas vel tres guttas succi dico calidi, & mittantur in ore infirmi, vel in aure, tollit febrẽ illius.

CANON XI.

Qui docet curam perfectam contra tertianam.

TErtiana febris quædã vera, quædam nõ vera: in cognitione autem harum febrium,

febrium, quære doctrinam quam posuimus in prædictis libris nostris, sed in cura illarum, quamuis sit differens apud modernos effectus, nos his cum vna medicina generali remedium adhibere intendimus contra veram tertianam, quæ est de cholera pura. Hanc adhibebis curam, scilicet quòd accipias reubarbarum ad quantitatem ponderis duorum denariorum, et adhibe nostræ quintæ essentiæ cum vno pondere vnius denarij scamoneæ puræ, et dimitte stare per tres horas, et da patienti ad quantitatem vnius nucis plenæ per continuationē trium dierum, et erit perfectè curatus quilibet habens istam febrem, et quia in tertiana non vera miscetur phlegma, adhibe huic medicinæ turbith, sene, et polipodium, et da patienti, et curabitur perfectè sine errore, si morbus fuerit à natura missus, hoc est quòd non sit missus manu diuina propter aliquod delictum.

CANON XII.

Qui te docet curam in quotidianis febribus.

FEbris quotidiana generatur ex corruptione phlegmatis & ex abundātia eius, et ideo est vera quędā, et alia nō vera: vera quippe causatur ex phlegmate naturali. Non vera verò causatur ex phlegmate non naturali, cum qua simul corrumpitur aliquis alius humor. Quæcunque igitur sit febris ista, perfectè curatur cum nostrâ quinta essentia per se sola, si dederis in potu per spacium dierum triúm. Si verò addideris res quę phlegma purgant, quas suprà in areolis inuenies, erit mirabilis effectus. Item si addideris huic quintæ essentiæ per se herbā, quæ dicitur Mercurialis, erit medicina fortius operans. Experimentum enim est, quòd si de succo sumas illius, et instillaueris tres guttas in narem dextram, vel aurem patientis, tollit typum quotidianę: hoc idem faciet, si cum medicinis phlegma purgantibus addideris illam nostrę quintæ essentiæ.

CANON XIII.

In quo continetur scientia ad curandum omnes continuas febres.

Fili,

FIlli, febris continua multiplex eſt, quędam fit de ſanguine, & iſta diuiditur in partes duas: quędam enim fit ex multitudine, & quædam ex corruptione illius. Item quædã fit de cholera, & iſta diuiditur in alias duas partes, quia quædam eſt, quæ fit circa regionem cordis, aliá fit in cerebro. Item iſta quæ eſt in cerebro, diuitur in duas partes, quia quædam à parte antè, alia à parte retrò. Itẽ fit ex phlegmate, & iſta diuiditur in partes tres, ſcilicet in minorem, mediam & maiorem. Prima verò febris ſanguinis vna dicitur Sinochus, alia dicitur Sinocha. Item febriũ choleræ, vna dicitur Cauſon, alia dicitur Freneſis, & alia quæ fit à parte retrò dicitur Litargia. Item alię febres phlegmatis enutriũtur. In febribus enim ſanguinis oportet Flebotomiã præcedere, & poſtea vt applices illi noſtrã quintam eſſentiam cancrorũ fluuialium & camphoræ, vel vt miſceas iſta ad noſtram quintã eſſentiam, & des infirmo vt exhalet febris & inflammatio. Item febri cholericæ applica noſtram quintam eſſentiã cum rebus, quæ refrigerant tam in potu quàm ad extrà liniendo,

& etiam cancros fluuiales cum eis simul addes & camphorã. Item febri phlegmaticæ applica nostram quintam essentiam cum rebus, quę purgãt phlegma, quas eliges vt in tabulis primi libri. Sed in febre quæ fit à parte retrò capitis competit illinitio nostrę quintæ essentiæ mixtæ cum rebus calidis, & quòd in potu dentur refrigeratiua. Item si omnibus istis antedictis miscebis quintam essentiam sanguinis humani extractam per doctrinam Canonis primi libri, qui incipit, Non prætermittam &c. effectus miraculosos facies in cura istarum febriũ, & ista tibi sufficiãt.

CANON XIIII.

In quo continetur scientia contra febres pestilentiales.

VT scias curam illarum, cùm nullus medicorum sciat his remedium adhibere, cũ pestilentibus febribus nullus modernorum pręter vnum sciuit adhibere remedium vtile, ex eo quia ignorant naturam. Tu igitur fili cum Christi adiutorio patienti adhibe nostram quintam essentiã per se solam ad quantitatẽ vnius seminu-

ſeminucis, plenè & perfectè curabitur. Si autem fili volueris fortiorē facere medicinam, pone in noſtra quinta eſſentia quintam eſſentiam gentianæ, dictami rubei, gariophilati, boli Armeni, caſtorei, ſcopæ regiæ & ruthæ ſylueſtris, & de iſta medicina mirabili da patienti, aut appone iſtasmet res in noſtra quinta eſſentia, & in tres horas applica patienti, & cùm guſtauerit de iſta medicina mirabili radius vitæ aſcendit ad cor, qui aerem infectum expellet: vnde fili dicimus tibi in veritate, quòd poſtquam guſtauerit ſecurus erit, quòd nō periclitabitur ex illa febre, ſi infra vnam diem ſuccurres infirmo.

CANON XV.

In quo continetur ſcientia in vera cura ſpaſmi.

SPaſmus eſt multiplex, quidam eſt ex repletione, alius ex inanitione, alius qui ſuperuenit in vulneribus, qualiſcunque ſit, mortalis eſt. His ergo ſuccurendum eſt cum potu & illinitione noſtræ quintæ eſſentiæ. Si addideris noſtræ quintæ eſſentię res humidas, quas ſumes de tabulis

bulis primi libri. Item summa cura est in hac infirmitate, si prouocaueris febrem, quam sic prouocabis, scilicet quòd assumes herbam, quæ dicitur flammula, & misce cum nostra quinta essentia, & dimittas stare per tres horas, & vnge, & frica fortiter arterias & spinam dorsi, & cooperi multùm bene cum pannis, & eueniet ei statim febris, postquam venerit ei febris spasmus curatur, tunc labora ad curandũ eam cum carnibus cancrorum fluuialium mixtis nostræ quintæ essentiæ, dando in potu, & vngendo corpus ab extrà. Si verò præcedens spasmus fuerit ex inanitione, comedat infirmus, si verò ex nimia repletione, da sibi diætam. Si autem fuerit superueniens vulneri, cõforta vulnus cum ferro ignito priùs, postea cũ putrefacientibus, postea cum carnẽ nasci facientibus, omnibus istis mixtis cum nostra quinta essentia.

CANON XVI.

In quo continetur scientia, qualiter administrari debent medicinæ laxatiuæ, & quo-

& quomodo possit curari Sciatica, Podagra, & omne genus guttæ.

AB origine orbis vniuersa philosophorum multitudo indagare non desinit modum administrationis medicinarum laxatiuarum. Primò, vt non interficiant. Secundò, vt non faciant virtutis casum. Tertiò, vt sine periculo agant in partibus remotis, & ab illis partibus humores corruptos adducant. Tempera igitur fili mi dictas medicinas cum nostra quinta essentia, & non potes in cura tua errare. Iam tibi sæpiùs diximus, quòd antequam administres proportionatã huic dolori vel illi, quòd dimittas stare illas medicinas, quæ aspectũ habent ad illam, prius per tres horas in illa, postea administra patienti. Quæstio. Pater, quare præcipis laxatiuas cum quinta essentia administrari, cùm omnis virtus rei cuiusque in centuplo magis augmentetur ab ipsa quinta essentia quàm sine illa, & si hoc Pater est verum, nulla medicina tribuatur alicui sine mortis periculo? Solutio. Fili, præcipimus tibi administrare medicinas

dicinas laxatiuas cũ noſtra quinta eſſentia ad finem, vt melius & fortius materia peccans à corpore extrahatur, & ad finẽ, vt tibi fili non impediantur tantæ expenſæ. Item fili, in hoc quòd dicis ratione virtutis centuplatæ, quòd applicari non poſſunt ſine corporis periculo, dicimus fili, quòd non eſt tibi neceſſe, vt adminiſtres in tanta quantitate, ſicut adminiſtrantur ante applicationem noſtræ quintæ eſſentiæ. Exemplũ, ſi de aliqua medicina laxatiua miniſtrentur in quantitate vnius dragmæ, miniſtratur de quinta eſſentia laxatiua pondus vnius areæ, vel ſi miniſtratur pondus vnius ℥, detur de quinta eſſentia pondus vnius dragmæ, & ſic de alijs ponderibus aliarum medicinarum laxatiuarum ſecundum ſuum modum, & ſic poteſt noſtra quinta eſſentia adminiſtrari ſine damno & periculo. In cura autem vnius guttæ ſummæ bonitatis Deus creauit noſtrã quintam eſſentiã, & quintam eſſentiam ſanguinis humani, quælibet enim per ſe, & ambę ſimul curant omnem febrem, ſi dederis in potu, & vnxeris locum patientem. Si autem vis vt fortius operetur,

operetur, adde istis quintis essentijs quintam essentiam ebuli, vel ipsum ebulum mixtum cum dictis quintis essentijs, & in tres horas applica in potu, & vnge ab extrà, & infra modicum tempus curabitur perfectè, nam herba ista à tota proprietate curat omnẽ guttam, si cocta cũ vino supponatur loco patienti sic calida, & in modicum tempus vel dies curat ipsum patientem.

CANON XVII.

Qui docet te qualiter potes te habere in omnibus curis Chirurgiæ secundum quod fuerit possibile vulnera per naturam reparare.

FIlli sumus de intentione hîc in summa vna breui dare tibi doctrinam generalem in curis Chirurgię, hoc est qualiter potest curari cum nostra quinta essentia. Fili, caput multotiens percutitur cum ferro, & oportet vti medicinis. Chirurgicus quærat subtiliter cum ferro suo & cum digito, si est aliquod os submotũ, vt

possit

posſit confeſtim trahi, trahatur ſtatim, et ſi aliquod manet fixum cum carne, tamen eſt fractum, ponatur ſibi per dies oui vitellum cum oleo roſaceo, donec caro putrefiat & os eleuetur, tunc curetur cum quinta eſſentia conſolidatiua, & cum illa, quę carnem facit creſcere. Si ictus ſit talis, quòd cutis non frangatur, tamen os fractum fuerit à parte intùs, quod poteſt cognoſci per dolorem capitis ingentiſsimũ, & nauſea aperiatur ad modum cutis, euelletur os ſtatim, ſi poteſt euelli, ſi non, ponatur illud putrefactiuum, donec caro retinens illud euellatur per putrefactionem, & os exeat. Si verò os capitis fuerit fixum, ponatur de quinta eſſentia conſolidatiua, quæ infra quinque dies perfectè conſolidabit os. Si verò dura mater fuerit ſciſſa, mittatur ſupra de dicta quinta eſſentia, quæ eſt ingentiſsimæ conſolidationis, & poteſt fili cognoſci ſciſsio duræ matris per puſtulas in labijs, ſed ſtatim, quia ſi detur ſibi palea ad ſcindendũ cum dentibus, non poteſt præ magno dolore. Item quia habet faciem plumbeam. Item ſi pia mater ſciſſa fuerit, vel quouis modo

alio

alio taliter, quod ſequatur in ipſa continuitatis ſolutio, quod poteſt cognoſci per nauſeam ſequentem dolorem ingentiſsimum, & coruſcationem lampadum & tonitruorum, quod ſciri poteſt per iudiciū patientis, & per plumbeitatem, & oculorum turbationē &c. fiat illi curatio cum eademmet quinta eſſentia conſolidatiua, quæ præ oculis demōſtrabit tibi conſolidationem, deinde cura vulnus cum quinta eſſentia, quæ facit carnē creſcere. Item in alijs membris ſi fit percuſsio ab enſe, et ſcinditur caro, venæ, nerui, et os: ſuccurratur igitur priùs cum igne terbentinæ et olei, et cum vino quintæ eſſentiæ mixto, et retineatur ſanguis, et deinde ſi fuerit os taliter ſubmotum, quòd incontinenti poſsit extrahi, extrahatur, deinde ponatur ſibi ſtuppa cū albuminibus ouorum mixtis cum modico noſtræ quintæ eſſentiæ. Deinde in ſecunda cura videatur, ſi eſt aliquod os, et ſi incontinenti potuerit expelli, expellatur, ſi non, ponatur ſibi ſtuppa balneata in aqua, cui admiſceatur vinum modicum quintæ eſſentiæ, et poſtea cū vitello oui iam dicto intromit-

tatur, donec os poſsit extrahi, poſteà vulnus curetur, ſicut de alijs dictum eſt. Aliquando fili, fit in corpore ictus aliquis cum ſagitta, vel cultello, vel cum monili, vel enſe armorum taliter, quòd vadit profundè nimis, & os eſt ſtrictum. Si autem talis ictus fuit in cerebro, non poteſt curari, niſi cum miraculo diuino. Si verò nõ tetigerit cranium cum cerebro, curetur talis ictus, ſicut de alijs diximus. Si autem fuerit in pectore, vel inter ſpatulas, & tangat membra ſpiritualia, ponenda eſt ſolũ quinta eſſentia, quæ ſanguinem reſtringit, poſtea curetur cum galla inuoluta in quinta eſſentia cõ ſolidatiua, & in quinta eſſentia, quæ carnem naſci facit: ſi enim ictus fuerit in alijs corporis partibus, ſtatim ſuccurratur cum terbentina calida mixta cum oleo, & cum quinta eſſentia, deinde ponantur ſibi prædictæ ſtuppatæ, & curetur ſicut in alijs dictum eſt. Fili, nota vnam regulam generalem. Omne vulnus nouiter factum in quacunque parte corporis, præterquam in capite & in vultu & in membris ſpiritualibus, eſt cum igne comburẽdum. Item omnis percuſsio

facta

facta in quacunque parte corporis, præterquam in capite et in vultu, si fuit profunda, præterquā in naso, est cum filo suēda. Item omne os fractum cum percussione à petra est extrà ducendū. Si verò percussio nō fuit à petra, nō est euellendum, imò est sibi ponendum cataplasma, et per os sibi tribuat in potu quintam essentiam, et infra modicum tempus erit perfectè sanus. Itē si ex percussione viscera fracta et rupta fuerint, ponat interius canonus cāne, cui ingrediatur p vim, et transeat vltra vulnus ex vtraq; parte per duos digitos, deinde suatur cum filo serico et cum acu subtilissima, deinde mittatur intùs, et per superficiem visceris rupti, perinde sutum est, ponatur de quinta essentia cōsolidatiua, demū pars exterior suatur cōsimiliter, et ponatur de quinta essentia cōsolidatiua, et curetur sicut de alijs dictū est. Itē filii si ratione percussionis māserit signum magnū sicut multotiēs cōtingit in facie et in alijs partib' corporis, cū hoc poteris ei signū remouere nō omnino, sed quod nō videat ita magnū, et appareat modicū radix masticis ℥ 4. costarū, malorū granato-

rum dulcium ℥ duæ, gummi ℥ duæ, croci ℥ vna, ciperi ℥ duæ, carpobalſami ℥ duæ, terbentinæ libræ duæ, olei oliuarum antiquiſsimi ℥ quatuor: pulueriza puluerizanda & cribra, & in paſta cum terbentina & carpobalſamo, et pone ad diſtillandũ ad lambichum vitri ſimulcum oleo ad ignem lentũ, et collige illud quod diſtillauerit in receptorio, & poſtea cooperi eum, et pone receptorium in ſimo, vel in ſima vinatia per quatuor dies, et poſtea extrahe et vtere illo ſicut fit cum balſamo in ſignis iam dictis, nam poteſt fili pro balſamo vendi ad omnem probationem. Item fili mi, in apoſtematibus quibuſcunque vtere quinta eſſentia putrefactiua, ſedatiua doloris et mundificatiua, et illa quæ carnem naſci facit et cutem. Item fiſtula, cancer plaga, curantur cum quinta eſſentia corroſiua priùs, poſtea cum mundificatiua, poſtea cum illa, quæ naſci facit carnem, & iſta ſit regula generalis in curis Chirurgiæ. Et iſta fili tibi ſufficiant cauſa bonitatis.

DISTIN-

DISTINCTIO TERTIA, QVAE EST THEORICA OPERIS MAIORIS, ET DE ALTERATIONE

& cura metallorum: & de magisterio in compositione eorum, & medicina.

Eus cum tua magnitudine effluentis largitatis, hæc est tertia distinctio huius libri, quæ est de cura metallorum: & de illorum magisterio in compositione lapidis philosophorũ in opere maiori & minori. Et ratio seu intentio, quare institutionem artis reuelamus, consistit, vt viri Euangelici, de quibus dictum est suprà, intelligere posint Testamentũ & Codicillum, scilicet, quòd per eorum processus & conditiones vera habeatur cognitio de philosophorum calculo, & etiam de eius cõpositione: nam in arte ista plura posuimus principia, vt per ista &

per alia cum omni ſcientiarum perfectione, Deum ament, intelligant & recolant. Et, vt per ea in tempore modico cognitio habeatur vera de metallorum tranſmutatione, & etiam vt Artiſta huius artis ſcandere poſsit naturæ ſecreta artificialiter: & vt euitentur truffæ & figuræ aliorum philoſophorum, ſub quibus ſecretum iſtud occultauerunt taliter, vt humanus intellectus exinde fructum & finem haurire & inquirere nequiret, probando & arguendo dicta eorum tanquam reproba & circumuentibilia & nullius veritatis, ſed ſui contrarij causatiua: inter quos reprobamus Hortulanũ, Archelaum, Alexandrũ: & in aliquibus Geberum, & etiã Auicennam, & Albertũ, qui nugis & multis truffis et figuris ſe plenè inuoluerunt. Præter librum Salomonis, qui dicitur liber ædificij altaris, Sancta ſanctorum, quem vidim' Athenis ſcriptum litteris Chaldaicis, in quo verò nulla eſt fallacia in hac arte, qui poſt aduentum Alexandri in Ieruſalem trãſportatus fuit in Græciã ciuitatem Athenarum, et ſub certis ſigillis cõmendatus &c. Ex quo notare debes quòd ſcri-

ptura

ptura, quæ vsu intelligi nequit pro non scriptura censetur. Quare dico tibi, quòd de eorum scripturis non cures vllo modo. Et presens distinctio diuidit̃ in duas partes principales, scilicet in theoricã & practicam. Et in theorica tria facimus: primò damus declarationẽ & cognitionẽ cuiuslibet principij: secundò ipsa declaramus per operationes naturales quas habent: tertiò ponimus intentionẽ, quare quodlibet eorum est positũ in arte ista, & istum modũ tenere intendimus in principijs arboris & principijs figuræ circularis. Et in practica declarare intendimus, qualiter ista principia combinantur in suo opere. Et hac ratione datus est modus operis maioris per arborem, & vna tabula est ab ipsa extracta, & à figura indiuiduorum, & etiam per figuras tres, quarum vna est triangularis, alia verò quadrangularis mixta cum principijs philosophiæ & operis minoris, tertia circularis: modos per figuram circularem, & omnes alias tabulas suo loco designabimus, & etiã quæstiones in fine designabimus, iuxta quas videbitur, vtrum Alchymia sit possibi-
 lis: &

lis: & etiam qualiter in modico tempore de Mercurio poteſt fieri argentum, vt per ea quę dicta ſunt, Artiſta huius artis faciliter inueniat particulare, quod quęritur, & penes iſtas rationes conſiſtit totum magiſterium huius artis: & principia huius artis ſunt trigintaquatuor, quæ ſunt chaos, prima materia, ſeu vinum, forma, cœlum ſeu Mercurius vegetabilis &c. vt patet per circulationem radicis arboris & figuræ circularis: & non dicimus ipſa principia eſſe regulam, quoniam aliqua ſunt quæ bis repetuntur, vt patet. Præterea reductibilia ſunt omnia corpora ad id quod à dictis principijs ducit ortum: in quo quidem attingunt perfectionem ſicut compoſitum in ſimplici, ad quod naturaliter ſe mouent ſicut ferrum ad adamantem. Præterea in iſta arte Alphabetum conſignamus, vt per quamlibet litteram ſuum deſignatur principium, vt inde artem compẽdioſam reddamus, quod quidẽ alphabetum tale extat. A ſignificat chaos, B materiã, C formã, D cœlũ, E elementa, F alteratione͂, G mixtione͂, H diſſo lutione͂, I generatione͂, K colores, L dige-ſtio-

ſtionē, M perfectū eius, N fermentationē, O ſeparationē, P operationem, Q venenū transformās. Et in figura circulari de S. A ſignificat formam, B materiā, C corpus, D lunariā, E calcinationē, F diſſolutionem, G euacuationem, H multiplicationem, I ſpiritum, K alembicum, L argentum viuum exuberatū, M ſulfur naturæ, N tincturā, O oleum, P incerationē, Q lapidē, R ſublimationem, S Saturnum, T Iouem, V Martem, X ſolem, Z Venerē, Y lunā, y elementa. Præterea ex principijs antedictis cōſtituitur radix arboris philoſophicalis, quæ eſt vna rota: in qua quidē quodlibet principiorum rotulā habet propriam, in qua eſt ſituatum ex diuerſis coloribus: & hæc ſunt quæ conditionantur in ingreſſu particularis quod quæritur. Et ex principijs ſecundariè poſitis conſtituitur quędā figura circularis, in qua conſimilitudinariè quodlibet principiorum rotulam habet propiā, quod deſignatum eſt ſub eodē themate coloris. Et antedicta principia modo circulari deſignamus, vt intellectus cognoſcat quodlibet ſecundū ſuum modum in alterum ingredi de virtute, quorū

& operatione constituitur, & indiuiduatur vnitas M vel Q, quod quidē M vel Q habet virtutem vnam de omnibus dictis principijs ortam. Et hanc virtutē per proprietatem retinet in se M vel Q de vna virtute substantiali, quæ multiplicat in multitudine dictorum principiorum, ratione cuius habet in sed multiplicationem operationum in substantijs, quæ extrà sunt. Et hæc designantur per lineas transuersales in arbore radicis consistentes, & per processum arboris & dictæ figuræ circularis, vt dicetur in suo loco. Præterea ista mixtio est radix & fundamentum in hac arte, vt per eam intellectus se cognoscat artificiatum, & per ipsam acquirat artem & modum operandi manerie multimoda secundum conditionem mixtionis taliter, vt particulare, quod quæritur, veniat de potentia in actum & quidditatem. Nam per ipsum intellectus cognoscit modum, secundum quem substantia spiritualis oritur, & crescit, viuit & nutritur: & ideo sciendum est, quòd substantiam prælibatam deduci de potentia in actum minimè quibit, si aliquod istorum principiorum defe-

defecerit, vel ſit habituatum de fine contrario, vt ſi pro vino accipiatur aqua, & pro cœlo terra, & digeſtio ſit habituata de cruditate, quod fieri poteſt, ſi ignis per accidens in adminiſtratione deficiat &c. nam vno deficiente, deficiunt omnia. Eſt etiã notandum, quòd iſtorum principiorum quædam ſunt intellectiua, quæ ſunt: chaos, potentia, operatio, generatio, digeſtio. Et quædã ſenſualia, quæ ſunt: vinum ſeu prima materia, corpus ſeu forma, elementa, perfectum ens, venenum transformãs, colores, fermentatio, ſeparatio. Quædam verò ſunt ſenſualia & intellectualia, ſicut cœlum & omnia principia figurę de S. Et præterea quodlibet iſtorũ principiorũ retinet ſuam propriã proprietatem ſub ſua ꝑpria ratione differenti: quarum quidem proprietatum aliæ ſunt naturæ, aliæ ſunt perfectiõis: principia namq; prioritatem retinentia naturæ ſunt vinum ſeu quodlibet principiorum ſignatorum in figura indiuiduorũ, quę ſe habẽt tanquã forma vniuerſalis, & materia prima ratione prioritatis antedictę: & ex iſtis duobus oriuntur omnia alia principia mediante Ar-

te Artista, sicut à forma vniuersali: & à prima materia oriuntur composita elementa mediante natura. Reuera materiam hanc primã declarare proponimus circa principia arboris philosophię, incipientes ab ipsa tanquã à digniori & altiori magisterio in opere philosophico. Et primò de primo principio quod est chaos. Chaos est principiũ primum in arbore philosophali. Et est designatũ per A in medio rotæ radicis dictæ arboris positũ, & designat in hac arte confusionẽ & obscuritatem illius, nam valde confusa & obscura est intellectui illã ignoranti, adeò, quòd aliqui illam tanquam Chimeram existiment: & quamplures sunt ij, quorũ intellectus cõfunditur, quàm quorũ lucescit, ideoq; primũ istud designare proponimus præ omnibus, vt sit signũ demõstratiuum cõfusionis & obscuritatis illius. Et etiã designat quòd est confusio generalis, in qua omnia ista principia circũ circa existentia in ipso sunt in potentia, vnde sicut natura in prima materia cõstituit elementa, ita quadrangulus liuidus ipsius sibi cõstituit ipsa principia, & abstrahit ab ipso A, ponendo

in

in intellectu posſibili quodlibet eorũ ſub ratione propriæ differentiæ, ſicut in natura quodlibet elementorũ ſub ratione differentis qualitatis & operationis. Recolendo etiã, quòd ſicut natura inſtrumentum facit de dictis quatuor elementis, cũ quibus cõponit ſubſtantiam elementatã: ſic & quadrangulus iam dictus de principijs antedictis inſtrumentũ facit, cum quibus ſcandit magiſteriũ particulare quod quæritur, et cuius inueſtigatione reſerabitur veritas arcanorũ argumentũ abſtractũ à natura: nam ſicut natura exiſtit mediũ inter elemẽta et elemẽtata, ſic Artiſta huius artis eſt mediũ inter A et dicta principia, et M vel Q dicto quadrangulo, intelligẽs fore posſibile et affirmabile M vel Q in actu produci mediantibus B C D &c. Et ideo per motũ, quẽ facit Artiſta mouendo principia, ſecundũ quod referũt M vel Q venit ineſſe per ordinationẽ principiorũ, quæ ſupra ipſa exiſtunt. Poſitum eſt autẽ iſtud principiũ in hoc libro, vt de eius cõfuſione intellectus abſtrahere ſciat dicta principia, ſicut ab vniuerſali trahitur particulare, tangendo quodlibet principiorũ cum

cum tribus speciebus differentiæ, quibus inconfuse quodlibet cum alio miscere & combinare sciat, vt inde oriatur particulare quod quæritur.

De secundo principio radicis arboris, quod est materia.

MAteria est principium sensuale, & est secundum principium arboris philosophicalis per B significatũ:&in isto loco cõsideratur dupliciter, secundũ quod duplici modo de ipsa cognitio habet: Primo modo consideratur, prout est B quædã res passiua, quæ sub actione Artistæ et aliorum principiorum intellectualium et sensualium p motum patit, quorum actiõe D oritur ex B, & hoc patet ex prima distinctione in secunda parte illius distinctionis capituli, Non reputes me &c. vsque ad finem capituli:& quoniã ibi est satis tractatum, ideo resumere hic nõ curamus, vt vitemus prolixitatem. Alio modo cõsideratur materia pro quolibet corpore ægrotorũ, & hoc ideo, quia sunt passibilia sub forma, quæ est M vel Q, sicut

res

res elementales patiuntur sub forma vegetabili. Etiam potest considerari materia in arte ista sicut C vel (C) quòd vno modo existant tanquam materia prima sub ratione passionis. Alio modo sub formali ratione, vt dicetur in dictorum declaratione. Et eodem modo D, quòd sub forma patitur dicta ratione, quare formatur per illud tinctura rubea vel alba, & habet se tanquam forma, in quantum mouet dictum C vel (C) ad M vel Q, vt patebit in eius declaratione. Et isto passu cognoscit intellectus, quòd vna & eadem res sub diuersis rationibus se habet in ratione passionis & in ratione actionis. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat materiam, ex qua nostrum oritur D, cuius notitiam non plurimi sunt reperti, & vt quælibet materia sub sua propria differentia sit cognoscibilis, vt etiam Artista intelligat B, quod regulare debet artificium in operatione magisterij nostri lapidis.

De tertio principio radicis arboris, quod est forma.

FOrma est tertium principium radicis arboris philosophalis designatum per C, quod quidẽ dupliciter cõsideratur in hoc volumine: primò, prout est caussa dirigens huius artis principia, cuius regulatione M vel Q oritur, et deducitur in esse mouens principia sensualia et instrumentum faciens, cum quo intellectualia principia mouentur & regulantur in operatione M vel Q, & talis forma est Artista huius artis, cuius occasione diriguntur principia huius artis successiuè ad dictam operationem, & in isto passu cognoscit intellectus, quòd principia occasionatiua concordantiam habent cum principijs naturalibus, vt hîc in ista arte patet ad oculum quidem. similia sunt principijs medicinę, vt sirupi pillularum vel electuarij, & etiam principijs infirmitatis quęsunt actu in corpore infirmo, & principijs sanitatis, quæ sunt in eodem corpore in potentia. Alio modo consideramus formam, prout est dans esse M vel Q for-

Q formans ad rubeum vel ad album, quæ quidem M vel Q per modum ipsius & cum ipsa existit efficiens principium ac formans ac transmutans omnes alias formas minoris virtutis & potentię existentes in substantijs extra formam suam propriam. Et ista forma est id quo designatur per C vel (C). Præterea notandum, quòd nisi ista forma sit M vel Q per prędictorum principiorũ motum & cum quolibet ipsorum sit vnum & idem in numero tertio & vltimo colore et esse quod quęrimus non fit. & in isto passu cognoscit intellectus, quòd dicta C vel (C) vel C (O) per se tantùm modũ maioris operis magisterium efficere nequeunt, sicut nec vna medicina simplex operari nequit id quod in commixtione operatur. Positum est autem istud principium in radice dictæ arboris philosophiæ seu in arte ista, vt intellectus inde reddatur artificiatus ad cognoscendum qualiter vnum principium formale alterum mouet ad M vel Q, & vt cognoscat quòd cum alio nostri lapidis magisterium nequit existere: etiã cognoscat dictum C vel (C) esse dictam

M formam

formam necessariam ad informationem dictorum M vel Q, cum qua & per quam id quod quæritur, in actum deducitur, & in absentia eius M vel Q de potentia in actũ non potest deduci, & per cõsequens id quod quæritur, non fiet. Valde vtile est istud principiũ ad cognoscendum, quoniam per ea quæ ostensa sunt, de ipso intellectus cognoscit ipsum esse de duabus substantijs vnum, ex quibus noster lapis gignitur, habẽs se sub masculi cõditionẽ, à quo sperma oritur in ventre nostri D.

De quarto principio radicis arboris, quod est cœlum.

COelum seu Mercurius est quartum principiũ in arte ista, & est intellectuale & sensuale, & significatũ est per D coloris azurini & litterarũ eiusdem coloris: et per illum colorẽ significatur quod est cœleste & de natura cœlesti, vt plenè diximus in distinctione prima, in prima parte, in capitulo tertio, ad quod fideliter respondemus & cap. sicut cœlum, & in secunda parte ibi, Nõ reputes &c. parag. Nã diuino

diuino ſpiraculo circa finem,& per multa capitula in parte huius voluminis:& intellectuale illud hîc dicemus ratione incorruptibilitatis & durationis,& hoc per angulum concordantię ſeu per omnes rationes T B C D huic rationi applicatas ſicut de intentione qua ipſum D dicimus intelligere, cùm in iſto nõ eſt difficultas, ſed cognoſcit intellectus, quod eſt tanquam homo qui eſt intellectualis & ſenſualis:nam habet in ſe proprietatem ſpiritus incorruptibilis,qui eſt tanquam anima, & habet in ſe conditiones corporis, quoniam generat & producit ex ſe ſemen tanquam fœmina,& in hoc differt ab alijs principijs. Et eſt ſenſuale,quoniam per ſenſum attingitur, ſicut per viſum guſtum & odoratum, vt dictum eſt in prima diſtinctione capitulo ſecundo. Præterea eſt cauſa & principium mouens C vel (C) & extra ſuam ſimilitudinem mittit & ſuarum partium in dictis C vel (C) ad albũ vel rubeũ reducens id quod eſt in C vel(C) in potentia ad actũ prædicta gerens & gubernãs in ventre ſuo ſicut vxor infantem quem procreat infra ſe,& in iſto

paſſu cognoſcit intellectus Artiſtæ, quòd D actionem habet ſupra C & (C), & regens etiam & gubernans, & reducens in actum, quemadmodum cœlum id, quod exiſtit in rebus elementalibus, potentia motu proprio deducit ad actum. Equidē in ipſo D eſt virtus generatiua progreſsibilis & nutritiua, quemadmodū ſanguis menſtrualis in ſemine maſculino, & huius occaſione multis nominibus ipſum D in arte iſta nominamus, & etiam per totum volumen: nam ipſum dicimus cœlum ratione ſui motus, quoniā ſicut cœlum ſuperius mouet vniuerſalem formā, & primam materiam & elementa, & ſpecies ad compoſita elemētata indiuiduata: ita D mouet C vel (C) ad quatuor elementa, & inde ad M vel Q, & hoc vult ſecunda ſpecies formalitatis & quarta ſpecies quidditatis. Et quādoq; verò nominamus ipſum D ſanguinem menſtrualem ſeu menſtruum, quoniam ipſum eſt generatiuum, nutritiuum, & creſcere facit dicta C vel (C) vſquequo conuertantur in M vel Q, quemadmodum ſanguis menſtrualis embryonem tam modicum

in

in quantitate crescere facit per quatitates discretas successiuè nutriendo, alterando quodlibet principium in alterum, quamlibet quantitatem in alteram, & quamlibet formam in alteram principijs & quantitatibus existentibus in qualibet alteratione sub formis diuersis à primis formis ipsis existendo differentibus à primis, quousque oriatur quoddam ens in quantitate continua constitutum, per plures quantitates discretas, quod est corpus ex anima & spiritu reductum in actum, & sic est de nostro lapide. Et in isto passu cognoscit noster intellectus nostrum D habere proprietatem vegetabilem, cuius similitudinẽ transmittit in M vel Q, sicu- vegetatiua matrix transmittit suam similitudinem in filium, quem generat, quam proprietatem filius retinet sicut mater. Et cognoscit etiam dicta M vel Q proprietatem retinere, cum qua extendunt suas similitudines in substantijs extrà transmutando dictas substantias in suam speciem, ratione cuius ipsum nominamus Mercurium vegetabilem, & etiam quia ex vegetabilibus est abstractus. Positum est autẽ

istud principium in arte ista, vt intellectus attingat & deueniat ad ipsius notitiam, & cognoscat operationem et virtutẽ et qualitatem, quas habet secundum suam propriam essentiam et naturam. Valdè vtile est istud principium in arte ista ad cognoscendum, quoniam intellectus cognoscit per ea, quæ superiùs de eo dicta sunt, in ipso et per ipsum lapidẽ nostrum de potentia in actũ deduci, nam et ipsum solum ratione sublimitatis suæ Alchymistæ vocant lapidem Hermeticum seu philosophicum, et potest Artista intelligere, quòd de duabus substantijs subiectis; ex quibus noster lapis componitur, & per quæ est genitus, hoc est principalius: et cognoscit etiam istud principium fore tanquam mulier et fœmina cõcipiens masculinum semen, et patiens in altera virtute & forma, qua erat in conceptionis initio. Reuera poteris hoc etiam notare de perlis in conceptione seu confectione & magisterio perlarum: cum eo enim euacuantur, dissoluuntur, digeruntur, congelantur, lapidificantur vsque ad omnis illustrationis perfectionem.

nem. Etiam hoc, quod dixi de perlis, fieri poteſt cum liquore exuberato, quod eſt argentum viuum, Mercurius vulgi in aquam reductus abſque eo, quod aliquod materiale cum eo incorporetur, quod dupliciter fieri poteſt: primò cum liquore phlegmatis Mercurij. Alio modo, quòd capiatur argentum viuum, & mittatur in cucurbita per ſe & ad diſtillandum ponatur, tamen iſta aqua non eſt tantæ virtutis ſicut alij Mercurij. De iſta materia plus dicere non curamus, nam eorum modus ſpecificatus eſt in libro qui dicitur Lapidarius.

De quinto principio, quod dicitur Elementa.

ELementa eſt aliud principium radicis dictæ arboris, & eſt ſignificatũ per E, & eſt ſcriptum litteris quatuor colorũ, & hoc eſt ad denotandum differẽtiam inter vnum & aliud, & eſt per colores ſpecificos & qualitates naturales, quas habet elementa, deſcriptũ: & iſtud principiũ cõſiderat in arte iſta quadrupliciter: Primò modo, quòd iſtud E oritur cum D à littera

B, suprà dicta per modũ quem suprà notauimus in prima distinctione, in parte secũda illius distinctionis c. 1. vers. accipias. Secundò consideratur, quòd D posito in suo vase, secũdũ quod significatur suo cap. Et vt dictũ E separetur, & recedit à littera D, descendendo ad partes infimas, & de superiori materia à suo modo vt notatur in dicto capitulo, Nam cum diuino spiraculo. Alio modo intelligere debes dictum E, secundum quod significamus in dicta arbore philosophali, quod ingreditur cum C vel (C) in D, scilicet ipsa C vel (C) habentibus secum naturaliter dictum E: ex quo quidẽ ipsa C (C) cõposita sunt absque eo, quod dictum est E, sic diuisum à dictis C (C) per magisterium capituli, Non prætermittam, in secunda parte primæ distinctionis per totum. Alio modo per antedictum principium intellectus intelligit ipsum separari à litteris C D F G H I per dicti capituli magisterium. & ex dicto principio tantùm S sumere & exuberari per magisterium primi capituli secundæ partis primæ distinctionis in dicto S, & tunc secundum suum modum combinare,

combinare, et commiſcere cum dictis C (C) & D, & iſte modus ſpecificatur infrà in tabula & lectura eius, quæ tabula dicitur tabula perfectionis in opere maiori. Et in iſto paſſu cognoſcit intellectus, quòd vno modo operatur magiſterium per proceſſum arboris philoſophalis, & alio modo prælibatæ tabulæ magiſterio. Etiam per iſtud principium cognoſcere debet Artiſta ignem & aquam, quæ per accidens attribuuntur eis, ſcilicet C D (C), vel C D R S, vel (C) D R S M K, & hoc per balneum & lignorum applicationem. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt intellectus ſe conditionet ad intellegendum, ſecundum quem modum ingreditur operationem particularem tangendo quemlibet modum cum T B C D ingreſſum, & ſic intellectus de modo ipſo magnam habet notitiã: valdè vtile eſt iſtud principium & eius cognitio, quoniam per ea quæ dicta ſunt, cognoſcit intellectus abſque ipſo minimè poſſe practicare.

De sexto principio, quod est mixtio.

MIxtio est aliud principium in radice arboris, & est sensuale significatũ per G, & est scriptũ de duobus coloribus, scilicet pallido & azurino ad significandũ iuxta doctrinam arboris naturalis, quòd C vel (C) & D tantummodò miscentur absq; aliquo alio. Et nec aliud ens in illa mixtione coadunetur, nec applicetur sicut in principio conceptionis hominis nihil aliud admiscetur, quàm vir & fœmina, nam per istud principium designatur coniugium, quo copulantur C (C) ad D: & est alia mixtio, quæ fit ex antedictis C (C) & R S de qualibet istarum, scilicet C D F G H I & D, de B quod fit secundum doctrinam tabulæ abstractæ ab arbore philosophali. Positum est autem istud principium in arte ista, vt cognoscat Artista dictorum C vel (C) D coniugium esse aptum, & reguletur ad illud faciendum secundum modum, quem suo modo designabimus: vnde vtile est istud principium ad cognoscendum, quomodo per

ipsum

ipſum intellectus intelligit in illa ſubſtã-tia generare particulare, quod quæritur intelligẽdo ad productionem dicti particularis ipſa de neceſſario debere eſſe mixta & cõiuncta defectu, cuius coniugij, quod quæritur, non fiet.

De ſeptimo principio, quod eſt diſſolutio.

DIſſolutio eſt aliud principium in radice arboris philoſophicalis, & eſt deſignatum per H litteram, & per ipſum deſignatur, quòd maſculus carnaliter cognoſcit fœminam, & quòd fœmina concipit id quod concipere debebat: quæ quidem conceptio eſt ingreſſus principij in generatione particulari. Poſitum eſt autem iſtud principium hîc, vt intellectus cognoſcat effectum, qui fit in dictis C vel (C) & D, ratione coniugij prædicti. Et eſt vtile ad cognoſcendum, quoniam per ipſum intelligit intellectus colligationẽ duplicis embryonis in ingreſſu operis particularis, quod quærimus.

De octauo principio, quod est alteratio.

ALteratio est aliud principium in arte ista, & est intellectuale, & significatum est per F, & habet duplicem intellectum penes operationem duplicem, quam tangit: nam primo modo est designatum, vt Artista intelligat quòd C & (C) alterãtur in D, & D in C vel (C) Alio modo est eius intellectus, vt intelligat Artista C vel (C) ita couersa simpliciter, vt iterato conuerti & alterari possint in tertium, quod est M vel Q. Positum est autem istud principium, vt intellectus cognoscat conuersionem simplicem, quæ fit inter subiectum & prædicatum, & econuerso, quæ sunt C vel (C) & D. Et cognoscat etiam qualiter C vel (C) in numero tertio, quod est M vel Q, alterant & conuertunt substantias, quæ sunt extrà: valdè enim vtile est istud principium, quoniam per ipsum potest intelligere huius artis alterationes & conuersiones, quæ fiunt simpliciter & per accidens, sicut inter C vel (C) & D, vel quodlibet dictorum C vel

vel (C) D & D de R & S, de quibusdam substãtijs in alias simpliciter sicut inter C vel (C) per accidens, sicut de S T V Z, quæ alterantur & conuertuntur in X Y.

De nono principio, quod est digestio.

DIgestio est aliud principium radicis philosophalis arboris, & est intellectuale designatum per L. Et habet Artista huius artis duplicem cognitionem: nam primam cognitionem, quam Artista habet per ipsum, est quod ipsum intelligit esse necessarium in magisterio, eò quòd reputat se in artificio huius artis, & per consequens cognoscit, & cognoscere debet, quòd illud quod compositum est necesse habet digeri, sicut fœtus in ventre fœminæ, aut materia, de qua fit pomum in pomo. Quoniam absq; digestione fœtus non veniret in actum perfectum, nec pomum ad maturationem: igitur necessaria est digestio in opere nostro, vt ipsa mediante, oriatur id quod quæritur, scilicet M vel Q, & quòd C & (C) & D tantùm digerantur, quousq; conuertantur in dictum M.

M. Præterea etiam si Artista voluerit quòd M D digerantur tantum quousque M D conuertantur in Q. Et in isto passu cognoscit intellectus, quòd vna digestio est quæ fit inter C &(C) & D ad M. Alia, quæ fit de M & D ad Q, & per consequens alia mixtio, alteratio, dissolutio, generatio & operatio, quoniam secundum quod differunt subiectũ & prædicatũ, sic differunt eorum principia non in finibus proprijs perfectionis, sicut bonitas asinina, quæ bonificat cum suo bonificato, sicut bonitas humana cum suo. Sed differunt ratione formationis, quoniam bonificare humanum format subiectum humanum ex vna forma, & bonificare asininum, suum bonificabile ex altera forma, vt patet ad sensum, & sic de dictis principijs intellectualibus potest intelligi sicut alteratio, quæ est inter C vel (C) & D ad M, ita cũ suo alterare alterat C(C)D, sicut alteratio quæ est inter M & D & Q mediante suo alterare alterat M & D, tamen in ratione formantia differunt, quoniam de primo alterare oritur quoddam formabile quod est M. Et ex secundo

quædam

quædam differentia, quæ est Q, nam Q perfectius est quàm M. Positum est autem istud principium in arte ista, vt intellectus intelligat rationes quæ sub ratione digestionis possunt fieri, tangendo eas cum angulo differentiæ & iudicium facere de qualibet ratione secundũ quod dictus triangulus conditionatur. Et istud principium est valde vtile, quoniam per istam digestionem intelligere potest plures alias digestiones particulares, quæ absconsæ sunt in operibus huius artis sicut in figura B, & in tabulis abstractis ab ipsa, & in tabula abstracta ab arbore philosophali, & figura indiuiduorum, & in opere lapidũ sicut in opere perlarũ &c. In quibus sunt necessaria principia huius artis. Et cognoscit etiam Artista huius artis administrationẽ ignis per accidẽs in operatiõe sicut balnei vel fimi, & quòd ipsum successiuè continuare debet taliter, vt dictum principium nõ habituetur de fine cõtrario, quod est cruditas. Et in ipso passu cognoscit intellectus, quòd est maxima cautela in administratiõe ignis adhibenda, in qua pendet totum magisteriũ huius

artis.

artis: & hoc ſignificat color rubeus, exiſtens in medio inter croceum & azureũ, & croceus & azureus deſignant per dictum colorem deduci ad perfectionem M vel Q: nam hæc eſt regula generalis, quòd vbicunq; in principio huius arboris poſitus fuerit color croceus, deſignat formam ſeu C vel (C) et vbicunq; color azurinus interfuerit deſignat noſtrũ D, et ſi reliquus color ſteterit in medio vel in principio partis deſcriptæ, vel in fine, deſignat illud mediũ cõiunctiõis inter D ac C, vel (C) D ad M, vel cõiũgẽs M D ad Q.

De decimo principio, quod eſt generatio.

GEneratio eſt aliud principium huius arboris philoſophalis, ſignificatum per I, & conſideratur ſecundum conditiones quibus conditionatur in noſtro particulari magiſterio: nam primò conſideratur prout eſt principium generans M ex C vel (C) & D: ſecundò prout generat Q ex M D, & cognoſcit intellectus dictum principium cum angulo differentię cognoſcendo quamlibet generationẽ per pro-

propriam differentiam clarificari, et infundi ab alia: et per genus genita earum quodlibet cognoscit esset clarum et inconfusum ab alio, quoniam sicut formę differũt inter se, ita necessariò habẽt differre formata. Alio modo consideratur istud principium, prout incipit à dissolutione, et trãsit per alterationem et digestionem, et finitur in M, in quo finem attingit perfectionis, aut in Q, in quo etiam eundem finem attingit. In isto passu intelligit Artista magisterium nostri Q infra vas philosophorum magis per naturam consistere, quàm per artificium: nam dico tibi, quòd taliter generatur infra vas sicut fœtus infra ventrem et matricis clausuram. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista intelligat, quomodo ipsum conditionatur in priori particulari magisterio, tangendo ipsum cum T B C, et inuenit per conditiones quas habuit in mixtione T B C, quod per istud principiũ intelligere potest Artista similia principia, quæ absconsa sunt in operibus lapidum, sicut Rubinorũ, Sapphirorũ et Perlarum, nam istud principium est tibi ne-

cessariũ, & in isto passu cognoscit intellectus quòd nullus lapis cõpositus seu artificiatus absq; isto principio potest perfectionis finẽ atttingere: nam hęc est semita p quam omnes trãsire refert ad finẽ optatum. Valde est vtile istud principiũ quoniã per ipsum intellectus consistit artificatus & conditionatus ad intelligendũ qualiter noster lapis & alij lapides sicut Rubini, Smaragdi, Sapphiri et specialiter perlę in ventre nostri D hoc principio medianteoriuntur cum virtute & bonitate sicut naturales: & in isto passu cognoscit intellectus quod nostrũ D potest attrahere ratione suę simplicitatis virtutẽ existentem in lapidibus, ratione cuius Artista potest illã virtutem lapidibus aliquibus artificialibus cõiungerę mediantibus istis principijs huius artis. Quoniã omnis res ibi posita dissoluitur, cui dissolutioni adhibere ẽ quæ proportionata sit illi rei dissolutę, & fiet quod queris, & potest etiã de multis vnum facere & plus de ista materia hic loquimur. Nã & iste modus specificatus est in libro Lapidarij, & per ea quę dicta sunt intelliget Artista & cognoscet plura in omni

omni opere lapidifico tãgẽdo quodlibet cum T B C D & miſcẽdo T B C D cum principijs huius artis, & applicare ea quę ſunt applicabilia ad quodlibet particulare, & applicare ſibi ignẽ per accidens ſecundum quod magis vel minus quodlibet vult eſſe decoctum, & etiam per adminiſtrationem poteſt cognoſcere qualitates & accidẽtia ſicut mollitiem, duritiem ponderoſitatem, leuitatem quarumlibet etiam caliditatem & humiditatem &c. Et hoc cognoſcit intellectus miſcendo T H I K cum T B C D quod vnum eſt calidum magis aliud ęqualiter, aliud minus, ſicut in quarto & tertio gradu & in ſecundo & in primo & ſecundum quod differunt per maiorem duritiem ab illo, & concordant in ęqualitate cõplexionis & differũt per C D in pondere & colore &c. Et ſecũdum ea quæ dicta ſunt cognoſcit intellectus, & per mixtionem dictorũ triangulorum & principiorũ huius artis regulantur in ignis adminiſtratiõe, in quo pẽdet totum magiſteriũ huius artis & etiã eſt ſcriptũ litteris croceis et azurinis ad deſignandũ quod illę litterę quæ ſignifican-

tur per illos colores ſunt cauſæ generantes M vel Q.

De vndecimo principio, quod eſt colores.

COlores ſunt prtncipium vnum radicis arboris philoſophicalis huius artis, cum quo intellectus multiplicem intellectum attingit & cognitionē, ſecundum quod multipliciter reddit ſe eſſe cognoſcibilem in magiſterio huius tangendo ipſum cum angulo differentiæ ſcilicet clarificando & in refundendo vnum colorem ab alio ſecundū quod per naturā propriam differentes ſunt abĩnuicē ſicut inuenit intellectus per colorū differentiā diuerſam cognitionē in magiſterio noſtri lapidis. Nam vnam conditionem inuenit per colorem nigrum apparentem in opere, & aliam per album, & aliam per rubeum, et in opere perlarum aliam per croceum, aliam per liuidum, aliam per album niueū, aliā per album ſplendidū, & ſic de cæteris quod eſt longum narrare. Nam in magiſterio noſtri lapidis color niger eſt potior & durior. Iſte color apparens in ope-

in opere est signum, indicatiuum intellectus quod C vel (C) concubuit cum D, et quod D concepit in ventre embryonem. Et demonstratur ad sensum H in illo opere perfectionis suæ habere finem, et dum color iste est diminutus, et apparet albus, tunc intellectus intelligit naturam initium facere de D C vel (C) ad M, vel de D M C vel (C) ad Q in quo transitu suum attingit finem L. Item quando iste color incipit diminui per maiorem ignis continuationem et oritur color croceus, per istum colorem potest Artista cognoscere quòd membra et partes incipiunt adunari in numero tertio, et aggregari ad quantitatem continuam, et taliter quod patebit ad sensum coadunatio et colligatio membrorum nostri infantis, quoniā sperma diffusum est per totam substantiā nostri D, post ortum istius coloris incipit coadunari in medio in forma rotunda ad modum cuiusdam rotundissimę lunæ, vel lineę circularis contentę. Præterea pòst euanescit iste color & oritur rubeus color, & hoc est signum demonstratiuum intellectus, cum quo intelligit comple-
 mentum

mentum membrorũ,& partium nostri lapidis congregari & adunari veraciter in omni perfectione in numero tertio: nã & post visionẽ istius coloris scias nostrũ infantem cõpletum ex corpore & potentia vegetabili: nam & tunc tẽporis Artistam scire oportet numerũ dierum, quibus noster lapis est deductus ab initio cõceptionis vsq; ad terminũ apparitionis coloris rubei, & ex apparatione coloris rubei regimen successiuè & incessanter exhibere per bis tantùm tempus modicũ viuacius: quo quidẽ cõpleto, recuperabitur id quod quæritur, & erit lapis durus existẽs in medio multarũ superfluitatum, sicut est fœtus mulieris, vt apparet post partũ. Et à colore croceo ad rubeũ permaximè sunt confines L I G. Et hoc cognoscit intellectus, tangendo dicta L I G cum T B C D. In qua quidẽ mixtione apparet, quòd in finibus eorũ L I G est T B C absq; C D, quoniã si C D ibi extitissent partes quædã cum alijs minimè requirerẽt colligari seu cõiungi, nec in tertio numero deduci. Positum est autem istud principium in radice arboris philosophicalis, vt intellectus existat regu-

latus,

latus,& artificiatus ad cognoſcendũ particularia & ſigna demonſtratiua, quæ in proceſſu operationis particularis contingunt. Et eſt valde vtile & neceſſariũ ad cognitionẽ huius artis, quoniã eſt tanquam inſtrumẽtum, cum quo mouet intellectũ ad intelligendũ principia intellectualia in prælibati particularis operis magiſterio. Sicut quãdo per iſtud principiũ cognoſcit dictũ particulare eſſe in principio F G H L I, aut in medio aut in fine terminatiõis, aut in fine perfectionis, ſicut data eſt doctrina ſuperiùs in eadem declaratione. Sicut quando eſt in nigro, albo, croceo, rubeo, coloribus ſucceſsiuè, ſicut quando eſt in nigredine, cognoſcit intellectus ibi eſſe F G. Et cognoſcit dictas ſphæras eſſe in fine illius coloris, quando incipit euaneſcere. Et per conſequens intellectus intelligit illas exiſtere in medio, aut cognoſcit medium lapidis dum colores videt albũ & croceum, et in fine dum ſpeculatur rubeũ. Hoc quidẽ eſt generale principiũ & neceſſarium in opere lapidifico, in quo intellectus attingit quorumlibet lapidum artificiatorum cõplemen-

tum:quo quidem ignorato, cęcus Artista tendit ad quodcunque opus lapidificum & alchymicũ, et ad eius regimen & magisterium, sicut qui implere aqua vult hydriã cribro aut aquã gurgitis cum rete extrà ducere.

De duodecimo principio, quod est separatio.

SEparatio est aliud principium in arte ista & in radice arboris philosophicalis, & tripliciter consideratur scilicet, quia ipso triplex consideratur modus cognoscendi: primum & secundum inuenies supra rubricam supra arborem, quæ incipit separatio &c. Tertiò habet notitiã de magisterio in nostra particulari generatione, scilicet qualiter motum, quo ignis per accidens mouere facit C D E F G H I K L O P ad M vel Q: & hoc fit, quia quædam principia oriendo ab alijs & separando se ab illis ingrediuntur alia, & sic in ista operatiõe & separatione trahitur virtus materialis & formalis A C vel (C) D ad M, & ab M (C) D. Quapropter C vel

(C) D vel M (C) D mutant ſuas formas ſimplices in M vel in Q ipſo M exiſtente de altera forma, quam C vel (C) D per ſe vel Q exiſtente de altera forma, quàm erãt M (C) D C vel (C) D in M, & C (c) D in Q, retinendo ſuas proprias virtutes exiſtentes ſub forma tertia, quoniam ſi talis origo & ſeparatio nõ fieret ita ibi non fieret alteratio, nec generatio, nec proceſſio. Etiam in noſtro lapide deſtrueretur opus naturale. Poſitum eſt autẽ iſtud principium in arte iſta, vt memoria recolat & intellectus intelligat magiſterium operationis naturalis principiorum huius artis & elementorum poſitorum in actu cum elementis naturalibus exiſtentibus in c vel (c). Et vt cognoſcat, qualiter oriuntur quædam ab alijs & ſeparantur ab illis & ingrediũtur alia vſquequo deueniatur ad illud quod quæritur. Valde vtile eſt iſtud principiũ Artiſtę, quoniã per ipſum adhuc memoria recolit quod R S T V oriuntur & ſeparantur ab D. Et quòd nõ recolit quod dicta R S T V ſeparata ab D ſeparantur ab opere & mixtione, quam facit D cum C vel (C) etiam totum deſi-

gnant quatuor colores, cum quibus est ſcriptum illud principium.

De decimotertio principio, quod eſt potentia.

POtentia eſt alterum principiũ in arbore philoſophali, & ſignificatur per litterã F, ſicut alteratio. Et per iſtud principium habet Artiſta modum cognoſcendi magiſterium huius artis, ſecundum quod diuerſimodè ſe reddit cognoſcibile per angulum differentiæ. Primo modo cognoſcit intellectus quòd etiam iſta principia & earum operationes ſunt in Chaos: & huius ſpecificatus eſt modus in eius declaratione. Alio modo prout R S T V ſunt potentia in B. Et cognoſcit etiam intellectus, quòd eſt ibi alius actus potentiæ, qui eſt actus ſicut actus Artiſtæ in magiſterio iſto, & ſignificatur ignis per actus in compoſitione per actus noſtri particularis. Et ſicut alterare, generare, dirigere, colorare &c. qui ſunt actus principiorum & potentiæ, cum quibus agunt in obiectis extrà. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta intel-

ligat

ligat potentias differre in noſtro magiſterio. Et hoc tangendo quamlibet potentiam cum angulo differentiæ. Valde vtile eſt iſtud principium, quoniam Artiſta per ipſum non ſolùm intelligit potentias, ſecundum quod conditionatur in opere iſto, ſed etiam intelligere poteſt alias potentias in operibus lapidificis, ſicut Perlarum, Rubinorum, Sapphirorum tangendo & tentando potentias, quæ exiſtunt in paſtis, de quibus fiunt duri dicti lapides, & cõditionare ſe poteſt taliter, quòd potẽtias actuales exiſtẽtes in dictis paſtis deducat ad actum ſecundum ſuum modum applicando virtutes naturales aliorum lapidum ijs lapidibus artificiatis taliter, vt omnis perfectionis complementum retineant artificiales ſicut naturales. Et hoc non poteſt fieri niſi per potentiã quæ eſt actus noſtri D. Plus hîc dicere non curamus, nam dictus magiſterij modus ſpecificatus & declaratus eſt in volumine Lapidarij, nam etiã plures ſunt qui lapides conficiunt. Sed naturalem virtutẽ ſibi minimè exhibere poſſunt, quoniã noſtrũ D ignorãt, in quo, & de quo, & per

per quod & cum quo lapidum consistit complementū, & perfectionis augmentū.

De decimoquarto principio, quod est operatio.

OPeratio est aliud principiū radicis arboris philosophicalis, & consistit ex quatuor coloribus differentibus, & designat diuersos operationis modos differentes. Primus color designat quòd D operationem habet in c vel(c) vel M (c) Secundus color designat quòd ignis per actus ab extrà cum suo calefacere actionē habet supra D & c vel(c), et cætera elementa & principia naturalia & actualia mouendo ad M, et etiam supra M C D omnia dicta mouendo ad Q. Tertius color designat, quòd c vel(c) vel M actionem habent super D informando ipsum D in M vel Q. Quartus color designat operationes quas habet Artista super omnia ista occasionatiuè scilicet in ignis administratione in operatione & separatione D, in operatione (c) &c. Et potest etiam designare operationes quas faciunt M vel Q in substantijs extrà, iuxta suas proprietates

tes & naturas rubificando aut albificando, ſecundum quod M vel Q exiſtunt formata per diſtinctas formas. Et intelligit etiam operationes quas habet quodlibet principiorum huius artis in proceſſu noſtri particularis, vt ſpecificatus eſt modus in cuiuſlibet declaratione. Poſitum eſt autẽ iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta per ipſum cognoſcat operationes cuiuſlibet principij huius artis tangendo quamlibet operationem cum angulo differentiæ. Valdè vtile eſt iſtud principium, quoniam per ipſum Artiſta huius artis intelligit ea quæ de ipſo in hoc opere dicta ſunt. Et cognoſcet etiam operationes quæ fiunt in operationibus lapidificis ſicut intelligit quòd operari debet cum igne in mixtione materiæ & formæ cum noſtro D, & cum præparatorijs alijs ſicut competit particulari.

De decimoquinto principio, quod eſt perfectum ens.

PErfectum ens eſt aliud principium huius artis, & poſitũ in radice arboris philoſophicalis, & eſt ſignificatũ tribus colo-

coloribꝰ vt patet ad sensum. Et M p quod significatum est istud principiũ composi tũ est ex eisdẽ coloribus,& isti tres colores in vnũ significant perfectionẽ et cõplemẽ tũ C D E F G H I K L O P R et in fine perfectionis et terminationis illius quod quęrebatur,et dicitur principiũ:quoniã est causa perficiens,efficiẽs et formalis substãtiarũ ad extra.Positũ est autẽ istud principium in arte ista vt intellectꝰ cognoscat substãtiã ꝓgressam ex dictis C D per potentiam E F G H I K L O P R,et videat et palpet et opera terribilia cõdat Artista.Valde enim vtile est istud principiũ quoniã intellectus cognoscit se esse dominũ et imperatorẽ et habituatũ de grãdissima sciẽtia super alium intellectum ignorantẽ artẽ istam, et cognoscit se Artista huius artis esse Artistã super alios Artistas,et medicũ super alios medicos omnes hanc scientiã nesciẽtes,in quãtũ non solùm metallorũ imperfectionem euanescere facit sed etiam corpora nostra subito et quasi miraculose à quibuscunque infirmitatibus desperatis resurgere facit, vt dictum est in capitulo applicationis ad corpora nostra.

De deci-

De decimosexto principio, quod est fermentatio.

FErmentatio est aliud principiũ huius artis, positũ in radice huius arboris. Et per istud Artista regulat̃ ad intelligendũ qualiter M potest multiplicari, & in Q transire. Et inueniet Artista quòd in isto magisterio sunt necessaria G H F I K L, scilicet ponẽdo D(C) et M in G, et positis in G cõtinuet opus cũ ignis administratione quousq; transeat per H F L I, & deueniat ad K. Et per K cõditionare se habet in processu operis, secundũ quod quadrupliciter est differens & per omnia agere sicuti in operatione M, donec oriatur Q in quantitate maius, & virtute & operatione fortius tam ad rubeum, quàm ad album. Et etiam ad nostri corporis sanitatem. Positum est autem istud principium in radice arboris philosophiæ huius artis, vt Artista sciat quòd M transire potest in Q per operationẽ C(C) D E F G H I K L N O P Q R. Et in isto passu cognoscit intellectus, quòd Artistam huius artis non oportet si voluerit plus quàm semel componere M, quoniam

ipsum

ipſum poteſt multiplicari in infinitum reducendo ipſum M in Q & de illo Q alterum Q, & de illo aliud vſque in infinitum operando: Sed de hoc miratur intellectus quomodo poteſtas Q ſufficiat ad ſuam ſpeciem multiplicandam ſucceſsiuè in infinitum: & intellectus deſcendit ad ſenſum qui videt quòd homo poteſt, et ſufficit ad multiplicandum ſuam ſpeciem in infinitum numerum ſucceſsiuè vnus generando alium. Etiam miratur intellectus, quomodo enim hoc agere poteſt, cũ in ipſo non ſit vitæ ſpiritus, & deſcendit ad ſenſum qui videt qualiter fermentum paſtæ materialiter multiplicat ſpeciem ſuam in alia paſta faciendo aliam paſtam exiſtere ſub eadem ſpecie et virtute & operatione, & illa paſta aliam, et illa alia vſq; in infinitum. Valde vtile eſt iſtud principium, quoniam per ipſum intellectus cognoſcit ſe poſſe ex M Q facere mediante (C) D et Q in infinitum multiplicare, nec plurimi ad iſtud arcanum peruenerunt.

De deci-

De decimoſeptimo & vltimo principio, quod eſt perfectum venenum.

PErfectum venenum transformans ſiue lapis eſt vltimum principium huius arboris ſignificatum per Q ad demonſtrandum quòd ipſum exiſtit finis & perfectio & complementum omnium principiorum arboris iam dictæ. Et hoc deſignant quatuor colores cum quibus eſt deſcriptum. Nam primi duo colores ſignificant quatuor elementa in ipſo exiſtere cum omnis bonitatis & magnitudinis perfectione &c. cum concordantia maxima actuali abſque aliqua contrarietate in prædictorum operatione vt patet per rationes trianguli viridis huic principio applicati; & etiam in mixtione dicti trianguli cum triangulo rubeo & cum dicto principio. Et hæc applicare dimittimus Artiſtæ bene intuenti. Alij colores deſignāt D C exiſtere cum omni perfectione ſimplicitatis numeri vltimati cum ipſo per magiſterium Artiſtæ & E F G H I K L N O P. & deinceps cognoſcit Artiſta huius artis quòd iſtud principium per ma-

gisterium dictorum principiorum potestatem habet multiplicandi suam speciem dupliciter scilicet aliud generando sibi simile in operatione & virtute, &transsmutando substantias extrà. Positum est autem istud principium in arte ista vt Artista cognoscat ipsum esse perfectius quam M in virtute & operatione, & est valde vtile:quoniam per ipsum Artista aget miracula super terram in transsmutatione metlallorum & cura infirmitatum desperatarum nostri corporis.

Et sic finitur declaratio principiorum arboris philosophicalis.

Sequitur

Sequitur nunc arbor philosophicalis cum declaratione literarum.

Colores	*Generatio*	*Alteratio*
K	I	F
Digestio	*Venenũ transformãs*	*Dißolutio*
L	Q	H
Perfectum ens	*Mixtio*	*Fermentatio*
M	G	N
Colores	*Digestio*	*Generatio*
K	L	I
Cœlũ menstruale	*Dißolutio*	*Corpus incõbustibile*
(C)	H	(C)
Alteratio	*Mixtio*	*Generatio*
F	G	I
Ignis	*Cœlum*	*Corpus oleũ*
R	D	(C)
Vinum	*Separatio*	*Aqua*
B	O	T
Operatio	*Aer*	*Terra*
P	S	V

A *Chaos* DRSTV.

Intelligentia
Prima materia
B
Homo
Forma
C
Cœlum
D
Elementa
E
Alteratio
Potentia
F
Homo
Mixtio
G

Dissolutio
H
Homo
Generatio
I
Intelligentia
Colores
K
Homo
Digestio
L
Intelligentia
Perfectum ens
M

Intelligentia
Fermentatio
N
Separatio
O
Homo
Operatio
P
Intelligentia
Venenum
transformans
Q

Pater ex bonis

Separatio | Preparatio | Venenum | Chaos | Pr.ª Materia | Firmamentum | Coeli | Dolor | Elementa | Mixtio | Diminutio | Generatio | Color | Multiplicatio | Perfectio unio | Fermentum

P. | Q. | A | B | C | D | E | F | G | H. | I | K | L | M. | H. | O

Chaos

P. R. T. V.

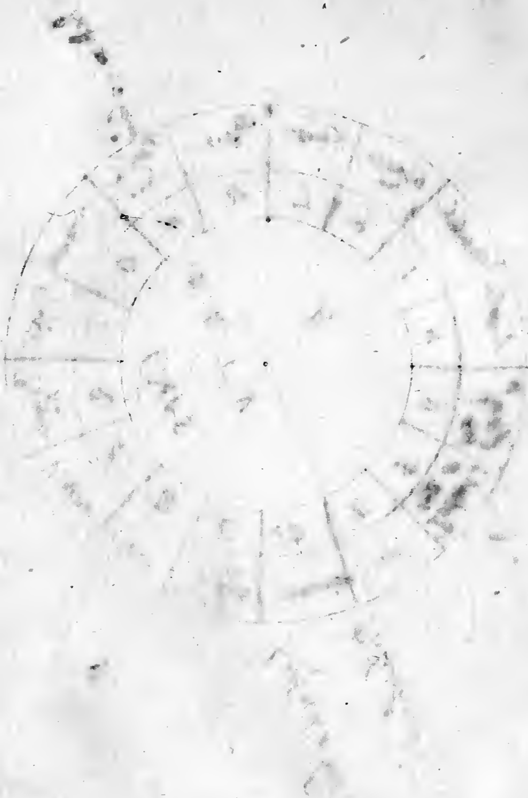
A.

Intelligentia Sis.

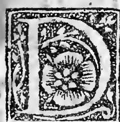
Philosophi cæli

6.

3

HAEC EST SECVNDA PARS PRINCIPALIS PRIMAE PARTIS HVIVS DISTINCTIONIS, *quae est theorica de declaratione principiorum figurae S.*

Ictum est de declaratione principiorum arboris philosophalis, cum qua intellectus consistit artificiatus et regulatus ad cognoscendum operationes & naturas eorum secundum quas conditionatur in processu seu magisterio huius artis particularis quęsiti. Nunc dicendum est de declaratione principiorum figurę S in opere minori. Cum qua declaratione intellectus regulabitur aliter in inuestigatione dicti particularis. Et primò de primi principij declaratione.

De primo principio figurae S quod est forma.

FOrma eſt primũ principium poſitum hac in figura & per ipſum ſignificatur idquod ſignificatũ eſt in declaratione eiuſdem in arbore philoſophali, niſi quia hic eſt conditionatum ad formationem & non in MQQ exiſtente differente à Q arboris philoſophalis, & conditionatur per C (C) D E F G H I K L O P, arboris philoſophalis, & etiam per principia figuræ S, & de omnibus aliijs dic vt in declaratione C arboris philoſophalis. Et ideo iſtud principium ſignificamus per A ad denotandum quòd iſta operatio iſtius principij vnam conditionem habet hic in iſta figura, aliam in arbore.

De ſecundo principio figuræ S quod eſt materia.

MAteria eſt ſecundum principium huius figuræ & eſt conſcriptum quinque coloribus, qui quidem colores ſignificant quinque ſubſtantias ab

ipſa

ipsa materia egressas, & est significatum per B, sicut in radice arboris philosophicalis. Et ideo declarare hic plus non curamus eiusmodi, quoniam satis pertractauimus eum in radice arboris philosophicalis. Ideo dicendum est de isto, vt ibi: nam etiam per istud principium habet Artista cognitionem diuersam, secundum quod differenti modo potest ipsum cognoscere in operatione huius artis: nam tangendo ipsum principium cum angulo differentiæ inuenitur, quòd alia est materia quæ est B, & alia quæ est D, alia quæ est O, alia quæ est M huius figuræ. Et secundum diuersam cognitionem, quam habet de ipso diuerso modo conditionatur ad operandum, & regulat se in processu huius artis, nam inuenit, quòd talis materia est M, cùm formatur cum A O X Y in P, ratione cuius oritur Q, de alijs dic vt suprà.

De tertio principio figuræ S, quod est corpus.

CORpus est alterum principiũ huius artis, & significatur per litteram C,

& ſcribitur quinque coloribus, vt patet. & ſignificant iſti colores, quòd M oritur ab S T V Z cũ D. Quod M poſtea per A O X Y formatur & perficitur. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta cognoſcat quæ ſunt ſubſtantię, ex quibus oriri poteſt M, vt formetᷣ per F P cum A O X Y, & fiat Q.

De quarto principio figuræ S, quod eſt lunaria.

LVnaria eſt quartum principiũ huius figuræ, & notare debet Artiſta, quòd cum iſto facere debet E F G H I L M N O P R, mediãte K huius figurę & R arboris philoſophicalis. Poſitum eſt aũt iſtud principium in arte iſta, vt cognoſcat Artiſta ſignificatum illius quid & quale eſt. Et intelligat ipſum neceſſarium ad omnes ſupradictas litteras, vt ducanᷣ ad M, & quòd poſtmodũ M per P A O X Y deueniat ad Q. De omnibus alijs poteſt dici ſecundum ſuum modum, vt dictum eſt de cœlo.

De quin-

De quinto principio figuræ S, quod eſt calcinatio.

CAlcinatio eſt aliud principiũ huius figuræ, & eſt ſcriptum quinque coloribus: & deſignat, quòd omnia corpora per ipſum tranſire debent. Et conſideratur dupliciter, ſecundum quod dupliciter fit eius opus in prædictis corporibus. Primo modo conſideratur E, prout fit cum Mercurio vulgi. Et ab iſto E patiuntur XY, & modus eius ſpecificatur in prima diſtinctiõe, in 2. parte eiuſdẽ, in capitulo, Et in hoc. par. Et magiſterium huius ſecreti, per totum. Alio modo cõſideratur, prout fit cum aceto fortiſsimo, & eſt modus vt fit crocus ferri: & ſub iſto E patitur V. Alio modo conſideratur E, prout fit cum ſulfure & auripigmento, & eſt modus vt fit æs vſtum; & ſub illo patitur Z. Alio modo, prout cõſideratur dictum E, prout fit cum D, & ſub iſto patiuntur S T V X Y Z. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt intelligat Artiſta quòd dicta S T V X Y Z pati debent ſub illis modis ſupradictis, vt parata ſint ad ingre-

diendũ F G, & cętera huius artis principia.

De sexto principio figuræ S, quod est dissolutio.

DIssolutio est alterum principium in arte ista, & est designatũ coloribus quinque, & significatur per F ad denotandum differentiam inter F huius figuræ, & H arboris philosophalis, nam sub F huius figuræ patiuntur S T V X Y Z. Et sub H arboris philosophalis non patiuntur nisi C vel (C) & M: nam quinq; colores F hîc positi hoc denotant, quòd dicta S T V X Y Z patiuntur sub ipso mediãte D: & in isto passu cognoscit intellectus in nostro opere primas intentiones & secundas, secundum quod F primam intentionem habet ad destruendũ S T V X Y Z, eò quoniam est sibi contrarium, & priuat dicta S T V X Y Z à suo esse priori. Et quoniam per se non potest, dat se secundæ intentioni, videlicet D, vt cum D, quod est amicum dictorum S T V X Y Z posſit ea corrumpere & ponere sub sua operatione, vt in ipsis attingat suum vltimum finem sicut ignis, qui primã intentionẽ habet ad aquam corrumpen-

rumpendum. Et quia immediatè non potest, dat se secundę intẽtioni, videlicet vt cũ aere posſit ſuum appetitũ adimplere in destructione ſui cõtrarij. Poſitũ eſt autem iſtud principiũ in arte iſta, vt Artiſta intelligat qualiter vnum principiũ ſine alio nequit operari; & vt cognoſcat dicta S T V X Y Z neceſſariò debere per ipſum tranſire antequam deueniat ad id quod quæritur.

De ſeptimo principio figuræ S, quod eſt euacuatio.

EVacuatio eſt aliud principium huius figuræ, & ſignificatum eſt per G, & eſt ſcriptum coloribus antedictis, vt cognoſcat intellectus quòd dicta S T V X Y Z pati debent ſub actione huius principij mediante noſtro D, vt eorũ ſpiritus à viſceribus abſtrahatur occultus: qui quidẽ ſpiritus eſt materia, quæ formari debet cum A O X Y, vt poſt fermentationẽ tranſeat ad Q. Poſitum eſt autẽ iſtud principiũ in arte iſta, vt Artiſta intelligat dicta S T V X Y Z trãſire debere per G. Et vt cognoſcat quòd id quod per G extrahitur à viſceribus ipſorum

rum S T V X Y Z est materia, de qua nostrum Q in actum deduci debet mediantibus A O X Y.

De octauo principio figuræ S, quod est multiplicatio.

MVltiplicatio est alterum principium huius artis, & est significatum per H, & dictis quinque coloribus est scriptum. Per istud principium habet Artista cognitionem, quòd id quod abstractum est à visceribus S T V X Y Z reduci debet super ipsa, nam & magisterium huius principij in practica demonstrabitur in parte illa, quæ incipit, Completa ista exuberatione &c. & ideo hîc resumere non curamus propter prolixitatis argumentum. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat iterum S T V X Y Z cedere Q à visceribus nauseatis.

De nono principio figuræ S, quod est spiritus.

SPiritus est aliud principium in arte ista, & per ipsum Artista habet notitiam, quomodo terra est euacuata secundum

dum modum & regimen, vt in practica est scriptũ in illa parte, quæ incipit, Modus liquefactionis. Positum est autẽ istud principium in arte ista, vt cognoscat istud principium esse argentum viuum in opere consideratum isto, vt patet per figurã.

De decimo principio figuræ S, quod est argentum viuum exuberatum.

ARgentum viuum exuberatum est alterum principium huius figuræ, & significatur per L. Et per ipsum Artista regulare potest intellectum, qualiter se habebit in eius cognitione, & hoc ponendo angulum differentiæ inter L & I, & inueniet quòd I differt ab L inquantum I est ante L, L verò post I. Et operationem L hîc dicere non curamus, nam plenè designatum est in practica huius figuræ in parte illa quæ incipit, Sequitur modus exuberationis. Est etiam aliud argentum viuum exuberatum, quod est claritas Perlarum lumen & splendor, & est ex aqua & arg. viuo vulgi facta ac exuberata septies

per

per distillationem. Positum est autē istud principiū in hac arte, vt sciat & cognoscat Artista quomodo I eleuatum est in L.

De vndecimo principio figuræ S, quod est sulfur naturæ.

SVlfur naturę est aliud principiū huius figuræ, & est designatum per M. Et per istum Artista habet cognitionem maximam in magisterio huius artis, dirigendo se per significationem colorum, quibus descriptū est: nam colores pallidus, viridis & niger significant istud principiū egredi ab L. Et color rubeus significat quòd per magisteriū ignis per actus ab extrà dictū M deuenit & oritur de L. Et per eundem modum conditionantur colores L I H G F E S T V X Y Z significādo quòd per magisterium coloris rubei, quod significat R arboris philosophalis L oritur ab I, & I ab H, & H ab G, & G ab F, & F ab E, & E ab S T V X Y Z: & tamē modum, quomodo vel qualiter M deuenit in actum, hîc dicere nō curamus, nā satis dicetur in practica sermocinali, quā videbis in illa parte, Completa ista exuberatione &c. in §. Quo autē exe-

exequuto. Positũ est autem istud principiũ in arte ista, vt cognoscat Artista istud M & naturam eius, & eius originem, ponendo ipsum in angulo differentiæ, quòd si dictum angulum ponat in angulo finis, per eorum rationes inueniet, quòd dictũ M continet in se differentiam, quæ est finis terminationis complementi filij geniti ab S T V Z. Et etiam quòd est aptus ad se induendum vestes purpureas & albas. Et etiam cognoscit Artista, quòd in M, quod est processum ab X Y est differentia quæ est posita in medio, quousque deueniat ad O, & dum est in O, ibi cognoscit Artista ipsum esse in fine terminationis: & ex isto puncto notare debet Artista differentiã quæ est inter M, quod oritur ab S T V Z, & M quod oritur ab X Y, vt per dictam differentiam sciat se regulare in processu, & operationem dictorum M. Et quòd applicare sciat dicta M secundum suum modũ in practica huius artis.

De duodecimo principio huius figuræ S, quod est tinctura.

Tinctura

Tinctura est alterum principiũ huius artis, & est significatum per N, & est scriptum dupliciter in rotula sua. Primo modo coloribus viridi & croceo. Secundo modo coloribus rubeo & croceo, viridi & nigro: nam prima pars scripta coloribus viridi & croceo, significat tincturam, cum qua M debet tingi, & oritur ab X Y per magisteriũ D E F G H I K L M N principiorum huius figuræ: aut per magisteriũ primæ distinctionis, in 2. parte, in capitulo, Sicut diximus &c. par. Quo facto &c. Alia verò pars, quæ scripta est cum quinque coloribus, designat quòd M quorumlibet, scilicet S T V Z induere se debent dicta tinctura, vt fiat Q, & potest fieri per vnum M, tantùm se induat tali tinctura, & potestatem habebit patris & matris, à quo duxit ortum in illam scilicet vestem, vt pòst in regali sede gaudere posit, qui à regalibus sedibus nõ venit. Et si cõiuncta non fuerint duo M simul tanquam fratres, & vestita fuerint quolibet dictorum indumentorum simul patres in sua sede ponent illos induendo & ornando de suis vestibus, & sedere ipsos facient ad mensam

sam regiam. Et sicut dixi quòd duobns M simul Artista potest intelligere sic de trib⁹ simul vel quatuor, & huius specificatus est modus in processu tabularum.

De decimotertio principio, figuræ S quod est oleum.

OLeum est aliud principium huius artis & est significatum per O, & est scriptum coloribus duobus scilicet croceo & viridi, & significãt isti colores quòd O debet oriri ab X Y, quod quidem O per magisterium dictorum principiorum scilicet EFGHIKLMNP, vel per magisterium primæ distinctionis in secunda parte in capitulo Sicut diximus. § Quo facto &c. Positum est autem istud principium in arte ista, vt cognoscat Artista indumentum quod induere debet M dictorũ STVZ, vt exaltatum sit in cathedra regia & diadema contineat supra caput eius duobus lapidibus preciosis ornatum.

De decimoquarto principio figuræ S quod est inceratio.

P Ince-

INceratio est aliud principium huius figurę & est significatum per P & designatur in sua rotula per quinque colores. Nam primus color significat ignẽ & Venerem. Alij colores significant S T V Y Z, & conditio eius est, vt per colores significet quòd illę STVZ debent poni in P cũ O genito ex X Y & hoc igne per accidẽs mediante. Et istud magisteriũ ponere hic non curamus: nam ponetur infra in practica huius figuræ in parte illa quæ incipit, Sequitur modus incerationis, per totum.

De decimoquinto principio huius figuræ S quod est sublimatio.

SVblimatio est aliud principium huius figuræ & est significatum per R. Et Artista huius artis duplicem cognitionem habet tangendo ipsum cum angulo differentię & etiam per mixtionem trianguli rubei cum qualibet parte differente attingit intellectus quemlibet modum dicti R existere principium, finẽ & medium: nam primus modus est prout consideratur quod est quidam modus quo mediante

mediante ab igne ad extra H I conuertitur in L,& L conuertitur in M. Alio modo consideratur istud principium prout quodlibet istorum principiorum est sublimatum in maioritate perfectionis, quàm R, et M quàm L, et Q quàm vllum istorum. Et per consequens per mixtionem litterarum dicti trianguli inueniet quod est magis circa perfectionis finem ad Q ingrediendum, sicut L quod existit magis propinquum ad istum finem quàm I et M, et O quam L, vel aliquod aliud: et sic de medio intelligendo in O quæ sunt magis propinqua media ad Q quàm E F G H I K L R S T V X Y Z, eò quòd obiectat ipsum immediatè et sic de principio suo modo potest dici scilicet quòd dicta M O sunt principia magis propinqua ad Q quàm aliquod dictorum, et per consequens magis sublimia, et sic per rationes quæ possunt fieri miscendo triangulum croceum cum rubeo, et cum dicto angulo differentiæ et omnes rationes dictorum triangulorum et angulorũ, miscendo cum isto principio faciet Artista scientiã de conditioni

bus R in processu huius artis. Positum est autem istud principiũ in arte ista vt Artista per ea quæ dicta sunt de ipso conditionetur ad intelligendum cõditiones, secundum quas istud principium conditionatur in magisterio huius artis, & sic de illis faciet iudicium in practica.

De decimosexto principio huius figuræ S quod est lapis.

LApis est vltimatum principium & est positum in figura ista & significatum per Q, & conditio istius principij est, vt Artista ipsum speculando recolat ipsum esse finẽ & complementum S T V Z X Y & A B C D E F G H I K L M N O P R, in quo quidem quiescunt vt salamandra in igne, & etiam quiescunt in ipso tanquã partes in suo toto, scilicet tãquam bonitas, magnitudo & cęterę partes substantiæ in ipsa substantia. Nam nouit Artista huius artis quòd dicta principia in Q attingũt finẽ quare sunt secundaria in tẽtione, vt ipsa in Q & ꝑ quod Q attingat finem suum primariũ propter quod sunt inquietata. Qui quidem finis est homo & talis

talis finis primarius maior est quàm secundarius vt in pluribus locis explicauimus. Et ideo hic explicare non curamus, quia non est de nostro proposito talis explicatio in arte ista. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat quid est Q, & cognoscat etiam ipsum finem esse magisterij huius figuræ, cum quo et per quod potest facere terribilia in opere Alchymico. Item STVXZY sunt principia posita in hac figura vt per ista habeat Artista cgnitionem quod ipsa sunt res siue substantię de quibus oritur id ex quo componitur Q quædam se habẽtia materialiter & quędam formaliter: quæ se habent materialiter sunt STVZ quodlibet per se vel duo simul, vel tria vel quatuor ad placitum Artistę: quæ verò se habent formaliter sunt X vel Y hoc est dictum quòd Artista cognoscit dicta STVZ esse substantiam, ex quibus trahitur materia seu ar. viuum, quod formari debet vt fiat Q & XZ esse substantiam, ex quibus constituitur forma cum qua & per quam dictum ar. viuum formatur vt ex dicto ar. viuo & ex dicta forma oriatur

 tertium

tertium quod est Q. Posita sunt ista principia in arte ista vt Artista cognoscat substantias in quib⁹ materia & forma particularis nostri existunt in potentia, vt postea per magisterium huius artis sciat deducere ad actum faciendo instrumentum de E F G H I K L M N O P. Nam nonnulli fuerunt qui panem volebant conficere, ignorabant verò substantias de quibus id quod quęrebatur in actū deueniebat. Et si verò sciebant nesciebant ipsum in actū deducere, quoniam ignorabant principia huius artis.

De decimoseptimo principio figuræ S quod est elementa.

ELementa est alterum principium huius artis, & est significatum per Y rubeum & conditionatur in processu huius artis dupliciter, primo modo intelligit Artista huius artis quòd E F G H I K L M N O P Q R dirigi debent per ignem ab extrà per Artistam huius artis exhibitum & applicatum ad K infra quod dicta E F G H I L M N O P R Q, regi & administrari

ministrari debẽt. Et etiã intelligit & recolit E F G H I L M N O P R R mediante aqua, quæ est D, & mediante igne in K. Alio modo intelligit dicti principij separationem ab X Y Z, vt ex ipsis fiat O. Et explicare hîc non curamus modum istius separationis, quoniam ipsum explicatum reperies in practica huius figuræ, in parte illa quæ incipit, Completa prima liquefactione, &c. per totum. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista se regulet in artis huius processu secundum conditiones, quibus in ista figura conditionatur: vnde cum ipso & cum alijs principijs ipsi applicatis, inde oriatur particulare, quod quæritur.

De decimooctauo principio figuræ S, quod est K, id est alembicus.

ALembicus est alterũ principiũ huius figuræ, & per ipsum cognoscit intellectus, quale est vas, in quo principia huius figuræ vsq; ad Q debent regi, & operari in generatione nostri Q. Et quoniam satis patet per totam practicã huius figu-

ræ quòd habeat officiũ in processu huius artis, ideo de ipso hîc plus dicere non curamus &c.

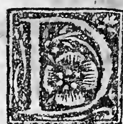
Explicit prima pars tertię distinctionis quæ est de theorica, explanans significationes & vtilitates principiorum huius artis transmutatoriæ metallorum.

S

Forma	*Spiritus arg.vi.*	*Sublimatio*
A	*Medium coniunct.*	R
	I	*Saturnus*
Materia	*Vas vitreum*	*S*
B	K	*Iupiter*
Corpus, Principium	*Arg. vi. exube.*	*T*
C	*L*	*Mars*
Lunaria	*Sulfur naturæ*	*V*
D	*M*	*Sol*
Calcinatio	*Tinctura*	*X*
E	N	*Luna*
Dissolutio	*Oleum*	*Y*
F	O	*Venus*
Euacuatio	*Inceratio*	*Z*
G	P	
Multiplicctio	*Lapis, Finis*	
H	*Q*	

PARS

PARS SECVNDA PRINCIPALIS HVIVS TERTIAE DISTINCTIONIS, QVAE *est practica operis maioris seu arboris philosophalis.*

Ictum est de prima parte, quę est de theorica, declarans principia huius artis. Modò dicendũ est de practica, in qua videbitur qualiter & quomodo principia combinantur in operatione nostri lapidis: & primò de practica arboris philosophalis.

De practica arboris philosophalis.

COmpletis principiorum declarationibus, cũ quibus Artista existit conditionatus ad intelligendum cuiuslibet operationem secundum modum suæ naturæ, nunc de practica pandam, quæ est finis & complementum theoricæ: & primò de materiali principio ordientes, incipimus cum Dei adiutorio nostram practicam operis maioris sic: Recipe vi-

num rubeum vel album,& fac de eo vt ſuprà deſignauimus in prima diſtinctione, in parte ſecunda, capitulo primo,§.Accipias vinū &c.Poſtquam habueris cœlum noſtrū ſeu Mercurium vegetabilē ſecundum magiſterium dicti paragraphi conditionatum per magiſteriu capituli iam dicti, & partis quæ incipit, Facta p̄ multos dies &c.in §. Et cùm foramē aperueris per totum vſque ad §. quòd ſi non inueneris pone ad partē.Item recipe aurū vel argentū calcinatū per magiſteriū cap. iam dicti quod incipit,In hoc loco.in 4.c.§. Et magiſteriū huius ſecreti,per totū,& cōditionē p̄ M figuræ de S:Seu recipe(C)vel C prædictorum, quod melius erit,& facias ipſum per magiſterium capituli, ſicut diximus ſuprà in §. Quo facto. Et deinceps vſque ad finem capituli. Poſtea diuide per elementa: quibus habitis ſeu quolibet illorum,ſcias pondus dicti D, & ſi fuerint tres libræ de(C), ponas duas vncias ſuper duplas quatuordecim de C, & ſi (C) fuerit de X, ſuper mediam libram ponas ℥ duas, & dimidiam: & ſic eiuſdem ℥ duas, & facies coniugium ponendo D

cum

cum C vel (C) in G, & claude fortiſsimè vas cum luto facto ex albumine oui, & calce viua. Et vas ſit factum ad modum cuiuſdam figuræ infrà poſitæ. Quod poſtea pone in balneo Mariæ, vel in furno ſecreto, vel in fimo ſummè calido, quod facias ſi ad angulum domus viginti vel triginta onera fimi poſita fuerint. Et etiam quanto plus, tanto melius, taliter vt ſemper ardeat ſine adiutorio aliquo: ſecurior tamen eſt operatio balnei aut furni ſecreti timore receſſus caloris à fimo, nam ignem oportet ibi ſuum habere actum. Quòd ſi defuerit, ad malum eſt opus, quoniam ſequetur priuatio finis: da igitur ſibi ignem quouis iſtorum modorum ſucceſsiuè & ſine intermiſsione, quouſque per H veniat ad F: ſicq; cognoſces, quoniã incipit generari alius color qui niger erit. Non arbitreris ipſum eſſe colorẽ nigrum ad modum encauſti, ſed eſt color ille ad modũ mali granati obſcuri. Et poſtquã tale ſignũ videris, intelliges C vel (C) et D trãſire P H F I & P. et quod facta eſt ibi colligantia amoris inter C vel (C) cõuerſum eſt in D, & D in (C) Deinde cõtinuando de-

do decoctionem ſine intermiſsione, temperatè continuando, & in C (C) D inceperit ingredi in L I, & durat L I per K vſq; ad M, quoniam mortificatur ille color niger, & per continuationem K album oritur. Et cùm C(C)D K album apparet, tunc eſt ſignum demonſtrationis, quòd oſſa & nerui infantis noſtri recipiunt cõiungi in tertio numero, & durat iſta operatio vſque ad K croceum: & poſtquam oritur k croceum, tunc Artiſta intelligit quòd corpus noſtri infantis eſt formatũ & completum, & organizatum, & incipit præparari, vt ſpiritus vegetabilis ingrediatur in ipſo: & durat iſtà natura, donec in præparatione k croceum euaneſcat, & oriatur k rubeum. Et dum ortum eſt rubeum k, in corpore infantis eſt anima vegetabilis, & tunc Artiſta intelligere debet dictum infantem eſſe in fine terminationis corporis & animę. Tunc veraciter Artiſtam computum dierum oportet habere in habitu, à quibus incepta eſt generatio noſtri infantis, quã cognoſces, poſtquam H ibi actum, & finem ſuum compleuit, vt ad oculum notare potes, & ab ipſo tempore vſq;

re vſq; dũ compleatur bis tantum tempus ignẽ ſibi inceſſanter adminiſtrare nõ prętermittas: quo tempore finito, dimitte quouſque frigeſiat, quo frigefacto, inuenies infantem noſtrum rotundum ad oui modum, quem extrahes & mundabis, quẽ accipias, & ponas in quodam vaſe vitreo bene mundo, & ponas ipſum in furno decoctionis, quod eſt balneum ſiccum ſeu ſtuffa per ſex dies naturales, adminiſtrando ſibi ignem ſucceſsiuè per vnum modũ taliter, quòd vbi ſteterit vas, grauiter poſſis manum intùs ſuſtinere, & tunc extrahe, & ipſum precioſiſsimè obſeruabis ad temporis opportunitatẽ, de quo pondus vnum ſupra duo millia eſt ſufficiens multiplicare ſimilitudinem ſuam in ſubſtantijs extrà: eſt enim aliud de ſecretis naturæ, quomodo de M Q Artiſta poteſt facere. Et modus eſt: Recipe libram, ſcilicet dicti menſtrui, & duas vncias dicti C vel (C) vel duas ℥ & dimidiam ſecundũ conditionem prædictã, & de M ſolummodò pondus vnius ʒ per triginta dierum ſpacium totum illud erit conuerſum in Q, faciendo ignis applicationem temperatè ſine intermiſ-

termiſsione regulando ſe per K ſecundum magis & minus, vſquequo viderit corpus vnum rotundum cum rubore. Et ſi eſt ad album cum albedine metalligena. Et hîc notare debet Artiſta, quòd K differt in generatione infantium, nam K infantis Q rubei conditionatum eſt vt ſuprà. Sed k infantis Q albi eſt conditionatum alia conditione, nam primum k eſt viride cum rubore. Secundum k quod eſt ſignum cõiunctionis partium ad totum, eſt ad modum crocei mixti cum rubore ſplendido. Tertium k, quod eſt ſignum terminationis corporis infantis eſt album, ſplendidum. Quartum k, quod eſt ſignum ingreſsionis animæ in corpus, eſt album, niueum, mixtum cum k metalligeneo. Et cum iſto K exire debet & naſci à ventre matris. De quo pondus vnum ſupra tria millia B, potens eſt ſpeciem ſuam multiplicare. Et de tertia ſupra millia 500. Et de iſto Q facere potes vt ſuprà. Item exiſtimans in nullo opere Alchymico tempus certum fuiſſe, quoniam aliquando noſter infans oritur citius, & hoc quia

calor per accidens fuit communiter fortis, & aliquando tardius propter defectum caloris, vt patet in fœtu, quoniam aliquando oritur ad menses nouem, & hoc contingit pluries in iuuenibus, in quibus calor naturalis est fortior. Et aliud in illis, in quibus calor naturalis non est ita vigorosus. K est tibi signum in magisterio totius operis, & per ipsum te poteris regulare, quomodo est noster infans in H, & hoc dum videris totum liquefactum, & incipit oriri K nigrum: tunc scias ipsum esse in G, & quòd transiuit per F. Et postquam venit K croceum, intelligas organizatum, & corpus esse formatum. Et postquam venit K rubeum, intelligere debet Artista corpus esse cum anima: & tunc intelliget quòd dare debet sibi ignem, vt suprà, vsque ad ortum & natiuitatem eorum. Et sicut dixi de isto K in generatione rubei infantis: ita dices de K in generatione albi secundum suum modum, vt suprà explicatum est: & cum talibus quidem signis & doctrina magisterij Artista securè operari

pote-

poterit iuxta practicam & magisterium secundum conditionem & operationem arboris. Et respiciendo principia huius artis, qualiter in dicta arbore sunt situata, & respiciendo declarationes eorum & doctrinam practicæ huius, erit perfectè operans, & Artista maximus in opere Alchymico.

SEQVITVR

SEQVITVR PRACTICA OPERIS MINORIS.

Tabula ista dat modum faciendi Elixir à Saturno & Ioue ad faciendum Solem vel Lunam ex Saturno & Ioue tantùm.

std e	std f	std g	std h
std i	std l	std m	std n
std r	std o	std p	std q

Tabula Saturni & Martis, vt ex eis fiat Elixir supra Saturnum & Martem simul.

svd e	svd f	svd g	svd h
svd i	svd l	svd m	svd n
svd r	svd o	svd p	svd q

Tabula Saturni & Veneris qualiter ex eis fiat Elixir supra Saturnum & Venerem ad Solem & Lunam.

szd e	szd f	szd g	szd h
szd i	szd l	szd m	szd n
szd r	szd o	szd p	szd q

Tabula ista docet facere Elixir de Marte & Venere ad operandum Solem vel Lunam de eisdem tantummodò.

vzd e	vzd f	vzd g	vzd h
vzd i	vzd l	vzd m	vzd n
vzd r	vzd o	vzd p	vzd q

Ista tabula dat modum operandi Elixir ex Saturno, Ioue & Marte ad faciendum Solem vel Lunã ex eisdem tantummodò.

stvd e	stvd f	stvd g	st[illegible] h
stvd i	stvd l	stvd m	s t v n
stvd r	stvd o	stvd p	s t v q

Ista ta-

Ista tabula dat modum operandi Elixir ex Saturno, Ioue & Marte, & Venere, vt ex omnibus simul poßit fieri Sol aut Luna.

s t v z d e	s t v z d f	s t v z d g	s t v z d h
s t v z d i	s t v z d l	s t v z d m	s t v z d n
s t v z d r	s t v z d o	s t v z d p	s t v z d q

Tabula Martis & Iouis qualiter fit Elixir supra Martem & Iouem ad Solem & ad Lunam.

v t d e	v t d f	v t d g	v t d h
v t d i	v t d l	v t d m	v t d n
v t d r	v t d o	v t d p	v t d q

T*abula ista docet facere oleum ex Sole & Luna, quod dicitur oleum incombustibile.*

x y d e	x y d	x y d g	x y d h
x y d i	x y d	x y d m	x y d n
x y d r	x y d	x y d p	x y d q

Istæ supradictæ tabulæ, sunt tabulæ exteriores abstractæ à figura S.

PRACTICA OPERIS MINORIS SEV FIGVRAE S, ET EST DECLARATIO *tabularum infra & extra figuram S.*

Ictum est de modo practicandi per processum & doctrinam, secundum conditionem arboris philosophalis. Dicendum est de practica figuræ S, quæ dupliciter consideratur: Primo modo secundum conditiones tabularum, quas habet intra se & extra se. Alio modo sermocinaliter vbi prolixius specificatus est modus. Et modus tabularum consideratur dupliciter: nam tabulæ quæ sunt infra figuram, dant doctrinam quomodo Artista operari potest de quolibet corporum materialium per se singulariter, taliter vt Q eius opus faciat

faciat ſupra id. Aliæ tabulæ dant quomodo poteſt Artiſta ſimul ex duobus vel tribus vel quatuor ad placitum operari, vt ſecundum eorum conditionem dictorum Q conditionetur in proiectione & tranſmutatione eorum, & primò de tabulis quæ ſunt intra.

Declaratio primæ tabulæ, poſitæ intra figuram S.

IN iſta parte dare doctrinam proponimus in opere minori per tabulas figuræ S, quæ ſunt intra. Et per tabulas quæ ſunt extra, vt intellectus Artiſtæ conſiſtat ordinatus ad multimodã maneriẽ habendo in magiſterio eius. Et doctrina tabularũ, quę ſunt intra, talis eſt incipiendo à tabula, quę incipit C S. Ita per totũ proceſſum circularẽ ipſius tabulę ſignificata camerarum declarabimus. Et ſecundariò dictas tabulas tranſuerſaliter incipiendo à camera ſuperiori, veniendo per lineam rectam ad cęteras breui ſermone edicere

proponimus. Et ſicut eſt de modo, quem tenebimus in dictę tabulę explicatione, ſic de alijs proſequemur: nam vt per hanc declarationem Artiſta poteſt regulare intellectum ad practicandū in hac arte primarū camerarum & ſecundarū & tertiarum: & ſic de alijs procedendo rectè circulariter aut tranſuerſaliter. Vnus eſt enim modus ſignificandi, & differentia conſiſtit in ratione ſubiectorum differentium. Et ſic potes dicere de omnibus alijs tabulis & earum cameris: nam camera C S ſignificat in hac arte, quod S eſt vnum de ſubięctis, cum quo operari habet Artiſta huius artis. Et etiam ſignificatur in ipſa camera quod S eſt corpus & non ſpiritus. Et etiam intelligere habet Artiſta, quòd filius eius à ventre eius exuberari debet: qui quidem filius dicitur ſpiritus, ſeu argentum viuum, vel materia, apta nata ad recipiendum quamcunque formam. Sed iſtum modum ſatis ſpecificabimus in practica ſermocinali, & ſicut dixi de camera C S, ita dici poteſt de camera C T, & C V vſque ad cameram C Y ſecundum ſuum modum: ſed differentia eſt inter iſtos ſpi-

ritus,

ritus, quoniam quidam ſunt qui dicuntur eſſe formabiles, id eſt, apti nati, vt ex eis fiat forma. Alij verò dicuntur eſſe materia. Spiritus verò qui dicuntur eſſe formabiles ſunt qui exuberantur ab X Y. Alij verò qui dicuntur eſſe materia, ſunt ſpiritus qui exuberantur ab S T V Z.

Vlterius veniamus ad cameras quæ infra iſtas ſunt ſituatę eundem proceſſum habentes. Et in prima camera quæ eſt de D S incipiendo vſque ad cameram D Y non capiendo cameras tranſuerſaliter ſignificatur quòd quodlibet dictorum corporum habet comminui cum lunaria vt expedit in ſuo vaſe, quibus ita ſituatis, alię cameræ quæ infra iſtas ſunt immediatè, quarum prima eſt E S, & vltima E Y ſignificatur quòd dicta corpora calcinari debent intùs in ſuo vaſe cum ſua lunaria. Et eſt alia calcinatio quæ in V Z fit antequam iſta quæ fit cum lunaria. Et alia ſimiliter quæ fit in X Y, & de hoc quære in declaratione calcinationis. Qua quidem calcinatione cum lunaria facta in dictis corporibus, aliæ cameræ quæ im-

mediatè sequentur istas. Quarum prima camera est FS, & vltima F Y, significant, quòd postquam ista coprpora calcinata sunt in ventre lunariȩ, quòd ibi debet dissolui, vt requirit & iubet practica sermocinalis. Quibus dissolutis, aliȩ

c s	c t	c u	c z	c x	c y
d s	d t	d u	d z	d x	d y
e s	e t	e u	e z	e x	e y
f s	f t	f u	f z	f x	f y
g s	g t	g u	g z	g x	g y
h s	h t	h u	h z	h x	h y
i s	i t	i u	i z	i x	i y

camerȩ quȩ immediatè sequuntur, significant quòd dicta corpora euacuari debent à suo spiritu, vt in dicta practica significabitur: quibus bene à spiritu euacuatis, vt expedit, aliȩ cameræ quæ immediatè sequuntur, significant quòd dicta corpora euacuata multiplicari debent: & etiam significant, quòd in omnibus istis operationibus Artista se debet regulare per practicam sermocinalem, nam ibi de omnibus istis existit speciatus modus. Et sic est finita specificatio istius primȩ tabulæ.

De secun-

De secunda tabula intra figuram S.

DIcto de prima tabula quæ est intra figuram S, transeamus ad aliam tabulam, cuius prima camera est D F S & vltima D F Y. Et ista tabula est subiectum, per quod Artista se regulat in operatione dissolutionis, euacuationis, multiplicationis & in cognitione spiritus, & hoc cognoscendo & regendo se per modum, quod est subiectum positum in hac tabula, quo mediante principia posita in hac tabula diriguntur in magisterio operationis particularis, quod quidem est D, de quo subiectum facinus de quolibet vero corpore prædicatum:

dfs	dft	dfu	dfz	dfx	dfy
dgs	dgt	dgu	dgz	dgx	dgy
dhs	dht	dhu	dhz	dhx	dhy
dis	dit	diu	diz	dix	diy

De principijs verò alijs ibi positis medium influens & refluens, naturam sapiens vtriusque. Et de hoc exemplum dabimus

mus in vna camerarum, vt per ea, quæ de ipsa orta fuerint intellectus consistat artificiatus de alijs cameris ipsius tabulæ secundum suum modum, sicut camera DFS. Cuius cameræ subiectum est D, prædicatum est S, medium est F. Nam ibi D est principium agens in S, mediante F, sicut bonitas agit in bonificabile, mediãte suo fine, sub quo FS reddit se passiuum, naturam F in se recipiens. Et sic F est medium sapiens naturam D S, inquantum ab ipso primariè procedit, & naturam sapiens S quoniam ipsum induit F ipsum S suam similitudinẽ. Et ipsum I seipsum induit in similitudinẽ ipsius S, quoniam similitudem ipsi D repræsentat & sic lunaria est ibi principium mouens S, & hoc cũm F, cum quo instrumentum facit. Et sicut de ista camera dixi, ita simili modo dicere poteris de alijs cameris, scilicet vbi est F ponendo S in G, vel H, vel I. Et per hoc intellectus Artistæ constat regulatus in significatione huius tabulæ. Et hoc intelligendo quòd dissolutio & euacuatio & spiritus quæ fieri habent in dictis & ex dictis S T V X Y Z fieri habent necessariò

cum

cum lunaria. Nam modus iſtorum trium principiorum ſpecificatus eſt in practica ſermocinali.

De tertia tabula figuræ S, quæ eſt intra ipſam.

FActo iſto magiſterio iſtius tabulæ oportet Artiſtam tranſire ad aliam tabulam, cuius prima camera eſt IS, et vltima IY. Et primæ camerę iſtius ſuperioris camerę, quarum prima eſt IS et vltima IY ſignificãt, quod STVXYZ cõuertunt in I.

is	it	iu	iz	ix	iy
ls	lt	lu	lz	lx	ly
ms	mt	mu	mz	mx	my
ns	nt	nu	nz	nx	ny
rs	rt	ru	rz	rx	ry
os	ot	ou	oz	ox	oy

Item alię cameræ immediatè ſequẽtes, quarum prima eſt LS, & vltima eſt LY, ſignificant quòd poſtquam dicta STVXYZ conuerſa fuerint in I, quòd neceſſariò Artiſta ipſa habet cõuertere in L, & de L in M, & de M in N, & de N in R, & de R in O, vt patet per proceſſum camerarũ ipſius tabulæ, ſicut cameræ, quæ immediatè ſequunt cameras iam dictas, quarum prima eſt LS, & vltima

LY,

L Y, ſignificant quòd L tranſmutari debet in M,& aliæ quæ immediantè ſequuntur, quarum prima eſt M S, & vltima M Y, ſignificant quòd M tranſmutari debet in N. Et aliæ quæ immediatè ſequuntur, quarum prima eſt R S, & vltima R Y, ſignificant quòd tranſmutatio debet in dictis fieri R mediante, quære in practica ſermocinali. Nam ibi horum principiorum iſtius tabulæ clariſsimè panſus eſt modus. Item vltimæ cameræ iſtius tabulæ, quarum prima eſt O S,& vltima O Y ſignificant quòd ad hoc vt ex M fiat N, requiritur quòd M tranſeat primo per O, quod quidem O ex dictis fieri habet in balneo, aut in fimo fortiſsimi caloris. Et ſi duræ forte fuerit diſſolutionis, applicet ſibi Artiſta quandam modicam quantitatem noſtri Mercurij vegetabilis,& ſic cito M vertetur in O, & tunc eſt forma & materia parata.

De quarta tabula intra figuram S.

COmpleto itaq; magiſterio huius tabulæ, Artiſta tranſeat ad alteram tabulam,

bulam, cuius prima camera est D L S, & vltima D L Y. Et significatum istarum camerarum istius tabulæ accipiat transuersaliter, scilicet incipiendo à camera D L S vsque ad cameram D L Y. Et etiam incipiendo à camera M Q S vsq; ad cameram M Q Y. Et etiam incipiendo à camera N F S vsq; ad camerã N F Y, nã primarũ camera-

d l s	d l t	d l u	d l z	d l x	d l y
n f s	n f t	n f u	n f z	n f x	n f y
m q s	m q t	m q u	m q z	m q x	m q y

rum, quarũ prima est D L S, & vltima D L Y modus significat, quòd ad hoc quòd vnũquodlibet istorũ S T V X Y Z. transeat ad L, quod mediũ agens illum motum transmutationis debet esse D, per quod Artista intelligere debet, quòd absque D minimè Y in L transire, nec etiam transmutari valet. Aliæ verò cameræ, quarum prima est M Q S, & vltima M Q Y significant quòd L transire debet in M, in quo quidẽ M sunt propriè Q. & hoc dictum est, quòd sunt in penultimo gradu accessionis ad Q. Aliæ verò cameræ sunt, quarum prima est N F S, vltima

vltima verò N F Y, significant quod x y aptum natum est, vt sit forma, & aliud M S T V Z aptū natum est vt sit receptibile formæ, & hoc intelligere habet Artista, quòd de necessario M de X Y conuerti habet in M, vt dictum est suprà: de alijs verò curam Artista nequaquam habere debet, nec etiam laborare, vt conuertantur in O, tamen si affectauerit, & ipsa transire fecerit in O, bene quidem erit. Itaque erit Q fortius in operatione, & modū quem designat ista tabula, quęre in practica sermocinali, nam ibi satis clarè declarabimus doctrinam practicæ principiorum huius tabulę, taliter quòd si liquidè obiectare velis, si exegerit, faciliter id quod quæritur, iubare lucidius rutilabit.

De quinta tabula intra figuram S.

ET tandem completo magisterio secundum doctrinam prælibatæ tabulæ, transitus suos Artista huius artis in aliam tabulam dirigat, cuius prior camera extitit ex O X, O Y: vltima verò O P, M Q.

Et pri-

Et primæ cameræ significatio est, quòd X habet fieri O, & Y habet fieri O per quatuor elementorum separationem, & hoc designant quatuor puncta in medio exi-

o x o y	. . . .	o p m q
m s	m t	m u. m z.

stentia cameræ. Et quoniam iste modus aliqualiter est grauis, sufficit tibi quòd postquam X Y transmutata fuerint in M, quòd dictum M ponas in F, & facias si duræ dissolutionis fuerit, vt suprà dictũ est, aut per modum primæ distinctionis, Canone tertio, in secunda parte, in capitulo, Licet suprà docuerimus. in 9. Quo facto. Quodlibet istorum modorum & dictum M S, aliæque cameræ inferiores significant quòd M de S T V Z formari debent cum O de x y: quo facto & finito, aliæ cameræ vltimæ significant quòd dictum M dictorum S T V Z per O P quiescit in Q M, in quo omnia finem terminationis atque perfectionis attingunt, sicut principia artis generalis in substantiæ constitutione.

De sexto

De ſexta & vltima tabula intra figuram S.

VEruntamen Artiſtam huius artis tranſire oportet ad tabulā reliquam, cuius prima camera eſt S T, & vltima Y Z. Et per omnes cameras iſtius figuræ ſignificatur modus conuerſionis quaſi ſimplicis, quæ fit ex iſtis in tertium: quod quidē tertium eſt tot conſideratarum modis, quot ſunt omnes aliæ tabulæ intra figurā iſtam exiſtentes, & etiam extra. Et modus ſignificationis iſtius tabulæ eſt talis: nam certum eſt quòd S T V X Y Z conuertuntur in I, & S eſt T in I, & S eſt O M I, & N eſt S M I. Et

s t	s v	s z	s x	s y
t v	t z	t x	t y	
v z	v x	v y		
z x	z y			

ſic dici poteſt de omnibus alijs cameris huius figuræ ſecundum ſuum modū applicando dictam conuerſionem ad L M N O Q. Et cognoſcit intellectus quomodo exiſtit iſta conuerſio conditionata inter dicta S T V X Y Z in numero tertio reſultato ex eis, ſecundum quod Artiſtæ huius

artis

artis placuerit. Et prędictæ conuersiones quas fecimus ita valent ſicut ſi diceres ST ſunt vnius & eiuſdem naturæ in I, ergo ſunt idē in I, vel LMNOQ, in quolibet quidem iſtorum ipſis dictis STVXYZ exiſtentibus extra numerũ, & antiquum eſſe, & habentibus aliam naturam indiuiduatam & multiplicatam per viam generationis & proceſsionis in IMNO Q, & proprijſsimè hoc dici poteſt in Q, quàm in ILMNO: quoniam Q eſt ſubſtantia multiplicata ex eorum vnitatibus, quæ quidem virtutem habent vnam ex omnibus iſtis. Et ex eorum multiplicatione exiſtit multiplicatio ſua in vltimata vnitate ſimplici à ſeipſa tantùm, & non ab alia. Quam quidem vltimatam vnitatem quodlibet dictorum STVXYZ antequam conuerſa eſſent in Q, non habebant. Quæ verò vnitas poſtea ſe extendit in multiplicatione principiorum extra exiſtētium taliter quòd in ſubſtantijs iam dictis fiat augmentatio ſuę formæ, & operum virtuoſorum multiplicatio, & ſic finita eſt doctrina tabularum, ſecundum quam Artiſta ſe poteſt regulare in magi-

ſterio operis minoris, tangendo quamlibet tabulam, & principia eius cum triangulo viridi, & hoc per rationes trianguli rubei mixtas cum eodem triangulo inueniet qualiter principia tabularum ſunt conditionata per triangulum croceum. Et de hoc dabimus breuiter exemplum: pone prius angulum differentiæ inter tabulas, & inuenies qualiter ibi cameræ differentes ſunt numero, quia quædam eſt, cuius prima camera eſt T S, alia eſt cuius prima camera eſt I S &c. Item etiam differunt, quia quædam eſt, quæ circulationis lineas habet nigras, alia pallidas, alia rubeas, alia azurinas. Et aliæ ſunt etiam tabulæ quæ lineas mixtas habent de vtroque colore, vt in figura patet.

Conditionatis ſic dictis tabulis, oportet Artiſtam eorũ cameras conditionare per dictum angulum. Et hoc ſatis patet. Quibus ſic conditionatis oportet Artiſtã conditionare earum camerarum ſignificata, & in hac conditione commiſcere oportet angulum concordantiæ, ſcilicet qualiter dictæ cameræ differentes nume-

ro, concordantes sint in eadem operatione, sicut sunt cameræ C S, & C N &c. quæ differenties sunt numero, tamen concordant in vna & eadem operatione: differentia est in S & T significando, & conditionantur operationes dictarum camerarum in generatione naturali, sicut generatio quæ generat, & priuatio quæ priuat: & differentia istarum non est propter indiuidua specierum, sicut generatio hominis, leonis, plantæ, et herbæ, et sic de singulis. Quoniam generatio vnum esse generat mediante homine, aliud mediante leone, et sic de priuatione suo modo potest dici, tamen generatio generaliter nihil aliud facit, quàm acquirere finem suum, propter quem est de Hyle via creationis deducta, sic E K vel E H etc. Tali modo conditionantur in finibus suis. Quibus itaque principijs positis et conditionatis sub angulo differentiæ et concordantiæ reperiet Artista quòd E F G H I K L M N O P R Q, vnam conditionem habent in S, aliam in T, aliam in V, aliam in Z et sic de alijs. Et etiam S

vnam conditionem habet in quolibet istorum aliam cum T, & aliam cum V, & aliam cum X & aliam cum Z,& aliam cum Y. Et etiã T vnam conditionẽ habet cum S, & aliam cum V,& aliam cum X,& sic de alijs, miscendo litteras quasdam cum alijs, vt modus est datus in tabula conuersionis, cuius prima camera est S T & vltima Z Y. Et etiam potest Artista reperire aliam conditionem miscendo S T cum V & cum Z,vel V Z cum T,vel cum S vel Z T cum S,vel cum V,et sic potest Artista multiplicare conditiones litterarum quasdam cum alijs miscendo,& quantis maneriebus diuersis fit mixtio litterarũ, tantis conditionibus conditionatur Q,& ista mixtio breuiter patet in cameris, quæ sunt extra figuram S. Conditionatis & deductis dictis tabulis & cameris per angulum differentiæ & cõcordantiæ oportet de necessario quòd dictas litteras dirigat ad Q per dictam differentiam & concordantiam quod inter E F G H I K L M N O P Q, & R arboris philosophalis non sit contrarietatis angulus,quod finis cuiuslibet dictarum litterarum finis alterius litteræ

litteræ non contrarietur, ſicut finis R arboris philoſophalis non contradicit fini E vel F &c. Quod fieri poteſt ſi Artiſta defecerit in eius adminiſtratione. Item poſt iſtam conditionem Artiſtam deducere oportet dictas litteras per triangulum rubeum conditionando quamlibet litteram ſecundum ſuam propriam rationem in dicto triangulo, & hoc mouendo intellectum vt diſcernere ſciat quod eſt proprium & primarium principium, in quo magiſterium incipi debet. Et etiam diſcernendo quis & qualis erit finis omnium principiorum in perfectione & terminatione. Etiam de medio ſecundum ſuum modum dici poteſt, ſecundum quem eius duas ſpecies ſolummodo hic Artiſtam conſiderare oportet. Nam iſta quæ orta ſunt de triangulo rubeo clarè patent in quatuor rotulis ad quatuor figuræ angulos poſitis, & alias rationes quæ de iſto triangulo fieri poſſunt dimittimus Artiſtę bene obiectanti. Deniq; verò dictis litteris ſic conditionatis per triangulum, oportet Artiſtam deducere eas per triangulũ croceũ ſecundũ quod quęlibet littera maior

ior est in perfectiõe, quã alia, sicut M, quod mai⁹ est quã I. & L quã I &c. et sic potest dici de minoritate: nã correlatiuè se habet. Itẽ per æqualitatẽ eas oportet deducere, sicut E, quæ æqualis est F et FG & GH & HI &c. in cõstitutiõe subiecti, quod est Q & etiã K, quę ęqualiter se cõmunicãt õnib⁹ litteris existẽtibus in ista figura secundũ suũ modũ. Et etiã aliud quod de applicatiõe huius trianguli ad principia huius figuræ potest dici dimittimus Artistæ bene intuẽti causa breuitatis. Etiam Artistã decet applicare dictas litteras ad triangulũ nigrũ, per quã quidem applicationẽ Artista maxima secreta totius Alchymici magisterij reperit: quoniam per cõditionẽ ipsius facit locare principia successiuè vnum post aliud suo modo, ꝓprio loco in practica magisterij, et hoc supponẽdo & affirmando aut negãdo cõditionẽ principiorũ, secundũ quod sunt affirmabilia vel negabilia, sic dicẽdo vtrũ STVXYZ transire possunt et trãsmutari in L absentib⁹ E F G H I K tũc p suppositionẽ demonstratur negatiuã tenere: quoniam deficeret mediũ locale, quod est KS. Et etiam EFGHIK deficientibus deficeret triangulus viridis,

viridis, per quod generatio & corruptio in ipsis s t v x y z oportet fieri, vt per dictã generationẽ & corruptionẽ, & priuationẽ dicta s t v x y z transmutent in l. Est igitur impossibile secundũ cõditionẽ huius artis, & secundũ conditionẽ qua cõditionantur dicta e f g l i k in hoc magisterio eorũ absentia s t v x y z transire ad l. Et sic potes dicere de e, vtrũ possit esse ante f, & f ante g &c. in dictis s t v x y z. Et secundũ conditionem dictorũ e f g inuenit Artista affirmationẽ tenere, positã de necessitate, scilicet quòd antequã dicta s t v x y z mutentur in f, de necessitate ea oportet priùs suas formas in E alterari: quoniam si suas formas nõ priùs in e mutarent, in f trãsire minimè possent, & hoc vult conditio e. Et secundũ has affirmationẽ & negationẽ artista regulare potest suũ intellectũ in alijs affirmationibus & negationibus quę fieri possunt de cõditione principiorum huius artis, scil. vtrũ opus min⁹ possit fieri absq; m, abstracto ab s t v z. Et huic respõdetur q nõ, quia deficeret mediũ eorum naturã sapiẽs, absentia cui⁹ x y trãsmutare nõ posset dicta s t v z in suã speciẽ, et hoc vult diffini-

tio medij quòd Q habeat esse cõpositum de M L, & dictorum S T V Z de O X vel de O Y, vt sit Q quoddam mediũ naturam sapiens vtrorumque, taliter quòd dictum Q ratione concordantiæ quam habet cum dictis S T V Z dicta S T V Z dent sibi locũ per omnes suas partes taliter, vt in dictorum parte minima sit pars minima Q, quas partes ratione suæ subtilitatis penetrat. Et quoniam materia illa Q, quæ abstracta est à dictis S T V Z formata est per omnes suas partes, & colligata forma extranea vinculo inseperabili, & proprietate vegetabili quã à lunaria recipit, dicta S T V X Z sua forma informat, taliter quòd in minima parte dictorum S T V Z, est verè & realiter minima pars ipsius formæ, deponendo formas antiquas ipsorũ S T V Z, quę in ipsis in actu erant in potentia, per cuius vim ipsa S T V Z mutantur in X vel Y. Et secundum istum modum reperiet Artista huius artis operationis magisterium secundum omnimodam rationem per negatiuam existere & eius contrarium per affirmatiuam. Est igitur negabile quòd opus minus fieri non posit absq; M dictorum S T V Z, vt patet

patet rationibus supradictis, non autē est sic in opere maiori. Et hoc vult conditio nostri Mercurij vegetabilis, qui est mediū concordans cū quocunq; istorū. Et per ea quæ dicta sunt de dictis triangulis cōsistit Artista regulatus & artificiatus in opere isto minori & in opere maiori cōditionando istos triangulos in eo secundū suū modū prout cōditionati sunt in hoc loco. Et cum dicta applicatione triangulorum ad dicta magisteria & dictorum rationes Artista habituatus erit de maxima scientia, ad quā forsitan modici peruenerunt. Posuimus autem dictas quæstiones solummodo causa breuitatis, eò, quoniam istam artem breuiorem alijs artibus, quas fecimus, volumus facere, in quibus artibus prolixius & intensius de ijs magisterijs tractauimus, sicut in Testamento, Codicillo, & arte Magica, in quibus figuras fecimus consimiliter & tabulas: nam ista ars respectu operis Alchymici considerat id quod dictæ artes considerant; & quoq; plus: nam hic modus datus est iubare clarior, quia in alijs materiam, de qua noster Mercurius ducit ortum, minimè posui-

mus. Hîc verò etiam vt notare ad sensum Artista valebit per primā distinctionem, & per arborē philosophalem ęquè: nā Artista huius artis per applicationē, quam fecimus, dictorum quatuor triangulorum, huius artis principia notare potest, & per seipsum facere multas alias applicationes secundū quod multimodè dicti trianguli in ista arte cōditionantur, cū quibus applicationibus & cōmixtionibus quibusdā ab alijs differentibus, diuersas habet cognitiōes, secundum quas ipsum regulare oportet in magisterio huius artis, quas nūc dimittimus causa breuitatis. Et quia ipse, per ea, quæ dicta sunt, regulari potest ad alias rationes inuestigandum.

De tabulis abstractis à figura S, quæ sunt extra.

DIcto de magisterio tabularum quæ sunt intra, & de earum significatione, cum quibus etiam Artista de figuris S magnam scientiam facere potest, dicendum est de tabulis abstractis ab illa, quæ sunt tabulæ existentes extra. Et modus dictarum tabularum quæ sunt extra, conditionatur secundum modum tabularum

quæ

quæ ſunt intra in omni ſua deſignatione, niſi quia per tabulas quæ ſunt intra doctrina datur ad Elixir cōponendum de M S T V Z, & hoc dicto M exiſtente abſtracto ab S tantùm, vel à T tantùm &c. Sed tabulę quæ ſunt extra, dant modum operandi de duobus tantùm, vel tribus, vel omnibus quatuor, & hoc eſt ad Artiſtæ beneplacitum, ſecundum quod q ex eis voluerit cōditionare. Et etiam per eas datur modus, qualiter fit O ex X vel Y. Et omnium iſtorum vnus eſt modus per E F G H I K L M N O P R, & per R arboris philoſophalis niſi quia ſi duo volueris coniungere, ponas ea ſimul in E mediante D, & poſtea in F G H I K L M N R. Et ſi eſt X vel Y, poſtquam fuerint in M redacta, dictum M ponas in H. Et ſi fuerit M durum in H, mitte ſibi de ſanguine menſtruali, & M conuertet in O: nam reſpiciat tabulas & obiectet eas, & faciet Elixir ſecundū quod placuerit ſibi: nā valde generalis eſt iſta ars, & plura in ſe continet particularia, quæ hîc nunc nō dicemus, vt vitemus prolixitatē, quoniā Artiſta bene intuens per doctrinā iſtius ſcientiæ ipſa inuenire poterit.

PRACTI-

PRACTICA OPERIS MINORIS, QVAE DICITVR PRACTICA BREVIS, vel Sermocinalis.

Iximus de modo & doctrina figuræ S & tabularum ab ea abstractarum: nunc de doctrina, quæ habetur secundum practicam sermocinalem, reserare intendimus, quæ verè est speculum operis philosophalis minoris, per quam quidem Artista expressam habet doctrinam ac notitiam ad practicandum, & Elixir aut lapidem philosophorum componendum.

De solutione corporum.

MOdus liquefactionis est iste, & attende benę in nomine Domini nostri Iesu Christi. Recipe calcem cuiusuis corporis, & pone in vna ampulla, quę longum habeat collum, & superpone de succo lunariæ, quæ supernatet, quatuor digitis, & postea pone super cineres, & bulliat leniter per vnum diem naturalem. Et post bulli-

bullitionē pone in fimo calido vel in stupha per duos dies naturales, vt melius digeratur & materia separetur per partes subtiles à grossitate sua, trāsacto termino ampullam extrahe. Recipe aquam istam claram in vna cucurbita, & caueas ne feces turbentur, ratione inclinationis vasis, & incontinenti cooperi cucurbitam cum suo cooperculo, & pone in fimo vel in stupha sicut priùs fecisti, vase tamē bene obturato, & facta euacuatione & infunde aliā aquam similem primæ ita quòd supernatet vt suprà, & fac bullire, & pone in fimo, & istas operationes iterabis, donec corpus à suis spiritibus euacuetur, quæ cōtinetur in euacuatione figurarum & tabularū, vt hic est. Et si tibi aqua defecerit, sume cucurbitam, in qua sunt omnes liquefactiones, superpone alembicum, & distilla lento igne, scilicet per balneum, intantum quòd habeas duas partes liquefactionis, & de ista aqua ponas supra materiam corporis, quæ est in ampulla vsque ad quantitatem prædictam, scilicet quatuor digitorum, & sic reiterabis donec terra sit vacua, & probabis sic: Accipe modicum de illa,

illa, & sicca ad Solem: qua desiccata, pone super laminam ignitã, & si faciat fumum, reitera dictas operationes, donec non fumet, tamen teneas semper liquefactiones in loco calido & humido, quia melius seruantur.

Modus, qualiter terra magis subtiliatur.

CVm omnia ista perfectè cõpleueris, & signum prædictum assecutus fueris, tu extrahes materiam ab ampulla cum aliquantulo de prædicta aqua, & pone in vna cucurbita, & superpone alembicũ, vt desiccetur materia: qua desiccata, scias eius pondus, & eo scito, habeas lunariã peroptimè rectificatã in vase circulationis. Et de ipsa tria pondera ipsius terræ superpone, & tam citò pone alembicum, & claude bene iuncturã, & cum lentissimo igne distilla, & cõpleta distillatione, dimitte infrigidari. Et cùm videris quòd terra fuerit bene sicca, iterum pone aquã nouã in simili gradu rectificationis existentem, secundum pondus prædictum, & omnes aquas illas quas à terra sic extrahes, pone ad par-

tem in ampulla bene obturata. Et omnes iſtas operationes reiterabis, donec terra in puluerem ſubtiliſsimum & impalpabilem ſit reducta.

Modus exuberationis aquæ extractæ à terra, vt ſuprà dictum eſt.

OMnibus ſic peractis, recipe vas, in quo ſunt omnes liquefactiones, & ſuperpone alembicum, & diſtilla aquam per balneum, donec videas in fundo vaſis materiã ad modum terræ fuſæ vel mellis, et tunc permitte balneũ infrigidari, quo facto, mitte deſuper de illa aqua quã modò extraxiſti à terra, tantum quòd supereminеat quatuor digitis, et pone ad inhumandum in fimo vel ſtupha per vnum diẽ naturalem, vaſe peroptimè obturato, quo tranſacto, pone alẽbicum, et diſtilla aquã cum igne mediocri, et pone ad partẽ facta iſta diſtillatione, et vaſe infrigidato pone ſuper materiã in fundo remanentẽ ipſam aquã à terra extractã, quod ſupereminеat quatuor digitis, et pone ad inhumandũ vt ſuprà, et omnes iſtas operatiões cõtinuè reiterabis,

iterabis, donec tota illa materia per alembicum fuerit distillata. Hæc materia dicitur argentum viuum exuberatum, vel lac virginis vocatur.

Modus reductionis istius aquæ exuberatæ aut menstrui, super corpus suum.

COMPLETA ista exuberatione, scias pondus prædicti pulueris subtilissimi, & imbibe eum cum medietate sui ponderis aquæ prædictæ exuberatæ, & pone ad inhumandum & nutriendum in calore fimi per octo dies, & in fine istorũ dierum inuenies materiã tuam nimis humidam, & superpone alembicũ, & distilla, & desicca materiam cum lentissimo igne, recipiẽdo aquam, qua desiccata cum moderamine maximo iterato, scias pondus eius; & pondere noto, repone aquã quam modò recuperasti, & de illa aqua exuberata fac complementum ad medietatem sui ponderis. Et omnes istas tales imbibitiones, inhumationes & calcinationes reitera, donec terra bibat medietatẽ de tali sua humi-

humiditate quatuor partes sui: & hoc cognosces ad tale signũ, quòd si ponas modicum de ipsa super laminam ignitam, & euolauerit in fumum, factum est: sin autẽ, reitera imbibitiones, inhumationes & calcinationes, donec consequaris signũ prædictum: quo autem consequuto, pone super cineres, & da ignem primò lentum, & paulatim fortificando, donec tota illa materia superiùs ascendat ad latera vasis, & dum sublimatum fuerit corpus exaltatum in sale mirabili, quod philosophi clamant lapidẽ & sulfur naturæ. Incera ipsum cum oleo lunæ, donec fluat, tunc est medicina perfecta, & proijce vnũ pondus supra centum stanni, dum sal factum fuerit de Ioue, sed si sal eius factũ fuerit de Saturno, proijce vnũ pondus supra quinquaginta Saturni, & erit opus perfectissimum melius omni naturali. Oleum autem lunæ habet virtutem fixatiuam, & dat fixionẽ leuem super omnia alia facta salia S T V Z.

Modus generalis, qualiter fit oleum Lunæ, aut alterius: & primò de prima liquefactione.

REcipe vnciam vnam lunæ minutę siue limatæ vel foliatæ & calcina vt scis, qua calcinata extrahe suam humiditatem id est suum ar. viuum cum succo lunarię vt superius est dictum, qua humiditate extracta per modum liquefactionis vt supra recipe vas in quo sunt omnes liquefactiones vt supra, & superpone alẽbicum & per balneum distilla totam humiditatem, ita tamen quòd materia remaneat liquida ad modum mellis despumati calidi.

De liquefactione, quæ fit cum lunaria.

COmpleta prima liquefactione vt dictum est, & vase frigefacto, infunde super materiam liquidam de lunaria bene rectificata ita quòd supernatet per quatuor digitos, & pone ad inhumandũ in fimo vel in stupha per vnum diem naturalem, & in crastrino extrahe, & permitte infrigidari, & quod dissolutum fuerit per modum liquefactionis accipe in alio vase: quo facto pone supra alembicum, & in balneo tepidissimo materiam desicca, qua desiccata repone aquam istam desuper & de

alia

alia lunaria recenti rectificata da complementum, tali modo, quòd supereminneat per quatuor digitos, & pone ad inhumandum per vnum diem vt supra. Et facta inhumatione fac euacuationẽ tuam vt suprà & istã operationẽ reiterabis donec tota materia in aquam sit conuersa, qua conuersione facta, pone ad inhumandum per octo dies, quibus trãsactis, accipe vas & superpone alembicum, & inde extrahes elemẽta prout sequitur: & primo per balneum igne suauissimo recipias aquam quantũ per illum calorem voluerit distillare, & cessante distillatione, dimitte infrigidari, vase infrigidato pone totũ id quod distillaueris super feces & obtura bene eas, & pone septẽ diebus sub fimo vel balneo. Et postea pone inter cineres & fac ignem de sarratura, vel pone furnellum in quo sunt duo foramina, & vno clauso distilla aerem siue oleum & custodi ad partem in ampulla peroptimè obturata, tamen si calor vnius foraminis non erit sufficiens ad hoc, aperi aliud foramen, & facta distillatiõe dimitte infrigidari, quo infrigidato aperi vas & pone illud quod distilla-

uit ad diſtillandum in balneo & diſtillabitur aqua clara & oleum remanebit in fundo, quod erit elementum aeris, et iterum illam aquam quam diſtillauit ſupra materiam in fundo remanentẽ, quæ erit aqua, quam per balneum recepiſti, repone & pone ad inhumandum per ſeptem dies, poſtea diſtilla per ignem repidum, & recipe totam aquam quam per illum calorem extrahere poteris: deinde vt ſupra recipe oleum quod erit ignis, & ponas in alio vaſe primo calore ſeruato, veruntamen non putes quòd ſic debeat eſſe in calore olei ſed aquę aliquantulum ſpiſsioris primæ, & per iſtum modum operaberis donec tota humiditas ſiue ar. viuum cum aqua diſtilletur & partes ſiccę remaneãt in fundo vaſis ad modũ pulueris impalpabilis, & maior pars aquæ in oleũ ſit conuerſa.

Modus reductionis prædictæ humiditatis argenti viui vel menſtrui ſuper terram ſuam.

Facta

FActa ista euacuatione, tu scias pondus prædicti pulueris: quo bene perfectè noto, imbibes ipsum cū medietate sui ponderis prædicti argenti viui ab ipso per cineres abstracti, & facta imbibitione in vase bene obturato, pone ad digerendum in fimo vel stupha per octo dies, & transactis illis octo diebus, omnia perfice sicut in alia reductione est ordinatum, nec plus nec minus, nisi quòd quælibet materia habeat suum argentum viuum.

De sublimatione quomodo sublimabis, sicut superius in alia sublimatione. Modus reductionis in aquam claram, quæ dicitur oleum.

SVblimatione completa, recipe totum illud quod sublimatum est tam ad latera vasis quàm in summitatē, bene & cautè, & in sua cucurbita pone, & cooperi cū suo coopertorio & iunctura fortiter obturata, & iterum in fimo calido vel balneo Mariæ per octo dies pone. Sed si ponis in fimo, sit magna quantitas fimi, & fimū per

quatuor in quatuor diebus renouabis Et si in fine illorum octo dierum non fuerit dissoluta, dimitte magis stare, donec materia penitus sit in aquam resoluta, & tūc dicitur oleum vel vnguentum philosophorum, & si forte erit durę resolutionis, pone modicum de sale tibi noto, bis vel ter dissoluto & congelato quod est cœlum nostrum vel lunaria quater rectificata, & cito resoluetur totum, & sic facies in omnibus tuis resolutionibus, si fuerit tibi necesse, & sic habebis opus perfectum si bene intellexeris practicam, quę multum est tibi necessaria in hoc.

De modo incerationis salis vel sulfuris prædicti cum oleo antedicto.

ACcipe prædictum sal cuiusuis metalli, totum vel aliquam quantitatem ipsius, & pone in crucibulo, & super cineres calidos situa ipsum, & dum fuerit aliquantulum calidum pone de dicto oleo guttando guttam post guttam, donec sit in spissitudine mellis frigidi, & tunc remoue ab igne, & dum erit frigidum, accipias

cipias de massa illa modicum, & proba ad flammam candelæ, si leniter funditur, factum est: sin autẽ, reitera incerationem, vt priùs, donec lenissimè fluat ante Mercurij viui fugam. Nam & istam incerationẽ facere poteris cum quinta essentia auri & argenti, & agere per omnia, vt in dicta inceratione: nam hoc oleum prædictum dicitur oleum incombustibile. Practica & labora, & inuenies perfectionem sine falso. Et sic completa est practica Sermocinalis. Deo gratias.

De tabulis abstractis ab arbore philosophali & à figura indiuiduorum.

DIctum est de magisterio figuræ S, & tabularum ab ea abstractarũ, et de practica Sermocinali, vbi satis declarauimus modum operationis secundũ earum doctrinam. Nunc interest, vt ordinemus de tabulis abstractis ab arbore philosophali, et à figura indiuiduorum. Et primò de modo designato in prima tabula, qualiter noster Mercurius extrahitur ab istis litteris, scilicet B H K figurę indiuiduorũ.

De prima tabula abstracta ab arbore, & figura indiuiduorum.

EST enim modus BK vnus in magisterio extractionis. Et modus est, vt ponas B K in O arboris philosophalis, & facias deinceps secundum magisterium primæ distinctionis in secunda parte, in capitulo, nō reputes. §. Accipias &c. per totum. Quo magisterio completo R S T V arboris philosophalis descendunt ad ima simul: noster autem sanguis menstrualis desuper manet, & hoc significant primę & secundę cameræ sic per lineam rectam discurrendo scilicet incipiendo camera à B D vsque ad cameram B V & à camera K O vsque ad cameram K V sed in cameris quæ sunt in medio est altera doctrina, per quam aliter Artista regulare se debet in magisterio & operatione extractionis nostri Mercurij ab H figuræ indiuiduorum: nam prima camera significat quòd noster Mercurius est in potentia in H & adhoc vt ipsum extrahere possimus Artista dictum S ponere oportet in E in furno

furno vitreatorum tribus diebus naturalibus,& sit multa quantitas, quoniã parua quantitas efficitur, et est ad modũ lapipis duri, quod H moles subtiliter, et ipsum ponas in G F vel H arboris philosophalis, in marmore, in loco frigidissimo, et cooperias propter puluerem, et H conuertetur in T quòd distilletur per filtrum in vase vitreo, et postquam Artista habuerit T ex H sic paratum nostrũ Mercurium ex dicto I dupliciter extrahere potest: primò per magisterium dicti capituli, Non reputes, in §. Accipias &c. per totũ: secundario per magisteriũ capituli, Non pretermittã in prælibata distinctione, in eadem parte.

De tabula secunda abstracta, vt suprà.

MOdò dicendum est de secunda tabula quæ est subiectũ designãs Artistæ modũ, secundum quẽ dictũ D extrahere potest ab CDEFGI. Et modus est, vt cõtinetur in capitulo, Non prætermittã, scilicet vt à dictis C D E F G I separentur elementa. Et quòd ex eorum RSTV accipiatur solùm R. Et deinde prosequatur magisterium in R sicut in B K, per capitu-

 lum,

lum, Non reputes. Et sic habebis Mercurium nostrum in summa exaltatione paratum. Et significāt omnes cameræ directè & transuersaliter vsq; ad cameram D (C) G F I. Et ista camera D(C)GFI significat mixtionē D(C) Et in ista camera D habet duplex significatum, quoniā significat D de B vel k, & D de C vel de D, vel de E. Et sic de alijs litteris figuræ indiuiduorum. Item I istius cameræ duplex habet significatum: nam ipsum significat æqualitatē secundum doctrinā artis generalis, & significat suum proprium significatum, prout accipitur in arbore philosophali. Et prout æqualitatem significat, habet Artista cognoscere & intelligere G quod fieri habet de B K H & D de C D E F G I, quod G fieri habet in magisterio secundū æqualitatem ponderis. Deinde dictis D D sic in G æqualiter positis, in K figuræ S quod est vas vitreum ad hoc aptum cōditionare habet (c) in dictorum G secundū pondus declaratum suprà in arbore philosophali. Et sic per ꝓcessum prosequendo secundum dictæ practicæ doctrinam, quousque deueniat ad M, & hoc ortum dum

dum fuerit, fiat altera mixtio DD per conditionem de I artis generalis iam factam. Deinde M ponatur in G eorum iuxta pondus designatum in dicta practica arboris philosophalis, et deinceps in practica huius particularis per omnia procedere sicut in dicta practica dictæ arboris & sic M transiet in Q, quod Q potest suã speciem multiplicare in substantijs quæ sunt extra bis quinq; numero millibus: valde est magnum magisterium huius tabulæ, quoniam per ipsum Artista facere potest miracula super terram.

De practica tertiæ tabulæ.

MOdus namq; practicandi per magisterium huius tabulæ est iste, vt habeas D de B vel de K, & de V & de S de quauis litterarum istarum scilicet C D E F G I, vel D de H extractum per magisterium capituli, Non prætermittam. Quibus itaque habitis & paratis, oportet Artistam obiectare dictam tabulam, & abstrahere significata camerarum, nam priùs oportet Artistam obiectare primam cameram, & secundum eius conditionem se regu-

regulare in principio operis particularis huius tabulæ: nam prima camera quæ est de C B D cum puncto pallido, significat quòd Artista habet ponere (C) in G cum D de B, vel de K vel de H per magisteriũ capituli, Non reputes, §. Accipias. Et D quodlibet istorum posito in G cum (C) significat quòd G dictorum habet fieri secundum doctrinam G de D (C) arboris philosophalis, & H in K, quod K obstruere Artistam fortissimè oportet, ne forte D à manibus & visceribus dicti K effugiat. Et etiam in balneo ponere & sine intermissione coquere per dies supra istam cameram consignatos. Deinde ipsum K aperiat, & intùs cum (C) D ponens de S quarumlibet aliarum litterarum & claudere seu obstruere fortiter oportebit vt priùs, & D de S oportebit esse tantũ in quantitate in G dictorũ D (C) sicut secunda pars de D, & iterum decoquat per dies alios tantos sicut priùs, et hoc significant cameræ omnes quæ sequuntur vsque ad cameram DSI(C)D B: finitis namque dictis diebus decoctionis successiuè et sine intermissione per alios tantos

tantos dies ſicut prius aperire oportebit K et de D de R quarumlibet litterarum bis tantum ponere in G D(C) D de B vel de K vel de H conditionatum vt dictum eſt quantum fuit D de B ibi poſitum et obſtruere fortiter K, et decoquere ſine intermiſsione vſque ad alios quindecim dies, hoc Artiſtæ ſignificant omnes cameræ ſequentes immediatè primas à camera R O(C) C D B, vſq; ad cameram R S F(C) D B quoniam non ſunt poſitę niſi vt deſignent diuerſam mixtionem in hac arte: ſed diuerſitatem hanc cognoſcere poteſt Artiſta in qualibet camerarum ponendo angulum differentiæ et ſecundum modum quo dictus angulus in dictis cameris conditionatur indicare poteſt de mixtionibus. Completo igitur dicto magiſterio de G, vt oſtenſum eſt, omnes dictæ litteræ poſitę in G, tranſmutari incipiunt in M, & hoc deſignat quælibet camerarũ inferiorum ſecundum ſuum modum differentem, prout conditio ſubiectorum, ex quibus eſt D, abſtractum eſt differens ab alio, nã quælibet iſtarum camerarũ poſitarum in hac tabula à camera(C) D B vſq;
ad

ad cameram R S I (C) D B M ſignificant ſuam operationem, differẽtem ſecundum differentiam ſubiectorum, ex quibus oritur D, & hoc ſtat ad Artiſtę placitum. Circiter hæc omnia regulare ſe habet Artiſta per K arboris vſquequo litteræ quarumlibet dictarum camerarum tranſmutentur in M, quod erit virtuoſius omni alio M huius artis: nam potens eſt ſpeciem ſuam in ſubſtantijs extra multiplicare ter decem millibus ſui ponderis. Et cum M huius tabulæ Artiſta remedia nonnulla exhibere poterit, quibuſcunque infirmitatibus prouenientibus ex humorũ corruptione quantumcunque ſint graues, niſi infirmus fuerit in vltimo termino ſibi à ſupremo ente conſtituto.

Declaratio de indiuiduis.

IAm diximus de declaratiõe & practica arboris philoſophalis & figuræ de S & eorum tabulis, & artificialiter ſignificauimus cõbinare principia huius artis quædam cum alijs, vt Artiſta huius artis clarè hoc magiſterium comprehendere poſſit,

sit, vt secundum principiorum declarationes & figurarum & tabularum practicas indicia faciat ad particulare quęsitum affirmando aut negando, prout datus est modus superius taliter, vt declaratio principiorũ, & principia sint illæsa: ita, quòd si declarationes principiorum, & principia ipsa magis conueniant cum affirmatione, quod secundum affirmatiuam conditionetur processus huius artis. Et si magis cum negatiua prosequatur, secundum negatiuam. Etiam nunc indiuiduorum figuram in hac arte declarabimus, quoniam per declarationem, quam de ipsa faciemus, Artista intelligere poterit multa secreta huius, & quoniam ipsam in alijs artibus non designauimus.

Figura indiMuiduorum.

B	C
Principium magis propinquum	*Aequaliter propinquum*
Vinum rubeum	*Mel nouum*
D	E
Aequaliter propinquum	*Medium æqualiter*
Chelidonia	*Flos roris marini*
F	G
Minus propinquum	*Minus propinquum*
Mercurialis	*Lilium rubeum*

H	I
Magis propinquum	*Aequaliter propinquum*
Tartarum	*Sanguis humanus*
K	
Magis propinquum	
Vinum album	

Tabula

Tabula prima indiuiduorum.

b d	b c	b r	b s	b t	b u
h d	h e	h r	h s	h t	h u
ko d	k r	k s	k t	k u	

Tabula secunda indiuiduorum.

cr	c s	c t	c u	c y	d
d r	d s	d t	d u	d y	d
e r	e s	e t	e u	e y	d
f r	f s	f t	f u	f y	d
g r	g s	g t	g u	g y	d
i r	i s	i t	i u	i y	d
d (c) g	f i	d l	d m	d n	d q

Hic fiat mixtio indiuiduorum.	p l p	k i	g h f
Mixtio de d & de bkh, & de dc e f g i, secundum æquale pondus.	d.(c)d	drs cū lunaria	l k i

T De illis

De illis, ex quibus noster Mercurius elicitur.

EST tandem hoc aliud ex secretis naturæ, vt Artista cognoscat & reueram habeat notitiam de indiuiduis, in quibus noster Mercurius repertus est propinquissimè: quare sciant omnes huius artis filij, in omni elemētata re nostrū Mercurium equidē reperiri, tamen est in aliquibus tam lōge, q̃ vita hominis anticiparet̃, antequã Artista ipsum, vt decet, paratū abstrahere posit: quare in ista figura reuelamus illa, quæ ipsum propinquisimè posident, vt Artista huius artis super omnes alios Artistas sit sciēs & philosophans, & quasi miracula in opere Alchymico condat, vt ens primum intelligi, recoli, & amari possit, & ars generalis finē consequatur, propter quem deducta est in hac via, quoniã hic est finis primarius & intentio, quare istam artem viris Euangelicis reuelamus. At verò indiuidua sunt illa B C D E F G H I K, vt in figura patet, à quibus Artista in tēpore modico, & loco expedienti Mercurium

curium nostrum extrahere potest, vt finē cōsequatur totius huius magisterij. Equidem nouerit Artista plures scientes nostrum Mercurium vegetabilē in omni re elementata consistere, & hac de causa volebāt ipsum à lapidibus, à paleis siliginis, & à floribus, & à lignis abstrahere, & antè vita eorum corrumpebatur, quàm ipsum in actum deducerent. Reuera aliqui cum propinquissimis indiuiduis operati fuerunt, & ignorarunt principia huius artis & magisterium extractionis eius, sicut ad opus cōpetit nostri particularis: quapropter artem Alchymiæ belberizare dixerunt: nam verò DEFG capiebant, & de succis earum per balnei & fimi magisterium nostrū Mercurium in colore, pondere, quātitate & qualitate, sicut est vulgi mercurius, ducebant, quare arbitrabantur se grande secretum valde reperisse: postea sublimabant ipsum cum corrosiuis, & ducebant ipsius naturam in corruptionē, & finis priuationem, quare nō finē magisterij assequebantur: sed si tu Mercuriū nostrum in tali specie cōuersum vel Mercurium vulgi acceperis, & ipsum sine aliquo

materiali in aquam reduxeris, quod fieri poteſt cum phlegmate medij, ſi aer eius ſibi dederis infra vas, & ſepties per balneum diſtillaueris, habebis lumen Perlarum, quod eſt pars eorũ heterogenea, quæ verò non eſt de cõditione noſtri lapidis. Eſt ergo cautela maxima, vt Artiſta huius artis Mercurium indiuiduorũ in talem ſpeciem minimè cõuertat: quòd ſi egerit cõtrarium huius, ad malum eſt. Et laborem quoniam ſequetur priuatio finis primarij defectu finis ſecundarij: quare dico tibi Artiſtæ cuiuſuis ſis conditionis, hoc magiſteriũ operanti, vt ipſum ab indiuiduis abſtrahas penes huius voluminis magiſterium, & finis priuatio nequaquam ſequetur: nam equidem ſunt aliqua indiuidua, in quibus noſter Mercurius liberum aliqualiter habet actum. In vno verò indiuiduo dictus Mercurius vnã habet operationẽ liberã ſolummodò, & in alio duas: & hoc artiſtã ſcire oportet, vt potius certificet cũ veritate iſtius artis: nã H eſt indiuiduũ, in quo noſter Mercurius vnã ſolummodò habet operationem liberã ipſo in H exiſtente, vt patet in operatiõe aurifrabrica

ca ſcil. in eius dealbatione, ſicut ſi in Z eſt aliquid modicum de Y: ſi Z ponatur in dicto K & viſceribus Z. & eius demõſtrationem ſenſualem ad ſuperficiem educit. Et in hoc reuelatur vinculum concordantiæ inter Y & noſtrum Mercurium. Et quod fortius eſt, ſi acceperis de H, & intus ponas K, & ibi extinxeris Z, contrahitur ad quandam albedinẽ. Et ego vidi Z prædictis extinctionibus ita albũ, quòd erat mirum, ſed illa albedo non erat permanens, quia defecit ſibi ſubiectum ſpirituale fixum. Eſt etiam alia operatio, quam faciũt ij qui ferrũ perſimilare appetunt: nã in G dictorum K extinguunt illud vicibus quàm plurimis, & cõtrahitur ad mollitiem quandam, quod perſimilatͤ ſicut foret X vel Y. Eſt autem V valde ſiccum & remotum à Mercurio plus quàm S T X Y Z, et omnis ſiccitas eſt de ratione vacuitatis, quare V in ſuam vacuitatem recipit Mercurium noſtrum, qui eſt valde humidus: quare ratiõe humiditatis ipſius V contrahitur ad dictam mollitiem. C verò eſt alterum, in quo exiſtente noſtrũ D, duas operationes habet euidenter liberas:

Nam prima est quòd si in ipso Artista posuerit carnes vel pisces, fructus, folia, panem &c. dictũ D in speciem sub qua est realiter couertit quod est signum euidens ac mirabile potentiæ vegetabilis, ratione cuius potentiæ transmutari habent substantiæ in alias. Cognoscat igitur Artista quòd ipso abstracto & denudato à forma C & alia formato forma quid operari potest. Est & alia ipsius operatio euidẽs, quoniã si cum C super porphyriũ Solẽ aut lunã fortiter contrita fuerint quodlibet reducit ad modũ amalgamę, quo in panno posito Mercuriũ ab eis realiter abstrahet. Ratio est quoniã Mercurius existens in X vel Y se mouet ad Mercurium existentem in C. Et Mercurius existens in C mouet ad Mercuriũ existentem in X vel Y, & colligantur in angulo concordantiæ, ita quòd in X vel Y multiplicatur D nostrũ, quare Mercurius existens in X vel Y, resistere non potest, vt eius nexu soluuntur, & dicta XY deducuntur ad amalgamę speciem, hoc autem vult diffinitio cõcordantiæ et finis. Et etiã in alijs indiuiduis consignare possent operationes nostri D,

quas dimittimus causa breuitatis, quoniã hæc, quæ dicta sunt, sufficiunt ad Artistæ declarationem. Sed finis totius magisterij huius est, vt noster Mercurius sit in sphæra cœlica positus, aliter Artista ista arte nõ posset bene vti, sed miratur noster intellectus, quòd noster Mercurius loco supercœlesti positus, non retinet colorem, pondus, quantitatem & qualitatem, cùm omnia ista sint de natura ipsius. Sed descendit ad sensum, qui virtute visiua videt, quòd elementũ ignis est in elementatis cum suo colore, leuitate & luciditate, tamen videt, quòd res est illa, in qua est põdus, quod est cõtra leuitatẽ, & est frigida cõtra caliditatẽ, & est obscura cõtra luciditatem, & etiã amara cõtra dulcedinem eius. Ratio huius est, quoniã ibi existit remisso modo cõfractus, & positus sub altera forma, quæ est rei seu indiuidui, cuius est. Item etiã miratur intellectus, quòd noster Mercurius sic habet dulcedinem, figurã suam in cœlico cœlo, quare mixta in ipso & alia eius accidentia actu nõ existũt, sed descẽdit ad sensum, qui virtute visibili sentit & videt, q̃ in specieb⁹ elementatorũ diuersificant ope

 rationes

rationes elementorum ibi exiſtentiũ ipſis retinentibus in vno elementato operationem vnius accidentis, & in alio alteram, ſicut patet in aloe, in quo aer eſt prędominans, & tamen ſaporem habet amarũ contra ſuam naturam. Et eſt nigrum contra diaphaneitatem, & eſt leue: quæ quidem leuitas eſt de ratione vacuitatis, quod eſt contra aerem, qui impletiuus ſolùm accidentaliter diaphaneitatẽ habet, & in aqua fontiũ dulcedinẽ diaphaneitatẽ & humiditatem, & impletionẽ. Per ea, quę dicta ſunt in iſta figura, intellectus Artiſtæ regulatus conſiſtit ad faciendum ſcientiam in practica huius artis &c.

De commixtione principiorum huius artis.

DIximus de figura indiuiduorum, & etiam explanatione, cum qua Artiſta huius artis conſiſtere poteſt habituatus de eis quæ neceſſaria ſunt in opere Alchymico, & per quam notitiam habet de indiuiduis & ſpeciebus, in quibus noſter Mercurius exiſtit propinquus. Et etiam declaratur ibi, qualiter in omnibus iſtis

vnus

vnus & idem est, vt patet per transuersalitatem litterarum in figura existentium. Nunc de mixtione principiorum huius artis per figuras tres designabimus, à quibus Artista inde multa particularia haurire potest, quæ applicare potest ad practicam huius artis, quarum prima est de mixtione principiorum arboris philosophalis tantùm. Secunda de mixtione principiorum cum principijs philosophiæ. Tertia de mixtione principiorum figuræ S.

De prima figura, quæ est de mixtione principiorum arboris philosophalis tantùm.

CONditio huius figuræ est, quòd in qualibet camerarũ ponatur secunda figura artis generalis cũ quolibet quartura triangulorũ, & cõditiones quas Artista habet per triangulorũ conditiones, quis enarrare posset? sicut conditiones quas haurit à prima camera, per quas intelligit multipliciter formam differre in arte ista, scilicet forma quæ est homo, qui est tanquam instrumentum, cum quo natura generat particulare nostrum, vt patet

in locatione principiorum huius artis & applicatione eorum, ex qua facit ad processum practicabilem. Et forma, quæ est cœlum, quę est principium generans, nutriens & crescere faciens, & elementa mouens ad generationem particularē, sicut cœlum maius, vt patet in eius declaratione. Et etiam forma formans particulare quęsitum, quam per formam vegetabilem sibi nexu indissolubili cōiunctam & ligatam multiplicare facit in substantijs ad extra: & sic de cæteris formis quàm plurimis, quæ absconsæ sunt in processu artis, quas Artista cognoscere potest per effectus, quos faciunt in particularis generatiōe, sicut cōiunctio, mensuratio, locatio partiū, habituatio &c. quas artista cognoscit per operationes diuersas, quas in processu huius artis faciunt, ponendo in dicta camera T à qualibet secundum triangulorum cōditionem, hauriendo id quod significant, sicut forma quæ est homo, est principium, medium & finis sua propria ratione, & sic de alijs formis iudicare poterit Artista secundū modum, respiciendo conditionem & naturam quarumlibet

forma-

formarum,quam habet in ingressu particularis,& sic de triangulo croceo,quod in hac camera significat hominē esse maiorē formā & principalē,& forma quæ est D æqualem. Aliæ verò formę sunt minores istis.Et etiā in hac camera triangulū croceum cum viridi miscendo haurit Artista conditionem,secundum quā intelligit inter omnes istas formas esse necessariò maioritatē cōcordantię absq; cōtrarietate,inæqualitate finis vltimati.Itē etiā in ista camera triangulū nigrum ponendo haurit Artista multas cōditiones, supponēdo,affirmādo & negando conditionē istius camerę,in ꝓcessu huius artis dicēdo,vtrū Artista huius artis practicare poterit aliqua istarum formarū principaliū deficiente. qua quęstiōe posita in prima specie regulę B inuenit Artista secundū naturā dictarū formarū tenere negatiuā,quoniā si forma defecerit, causa dirigens huius artis principia deficeret, cuius priuatione principia intellectualia nō possent moueri,quoniam deficeret motus in sensualibus principijs:per quorū quidem motū M vel Q de potentia in actu habent deduci. Item defi-
ciente

ciente etiam D, deficeret causa regens, gubernans, generans ad elementa tria se mouens, cuius absentia sequeretur priuatio istorum actuum ratione cuius M vel Q generari nutriri & crescere non posset. Et etiam quoniam in opere quorumlibet istorum deficeret principium substantiale, quæ necessario dicitur pars substantialis dictorum M vel Q. Item etiam si forma altera deficeret, elementa deficerent & D inseipso esset ociosum & ettam sibi deficeret materia quam mouere habebat ad M vel ad Q per viam generationis: & sic non posset esse generatio & operatio in magisterio huius artis: etiam sequeretur quòd D posset in Q absque materia, quod est impossibile & absurdum dicere secundum conditionem huius artis. Demõstratur ergo secũdum dictas rationes processus artis per negatiuam consistere, & etiam demonstratur dictas tres formas necessarias in magisterio particularis quæ siti, quorum priuatione imposibile est M vel Q in esse deduci: & intelligit Artista fore imposibile absque istis M vel Q in esse deduci secundum conditionem
huius

huius artis, ſicut ſuppoſita elementa abſentia intelligentiæ orbis & elementorum. & ſicut diximus de hac camera, dicere poteris de alijs cameris huius figuræ, reſpiciendo declarationem quorumlibet principiorum, ponendo in medio figurã ſecundam artis generalis: & hic plus de hac figura non dicemus cauſa breuitatis, quoniam longum eſſet dicere conditionem camerarum omnium, & deducere per triangulos & ſpecies eorum, ſed per ea quæ de iſta camera dicta ſunt de alijs cameris Artiſta intelligere poteſt ſecundum ſuum modum, quem tibi explicare dimittimus.

De ſecunda figura, quæ eſt de mixtione principiorum huius arboris cum principijs philoſophiæ.

ET etiam iſta figura conditionatur ſicut prima ſcilicet quod in qualibet camerarum ponatur ſecunda figura artis generalis & à dictis cameris hauriat conditiones

ditiones ſecundum quod in dictarum ingreſſu dicta figura extrahatur, ſicut camera forma intelligitur in qua inuenit Artiſta, quòd dicta camera conditionatur, ſicut conditionatur camera forma figuræ præcedentis, & aſſerit id eſſe verum quod in declaratione formæ deſignauimus. Item de camera, materia intellectiua, quæ conditionatur ſicut in declaratione materiæ arboris philoſophalis diximus, vbi declarauimus declarationem huius cameræ & declarationem omnium camerarum, quæ ſunt per lineam rectam à camera forma intellectiua, vſque ad cameram venenum intellectiua. Quęre in declaratione principiorum arboris philoſophalis: quia ibi ſatis planè explicauimus ea quæ de iſtis cameris dici poſſunt. Et modus eſt iſte ſi vis quærere declarationem primæ cameræ huius figuræ vel ſecundæ vel tertiæ, incipias in declaratione primi vel ſecundi vel tertij principiorum, & ſecundum quod tibi dictum eſt ibi iudicabis in conditione huius cameræ. Item de camera motus forma, potes dicere quòd motus eſt principium

principium quoddam vniuersale existens in principijs istius artis, per quod omnia sunt principia mota ad quod sicut forma, quæ est mota per omnia principia, faciens ipsa principia esse formabilia, sic motus est forma faciens per formam omnia principia esse mota. Et sic omnia ista principia sunt ad inuicem commixta, combinata, & ad inuicem formata vno in esse habente aliorum similitudinem, & taliter quòd nulla est principij pars quæ in se similitudinem aliarum partium omnium aliorum principiorum non habeat, quolibet ingrediente in altero cum ommi proprietate & virtute. veritas huius quod dicimus consistit à camera motus forma, vsque ad cameram alteratio venenum. Item etiam à cameris principiorum duplicatorum habet notare Artista quatenus principia ista duplicata sunt, vt per illam duplicationem diuersimodè notitiam habeat de illo principio ponendo in qualibet camerarum angulos differentiæ & concordantiæ, sicut sunt cameræ forma forma, materia materia, ele-

menta

menta elementa:& sic de alijs cameris duplicatis. Et de hoc quęrat Artista in eorũ declaratione, si camera est forma forma, & si vult quęrere conditionem huius cameræ quęrat declarationem formæ:et si est materia materia, quęrat declarationem materiæ, et sic de alijs. et cum ista declaratione seu conditione Artista se regulare potest ad cognitionem huius figuræ habendam. Item etiam in ista figura oportet Artistam miscere alios tres angulos, vt regulet se in qualibet camerarum, vt perfectam posit habere scientiam in lapidis philosophorum compositione secundum conditiones camerarum et angulorum, sicut si in qualibet camerarum ponatur angulus maioritatis, inueniet Artista quomodo quædam principia sunt maiora quã alia, sicut forma et materia, quæ sunt principia substãtialia, sunt maiora quàm alia principia accidentalia, sicut colores, aleratio, digestio etc. Et veritas huius quod dicimus demonstratur in M vel Q, in quorum partibus substantialibus plus capitur et humano intellectui repręsentatur de significatione et similitudine immensi-

mensitatis, quàm in partibus accidentalibus. Item demonstrat etiam iste angulus, quòd quodlibet principiorum sub suo proprio fine maius existit, quàm aliud in illo fine. sicut natura quę maius principium existit in naturare, quàm forma, habitus &c. Et motus maius principium existit in ratione mouere, quàm natura: & sic de minoritate ratione, qua omnia principia existunt minora in aliquo fine, qui est proprietas ꝓpria alicuius alterius principij. Item ponat Artista angulum æqualitatis in qualibet camerarum, & inueniet quòd omnia ista principia sunt æqualia secundum suum modum, in quantum æqualiter constituunt M vel Q ipsis principijs habituãtibus dicta M vel Q de suis proprijs finibus, de quibus M vel Q agũt instrumenta, cum quibus extendunt suas similitudines in substantijs quæ sunt extra. Item etiam oportet Artistam ponere angulum principij per omnes cameras, & secundum conditionem, qua dictus angulus ingreditur in omni ista figura, inueniet quòd cœlum, forma, elementa prius habent esse in compositione M vel Q quã

alia principia cùm iſta de neceſſario habeant eſſe priora: alia verò poſteriora inquantum abſque iſtorum coniunctione in arte iſta M vel Q. Et omnia alia principia nihil eſſent, quoniam deficeret ſubiectum generale, ſubſtantiale, ſine quo ſtare non poſſunt. Concluditur ergo quòd dicta principia priora habent eſſe in dicta compoſitione, & hoc vt dicta principia poſſunt eſſe fons, vnde in arte iſta dicta principia ſint orta & in compoſitione cuſtodita & fortificata. Item etiam habet intelligere Artiſta quòd quodlibet principiorum retinet prioritatem ſecundum ſuum finem proprium, quare eſt ſicut forma cuius eſt informare elementa, quàm materia & cætera principia, & colores, cuius prius eſt colorare quàm omnia alia principia. Et ſicut diximus de iſtis, ita Artiſta intelligere poteſt de omnibus alijs reſpiciendo concreta eſſentialia cuiuſlibet principij, in quibus quodlibet principiorum de neceſſario prius habet eſſe quàm in aliorum finibus. Item ſecundum conditionem medij & camerarum mixtarum

cum

cum ipſo, inuenit Artiſta quòd quodlibet eſt medium, per quod vnum tranſit ad aliud in[illegible]do aliud principium de ſua ſimilitudine, vnde ex influentia omnium oritur lapis philoſophorum, qui exiſtit in medio omnium, qui quidem eſt medium naturale, in quo omnia principia ſunt ſuſtentata, & ipſe lapis philoſophorum eſt coniunctus de omnibus principijs, & omnia alia principia ſunt coniuncta in illo, & ipſe lapis per omnia illa, & omnia illa ſunt per ipſum. Itē etiam ſecundum finis conditionem & omnium camerarū inuenit Artiſta, qualiter quodlibet principiorum ſub finis ratiōe eſt cōditionatū & hoc tripliciter: primò ſecundum ꝑpter quem ſunt: ſecundò ꝑpter finē quare ſunt: tertiò ſecundū finē exiſtentē in quolibet principiorū: nā primus finis eſt intellectiua, quæ in arte iſta ſignificat hominē, ſub quo omnia alia principia quieſcunt. Itē alius finis eſt lapis philoſophorum, in quo quieſcunt omnia alia principia conſtituendo ipſum & cōponendo de ſeipſis, qui quidē lapis agit ſub illorum ratione quolibet iſtorum remanente hoc

quod eſt ſub propria ratione. Item etiam alius finis eſt exiſtens in quolibet iſtorum principiorum, ſicut naturæ finis eſt naturantis et naturabilis digerere, qui eſt finis digerentis & digeſtibilis, & ſic de alijs ſumendo dici poteſt. Item etiam oportet artiſtam in qualibet huius figuræ camerarum ponere triangulum nigrum, vt ſecundum dubitationem affirmationem et negationem ſcientiam in hac arte facere poſſet. Et de hoc vnam rationem faciemus in exemplum, vt per illam regulet ſe Artiſta de alijs quæ fieri poſſunt ſecundum conditionem huius artis, ſicut cùm quæritur, vtrum abſque motu principia huius figuræ quædam per alia tranſire poſſunt ad M vel Z? vnde ſecundum conditionem principiorum huius artis inueniet Artiſta negatiuam eſſe naturam: nam motus in hac arte eſt vnum principium generale, ſub cuius ratione omnia alia principia ſe mouent ad ſuas operationes proprias, ſicut ipſe motus per ſeipſum ſe mouet cum aliorum proprietatibus, & ſic eſt motus vt eſſe valeant omnia alia principia, et quædam per alia ſe moueant

ueant ſecundum ſuam propriam rationem,& cùm etiam concordantiam habent ſecundum ea quæ ſunt per lineam rectam. Quarum prima eſt motus forma, vltima motus venenum, ſecundum quarum conditionem ſignificatur quòd motus eſt de ſe eſſentialiter hoc quod eſt vt per ſuam naturam omnia alia principia, quæ ſunt partes M vel Q, ſint mobiles & mouentes,& quòd M vel Q,ſub ratione illorum poſſunt eſſe mota & mouentia in ſeipſis & extra ſeipſa. Nam et concreta eſſentialia ipſius motus ſunt accidentia in alijs principijs,vt poſsint eſſe mobilia et mota. Et hoc etiam ſecundum modum, quòd principia quædam habent eſſe in alijs quolibet principio exiſtente moto et mouente in quolibet aliorum,ratione cuius eſt motus ſuſtentatus in M vel in Q, et partium ſuarum quæ ſunt alia principia in M vel in Q exiſtentia. Item etiam quoniam motus eſt cum ſuis partibus eſſentialibus id eſt cum cæteris principijs quæ ſunt partes M vel Q,quæ cum

motu habent dispositionem in suis operationibus, sicut motus, qui habet dispositionem illorum, quem quidem sic refert esse motum cum intellectiua forma, materia, cœlo, sine quibus in hac arte esse non potest, sicut omnia alia principia absque motu existere non valent, ipsis quidem principijs existentibus mouentibus & motis. Et hoc esse non posset si affirmatiua esset vera. Et quoniam etiam sequeretur quòd principia substantialia possent esse in M vel in Q, per generationem, alterationem &c. absque motu: quod impossibile est & absurdum dicere. Concluditur ergo negatiuam antedictæ conditionis esse veram.

Hactenus Artista omnia alia principia conditionare potest secundum modum, quem diximus de motu, respiciendo conditionem & naturam cuiuslibet, inuestigando eorum proprietates & naturas cum rationibus dictorum quatuor triangulorum, secundum quod quædam conditionantur in alijs: cum quibus quidem conditionibus Ar-

tista huius artis scientiam facere potest in compositione & magisterio lapidis philosophorum, quod sibi inuestigare dimittimus causa breuitatis &c.

De tertia figura, quæ est de mixtione principiorum figuræ S.

ET conditio huius figuræ est sicut aliarum cōditiones, scilicet quòd in qualibet camera eius ponatur secunda figura artis generalis, & quòd ipsas cameras deducat secundum suum modum per dictos triangulos & eorum species, secundum quod deduximus aliquas cameras duarū figurarum designatarum, supradictas deductiones figurarum principijs huius figuræ applicando, secundū quod in dicta applicatiōe dicta principia secundum eorum naturas ingredi possunt, & cum dicta applicatione & declaratione dictorum principiorum & tabularum figuræ S Artista huius artis de magisterio huius figuræ scientiam facere potest.

Diximus de modo mixtionis principiorum huius artis per figuras huius artis tres, ſecundum quarum conditiones totum magiſterium luceſcit, & regulas generales dedimus in aliquibus earum camerarum, ſecundum quas quædam principia in alijs cōditionantur: cum quo quidem commixtionis modo & camerarum aliquarum declarationibus Artiſta ſe poteſt regulare in lapidis philoſophorũ magiſterio maioris & minoris, & ideo datæ ſunt explanationes omnium principiorum, vt ſecundum ea quæ dicta ſunt, fiant iudicia in eius practica. Nunc etiam dare doctrinã proponimus, quòd quæſtiones quas vni principio applicabimus, & ſecundum deductionẽ, quam faciemus de ipſo, intelligere poteſt de aliorum deductionibus. Et etiam edicere doctrinã proponimus per quæſtiões, qualiter de Mercurio vulgi Artiſta lunam facere poſsit in tẽpore modico, vt per ipſum maius, quod quæritur, inueniatur.

QVAE-

QVAESTIONARIVS FI-
guræ abstractæ ab arbore philosophali.

IN ista parte intendimus soluere quæstiones, quæ fieri possunt in arte ista. Et dabimus doctrinam, quomodo Artista huius artis soluere poterit eas artificialiter per figurarum cameras, & earū significata principijs huius artis applicando principia artis generalis, & regulas, secundum quod littera significabit faciēdo cameram de duabus litteris, aut de tribus, vt apparet in figuris, & hoc ad placitum secundum quod melius solutionem quæstionis significabunt.

Prima quæstio.

VTrum Alchymia sit ens reale? Solutio. CDE huius quęstionis ad solutionē applicare debemus principia huius artis per litterarum significata, & principia artis generalis, & regulas quæ magis solutioni videntur conuenire: nam finis Alchymiæ est aurificare & vegetare, seu

 transmu-

transſmutare, vel argentificare & vegetare, per quod verè demonſtratur, quòd ſubiectum Alchymiæ habet eſſe compoſitum ex auro & argento, & Mercurio vegetabili: hoc autē vult diffinitio principij, quoniam ſicut ignis ſe habet ante omnia in ratione calefaciendi, & aer humectandi, ſic aurum ſe habet ante omnia in ratione aurificandi, & vegetatiua in ratione vegetandi. Cùm igitur finis Alchymiæ ſit aurificare &c. oportet in ipſa eſſe aurum & vegetatiuam. Hoc eſt dictum, quod in Alchymia ſit ſubiectū, in quo vegetatiua ſit plantata. Et ſi ſubiectum Alchymiæ aurificaret & vegetaret, ſeu argentificaret & vegetaret abſque auro & argento & vegetatiua, diffinitio principij eſſet falſa, quia nullum principium alicuius ratiõe prioritatis ſe haberet ante aliud, quod eſt impoſsibile. Et ſi in ſubiecto Alchymiæ ſunt aurum vel argentum & vegetatiua, & non aurificat vel argentificat, eſſet falſa prima regula quidditatis per primam localitatis ſignificata, quoniam eſſet aurum & argentum, & vegetatiua actualiter, & eis propriè non competeret aurificare,

care, argentificare & vegetare, quod est contra cursum naturæ, quia pateretur finis vacuitatem, quam vacuitatem natura sufferre non posset. Concluditur igitur, quòd Alchymia necessariò est de auro vel argento, & vegetatiua quæ sunt entia realia & vera. Igitur demonstratur quòd ipsa est ens reale & verum.

Quæstio, vtrum cœlum moueat elementa, aut elementa moueant cœlum? Solutio in declaratione figuræ quadrangularis: nam motus in hac arte vsq; ad illam partem quæ incipit, Et hoc esse nō posset.

Quæstio, vtrum cœlum sit principium generale? Solutio, Item camera motus forma vsque ad illam partem quæ incipit, Veritas eius quod diximus.

Quæstio, vtrum Mercurius vegetabilis generare posit Q absque auro & argento? Solutio. (C) est aurum & argentū forma, dans esse lapidi philosophorum, existens, efficiens principiū atq; formans Q; cū qua quidem forma Q habet esse hoc quòd est. Et quomodo quodlibet principiū existit mediū, per quod vnū transit per aliud ad Q. Ideo dictus mercurius generare nō potest

test Q, absentia auri vel argenti, quoniam deficeret subiectum influentiæ, & per consequẽs Q. Et quia si generare posset Q dicta conditione, & per consequens formare, tunc sequeretur quòd dicta formatio esset proprietas propria Mercurij vegetabilis, quæ auro & argento est appropriata, quod falsum est secundum declarationem & explanationem formæ.

Quæstio, vtrum in Q sit necessaria pluralitas principiorum? Solutio. in declaratione figuræ quadrangularis, & cùm concordantiam habent vsque ad illam partem: Concluditur ergo &c.

Quæstio, quare est Mercurius vegetabilis? Solutio. D est Mercurius vegetabilis per seipsum, & qui est ex partibus proprijs coessentialibus, quæ sunt concreta essentialia ipsius, quorum ratione est in numero specifico. Et hoc idem de suo proprio odore & colore, quæ determinant & specificant ipsum. Et est Mercurius vegetabilis, vt sit hominis sanitas, quia per ipsum à morbis quàm plurimis quãtumcunque grauibus, citra terminum constitutum conseruari posit. Et, vt etiã iuuentus

tus

... pristina restauretur, & etiam vt ex ipso & alijs principijs huius artis lapis Philosophicus componatur.

Quæstio, de quo est Mercurius vegetabilis? Solutio. D est Mercurius vegetabilis de suis essentialibus concretis, scilicet de sua forma & materia, & de suo odore & colore, quoniam istæ partes in ipso sunt necessariæ. Ideo non potest esse sine illis. Et est etiam B C D E F G H I K, à quibus descendit & generatur.

Quæstio, quid est Mercurius vegetabilis in auro vel argento? Solutio. est Mercurius vegetabilis in auro vel argento in M vel Q substantia simplex de suis specialibus concretis, & quæ quidem concreta Mercurij vegetabilis inducta existunt de dictorum partibus & eorũ qualitatibus.

Quæstio, quid habet Mercurius vegetabilis in auro vel argento? Solutio. habet Mercurius vegetabilis suum proprium actum & operationem, cum quibus vegetat illa. Et proprietas illorum, quoniam vegetabilitas Mercurij, in quo sustentatur, est subiectum suum proprium, secundum hanc artem habet seipsum in eis, &

facit

facit ipsa esse vegetabilia in M vel in Q, ratiõe cuius dicta aurũ vel argentũ suas multiplicant similitudines in substantijs, quæ sunt extrà. Et quoniã verè Mercurius vegetabilis in eis habet actionẽ & passionem: hac de causa habet ꝑ actionẽ seipsum simplicẽ & valde liberũ. Et ꝑ passionem habet compositionẽ, sub qua stat captiuus & cõfract⁹, vt de ipso possit esse M vel Q, vt in operatiõe dictorũ fugere nõ possit: secundũ ea quę diximꝰ in vegetali, intelligere potest Artista de omnibꝰ alijs principijs, secundũ suũ modũ & naturas & ꝓprietates eorũ.

Quæstio, vtrũ C debet ingredi in operatione crudũ aut euacuatũ? Solutio C E F. C nõ potest opus ingredi, cùm in ipso sit mixta terrestreitas cum aeritate, subtile cum grosso, spirituale cum puluere damnato. Oportet igitur euacuari, & illud quod ascenderit ad allutel capiatur: reliquum autẽ tanquam rem inutilẽ proijcere: nam diximus sæpius, oportet Artistã corpora deducere ad sui primã materiã, quia aliàs nõ posset cõcordantia medij inter C & D, quia impediret per V damnatum, ratione cuius M vel Q ex tali C composita non haberent pote-

potestatem suas species multiplicandi in substantijs quæ sunt extrà, sed cũ igni exponerent, fugerent cum tota sua specie, ex eo quia fuit impeditũ medium cõiunctionis: quare concluditur, quòd C crudum opus nostrum ingredi non debet.

Quęstio, quomodo aurũ & menstruũ vegetabile cõiungunt in vnitate numeri vltimati, ita ꝙ aurũ manet vegetatũ, & menstruũ vegetabile manet aurificatum? Solutio. I k aqua mixta cũ vino manet aqua viuificata, & vinũ aqua viuificatũ: nã & carnes & herbę positę in melle, cõuertunt in speciẽ mellis, & mel manet sub sapore rerũ sibi applicatarum, ex eo, quia minima pars cũ minima miscet. Itẽ vegetatiua est plãtata in elementatiua, & sic in quolibet elementato est vegetatiua in actu vel in potẽtia: nã sicut flamma ignis quæ cõburit lignũ, deducit ad actũ flammã ignis existentem in potentia in lychno. Sic vegetatiua actualiter existens in vegetali menstruo, deducit ad actum vegetatiuã, existentem in potentia in auro: nam sicut vegetatiua per omnes partes auri existit potentialiter; sic & postquam deducta est ad actum

actua

actualiter existit, ita quòd aurũ quodammodò potentialiter tunc temporis existit actualiter vegetatum. Et vegetale menstruum quod erat aurificatum potentialiter tunc temporis existit actualiter aurificatũ, mouente se aurificatiuo potentiali ad aurificatiuum actuale & econuerso. Præterea existit coniunctio istorum in tertio numero, mouente aurificatiuo, quod est intra aurum vegetatiuum, quod est intra menstruum vegetabile, vt menstruum vegetabile moueat suũ menstruale vegetale ad deaurandũ & vegetandum, & econuerso, mouente se vegetatiuo quod est intra menstruum vegetale ad aurificatiuum, quod est intra aurum, vt vegetatiuum sine aurificatiuo moueat suũ menstruale vegetale ad vegetandum & aurificandum: & sic reuelatum est quòd vnitas vltimati numeri dictorum existit per modum mixtionis correlatiuorum essentialium, & actionis & passionis ipsorum.

Quæstio, quomodo hic lapis Philosophicus est vegetatus, cùm non recipiat augmentationem ab extrà? Solutio. B C in vegetabilibus est vegetatiua principaliter diffe-

differens, & per conſequens naturata ſecundũ proprietates ſubiectorum, in quibus eſt plantata, & ſic in aliquibus viuere non poteſt niſi per ipſum radicale humidum ſubiecti, in quo eſt plantata, conſeruetur, recipiendo augmentationẽ ab elementis compoſitis. In alijs verò viuit, licet augmentationem nõ recipiat ſubiectum, in quo eſt plantata, quia eſt ita conformis & coniuncta humido radicali, & calori naturali illius, quòd non moritur, licet aliquod elementorum in ſe nõ recipiat ſicut eſt in melle, in quo clarè patent quę ſuprà diximus. Tamen ſi ſibi aliquid applicetur vegetatiuum mellis, tranſmutat illud in ſpeciem mellis, & augmẽtat ſpeciem ſubiecti, in quo eſt plantata. Et ſic eſt de noſtro lapide, qui habet motum naturalem, cùm retinet in ſe naturam vegetatiuę, nõ ea conditione, qua arbores & animalia, ſed habet ipſam per modum, quo humidum radicale eſt calori naturali cõiunctum vegetatiuitate, vegetabilitate, & vegetare in tantum, quòd licet augmentationem non recipiat, non ea propter moritur, ſicut de melle diximus.

Quæstio, quomodo (C) est aptum ad ingrediendum magisterium? Solutio (C) D. Ista camera significat quæstionis solutionem: nam D est sufficiens in (C) sicut maior quinta essentia in inferioribus, inter quæ (C) D nulla esset operatio, si inter ea non esset concordantia: nam quantum forma est nobilior, tantum nobiliori indiget materia, & per consequens concordantia maioris nobilitatis. Ex quo reuelatur Artistæ, quòd quantum materia magis propinqua est simplicitati, tanto magis apta nata est ad coniungendum cum forma, quæ est de simplici natura, sicut clarè videmus: quia cœlum quod est de simplici natura maiorem habet concordantiam cum prima materia, quàm cum elementis, & maiorem cum elementis quàm elementatis. Et maiorem etiã habet cõcordantiam cum igne, quàm aere &c. Cùm igitur nostrum magisterium oportet esse per summam concordantiam materiæ & formæ, oportet (C) C esse aptum illo modo, quo summa concordantia generetur inter (C) D quod est quòd Artista deducat ipsum ad maiorem

iorem ſimplicitatem quàm poterit ſua natura recipere, et tunc (C) erit aptum ad compoſitionem ingrediendum, quæ ſimplicitas eſt quòd cõuertatur in R, ſi aliter, eſſet ibi mutua reſiſtentia per purum & impurum, qua ratione eſſet deſtructum medium coniunctionis naturalis inter (C) D.

Quæſtio vtrum metalla perfecta habent neceſſariò conuerti in elementa, vt poſſint eſſe materia noſtri lapidis, aut ſi ſunt apta nata ad eſſendum materia lapidis noſtri abſque eo quòd diuidantur per elementa? Solutio C E. neceſſarium eſt quòd metalla dundantur in elementa, ex eo vt eorum materia appropinquetur ad ſuum genus, quod eſt prima eorum natura, et tunc ipſorum talis materia eſt magiſterio ſufficiẽs ad nouam regenerationem: aliàs enim quantum metalla elongarentur ab E, tantum elongarentur à prima ſui natura, et per conſequens à noua regeneratione artificiali, quod eſt medium, per quod metalla cum D termiminari debent in M vel Q: conſtat igitur affirmatiuam eſſe veram.

Qnæstio quomodo sit fermentum compositum? Solutio CF compositũ fermentum fit ex prima materia & natura metallorum & oleo, guttando guttam post guttam, & post hoc cum Mercurio nostro naturali inceratione, quod est medium coniungens Mercurium cum dicta prima materia: alias enim potentia & operatio deficerent in lapide, ratione cuius nõ posset potentiam in alio habere. Post hoc quòd humctet, induret, donec fiat sicut gumma: tunc verò per modum istum est perfectum compositum fermentum quod dicitur gumma, quæ habet tantam potentiam conuertendi, quantum sufficit suæ naturæ.

Quæstio, quid est fermentum simplex et fermentum compositum? Solutio. C G fermenta simplicia sunt illa quibus nihil est admixtum, sicut sunt elementa per se simpliciter sumpta. Fermenta composita sunt, quando quædam cum alijs miscentur. Quare sit reuelatum quòd si corpora perfecta specialiter nescis reducere ad ad sui primam materiam, non poteris habere nec fermentum simplex, nec fermentum

tum compositum. Et si dicta fermenta nõ habes, erit lapis sine vacuatus. Pręterea sua qualitas in substantijs extra non haberet dominium.

Quæstio, vtrum in magisterio sit necessaria mixtio? Solutio. in declaratione istius principij, quæ designatur per cameram C G. Quia aliàs non posset esse concordantia inter C (C) D vt inter fermenta simplicia et composita. Quare dissolutio in nostro opere requiritur necessario? solutio C H. in ista camera reuelatur solutio quæstionis: nam necessarium est quòd Artista per artificium habet corpora corrumpere, vt ipsa per corruptionem ad primã sui nturam reducat, quæ quidẽ corruptibilitas oportet vt se iuuet cum dissolutione, vt fiat destructio vnitatis per dissolutionem partium, vt succesṡiuè per partes minimas trahatur à corporibus sui primordialis materia, quod verò fieri nõ posset absque dissolutione, ex eo, quia deficeret medium, cum quo corruptibilitas & contrarietas se iuuare habent contra concordantiam vnitatis destructibilis & corruptibilis: quæ verò vnitas non deue-

niret ad non esse per corruptionem, nisi seipsam corruptio iuuaret cum dissolutione.

Quæstio, de quo sufficit lapidi philosophorum ad dandum pondus, qualitatem, quantitatem, colores & similia substantijs per eum alterabilibus? Solutio CI. generatio est id per quòd creantur formę, nouæ, quæ verò esse non posset absque corruptione, per quam priuantur formæ antiquæ: nam quælibet formarum propriam naturam et specificam habet, cum qua naturat materiam, sicut species auri est forma auri, format materiam multùm bene complexionatam in humido radicali et calore naturali in pondere, mollitie, resistentia ignis, et calore citrino, & forma Veneris format materiam leuem male complexionatam cum fecibus terreis &c. & sic de alijs metallis: vnde patet quòd materia conditionatur conditione formæ per generationem, et ab ipsa recipit virtutem & proprietatem, vt alia materia formata natura humana recipit omnem conditionem illius formæ: & sic existit materia alia cum alio pondere, colore,

colore, quantitate, qualitate &c.& ſic de aliis rebus generabilibus & corruptibilibus, quorum materia complexionatur conditione formæ, qua nouiter eſt formata: & ſic concluditur quòd lapis philoſophicus ſufficit ſubſtantijs prædictis de forma naturali, qua eſt formatus iuuante ſeipſo ad dictam transformationem cum generatione ad pondus nouum, molliciem & bonam complexionem &c. Et cum corruptione ad priuandum horum contraria vel econuerſo, ſicut ſi lapis fuerit male formatus &c. quæ forma mouet materiam, vt ipſa influat ſuam naturam cum dictis duobus inſtrumentis, ſicut faber qui mouet materiam ferri cum martello in formam claui, & illam corrumpit quando vult, et illam materiam format forma cultelli: ſic metaphorice et multùm melius lapis philoſophicus operatur vt dictum eſt.

Quæſtio, quales ſunt colores apparentes in opere? Solutio CK. quęlibet quatuor cauſarum ſuũ habet colorem ꝓpriũ,

quorum ſimilitudo apparet in elementatis, vt diximus in tabula generali, ſecundum quod quodlibet maiorem habet concordantiam cum aliqua illarum, vel contrarietatem, cùm quidã ſunt colores, qui apparent per differentiam & concordantiam. Alij, qui apparent per concordantiam & contrarietatem, in dictę tabulæ generalis diximus tractatu. Et quia dum quodcunque ſuppoſitum elementatum generatur per dictarum quatuor cauſarum mixtionem, per ſucceſsionem ſubmittitur vnum alteri, & ſic fit de ſuo colore, quia vnus color ſubmittitur alteri. Et ideo quia lapis philoſophicus in ſua perfectione naturam habet ignis ſimplicis, ſimilem habet colorem concordantem cum igne, cuius color ꝓprius eſt rubeus. Et quoniam antequam perueniatur ad ignis ſphæram, oportet per aeris ſphæram tranſire, ideo ante rubeum apparet color diaphanus cũ citrinitate, ex eo quia ignis cum aere eſt mixtus. Et quia antequã ad ſphærã aeris perueniatur, oportet tranſire per ſphæram aquæ. Ideo ante colorem aeris, quando lapis tranſit per ſphæram aquæ,

aquæ, apparet color aquæ proprius, qui est albus. Et quoniã terra est principium, per quod incipit ascensio, dum lapis est in eius sphæra, apparet in eo color niger, qui est color proprius terræ. Sunt igitur colores quatuor, causati à principalib⁹ causis, apparentes in lapidis generatione, scilicet niger, albus, citrinus & rubeus. Et hoc intelligere habet Artista, quòd vnus post alium successiuè secundum regulationem sphærarum generetur, vt non destruatur medium coniunctionis: quoniam vnus color est medium inter vnum & alium. Aliàs si priùs apparet rubeus, quàm niger vel albus, vel croceus, & croceus quàm albus vel niger &c. est destructa ordinatio naturalis mediorum, propter defectũ concordantiæ virtutis, & causarum triangularitatis innaturalis contra quadrangularitatem naturalem medij. vnde fieret influxus acuti anguli contra influxionem recti anguli, quod est circa esse & perfectionem: quod quidem esse & perfectio esset destructum propter influxum innaturalem triangularem, qui concordantiam habet cum defectu & nõ esse. Quare opor-

tet ita rectè gubernare ignẽ per accidens, quòd sequatur quadrangularitas dictorũ colorum: nam vt explanauimus in practica: aliàs enim nõ haberet subiectum, cum quo se regulare posſit ad cognitionem lapidis philosophorum, quia quando arbitraretur ipsum incipi ingredi digestionẽ, esset crudus vel combustus propter inordinationem colorum, qui sunt demõstratiua totius regiminis.

Quæstio, quare est separatio? Solutio C G H. Finis huius separationis est, vt prima materia à vegetabilibus & mineralibus per minima trahatur priùs, vt in vino per rectificationem, per canonum distillationem, & circulationem. In alijs autem per elementorum separationẽ, sed prius oportet, vt putrefiant, absque quorũ separatione lapis noster fieri nõ potest. Et est separatio, vt separetur mundum ab immundo, subtile à grosso, leue à ponderoso, sicut elementa, vt terra ab aqua, ab igne, & econtrà, aqua ab aere & econuerso, terra fructifera à cinere &c. Aliàs enim esset destructa amabilitas concordantiæ istarum rerũ, quæ licet sunt partes nostri

lapidis

lapidis propter confusam & mixtionē impuram & inordinationē naturalem, quæ sit. Istud principium & eius finis conditionem Artista in suo opere vero consideret.

Quæstio, cum quo cognoscit Artista, quòd lapis philosophicus generatur ex primordiali natura vini, vel alterius vegetabilis, & auri vel argenti, & aliorum metallorum? Solutio C F. Potētia est id, cum quo agens attingit obiectū: nam visus videt quòd nulla generatio de vna natura in aliā fieri potest, nisi res alterabilis omnimodè dissoluatur, & per minimas reducatur de forma in formā vsque ad primam materiam sui, quæ appetitū habet ad hanc formam, quia si aliàs esset possibile, quòd remanente sub forma vna, esset possibile sub altera stare, & habere cōditiones illius naturales absq; eo quòd à priori corrumperetur, sicut pipere existente sub specie piperis, posset stare sub specie arietis, absque eo, quòd ipsum piper corrumperetur, quoniam sic piper naturā posset habere arietis, & ecōuerso, quod est impossibile. Præterea metalla ipsis existentibus solidis,

ſolidis, & ſub vnica forma ſpecifica ſtare ſub ſpecie aquæ, vel alterius elementi,& quodlibet eorum poſſet in elementa conuerti abſque eo quòd corrumperentur à propria vnitate,quod eſt impoſsibile. Intelliget igitur cum potẽtis intellectiuitatis,intelligibilitatis, & intelligere cũ quo mouet artificiũ, & aſsimilat̃ naturæ.Quia dicta potentia mouet & intelligit, quòd id quod cauſa facere nõ poteſt, non poteſt facere eius effectus. Sicut quia natura generare,nec materia alterare ſubſtantiam, & ponere ſub alia forma noua poteſt, niſi illam ad primam materiã reducat: ſic nec ars conſimiliter & minus illud facere poteſt, cùm ſit eius effectus. Et in iſto paſſu errant aliqui truffatores occæcati,qui lapidem ſeu Alchymiam componere intendunt abſq; reductione rerũ,quę eſſe habẽt partes illius ad ſui primã materiã. Et quia neſciunt exſpoliare formam antiquam, neſciunt ipſi materiæ inducere nouã formam, ex eo quia materia relinquere non vult ſuam primã formam.Et quia non iuuant naturam per corruptionẽ,non iuuat ipſos natura cum generatione:habet igitur

tur Artiſta dictam etiam cognitionem per vegetatiuam exiſtentem in aliqua ſpecie quæ generat ens ponendo ipſum ſub ſua ſpecie per reductionem illarum ad ſui primam materiam, quas ad ſui ſpeciem cõuertere nõ poſſet, niſi illas per minima diſſolueret, & ſubtilem & magis propinquam ſimplicitati materiam caperet ad conuertendum in ſuam ſpeciem: & ideo hęc eſt cauſa quare ab animantibus tantę emittuntur feces, vt per egeſtiones, per vrinam, per ſudorem &c. & in arboribus per gummas, quæ ſunt earum ſudores. Quare eſt ad intelligendum quòd ad quamcunque regenerationem opportunum eſt res regenerabiles ad ſui primam materiam reduci.

Quæſtio, vtrum diuiſio elementorum à quocunque elementato ſit poſsibilis artificialiter? Solutio. E G ſic faciemus vnam rationem pro parte negatiua, & aliam pro affirmatiua: ſi diuiſio elementorum eſſet poſsibilis per artificium, eſſet poſsibile quodlibet elementorum per ſe ad partem ſui propriam & ſimplicem naturam exiſtere, alięs non eſſent diuiſa immo

mo essent mixta. Et sic Alchymista posset habere simplicem aerem ad partē, in quo non esset caliditas. Et sic de igne, in quo non esset siccitas &c. ratione cuius demonstratur, quòd vnum elementorum posśit esse sine alio, habente quolibet solùm primam qualitatem naturalem, non mixtam cum alijs, ita quòd non haberet appetitum ad suam speciem multiplicandum, nisi solummodò ad essendum hoc quod est imposśibile, & contra ordinationem, quam A posuit in elementis & eorū naturis. Cuius ratione voluit quòd vnum sine alio esse non posset ad hoc, vt esset generatio & corruptio elementatis, & quòd species conseruarentur in indiuiduis, quod esse non posset, si elementum quodlibet per se secundum propriam qualitatem separatum esset ab altero. Prætetea destructus esset triangulus viridis, & virtus actionis & pasśionis &c. Demonstratur igitur quòd natura sufferre non potest artificium operari est imposśibile. Solutio G X. Alchymista in suo opere intelligit elementa ad partem separari non sic simpliciter & absolutè, sicut dicitur

citur in ratione superiori. Sed intelligit ipsa cōposito & mixto modo separari taliter quòd vbi fuerit subiectum, quod ipse ignem vocat, magis sit de simplici qualitate ignis quàm de altero elemento. Et sic de aere, vbi magis est de humiditate quàm in igne. Et sic de terra & aqua. Et talis ignis licet sit compositus, sua simplex qualitas innata conuertit partes elementorum, quæ magis cum ipso participant, vt sua potestas sit maior in virtute. Et sic de aere, qui elementorum qualitates, quæ magis cum ipso participant, aerificat, vt possit in alijs elementis suam similitudinem multiplicare. Et sic de aqua & terra. Hanc ergo diuisionem nō considerat Alchymista absolutè, vt superiùs diximus, sed considerat ipsam mysticè & artificialiter, & quodlibet elementorum compositorū trahere taliter, quòd sint magis propinqua simplicitati quàm esse possint per artificium. Si igitur respicit Artista, explicata est intentio Alchymię & ignis, quam in Felice considerauimus in Capitulo, quod incipit, Felix petiuit à quodā philosopho, si Alchymia est ars, ins qui incipit,

Infra.

Infra ignem, & Alchymiſtam quendam fuit quęſtio. Et ſic manet affirmatiua quęſtionis vera, quòd videlicet diuiſio elementorum à quocunque elementato eſt poſſibilis artificialiter.

Quæſtio, quare metalla minus habent de corruptione, quàm aliquod aliud corpus elementatum? Solutio C M I. Induratione infinita nulla eſt corruptio, immo intantum eſt perfectum ens, quòd formaliter in ipſa poteſt eſſe generatio abſque corruptione. Et ideo elementa appetitum habent ad finem, ad quem creata ſunt, hoc eſt quòd ſint in aliquibus corporibus cõpoſitis cum maiori cõcordantia durationis ſine corruptione. Et quia natura metallorum eſt magis diſpoſita per dictã concordantiam contra corruptionem, huius ratione aſtruitur in metallis, in quibus eſt minus de corruptione, quàm altero corporum cõpoſitorum ex quatuor elementis. Ratio huius eſt, quia totũ corpus elementatum indiget magis rebus exterioribus quàm metalla. Et ideo metallorũ corpora melius ſuſtinere poſſunt durationẽ quàm aliqua alia corpora.

Quæ-

Quæstio, quare elementa habent maiorem concordantiam in metallis, quàm in aliquo aliorum corporum elementatorũ, sicut sunt animalia, plantę, herbę etc. solutio CFI. Generatio quæ est in metallis non habet medium: quia elementa per instinctum naturalem ipsa generant metalla, absque eo quòd vnum alterum generet, secus est in animalibus et plantis: quia vnum animal generat aliud, et vna planta aliam: et quia generatio metallorum est immediatè influxa in ipsis metallis, et per causas principales, quæ secundum proprias naturas formæ et materiæ sunt incorruptibiles, ideo ipsa metalla nõ sunt tam corruptibilia, sicut cętera corpora ad significandum æternam et infinitam generationem, in qua nullum est medium, nisi solùm Deus infinitus et æternus. Et ex hoc reuelatur Artistæ, quòd eo quod vnum metallum non generat aliud quòd quædam non in alijs.

Quæstio, quomodo Artista intelligit vnum metallum in alio generari ex eo quòd natura vnius in tantum est ab altera remota, quòd quædam in alijs nõ sunt

 mixta?

mixta? Solutio. C G esse in alio dupliciter consideratur aut actualiter aut potentialiter, metalla autem naturaliter, actualiter non sunt mixta quædam in alijs sicut plumbum, quod secundum propriam naturam & actualiter non est in auro vel argento &c. nec econuerso: quoniam sic resultaret quoddam ens quod nec esset plumbum nec aurum etc. Quod esset absque vtilitate et vacuitate finis auri aut argenti &c. et quoniam talem vacuitatem natura sufferre nō poterat, ideo in alijs mixta quędam naturaliter non permitteret, sed ipsa metalla sunt potentialiter quædam per omnia, et omnia per vnum, sicut vna species in omnibus esset, omnes in vna natura indiuidualis existens alicuius speciei potentialiter in aliquo ente generabili et corruptibili non posset conuerti nec formari actualiter ab illa specie, sicut caro humana potentialiter existens in pomo, vino pane, nō posset actualiter formari sub specie humana, et sic de alijs rebus similibus istis eatenus propter istam mixtionē potentialē Artista habet modū intelligendi id quod

est in

est in potentia in vnoad actum reducere mediantibus B C D E F G H I K L M N O P R Q.

Quæstio quomodo Artista intelligit quòd lapis philosophicus necessario non potest componi ex alio præterquam ex metallis & menstruo vegetabili? Solutio CMF. actus proprius qui est metallorum finis, & vegetabilis menstrui & necessitas medij mouent intellectum ad intelligendum quod ex alijs impossibile est fieri rebus, ex eo quia Artista artificialiter aurificare intendit seu argentificare & vegetare et coniungere extrema per medium sapiens naturam vtriusque, quod medium dicitur terra, ab alijs corporibus eleuata in sulfur naturæ, quod dicitur sal philosophicum, vel Mercurius vegetalis coniungens omnia extrema ad vnum finem. Et in isto passu cognoscit intellectus quòd nisi elementa fuerint Mercuriata, quòd extremum cum extremo coniungi no posset ad vegetandum, sicut elementa conuersa in terrã suam vel alienam, quia alterandi potestatem non haberet propter medij defectum: est igitur actus principiorum id per quod Artista intelligit opus

necessariò ab istis rebus fieri & non ab alijs &c.

Quæstio, vtrum sicut plumbum mutatur in aurum, mutentur accidentia plumbi in accidentia auri, hoc est quòd mutentur quantitas, qualitas, actio, passio, habitus, nigredo, mollicies &c. plũbi, in quantitatem & qualitatẽ auri? &c. Solutio. Probatum est suprà, quòd lapis philosophicus est vegetabilis & vegetãs. Respondẽdo igitur ad quæstionem. Sicut vegetatiua constituta est de vegetatiuo vegetabili, & vegegetare & vegetatiuũ in inuegetabili propinquo conuertit vegetabile remotũ, videlicet mixtionem elementorum, in qua vegetatiuum & vegetabile exercere habẽt suum actum, & sic conuertitur esse & natura elementorum in essentiam & naturã rei vegetantis. Ita quòd forma in formam, materia in materiam, & accidentia in accidentia cõuertuntur, & sic habet fieri generatum, transmutãdo speciem in speciẽ, hoc est in indiuiduum vnius in alterum. Et hoc fit per separationem formæ à forma, & materiæ à materia. Sed contra hoc obijci potest isto modo: Si lapis philoso-

phicus

phicus plumbũ mutat in aurũ, ſequitur quòd effectus mutat cauſam: patet: quia cùm lapis tempus, qualitatem, quantitatem &c. habeat ab artificio: plumbum autem omnia iſta à natura recipiat, ratione cuius habet tempus naturale &c. Hoc autem eſt impoſsibile, & contra curſum naturæ, ratiõe cuius videtur quòd nullum quid naturale per artificiale conuerti poteſt, cùm ſe habeat tanquã ſuperius ad artificium. Contra iſtam obiectionem qui nihil habet realitatis, oportet deducere triangulum viridem, dicendo, differentia exiſtit inter artificiale quid, et naturale, et naturale et artificiale ſimul. Nam prima ſuppoſitio primæ rationis eſt falſa, quæ ſupponit lapidem entitatem ſolummodo habere ab artificio, et non à natura, cuius ratione nihil valet ſuppoſitio, cùm nihil ſit artificiatum, quin prius ſit naturatum, et per conſequens naturale. Sed quia lapis habet entitatem artificialem et naturalem, ideo mutat entitatem naturalem ratione entitatis naturalis in illo exiſtentis in entitatem ſuæ formę naturalem, quę aggregata fuit per artificium, et ſic tem-

pus naturale mutat tempus artificiale in tempus naturale, iuuante arte ex eo, quòd natura no haberet instinctum ad talia agendum, nisi materia administraretur per Artistam, sicut patet in electuario & syrupo &c. Quæ natura nunquam faceret, nisi debito modo administraretur materia per Apothecarium. Et similiter natura de se non haberet discretionem sumendi, nisi medicus debito modo naturæ infirmi administraret.

Quæstio, quid est perfectum ens? Solutio C M. Perfectum ens est lapis philosophicus non fermentatus in virtute neque in quantittte.

Quæstio, de quo est perfectum ens? Solutio DM. est de sua vnitate simplici, & est de suis partibus, scilicet C D E F G H I K L O P &c. Et etiam de Artista ipsum componente.

Quæstio, cum quo est in vltimata vnitate positum? Solutio C K. perfectum ens est positum in vltimata vnitate per modum, quem habet Artista in intelligendo & cõbinando principia ad perfectionem ipsius per doctrinam & processum huius artis.

artis. Est etiam eius vltimata vnitas illius in esse posita cum naturis & actibus C D E F G H I K L O P &c.

Quid est fermentatio? Solutio C N. Fermentatio est principium, significans duplicem multiplicationem, videlicet quantificatiuam tãtùm & virtualem virtutem. Quantificatiua est, quæ concernit multiplicationem quantitatis & defectum virtutis. Virtualis verò per contrarium, scilicet quæ significat multiplicationẽ virtutis, & detrimentum quantitatis. Alia verò est, quæ concernit multiplicationem virtutis & quantitatis simul. Prima verò fit cum Mercurio vulgi, vt reuelatum extitit in Testamento nostro, in capitulo quod incipit, Fili tu prendeas vna vncia, & de illa dicta medicina multiplicanda &c. per totum. Secunda verò fit, vt reuelatũ est in libro secundo, in Capitulo quod incipit, *Quantiaras acabads los dites medicines &c.* per totũ. Multiplicatio virtualis & quãtificatiua simul reuelata est in practica arboris philosophalis, in parte illa quę incipit, Est etiam aliud de secretis naturæ, quomodo de M, Q facere potest.

Quæstio, quare est fermentatio? Solutio C N. finaliter fermentatio est, vt Artista habeat modum, cum quo multiplicare sciat tribus modis in præsenti quæstione explicitis, vt sciat euitare maiorē laborem quantum possibile fuerit, aliàs nō haberet posse intelligēdi euitationē longi operis.

Quæstio, de quo est fermentatio? Solutio D N. Fermentatio est de suis partibus, sine quibus esse nō potest, puta formentatiuum, fermentabile & fermentare. Et est de D C & mercurio vulgariter intellecto.

Quæstio, cum quo fit fermentatio? Solutio K N. Et quæstio quidditatis fermentationis.

Quæstio, vtrū operatio sit principium necessarium ad opus Alchymicum? Solutio E P. Manifestū est, quòd veritas huius quæstionis consistit per affirmatiuā, quoniā si esse posset lapis philosophicus absq; operatione, vel aliquod aliorū principiorum, sua natura nō habuisset appetitum, nisi ad existere, & non agere, & sic quodlibet eorū esset ociosum, & fine proprio vacuum, ratione cuius vnum principiū appetitum nō haberet ad alterum, & sic esset destru-

destructa concordantia, per quam omnia principia huius artis concordant ad vnũ finem, & cuius absentia esset contrarietas, per quam sequeretur destructio vnionis: quod quidem natura sufferre non posset. Est igitur operatio principium necessariũ in arte ista, vt sequatur inde plenitudo finis per omnes operationes specificas omnium principiorum huius artis, sicut operatio Artistæ & B C D E F G H I K L M N O P Q, contra vacuitatem quæ queritur per ociositatem illorum.

Quæstio qualis est modus secundum quem totus finis magisterij habetur completus? Solutio B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V. In ista enim parte voluimus quòd X significet calorẽ fimi, qui dicitur calor primi gradus. Z verò significet calorem furni secreti, qui dicitur calor secundi gradus: Y verò significet ignem cinerum, qui est calor tertij gradus, vnde modus est iste quòd tu obiectes materiam de qua, quæ est C D, vnde tu capias C & ponas super ipsum de D, quod natet superius per quatuor digitos, & ponas ipsum in X per sex dies naturales,

exinde C conuertitur in T, et sic forma vnam figuram, quæ est de C D X, in cuius medio est T, deinde tu accipias vas sicut est, & vapora sibi aquam per Y, et T conuertetur in V in quadrangulo dictæ figuræ forma vnum triangulum de Y T V, deinde super V ponas D, quod natet per quatuor digitos & ponas in X per mensem cum dimidio ad putrefiendum: deinde extrahe vas, & pone in igne de Z, deinde dimitte stillare donec plus non stillet: deinde pone vas in Y et exibit aqua spissior prima, quam aerem dicimus, deinde super feces reitera de D per pondus certum, et stet per tantum tẽpus sicut prius, et distilla vt prius, extrahe aerem donec plus noluerit distillare per Y, deinde fiat reiteratio de D super V, donec plus de aere noluerit distillare per Y, quod cognoscere poteris, forte modicum distillabit, et sic forma aliam figuram quadrangulam videlicet de V D X Y, in cuius medio sit S, deinde accipe S et mitte super V quod man sit in cucurbita, et claude vas cum suo coopertorio, et pone in X per quadraginta dies

dies, deinde extrahe et ponas vas in Y et exibit R S simul, caueas tamen ne rubefiant feces per multum ignem, deinde R S in vase ponas in X, et exibit S, et R remanebit in modum olei: & si ille calor non suffecerit, ponas vas in Y, separabis S de R: deinde seruabis R ad partem, & S ponas super V, et pone ad inhumandum per quindecim des in X, deinde extrahe, distilla S per X vel Y, et R ponas cum alio in vase suo, et sic reiterabis putrefactiones, distillationes, donec noluerit plus R de V exire, quod cognoscere poteris: quia erit tam modica quantitas de R quòd erit quasi insensibile, et V erit nigrum subrufsum. Et sic formatur alia figura quadrangularis de S V X Y, in cuius medio est R: deinde in parte ista voluimus quod (A) significet animam ignis, et quod (B) significet animam aeris, et quod (E) significet animam terræ: deinde recipe S & ponas in X per octo dies: postea ponas S in X, & distilla quantum poterit per illum caloré distillare, deinde

reitera

reitera id quod diſtillauerit ſuper feces, & pone ad inhumandum per ſeptimanam deinde diſtilla per X, et reitera id quod ſtillauerit ſuper feces, & ſic facias vſque ad ſeptimam diſtillationem, reiterando inhumationes & diſtillationes, ita quòd in terra inhumatiōe ſtet in X per quatuor dies, in alijs verò per tres dies: & ſic formatur alia figura triangularis de D S X, in cuius medio eſt (B) ita ſimiliter per eaſdem inhumationes & diſtillationes per X facies conuerſionem de R in (A), & ſic formatur alia figura triangularis de D X R, in cuius medio eſt (A) Et finita eſt rota elementalis, et fixio, et exuberatio elementorum ſcilicet S et R per corruptionem et generationem: deinde tu accipias V et euacuabis ipſum per magiſterium, quod te docuimus in practica, quam Breuem cognominamus, donec ſit deſertum et depopulatum, et conuertatur in ſulfur naturæ, et ſic formabis aliam figuram quadrangularem de D V X Y, in cuius medio erit (E) et ſic erit finita rota corruptionis, cuius inſtrumenta ſunt D X Z Y: vnde poſtquam finita eſt rota corruptionis, oportet

oportet ſequi rotam generationis. Et volumus, quòd hic (O) ſignificet cõpoſitum de R S, & quod (P) ſignificet compoſitum de V R: vnde ad faciendum cõpoſitum de R S, quod conuenit ad aurum, tu accipe quatuor partes de R, & cũ eis miſce quindecim partes S, & ponas ad inhumandũ ꝑ quindecim dies, & diſtilla per X, reitera & inhuma donec manebit in fundo vaſis ad modũ olei ſplendidiſsimi. Tunc R S ſunt conuerſa in (O) quod eſt limus. Et ſicut te docuimus de cõuerſione R S in (O) eo dogmate facere de V R te hortamur in eorũ conuerſione in (P) & ſic formantur duæ rotæ quadrangulares. Prima eſt de R S X Y, in cuius medio eſt (O) Secunda eſt de V R X Y, in cuius medio eſt (P) Deinde tu capias de (O) & cum ipſo miſce de D ad ſextã partem, & pone ad inhumandum triginta diebus, & formabitur alia figura triangularis de D (O) X in cuius medio eſt (Q) rubeũ quod oritur de D (O) X. Et cõſimiliter facies de (P) miſcendo cum ipſo vnam partem cum dimidia, de D, & ſic formabitur alia figura triangularis de (P) de X, in cuius medio eſt (Q) ad album. Et ſi nolueris D

ris D commiſcere, vt eius laborem non facias: capias igitur (O) & cera cum eo E, donec fluat ſicut cera, & inhuma per decem dies, deinde itera cerationem guttam poſt guttam, donec videris quod faciliter currat, ſicut cera. Et tūc capias iſtam materiam, & mittas in cucurbitā philoſophalē per modum quem te docuimus in practica arboris, quòd ſic eſt noſtra intentio, & ponas in Z. per 150 dies extrahe, & factum eſt, & proſequere, vt ibi explanatum extitit, & talis eſt modus propriè, ſecundū quem Artiſta ſe regulare debet in opere. Sed attende bene quòd cerationem facere potes cum igne & aere, diuiſim abſque eo quod ante cerationem reducuntur in vnum. Et ſic finita eſt rota generationis, per quam habebis quod optas. Fili modò ex iſtis duobus limis formare potes multa & diuerſa opera in latitudine magiſterij: Primo modo in magiſterio operis regalis, vt fiat dictum ſuprà in ſuo loco, vel per magiſterium cerationis cum terra propria elementorum, & decoctione explicata in practica Sermocinali, cerando cum aere priùs & igne

per

per pondus predictum, vel cum limis supradictis, factis ex aere & igne. Et sic finitur rota generationis, per quam habebis quod optas. Recolas igitur quòd finis magisterij habetur completus per conditionem trianguli rubei per rotam corruptionis principiando & finiendo per rotam generationis: & hoc fit corrumpendo vnam figuram, & generando aliam, vt corrumpendo T, & generando V, & corrumpendo V, & generando R S &c. vsquequo oriatur M vel Q per sua media, vtputa X Z Y, quæ sunt medium per quod T conuertitur in V. Et etiam X Z Y sunt medium, per quod V conuertitur in R S. Et sic V est mediũ inter T & R S. Post X Y Z est medium, per quod R S conuertuntur in (A) (B) Et sic R S est medium inter V & (A) (B) Deinde X Y Z D est medium, per quod (A) (B) cõuertuntur in (O) (P) Et sic D est medium inter (A) (B) & (O) (P) Item Y & X & Z est medium, per quod (O) (P) coniunguntur (E) Et sic (O) (P) est medium inter (A) (B) & M vel Q.

Questio-

Quæstiones figuræ quadrangularis.

DIximus de quæstionibus figuræ abstractæ ab arbore philosophali, in quibus plura dubia soluimus, quæ erga artis approbationem & magisterium versabantur per aliquas eius cameras, & in quibus claram practicam pandimus Artistæ: nunc dicendum est de quæstionibus figuræ quadrangularis, per quas clara notitia habebitur in hac arte.

Quæstio, vtrum Deus sit primaria causa huius operis? Solutio B C. Deus est prima causa, & sic mundus est eius effectus: aliàs enim sequeretur quòd alter esset eius effectus, & sic per cõsquens mundus esset æternus. Præterea essent duæ æternitates, & sic duo Dij, quorũ quilibet esset infinitus, cùm de ratione magnitudinis, æternitatis sit ęterna singularitas, cum qua æternitati est solummodò vna infinitas. Aut sequeretur, quòd si mundus nõ esset æternus, & est, & nõ est effectus Dei, quòd ipse creauit seipsum, & etiam sic sequeretur quòd mundus esset antequam esset, quod est im-

est impossibile. Est ergo mundus effectus Dei, & quicquid in illo continetur, & naturale & artificiale. Concluditur ergo quòd affirmatiua huius quæstionis est vera, & quòd prima causa tanquam forma principalis mouet intelligentiā, id est Artistæ animam, ad intelligendum & recolendum subtilitatem & difficultatē huius artis. Et in isto passu reminiscatur Artista, quòd sit concordantia inter ipsum & causam principalē absq; contrarietate, vt primus motor moueat intelligentiā per rectam lineam ad veram intelligentiam, vt patefiat sibi id quod est occultū in magisterio huius artis.

Quæstio, quem modum tenebit Artista, vt sequatur naturam per artificium? Solutio. Omnes cameræ huius figuræ. Modus est iste, vt significatur per secundam & tertiam cameram. Qui Artista debet obiectare prima principia quæ sunt materia & forma. Secundò debet obiectare elemēta simplicia. Tertiò elementa cōposita. quartò indiuidua elemētata. quintò potentiā & operationem omniū supradictorū, quæ facere possunt post mixtio-

nem, sextò mixtionẽ, septimò dissolutionem & generationem, octauò colores apparentes in opere, nonò digestionẽ, quam præcedunt ceratiões in quæstionibus primæ figuræ explicatæ, decimò ipsum lapidem, vndecimò fermentationem, duodecimò cũ quo operari debet fermentationem & multiplicationem quantificatiuã & virtualem per se & ambas simul, decimotertiò & vltimò ipsum lapidem fermentatum. Vnde nota bene, quæ hîc dicemus: nã natura corrumpens aliquod indiuiduum primò putrefacit illud, postea separat elementa composita, quæ sunt in indiuiduo magis propinqua. Postea verò quodlibet illorum deducit ad summam simplicitatem: postea verò ad primam materiam illa reducit. Exhinc verò postquam finita est rota corruptionis, incipit rota generationis, incipiendo à materia prima, postea ad elementa simplicia, postea per mixtionem elementorum simplicium oriuntur elementa composita. Et etiam ex elementis compositis oritur subiectum elementatum, secundum propriã speciem & formã, sub qua attrahun-

tur

tur elemẽta ad illius cõpositionem. Si bene nos hîc intellexisti, dictus est modus, quẽ Artista sequi debet in magisterio nostro: vnde notare debet quilibet inquisitor veritatis, quòd ipse incipere debet vbi natura finiuit per rotationem corruptionis; & contrario modo figuræ trianguli rubei, incipiendo à fine, postea à medio, & sic successiuè vsq; ad principiũ. Hoc autẽ habet facere cum principijs figuræ corruptionis, quæ sunt Calcinatio, Dissolutio, Putrefactio, Diuisio, Purificatio. Per ista enim principia incipit lapidis corruptio. Deinde sequi oportet generationis rotã, de qua Artistam oportet instrumentum facere, cum quo generet lapidem, regendo principia sua successiuè, secundum quod magisterium exigit: quæ quidem principia sunt, Mixtio, Inceratio, Decoctio: ista enim principia si debitè regantur, sunt instrumenta generationis nostri lapidis. Et sic potest Artista formare vnã figuram ex duobus circulis immobilibus, quorum primus continet principia supradicta, & vocabitur rota corruptionis. Deinde in alio circulo inferiori po-

net vnum triangulum cum dictis tribus principijs, et iste circulus vocabitur rota generationis. Quando verò Artista cũ debita materia finierit istas duas rotas, habebit quod optat, in quarum medio ponas O, quod volumus significare finem et complementum operis: & iste est modus, quem oportet tenere ad sequendum naturam per artificium.

Quæstio, qualis est consideratio, quam homo habere debet de principijs huius artis? Solutio. tota figura & forma consideratur tripliciter: primò prout est prima causa: secundò pro Artista: tertiò pro quo libet aliorum principiorum. Materia consideratur tripliciter: primò pro illo de quo noster Mercurius trahitur: secundò pro elementis: tertiò pro sulfure naturæ. Cœlum habet triplicem considerationem, primò prout est cœlum maius: alio modo prout est Mercurius vegetalis: tertiò pro anima metallorum. Elementa considerantur dupliciter: primo modo simpliciter: secundo compositiuè. potentia est differens tantupliciter, quot sunt principia. mixtio habet quadruplicem significationem:

nem, primò inter D & C, secundò inter S & T, tertiò inter T & R, quartò inter S T & D diuisim vel simul. Dissolutio habet vnam solam considerationem, quæ est inter D C. Generatio habet duplicem considerationem: primò, prout generantur elementa, secundò prout ex illis & D generatur lapis. Colores habent duplicẽ consideratione͂, prima est in euacuatione corporũ & elementorũ rectificatione, secunda in lapidis generatione. Perfectum ens habet solùm vnam considerationem, vt patet ad sensum. Fermentatio habet triplicem considerationem, prima est virtualis, secunda quantificatiua, tertia virtualis & quantificatiua simul. Separatio habet triplicem considerationem, prima est inter elemẽta, secunda est inter purificationem & fixatione͂ illorũ, prout separatur mundum ab immundo, tertia inter Mercuriũ vegetabilem & feces. Operatio habet tantuplicem significationem, quanta sunt huius artis principia. Venenum transformans habet vnam considerationem, vt patet ad sensum. Ecce ergo qualis est consideratio, quam Artista habere debet de

principijs huius artis.

Quæstio, quare miscemus principia huius artis cum principijs philosophiæ? Solutio. Tota figura ad denotãdum quòd quodlibet principiorum philosophiæ est in omnibus principijs huius artis, sicut motus orbis forma intelligitur, quæ sunt instinctus naturales principiorũ & appetitus &c. quoniã si principia philosophiæ in principijs huius artis non essent realiter, essent huius artis principia otiosa, & natura fine vacuata, quia non haberent motum, habitum &c. per quod vnum appeteret alterius similitudinẽ: & sic essent in hac arte destructi trianguli viridis & rubeus, &c. quod est impossibile. Sunt ergo principia philosophiæ in omnibus principijs huius artis, in quorũ quidem tractatu multa secreta huius artis posuimus & reuelauimus. Quapropter quilibet Artista habeat illum tractatum, quia magnæ vtilitatis est.

Quæstio, qualis est modus subtilior huius operis? Solutio. Tota figura modus subtilior habetur per reiterationem figuræ corruptionis in metallis, quæ reiteratio

tio habet isto modo fieri: Capto C, & posito in D, & inhumato, & dissoluto, & euacuato per magisterium practicæ quam Breuem cognominamus, vsq; redigatur in sulfur naturæ, tunc in metallo est finita rota corruptiõis. Nunc reiteratur sic: ponendo terram sublimatam in D, & dissoluendo, putrefaciendo, diuidendo. Postquam verò aer, ignis & aqua sunt euacuata, redigat iteratò Artista per rotam corruptionis terram ad sui purissimam sublimationem: qua finita, sequatur rota generationis cum suis principijs, vt suprà diximus. Et hic modus est subtilior ac nobilior, sed ducit ad regionem longinquam. Et hæc sufficiunt causa breuitatis: nam Artista plura secreta elicere potest, si verè intellexerit ea quæ in præsenti libro reuelauimus, &c.

De quæstionibus abstractis à figura de S.

DIximus de quęstionibus figurę quadrangularis, in quibus reuelauimus plura secreta huius artis. Nunc di-

cendum est de quæstionibus abstractis à figura S, secundum quas multiplicem dabimus modum ad cognoscendum veritatem.

Quæstio, quomodo fit conuersio inter S T V Z X Y? Solutio. Sicut demonstratur per primam, secundam, tertiam, quartam, quintam, sextam & septimam cameras transuersaliter & oblongè. Cõuersio quidem istorum S T V Z X Y fit per sua media, quæ conueniunt cum eis, quæ sunt D E F G H, extensæ quousque conuertuntur in I, & de I in L, & de L in M: & sic D E F G H sunt media inter S T V Z X Y & I. Et I est medium inter E F H G & L: & L est medium inter I & M, vnde cuilibet inquisitori veritatis dicimus, quòd ad conuertendum S T V Z X Y in M oportet per sua media transire, priùs cõuertendo ipsa in E, pòst in F, postea in G: Et sic F est medium inter E & S. Vnde S T V Z X Y nunquam conuertuntur in G, nisi mediante F, & de F conuerti non possunt in H, nisi priùs in G cõuertantur. Et sic de alijs medijs dici potest suo modo: quam verò naturam mediorum Artistam necessariò intelligere

telligere oportet. Et ſic cōuerſio ſupradicta fit per ſucceſsionem regulatam principiorum huius artis.

Quæſtio, quid eſt forma lapidis philoſophorum? Solutio. Declaratiô C arboris philoſophalis. Et declaratio A figuræ S, & ſecundum cameram de AA huius figuræ inuenitur forma dupliciter differre, ſcilicet in ſimplicem & compoſitam. Et ſecundum primam conditionem diffinitur ſic: Forma lapidis philoſophorum eſt vnitas abſoluta atq; ſuæ rei ſingularitas, quę de ſeipſa eſt ſolummodò, & non de altero. Et ſecundum aliam conditionem diffinitur ſic: Forma lapidis philoſophorum eſt ſuarum quatuor camerarū principalium vnio.

Quæſtio, de quo eſt materia lapidis philoſophorum? Solutio. Declaratio huius principij & B arboris philoſophalis. Et camera de BB huius figuræ, per quam cameram ſignificatur quòd materia lapidis eſt de quatuor elementis ſimpliciter, vt ſignificatur per primam litteram. Et compoſitiuè, vt ſignificatur per aliam.

Quæſtio, vtrum corpora metallorum

ſunt nobiliora ſub ſua ſimplici ſpecie exiſtentia, aut ſi ſint nobiliora ſub ſpecie lapidis ? Solutio C C. aut iſta nobilitas conſideratur reſpectu ipſorum tantummodo, et ſic nobiliora ſunt ipſis exiſtentibus ſub ſua ſpecie, quantum ad ſeipſa, quàm ſub ſpecie lapidis, alias ſequeretur quòd ens maius et nobilius eſſet in alio, quã in ſeipſo, quod eſt impoſsibile in reb⁹ naturalib⁹: ſi autem reſpectu finis, maiora ſunt ſub ſpecie lapidis, ex eo quia maiora ſunt in fine ſicut Muto vel bos qui maiorem finem habent ſub humana ſpecie quàm ſub ſua.

Quæſtio, quid eſt menſtruum vegetale aut reſolutiuum corporum? Solutio DD. Menſtruum pluripliciter differt. Quoddam enim eſt reſolutiuum, aliud reſolubile. Reſolutiuum verò eſt duplex, quoddam eſt cœleſte, aliud non. et reſolubile menſtruum ſic diffinitur: menſtruum eſt vapor potentialis exiſtens in quocunque corpore metallico coniungens ſulfur et ar. viuum, quod non niſi per reſolutiuum deducitur ad actum. menſtruũ reſolutiuum cœleſte eſt quinta eſſentia à vino

vino vel tartaro extracta, cuius natura resolubile ad actũ producit. Aliud verò diffinitur: menstruum est aqua ardens perfectè rectificata à vino orta, cuius virtute omnia corpora dissoluũtur, putrefiunt et purificantur, & elementa diuiduntur & terra exaltatur in sale, mirabili sua virtute attractiuã. & qui verò aquam aliam esse arbitrantur, ignari & insipientes sunt, & nunquam deuenient ad effectum. Item menstruum vltimò diffinitur sic: est medium coniungens inter S T V Z X Y et lapidem principaliter à quo omnia alia deriuantur & causantur.

Quæstio, cùm quo fit solutio corporum? Solutio. declaratio de lunaria D F, in qua significatur quòd D est medium per quod omnia corpora habẽt ad F transire.

Quæstio, qualia sunt vegetabilia acuentia menstruum resolutiuum ad corpora dissoluendum? Solutio D G. quali tas menstrui est calida vsq; ad secundum punctũ quarti gradus, et oportet quòd eius virtus augmẽtetur vsq; ad punctũ vltimum cum vegetabilibus calidis vsq; ad vltimũ punctũ, quę sunt apiũ syluestre, napellus, oleander,

oleander, cardus visci, gatarabiens anacardus, squilla sola, piper nigrum, piretrum ensorbium &c. sine istis enim vis menstrui non est sufficiens, nisi per magnum tempus metalla dissoluere, quare ista sunt vnum de secretis naturæ & huius artis.

Questio, cum quo fit calcinatio corporum? Solutio. Declaratio huius principij.

Quæstio, quare est euacuatio corporum? Solutio G C. Euacuatio est, vt separetur mundũ ab immundo, & vt corpora deueniant ad sui primam materiam, vt inde causetur noua regeneratio, & vt sit magna concordantia inter sulfur & argentum viuum, & inter elementa, et primam materiam ad vnum finem vltimatum proprium.

Quæstio, quid est multiplicatio? Solutio C H. multiplicatio est reductio rei euacuatę super terram, vt per sublimationem spiritus mundiciæ inde oriatur.

Quæstio, quid est spiritus corporum? Solutio C I. spiritus corporum est res quæ per resolutionem à corporibus lunaria mediante euacuatur.

Quæstio, quid est argentum viuum exubera-

uberatum & quid est sulfur naturæ? Solutio L M. Argentum viuum exuberatum est spiritus corporum cum lunaria simul transiens per alembicum: sulfur naturæ est terra corporum sublimata & conuersa in terram foliatam, quæ est prima et proxima metallorum materia.

Quæstio, tinctura de quo est? Solutio C N. Tinctura lapidis est de aere & igne.

Quæstio, quid est oleum? Solutio C O. Oleũ est elemẽtum fixũ ad cerationem.

Quæstio, quot modis fit ceratio? Solutio. Declaratio huius principij.

Quæstio, quare est sublimatio? Solutio R. Sublimatio est vt terra à corporibus euacuata sublimetur in sulfur naturæ.

Quæstio, quid est lapis? Solutio. declaratio huius principij.

Quæstio, quare est diuisio elementorum? Solutio Y. Rubeum diuisio elementorum est, vt sint gradualiter & proportionaliter coniuncta terrę suæ vel alienæ: quia aliàs fieri non posset noua regeneratio, nec per artificium sequi possemus naturam.

Quæstio, quales colores habent elementa?

menta? Solutio Y. iam dictum est quòd elementa habent colorem aquæ splendidę. Non arbitretur Artista quòd diuersos habeant colores, sicut aliqui Sophistarum arbitrati sunt, sicut ignis quem dixerunt colorem habere rubeum, et aer quem dixirnnt habere colorem citrinum: nam sic ordinatum est à natura quòd ignis rubedinem non habet actu, sed quod habet potentiam rubificandi cum actu.

Quæstio, de quo est ignis nostri lapidis? Solutio Y. ignis nostri lapidis est de igne essentiali corporis, et de igne coessentiali menstrui vegetalis, ex quibus componitur vnus ignis, qui in instanti conuertit omnia metalla, iuuante se dicto igne cum vegetatiua potentia: & in isto passu cognoscit intellectus quòd elementa corporũ tot vicibus distillari debent cũ menstruo ad magnũ lapidẽ, quousq; sint fixa, et nihil menstrui appareat cum eis actualiter, vt ex dictorum cõiunctione oriatur ignis cum cõditione & proprietate fulguris, repentè & eximprouiso comburens quodcunq; metallum imperfectum, et subitò aliam formam de nouo producens.

Quæ-

Quæstio, quomodo cognosci possunt elementa ex eo, quia sunt in colore confusa? Solutio. Y iam dictum, & calor primi, secundi & tertij gradus. Nā per calorē primi gradus datur doctrina ad cognoscendum aquam: & per calorem secundi gradus datur doctrina ad cognoscendum aerem: & per tertium ignem, ex quo vnum elementorum vult per vnū gradum ascendere calores, per alium verò minimè. Sicut aer, qui distillatur per calorē secundi gradus, & non per calorem primi gradus, & ignis, qui non ascendit nisi per calorem tertij gradus: & iste est modus, secundum quem Artista potest elementa cognoscere.

Quæstio, quot modis fit multiplicatio in opere? Solutio. Quæstio figuræ abstractæ ab arbore philosophali.

Quæstio, quomodo applicabit Artista principia huius artis ad lapidem componendum? Solutio ABCDEFGHIKLMNOPQRY. Modus est iste, quòd tu capias C, & ponas in D in suo vase, & vas ponas in (T) quod hîc volumus, quod significet calorē primi gradus, & dimitte per septimanā. Sed antequam

quam C ponas in D, facias ipsum conuerti in E: & sic C transibit in F. Et euacuata figura F, quod ortum est de C D (T) per triangulum, sicut vult natura. Post hoc verò vas, in quo C est conuersum in F, ponas in (T), & F amittet D, & conuertetur in (N), quod volumus hîc significare terram, tunc accipe (N), & pone super porphyriũ, & contere cum lapide demollitionis, sicut demollitur azurium, & cooperi propter puluerem. Et si (N) fuerit valde siccum, rora ipsum cum D, & post tres dies (N) incipiet conuerti in (O), quod volumus hîc significare aquam cõpositam, in qua sunt quatuor elementa. Distilla ergo (O) per filtrũ, laue, & reitera demollitionem, & dimitte stare, quousque tibi videatur bona quantitas de (O), & distilla per filtrũ, & reitera demollitionẽ. Et si (N) fuerit siccũ, rora ipsum cum D, & sic facias reiterãdo distillationes filtricas, & demollitiones, & roratiões in frigido loco, quousque (N) totum, vel quasi conuertatur in (O). Et sic euacuata est alia figura triangularis de F (N) D, in cuius medio est (N), in cuius ventre ponas (O), quod oritur de

(N)

(N). Capias igitur fili (O) ſicut eſt in ſuo receptorio,& ipſum ponas in T, & (O) amittet D, & ſic (O) conuertetur in (Q), quod hîc ſignificat lapides, qui non ſunt elixir. Et ſic euacuata eſt altera figura triangularis de (O)(T) D, in cuius medio eſt (Q) prædictum. Deinde accipe (Q), & mole ſubtiliter,& pone in receptorio ſuo ad putrefiendum, & conuertetur in (O) cum medio circulo, quod ſignificat oleũ, in quo ſunt quatuor elementa. Deinde diuide elementa, vt tibi reuelauimus in magna quæſtione figuræ abſtractæ ab arbore philoſophali. Quibus diuiſis, purifica illam, ſcilicet terram per magiſterium practicę, quã Breuem cognominauimus, & alia elementa per modum deſignatum in dicta quæſtione. Igitur applices elementa ad terram, priùs aquam cœlicam, ſecundò aerem, tertiò ignem, & decoquantur per modum extenſiuè declaratum in hoc volumine, & habebis quod optas. Iſte eſt modus, ſecundum quem principia huius artis applicantur ad compoſitionem lapidis.

Quæſtio, quæ eſt differentia inter elixir

& lapidem? Solutio. Elixir est medicina composita ex aere & aqua & terra. Aut Elixir differt à lapide per crudum & coctum.

Quæstio, quales colores habet C, cùm conuersum est in O? Solutio. Si C est rubeum, habet calorem mali granati, postquam est conuersum in (O) & (P): & si est album, est viridis coloris, mixti cum nigredine, dum c cõuersum est in (O)(P).

Quæstio, quomodo imperiti Artistæ errant in magisterio lapidis? Solutio. Tota figura & processu eius errant Artistæ pluripliciter: Primò nesciunt per artificium sequi naturam: secundò, quia phantasticam habent in fine lapidis opinionem, ex eo, quia quando incipiunt, arbitrantur finire: & sic error dictorum Artistarum consistit per falsam regulationem trianguli rubei in latitudine operis, quia quilibet inquisitor veritatis notare debet, quòd compositio lapidis maioris durat per duos annos, illi qui nunquam composuerant. Si verò expertus est, durat per annum continuum cum tribus mensi-

mensibus. Aliquæ quidem sunt Branchæ, quæ in quatuor aut sex mensibus fiunt, quas poterit inuenire Artista per operis latitudinem. Et, vt notatur in practica Sermocinali, &c.

Expliciunt quæstiones omnium trium figurarum, & tabularum ab eis abstractarum, scilicet arboris philosophalis, & figuræ quadrangularis, & figuræ de S.

EPISTOLA ACCVRTATIONIS LAPIDIS PHILOSOPHORVM RAYMVNDI LVLLI ad Regem Robertum.

IN virtute sanctę Trinitatis ipsiusque infinitæ bonitatis amen. Cùm ego Raymundus Lullus de insula Maioricarũ, iam pręteritis temporibus plures libros secretos in arte transmutationis composuissem, et librum omnium librorum secretissimum de lapidibus preciosis secundum virtutes suas componerem, quæ est pars difficilior omnium quęper artẽ fiunt, tibi regi Roberto vulgari sermõe transmisi, vt certior in laborando existeres, quia scientia omnium experimentorum est fallax, cùm inter quascumque operationes & omnino æquales, tam ex parte influentiæ quàm etiam in genij applicatione, errores artifici videmus occurrere. Ideo ego omnes

omnes libros meæ compoſitionis tali ſtylo ſcribere volui, vt quantum ex me eſſet, ex parte ſcripturæ nullum in errorem cadere contingat, vt tu noſti in libris Teſtamenti & Apertorij, vbi omnia clariſsimo ſermone tractaui, quæ per artem fieri cõtingunt, quos libros puto te iã plenè perlegiſſe, & ſupremè intellexiſſe. Te etiã per ea quæ ibi ſcripta inuenies, admoneo, vt Deo ſummo ſtudio placere labores, & omnia tibi in ſecreto artis reuelata apud te retineas, ne theſaurum inter indignos diſpergas, & Deus ſuper iudicium à te depoſcat. Omnibus autem Deo dilectis pręcipio, ſi poſſum eis omnia communicare, quæ tibi Deus oſtendere dignatus eſt. Cùm ego Viennam tranſiui, litteram tuæ manus inueni mihi à te miſſam, quam lęgens, te ſolertem ſtudio percepi. Tuis autẽ mandatis propter certas occupationes acquieſcere non potui. Deinde Salernum iui, vbi cùm quoſdam libros medicinæ ex principijs artis ob rogatum quorundam extraxi, tu me cõtinuò littera viſitaſti, vbi intendebas quærere de ingenio artis lapidis benedicti, ſi via dari poſsit breuior vijs

ſcriptis

ſcriptis in alijs meis libris. Hoc autẽ quærere otioſum mihi viſum eſt, q̃a in cuiuſlibet non intelligentis principia alicuius ſcientiæ, omnes ſyllogiſmi, & nunquam ſcripti in potentia ſunt. Quare, vt exiſtimo, ſi tu mea ſcripta intelligis, & non es noſtris vijs contentus, tibi elige breuiorẽ, mea principia amplectendo. Quæſiuiſti, quis trium lapidũ nobilior, breuior & efficacior ſit: plenè hoc aliàs in meis libris declaraui, tamen, vt petitioni tuę acquieſcerem, dico viã mineraliũ eſſe longam & periculoſam: tota enim via mineraliũ in duabus cõſiſtit aquis, quarũ vna facit lapidem volatilem, ſine labore & periculo. Alia autem cùm fixat, & ſecũ fixatur cum periculo, quia hęc aqua extrahit̃, vt noſti, ex quodã menſtruali fœtenti, immaſſati ex reb⁹ quatuor, & fortior eſt aqua mũdi omni, & mortalis, cuius ſpiritus ſolã tincturã fermenti multiplicat, & maius periculũ eſt, ne ſpiritus in ablutiõe effugiãt apud quemcunq; cũ ingenio operante. Iſte lapis cũ breuiori tẽpore & magna fortitudine conuerſionis producit̃. Lapis animalis eſt ille, qui nõ habet finẽ propter regere elementa

menta, in quo maior est scientia quàm in aliquo lapide. Et ibi possunt maxima secreta naturæ extrahi, non solùm quoad lapidis cōpositionem, sed etiā ad cuiuslibet rei in alterā transmutationem, vt hoc in Apertorio declaraui, vnde effect⁹ huius lapidis est infinit⁹. Lapis vegetabilis quanquā lōgus est, et quāuis sit supremę cōpositiōis, debet tamē sequi lapidē animalem, quoad rarificationem & rectificationem elementorum. Et si sic præparatur, effectus eius trāscendit animalem. Sed Elixir magnū in vegetabili, ita accurtari potest, quòd mirabile videatur cum tanto effectu transmutationis, vt omne transmutatum per lapidem vegetabilem in virtute bonitatis & magnitudinis ipsum transcēdit propter quintam essentiam, de qua lapis imprægnatur, quæ in mundo infinita mirabilia facit. Omne autem aurū Alchymicum ex corrosiuis fit & ex quinta essentia incorruptibili, quæ cum fermento fixat per ingenium artificis. Talis autem quinta essentia est quidam spiritus in lapide minerali mortificatiuus & viuificatiuus. In animali autem lapide aliquando est

ſumma medicina corporibus humanis, vt ſi ex ſanguine extrahatur. In vegetabili autem lapide ipſe ſpiritus quintæ eſſentię eſt reſtitutio iuuentutis, conſeruatio corporis humani ab omni corruptione accidentali, vt ſcis. Spiritus quintę eſſentiæ eſt ille, qui tingit & tranſmutat, ſi cum debito fermento impaſtatur, & ſummum & nobilius eſt, & efficacius & vtilius opus vegetabilium. Quæſiuiſti etiam de accurtatiōe. Dico, q̄ omnis accurtatio eſt diminuens à perfectiōe, quoniā medicinæ quæ per accurtationem fiunt, minorē effectum tranſmutationis habent. Accurtatio lapidis mineralis poteſt eſſe multiplex: ſed mihi videtur vt eius effectus nō diminuatur, tunc ſolùm primò poſt primam calcinationem & putrefactionē, quæ fiunt per primam aquam bene limpidam & clarificatam viginti dibeus, minori autem tempore nihil fieri poteſt. Poſtea ſeparetur puluis in colore ſanguinis, & diſtilletur ſecunda aqua ſummo ingenio, ne ſpiritus euadat, ſecundū ingenium datū in Teſtamento. Et accipe ſolùm vltimā partē aquę poſt rubificationē alembici, & in ea aqua

ſolue

ſolue pulueres, locando in aqua calida, & ibi cooperto vaſe in aqua calida perſeueret die & nocte vna poſt ſolutionem. Poſtea ſuperpone alembicum & diſtilla in eo balneo totam aquam, donec non remaneat niſi quantitas aquę in pondere puluerum. Hanc aquam diſtillatam abijce, quia nihil de ſpiritu debet habere. Reliquam partem aquæ, quæ remanſit cum corpore vaſe bene clauſo in cineribus calidis congela, quo congelato fac aliam aquam & ſuperfunde, & procede vt dictũ eſt, diſtillando & congelando, & hoc continua vſque ad decem vices. Poſtea procede ſoluendo totiens, quotiens tibi placuerit, vel donec amplius ſolui non poterit. Et ſcias quòd in qualibet ſolutione completis decem ablutionibus; vt eſt dictum, corpora in certa quantitate tranſmutat in aurum. Hanc medicinam in octuaginta diebus ad maximum complere potes: in animalibus non video accurtationem aliquam, niſi vt terra cum igne regatur, & aqua cum aere, & idem valebit, & eſt medij temporis accurtatio.

Nunc ad vegetabilia venio, vbi eſt prin-

cipale intentum & secundum ingenium meum magis securum: quia semper timetur in minerali, ne spiritus in ablutione aufugiant propter aperire vasa; hic non est timendum, quia vas ante fixionem nō aperitur. Et vt te magis ad vegetabilia teneas tibi hoc secretum reuelabo: accipe nigrum nigrius nigro, et exeo partes decē & octo distilla in vase argenteo, aureo vel vitreo per modum dictum in Testamento, et in prima distillatione solùm accipe partem vnam cum dimidia, et hanc partem iterum distilla, et eius recipe quartā partē, et terriò distilla, et eius recipe duas partes, et in quarta distillatione parum vel paucum minus quàm totum, et sic distilla illam partem vsque ad octo vel nouem vices. Postea habeas duo vasa facta ad modū picturæ geminorum, quorū quodlibet habeat alembicum annexum, & in vnoquoque alembico sit magnum foramen, vt botia intret, et sit æqualis spissitudinis ad vnam palmam, et alter alembicus intret in botia: hoc autem ideo fit vt firmiter in simul possint collocari. pone igitur in qualibet botia vnam libram huius

aquę

aqua & vnciam vnam fermenti bene et optimè purgati & foliati, et habeas furnum cum ingenio factum, vbi vnus ignis carbonum poſsit per brachia furni temperatum calorem partiri, vbi colloca vaſa tua, et fac ignem, et eſt hoc ingenium excellen tiſsimum, quia hic ignis non poteſt fieri maior quàm neceſſe eſt. Tunc enim quan do ampullę ſenſerint calorem, ſtatim ſol uitur fermentum, tunc liga circumquaque ad cannas alembicorum, quæ cannæ ſint amplæ circa alembicum, et bene ſpiſſę, & vbi intrant vaſa, bene ſint ſtricta, & illas ſpongias tene cõtinuè madidas cum aqua frigida. Et ſolutiõe cõpleta, cótinua ignẽ, & videbis aſcendere totũ fermentũ ſolutũ cũ aqua ſua, & diſtillabitur de vno vaſe in aliud continuè, etiã cum hoc inge nio apparenter videbis qualiter quęlibet li bra bis diſtillabiẽ in die et bis in nocte, et re manet cõtinuè vna libra in quolibet vaſe, ĩta quãtũ aſcẽdit de vno vaſe, tãtũ intrat de alio. Et cùm ſic videris aſcẽdere et deſcẽde re cum æquali igne cõtinuè, videbis qua liter ratiõe coloris inſpiſſaẽ & ſubtiliaẽ ſpi ritus, et hoc eſt miraculũ huius artis: quia

ſi diu ita diſtillaueris continuè, ſemper aqua aſcendit in gradu ſubtilitatis & actiuitatis, & continuè propter fermentum inſpiſſatur, ergo in quanto talis diſtillatio fuerit leuiori igne, erit ſubtilior ſpiritu & fortitudine, & ingroſſatur continuè fermento. Hunc autem modum tene vſq; ad viginti, vel viginti duos dies, & inſpiſſatur quinta eſſentia aquæ huius benedictæ, ſic quòd ampliùs non aſcēdet, & cum fermento fixabitur, & in lapidem conuertetur. Et cùm videris hoc, ambo vaſa extrahe, & ſic ſimul loca in fimo vel balneo: & iterum ſtatim in vna nocte ſoluetur, & iterum congela. Et hoc fac ter, & ampliùs lapis manebit in Dei virtute & potentia exaltatus, quòd bene congelari non poteſt, quoniam vt oleum videbitur aliqualiter inſpiſſatum, & hic eſt precioſior modus omnibus. Tamen ſcire debes, quòd ſi fermentum album poſueris in decem diebus cōgelabitur quinta eſſentia ſuper eū, eò quòd res eſt multùm groſſa, terreſtris & firma eſt in Luna. Sed non ita citò ſoluitur poſt complementum fixionis ſpiritus quintæ eſſentiæ, ſicut in Sole: vnde quaſi

in fine

in fine complementi tempus non est diuersum in albo & rubeo: & Deus nouit, quòd hic modus in effectu subtilitatis & virtutis & bonitatis cunctis operibus mundi est subtilior, & melior, quanquam illas proprietates Elixir non habeat, quas philosophi Elixir habere affirmant: puta, quòd si hanc medicinam completam miscueris cum quouis metallo, & postea hoc metallũ metallo, quòd transmutatio fiet secundum primum principium: puta, si iunxeris medicinam Lunæ, & postea Lunam Soli, quòd Sol cõuertetur in Lunam. Hæc proprietas in nostra medicina sic cõfecta, non reperitur, quia iam quinta essentia, quæ totum lapidem cõponit, quoad eius motum & tincturam est fixa, & firmata in fermento sibi adiuncto, & fixatur semper, atq; firmatur secundum fermentum sibi adiunctũ, sic, quòd facit transmutationem secundum hoc fermentum. Sed si velles facere medicinam vniuersalẽ secundum dictum modum, non oporteret te facere fixionem quintæ essentiæ super aliquo fermento, sed super propriã suam terram, & tunc cum metallo coniungere,
tamen

tamen hoc mihi nunquam placuit, quia talis fixio est multùm periculosa & longa, & raró terra propria est bene naturalis, et si bene naturalis esset, tamen effectus eius post complementum esse non inuenitur tantę efficacię & potentiæ, sicut hic, quando quinta essentia super altero fermento fixatur, vbi cito fit fixio & effectus citus et fortius. Si causas scis vt puto, quare medicina transmutat, me verum dicere affirmabis: tene ergo te hic, meum ingenium tibi notum feci.

Et scias quòd peracta decima distillatione, si in ea aqua solueris aurum, vt postea euolare aquam miseris, lento igne, & aurum demum in humido loco vel balneo locaueris, statim in quatuor diebus per se soluetur. Et hæc solutio est aurum potabile, habens infinitas virtutes, vt in libro conseruationis humanę vitę scripsi: insuper si cum illo auro sic soluto bene miscēdo impastaueris Mercurium septies sublimatum cum vitriolo, etsi fuerit pars vna auri, septem sint argenti viui, & postea sublimaueris impastatum aliquibus vicibus, semper sublimatum super feces re-

reducendo, fixabitur Mercurius in medicinam penetratiuam & tingentem. item aliud miraculum, ſi vncia vna huius auri ſic ſoluti per ſe poneretur in igne lentiſsimo octo diebus cum centum partibus Mercurij, congelaret totum in aurum: hæc enim mirabilia ſunt in natura, & tamen hoc totum venit ex parte ſpiritus aquę, quæ in ſolutione auri cum auro inſeparabiliter fixatur, et poſtea per ingenium altum poteris miſcere modos mineralium et vegetabilium, & medicinam altam via breui in hunc modum componere: diſtillato lapide vegetabili vſque in eã diſtillationẽ, quòd tota aqua ſine phlegmate ſit, et hoc in quinta vice cõtingere ſolet: habeas tũc optimi vitrioli bene lucidi et optimi cinobrij inęquali põdere, et ſimul miſcẽdo, peroptimè tritura, & in ſolę exſicca, & poſtea circa carbões, ſic quod tibi videat, q̃ tota aquoſitas exiuit tũc cũ ſiccũ eſt proijce int⁹ aquã tuã, & diſtilla igne lẽto in principio & in fine fortiori, vt moris in aqua philoſophorũ acuta & ſpiritus quintę eſsẽtiæ vitrioli et cinobrij, vel antimonij, qui principaliter cõſti-

tuunt

tuunt lapidem mineralem, miſcebitur & coniungetur cum ſpiritu quintæ eſſentiæ aquæ noſtræ ardentis benedictæ, qui ſpiritus eſt anima lapidis vegetabilis, vt tibi notum eſt: & hoc continua vſque ad decem vices, puta à quinta diſtillatione incipiendo ,. & ſic in iſtis corporibus continua diſtillationem quinquies, & habeas mente, quòd res tuæ ſint optimè exſiccatæ et aridæ, antequam in aquam proijcias: ſic, quòd tota aqua ſit exſiccata, & ſolus ſpiritus remaneat, qui per fortitudinem ignis ſpiritui aquæ ardentis coniungantur, et in qualibet diſtillatione nouas res imponere debes, et cùm perfeceris decimam diſtillationem, computando à principio diſtillationis aquæ ardentis, impone aurum in pondere, vt ſuprà dictum eſt in vegetabilibus per ſe, & loca in furno, componendo ſingula, vt dictum eſt: et tunc videbis mirabilia, quoniam in decem diebus complebitur tota fixio eius, quæ in ſimplici vegetabili in viginti quinque non completur, vel vix: et hoc eſt, quia vnus ſpititus ingroſſat alium. Et quia ſpiritus quintæ eſſentiæ vi-

trioli

trioli eſt magis fixus & groſſus, quàm ſpiritus quintę eſſentiæ aquę ardẽtis, et etiã maior eſt concordantia inter ſpiritũ vitrioli & naturã auri: quia ambo ex eiſdẽ principijs, cùm mineralia ſint, trahũt originem. Ideo ſpiritus vitrioli cõiunctus ſpiritui aquæ ardentis inſpiſſat eũ, & adhærere facit eum citò metallo, vt ſecum fixet. Et crede mihi, ꝙ hęc accurtatio eſt prę excellẽs in arte, quantum ad aurũ Alchymicum, nõ tamen quantum ad virtutem medicinalẽ. Aduerte ergo, quare philoſophi infinitas præparationes poſuerunt, puta calcinationes & ſolutiones &c. Et hoc totũ fecerunt, vt ſpiritus quintæ eſſentiæ bene poſsit coniungi fermento. Et fecerunt multas reiteratiões, vt ſpiritus iam cõiunctus corpori, in alia operatione eã fortificarent per aliũ ſpiritum. Et ſic fecerunt vnã aquã, & calcinabãt corpus, & dixerunt ſpiritũ adhærere. Et fecerunt aliã aquam, & ſoluebãt, & iterum coagulabant &c. Et ſic fatigauerunt multis diebus, antequã aliquã medicinã ꝓduxerunt. Et hîc tibi notum eſt, qualiter ipſi diuerſis operatiõibus & maximis periculis quęſiuerunt, ꝙ hîc multo meliori ingenio, puta vnica actione cõpletur. Et neceſſe eſt hanc medicinã eſſe optimã &

meliorem, quàm ſi per ſuos modos expleretur, quoniam in ſingularibus aquis pauci ſunt ſpiritus, & quãdo agunt, agunt ſolùm in extremitates, & alij ſpiritus cũ illis fixantur, & res groſſę, ſic quòd medicina erit aliquando fugitiua, quia ſpiritus non ſunt in intimis fermenti, ſed in extremis, vbi ſpiritus fixari nõ poſſunt. Ideo &c. Et ſic facta fixatione, procede per ſolutionẽ per ſe in balneo, vt dictũ eſt in vegetabili. Sed eſt ſciendum, quoniam hic lapis ex mixtis nõ ſoluitur ita citò per ſe, ſicut vegetabilis, tamen citiùs ſoluitur quàm mineralis per ſe, & ſic tenet medium, & ſolutio eius eſt in nouem diebus: & oportet reiterare has ſolutiones, quę in balneo fiunt per ſe aliquoties, & etiã fixiones, vt medicina plus penetret. Vnde medicina bene penetrans & fixa eſt, quæ bene tranſmutat, & in quanto plus penetrat, citiùs corporibus cõiũgitur, & exit maius Elixir. Iam omnia breuiſsimè modo poſsibili tibi ſcripſi. Sed vt omnia breuiſsimo modo mihi poſsibibili tibi ſcribam, ſcire debes, quòd ex plumbo philoſophorũ extrahitur oleum quoddam aurei coloris, vel quaſi, cum quo ſi lapidem mineralem, vel mixtum, vel animalem poſt fixionem primam

mam ſolueris tribus aut quatuor diebus, vel vicibus, excuſabit te ab omni labore ſolutionum & coagulationũ. Ratio eſt, quia hoc eſt oleum occultum, quod facit medicinam penetrabilem, & amicabilẽ & coniungibilem omnibus corporibus, & augmentat eius effectum vtra modum ſic, quòd in mundo hoc ſecretius eo non eſt: vnde mirabilia dico, quòd omnibus antiquis philoſophis incredibilia forent, ſcilicet quòd ſi ſcieris hoc bene ab aqueitate ſeparare, & laboraueris in eo ex modo mixtionis iam dato, poteris in triginta diebus lapidem componere. Hoc autẽ oleum nõ eſt neceſſarium in vegetabili per ſe, quoniam ſolutiones & coagulationes ibi, vt dictum eſt, citò fiunt, tamen ſi fieret ſublimatio ibi, credo tincturam lapidis multùm ampliari. Non puto accurtationes eſſe, quas in iſta parua epiſtola tibi non declaraui. Elige igitur ex ea intentum tuum, laudans Deum, qui viuit in ſecula ſeculorum Amen.

Finis epiſtolæ Accurtationis Raymundi Lulli.

TRACTATVS DE AQVIS, COLLECTVS A QVODAM STVDIOSO ARtis ex scriptis passim librorum Raymundi Lulli super epistolam eiusdem, quæ Accurtatoria nuncupatur, & primò de aquis mineralibus.

Illi, duæ sunt aquę extractæ ab vna parte naturæ, in quibus consistit totũ secretum lapidis mineralis: quarũ vna facit lapidē volatilem, sine labore & periculo: alia eũ fixat, & cum eo fixat ad operatoris velle. Hęc aqua extrahitur ex quodã menstruali fœtēti immassato ex rebus quatuor, & fortior est aqua mũdi, cuius solus spiritus tincturã fermēti ampliat, &c. Qualiter hæc aqua fiat, habes in Testamento iuxta principiũ, in Cap. quod incipit, Tu in virtutę de A accipe vnã partē de D: & etiã in Magica, in Capitulo, Germina capillorũ collige. Modũ operandi cum ea in epistola accurtatiõis reperies, in Cap. quod sic incipit, Tota enim via mineralium &c. & etiã in eadem epistola, quę sic incipit, Accurtatio lapidis mineralis potest &c.

De aqua vegetabili.

Filli, sic pariformiter vna est aqua, facta p artem, quæ succus Lunariæ dicitur, per quam

quã tota virtus lapidis vegetabilis cõfirmatur, quæ alio nomine Mercurius vegetabilis, cœlum, & quinta essentia appellat: cuius aquæ est duplex virtus, scilicet lapidem volatilem facere, & cum eo fixari, & fixum reddere artificis ingenio. Et qualiter hæc fiat, habes in primo libro quintę essentiæ, in Capitulo, Nõ reputes me mendacium dixisse: & in Anima transmutationis metallorum, vbi ipsa aqua menstruum vocatur, sine quo nihil fieri potest, in Capitulo quod incipit, Liber pręsens diuiditur in duas &c. & in Capitulo, Sed tamen oportet te priùs princeps serenissime: & in Testamento practicali, in Cap. quod incipit, Accipe duas vncias de G vegetabili. Similiter habes in epistola Accurtationis, & etiã in Magica, in Capitulo, quę ambo incipiunt, Accipe nigrum nigrius nigro &c. & in alio Capitulo Testamenti de ista aqua inuenies, quod incipit, Tu accipe de liquore Lunariæ &c. Modũ operandi habes in epistola Accurtationis, in dicto Cap. Accipe nigrum &c. Similiter eius operationem habes in Anima metallorũ, quod incipit, Tu in virtute de A Princeps serenissime accipe aurum &c. Licet de illa operatione maiori ad præsens non curemus, sed de his

quæ per accurtationem fiunt. Et ſimiliter hæc eſt aqua in Anima iam dicta, in Capitulo, Opus nāq; margaritarum ſic cōdies. Et etiam de ea videbis in tertio libro quintæ eſſentiæ, in practica arboris philoſophiæ, vbi dicitur, Recipe vinū rubeum vel album. Et non multò pòſt, in practica Sermocinali, in opere minori, in Capitulo quod incipit, Modus liquefactionis eſt iſte. Etiam de eo habes in eodem libro, quinta quæſtione, de quæſtionibus abſtractis à figura S, vbi quærit quid ſit menſtruū vegetabile.

De mixtione aquarum.

SIc fili duæ ſunt aquæ ex duab⁹ naturis mixtis ſimul vnà facta, in qua totum ſecretum mixti lapidis occultať, quę ſimul mixtæ vnā naturā bipartitam habēt, ſcilicet lapidē ſoluere, & volatilē reddere, & cum eodē fingi, & fixū eum facere. quomodo hæc aqua fiet, habes in Teſtamēto, in Cap. quod incipit, Fili tu accipies vnciā vnā de G vegetabili. Et in Magica, vbi datur ignis cōpoſitio contra naturā, in Capitulo vegetabilis aquæ acuatæ. Et principalē eius cōpoſitionē habes in epiſtola abbreuiationis, in Cap. quod incipit, Diſtillato lapide vegetabili &c. Modū operandi cum ea, & accurtationē eius habes in Magica

magica, vbi dicit, Occulta Lunę philoſophorum ſolutio, in Capitulo quod incipit, Vegetabilem ignem ſolutũ &c. Eandẽ practicam habes in epiſtola abbreuiatiõis in præallegato Capitulo quod incipit, Diſtillato lapide vegetabili, lege vſq; ad finẽ, & habebis ſecretũ eius, quod nemini debes reuelare. Fili ſimili modo ſunt duæ aquæ extractæ ex vna parte naturæ, ſed per alterationẽ ingenio Artiſtæ factæ ſunt vna vnius, & altera alterius virtutis & naturæ, quamuis in materia, ex qua in nullo diſcrepent in ſuo principio, in quibus, ſeu per quas cõficitur totũ opꝰ lapidarij precioſi. Hæ aquę fili ſunt artificis induſtria virtutibus cœlorũ naturaliter imprægnatę, quę faciunt eorũ potentia fieri multa mirabilia, poſtquã in ꝓprijs retinaculis ſunt introductæ, ita ꝙ vna earũ facta ſit in virtute terrea cõſtructiua, & virtutẽ habeat, & naturã in precioſum lapidẽ cõgelandi. Alterã, quæ conſtringibilis eſt & aerea, & hæc ſolo odore ſpiritꝰ eius ſine calore ignis, ſicut videre poteris in Lapidario, in Cap. quod incipit, Quãdo volueris facere lapides. Et etiã in Anima metallorũ, in Capitulo quod incipit, Carbunculus eſt rex. Sic etiã ſpiritus eius aquæ, quę conſtrictiua eſt, & ter

& terreæ naturæ, ſuo odore arg. viuũ vulgi congelat in probatiſsmũ argentum ſine calore & ſine igne, melius quàm ſi de minera eſſet extractum, ſicut Baſiliſcus viſu omne animal interficit in inſtanti. Hæc occulta fide affirmat ſe Raymundus feciſſe, qui omnium, quæ per artem hanc fiunt, magiſter fuit, & ſpecialis interpres, vt de hoc in Anima metallorũ dicit, in parte illa, vbi tractat de practica lapidis philoſophorum, in Capitulo quod incipit, Accipias igitur in nomine Chriſti de ſpiritu illius aquæ: de ſpiritu eius aquæ etiam loquitur in Lapidario, in Capitulo quod incipit, Fili tu recipies feces materiales &c. in fine. Quomodo autem eæ aquæ fiant, reperies in Anima metallorum, in illa parte, vbi tractat de precioſis lapidibus, in Capitulo quod incipit, Cùm igitur metalla reſoluta fuerint. Et in Lapidario, in Capitulo quod incipit, Demonſtratio practicæ huius operis: & in Capitulo ſequenti. Nota hæc, & laudabis Deum.

FINIS.

A-k-I
II 8b